

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

C 132

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

54. évfolyam

2011. május 3.

<u>Közleményszám</u>	<u>Tartalom</u>	<u>Oldal</u>
I <i>Állásfoglalások, ajánlások és vélemények</i>		
ÁLLÁSFOGLALÁSOK		
Európai Gazdasági és Szociális Bizottság		
470. plenáris ülés, 2011. március 15. és 16.		
2011/C 132/01	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság állásfoglalása – A Földközi-tenger déli partján fekvő országokban kialakult helyzet	1
VÉLEMÉNYEK		
Európai Gazdasági és Szociális Bizottság		
470. plenáris ülés, 2011. március 15. és 16.		
2011/C 132/02	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Fogasztók és határokon átnyúló lehetőségek az egységes piacon <i>(feltáró vélemény a magyar elnökség felkérésére)</i>	3
2011/C 132/03	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Az Európai Szociális Alap jövője 2013 után <i>(feltáró vélemény)</i>	8
2011/C 132/04	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Energiaellátás: az EU számára ellátásbiztonságot garantáló szomszédsági politika <i>(feltáró vélemény a magyar elnökség felkérésére)</i>	15

HU

 Ár:
7 EUR

(folytatás a túloldalon)

2011/C 132/05	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Innovatív munkahelyek: a termelékenység és a színvonalas munkalehetőségek forrásai (saját kezdeményezésű vélemény)	22
---------------	--	----

III Előkészítő jogi aktusok

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

470. plenáris ülés, 2011. március 15. és 16.

2011/C 132/06	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Éves növekedési jelentés: az EU válságra adott átfogó válaszlépéseinek előmozdítása (COM(2011) 11 végleges)	26
2011/C 132/07	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezése – Innovatív Unió (COM(2010) 546 végleges)	39
2011/C 132/08	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az egységes piaci intézkedéscsomag felé – A magas szinten versenyképes szociális piacgazdaságért – 50 javaslat az együttes munka, vállalkozás és a cserekapcsolatok javítása érdekében (COM(2010) 608 végleges)	47
2011/C 132/09	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 2000/25/EK irányelvnek a kibocsátási szakaszok keskeny nyomtávú traktorokra való alkalmazásának tekintetében történő módosításáról (COM(2011) 1 végleges – 2011/0002 (COD))	53
2011/C 132/10	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Mozgásban az ifjúság – Kezdeményezés a fiatalokban rejlő potenciál felszabadítására az Európai Unióban megvalósítandó intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés érdekében (COM(2010) 477 végleges)	55
2011/C 132/11	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A KAP jövője 2020-ig: az élelmezési, a természetes erőforrásokat érintő és a területi kihívások kezelése (COM(2010) 672 végleges)	63
2011/C 132/12	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat .../.../EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre a 648/2004/EK rendeletnek a háztartási mosószerekben használt foszfátok és más foszforvegyületek tekintetében történő módosításáról (COM(2010) 597 végleges – 2010/0298 (COD))	71

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

470. PLENÁRIS ÜLÉS, 2011. MÁRCIUS 15. ÉS 16.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság állásfoglalása – A Földközi-tenger déli partján fekvő országokban kialakult helyzet

(2011/C 132/01)

A 2011. március 15–16-i plenáris ülésen (a március 15-i ülésnapon) az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 149 szavazattal 11 ellenében, 10 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi állásfoglalást.

1. Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) szolidaritásáról biztosítja a dél-mediterrán országok polgárait, akik békés eszközökkel harcolnak alapvető jogaikért és szabadságukért, és támogatja arra irányuló legitím törekvéseiket, hogy stabil demokráciát hozzanak létre országaikban.

2. Az EGSZB követeli, hogy vessenek véget a polgárok elleni erőszaknak, és maradéktalanul tartsák tiszteletben azok demokratikus átmenet iránti igényét, valamint véleménynyilvánítási szabadságukat és a békés tüntetéshez való jogukat.

3. Az EGSZB azonnali békés, demokratikus átmenetet sürget, amely a jogállamiság létrejöttéhez, a szabad és igazságos választásokra alapuló stabil demokráciához, az egyesülés teljes szabadságához és az emberi jogok tiszteletben tartásához vezet.

4. Ebben a történelmi pillanatban a mediterrán országok demokratikus elhivatottsággal rendelkező – mind régóta fennálló, mind újonnan létrejött – munkaadói és munkavállalói szervezeteire, illetve a civil társadalmat képviselő egyéb szereplőkre, különösen a társadalmi-gazdasági, polgári, szakmai és kulturális területen tevékenykedőkre, kulcsszerep hárul a politikai rendszerváltásban, és országuk jövőjében is pótolhatatlan szerepet kell betölteniük. Annak érdekében, hogy e folyamatok végül teljesen demokratikus rendszerek kialakulásához vezessenek, elengedhetetlen, hogy ezek a szervezetek és az átmenettel kapcsolatos folyamatokat irányító politikai szervek konstruktív

és gyümölcsöző párbeszédbe kezdjenek. A civil társadalom részvétele a szomszédosági kapcsolatok, ezen belül a népek közti közvetlen kapcsolattartás megerősítésében is ugyanilyen fontos lesz.

5. Az EGSZB kedvezően fogadja, hogy az Unió külügyi főképviselője nemrégiben maga is sürgette az ilyen demokratikus folyamatokat, és humanitárius segélyprogramot hirdetett a térség lakosainak megsegítésére. Az EGSZB kéri a dél-mediterrán térség civil társadalmára iránti feltétlen európai elkötelezettséget, melyet a fentihez hasonló nyilatkozatokban már kinyilvánítottak. Az EU külügyi szolgálata bejelentette, hogy már intézkedések születtek arra, hogy ez a politikai támogatás tettekben is megnyilvánuljon. Az EGSZB kész támogatni ezt a politikai törekvést kapacitásépítési, kompromisszumkeresési és arra irányuló segítséggel, hogy a dél-mediterrán országok civil társadalmára strukturált és reprezentatív párbeszédet tudjon indítani. Az EGSZB üdvözli az új megközelítésmód kialakításáról hozott döntést: a Földközi-tenger déli partján fekvő országokban kitört polgári felkelések egyértelműen rámutatnak az ezekkel az országokkal eddig folytatott uniós külpolitika gyengeségére.

6. Ennek érdekében az EGSZB mindent megtesz annak érdekében, hogy már meglévő és új kapcsolatai segítségére legyen. Ezek között vannak például a munkaadói és munkavállalói szervezetek, az európai civil társadalmi partnerekhez kötődő egyéb civil szervezetek, valamint az Euromed nem-kormányzati platform. Az EGSZB közös fellépést sürget a térségben zajló békés demokratikus átmenet támogatására.

7. Az EGSZB felszólítja az összes demokratikus erőt, hogy vegyen részt az átmenetben. Az átmeneti időszakban a független és demokratikus munkaadói és munkavállalói, illetve a civil szervezetek részvétele is nélkülözhetetlen lesz.

8. Az EGSZB felszólítja az EU-t, hogy ambiciózus intézkedések elfogadásával – az Unió a Mediterrán Térségért feladatát felülvizsgálva – biztosítson politikai és intézményi, gazdasági, szociális, műszaki és humanitárius támogatást a demokratikus átalakulás útjára lépett mediterrán országok számára. Az EGSZB sajnálattal állapítja meg, hogy az uniós intézmények és a tagállamok között ezeknek a kérdéseknek a kezelésében hiányzik a koordináció. Ezért nyomatékosan kéri az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy hangolják össze a térségre irányuló fellépéseiket, és mélyrehatóan reformálják meg a mediterrán térségre vonatkozó stratégiájukat. Ebben az új megközelítésmódban kiemelt szerepet kell szánni a civil társadalom támogatásának, hogy minél többet lehessen profitálni a térség országainak nyújtott uniós támogatásból. Mind az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, mind pedig a Régiók Bizottsága (RB) kész részt venni ezekben a fellépésekben.

9. Az EGSZB és az RB megállapodott arról, hogy a jövőben összehangolják a dél-mediterrán országok demokratikus átmenetével kapcsolatos fellépéseiket. Az EGSZB és az RB azt kéri, hogy az uniós intézmények és szervek fogadjanak el közös cselekvési tervet, amely lefekteti, hogy az egyes résztvevőknek mivel kell hozzájárulniuk egy, a térségre vonatkozó átfogó uniós politika kialakításához.

10. Az EGSZB üdvözli az Európai Tanács március 11-i rendkívüli ülésén elfogadott következtetéseket, melyek támogatják a mediterrán országok demokratikus, gazdasági és társadalmi fejlődését.

11. Az EGSZB arra kéri az Európai Uniót és a tagállamokat, hogy gyors és hatékony munkával segítsék elő, hogy a nemzetközi közösség összehangoltan léphessen fel Líbiában a lakosság biztonsága, a humanitárius segítségnyújtás, illetve annak érdekében, hogy meg lehessen hozni minden olyan intézkedést, amely a demokratikus átmenet támogatásához szükséges.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

VÉLEMÉNYEK

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

470. PLENÁRIS ÜLÉS, 2011. MÁRCIUS 15. ÉS 16.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Fogyasztók és határokon átnyúló lehetőségek az egységes piacon*(feltárási vélemény a magyar elnökség felkérésére)*

(2011/C 132/02)

Előadó: **Jorge PEGADO LIZ**

2010. november 15-i levelében Györkös Péter a Tanács magyar elnöksége nevében felkérte az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot, hogy dolgozzon ki feltárási véleményt a következő témában:

Fogyasztók és határokon átnyúló lehetőségek az egységes piacon.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2011. március 4-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a március 15-i ülésnapon) 175 szavazattal 2 ellenében, 8 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások a magyar elnökség részére

1.1 Az EGSZB köszönetet mond a magyar elnökségnek, amiért lehetőséget biztosított számára, hogy véleményt alkosson az európai fogyasztók belső piaci lehetőségeinek fejlődésével kapcsolatos legfőbb kérdésekről, valamint hogy hozzájárulhasson az EU elnökségének munkájához 2011 első félévében.

1.2 Az EGSZB úgy véli, hogy elengedhetetlen a fogyasztói politika új megközelítésének alapjaira vonatkozó párbeszéd újraindítása a 2030-ig terjedő időszak tekintetében, és abbéli óháját fejezi ki, hogy a magyar elnökség, a többi intézmény és a szociális partnerek nézzenek szembe ezzel a kihívással.

1.3 Az EGSZB örömmel fogadja, hogy a Tanács 2011. január 24-én közös megközelítést fogadott el a fogyasztók jogával kapcsolatban, azonban aggodalommal figyeli annak utólagos alakulását az Európai Parlamentnél. Ebből kifolyólag nyomatékosan arra kéri a magyar elnökséget, hogy kövesse a Tanács által kijelölt utat, és ügyeljen arra, hogy a végeredmény alkalmas legyen a polgárok bizalmának visszaállítására.

1.4 A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos irányelv felülvizsgálatát illetően az EGSZB azt ajánlja a magyar elnökségnek, hogy amint megkezdődnek a viták, alaposabban vizsgálja meg a teljes harmonizáció kérdését, de előbb végezzenek hatástanulmányt, és vegyék figyelembe, hogy azokban a tagállamokban, amelyek átültették az irányelvet, gyengült a fogyasztóvédelmi szint.

1.5 Ami az európai uniós szintű csoportos kereset jogi eszközeit illeti, az EGSZB azt kéri a magyar elnökségtől, hogy politikai bátorságról tanúskodva gondoskodjon ennek haladéktalan jóváhagyásáról, annál is inkább, mivel számos tanulmány már bizonyította a projekt helyénvalóságát és megvalósíthatóságát.

1.6 A „szervezett utazási formákról” szóló irányelv és a légi utasok jogaival kapcsolatos jogszabályok felülvizsgálatát illetően az EGSZB azt kéri a magyar elnökségtől, hogy kezelje ezeket egységesen, és határozza meg a konfliktusok, illetve az elégtelen vagy félrevezető szolgáltatásnyújtás esetén érvényes jogokat, kötelezettségeket és felelősségi köröket.

1.7 A lakossági pénzügyi szolgáltatások belső piacának megvalósítása keretében az EGSZB azt ajánlja a magyar elnökségnek, hogy lépjen előre a minden európai polgárra kiterjedő minimális banki szolgáltatások, a megbízható és a tagállamokban egységes elektronikus fizetési rendszer és a bankokat a hitelek odaítélésével kapcsolatban terhelő felelősség szigorú meghatározása tekintetében. Ugyanez érvényes a teljes európai térségre kiterjedő egységes biztosítási rendszerre, a pénzügyi ágazatra jellemző típusú tisztességtelen szerződési feltételek és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tipológiájára, a banki költségek, a betéti garanciák összehasonlíthatóságára és az összetett pénzügyi termékekkel kapcsolatos tanácsadásra vonatkozó fokozott kötelezettségre is. A pénzügyi felügyelet megerősítése minimális követelmény a pénzügyi világválság szempontjából, mellyel továbbra is szembe kell néznünk.

1.8 A digitális menetrend keretében a magyar elnökségnek sürgős döntéseket kell hoznia a fogyasztók digitális területre vonatkozó alapvető jogainak pontos meghatározásával, valamint az adatvédelemmel és a szerzői jogok védelmével kapcsolatos keretirányelv digitális területre vonatkozó felülvizsgálatával kapcsolatban.

1.9 Végül a Szerződés és az Alapjogi Charta általános érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatos új rendelkezéseinek végrehajtásával kapcsolatban az EGSZB arra hívja fel a magyar elnökséget, hogy aktívan kövesse a 2010. december 6–7-i Tanács következtetései által megnyitott utat, hogy így a 2020 stratégia végrehajtása során ne feledkezzenek meg az általános érdekű szolgáltatásokról.

1.10 A magyar elnökség külön kiemelte a határokon átnyúló, illetve szomszédsági jellegű kereskedelem esetét, melyekkel kapcsolatban jelenleg egyetlen olyan tanulmány sincs, amely lehetővé tenné a következmények értékelését a tagállamokban. Az EGSZB először is azt ajánlja a magyar elnökségnek, hogy kérje az Európai Bizottságtól e tranzakciók pontos statisztikai elemzését, ezt követően pedig rendeljen olyan tanulmányokat, melyek elengedhetetlenek annak meghatározásához, bír-e ez a kereskedelemtípus olyan sajátos jelleggel, amely igazolja az európai szintű jogi megközelítést, valamint értékelje a fogyasztók szükségleteit a kereskedelem e típusával kapcsolatban (tájékoztatás, a szerződések nyelve, az árak összevethetősége – ha az eurón kívül más pénznem is szerepel, átváltási árfolyam, banki jutalékok és díjak stb.), illetve azt, hogy e szükségletek hogyan elégíthetők ki a leghatékonyabban helyi szinten.

2. Bevezetés

2.1 Az EGSZB örömmel veszi tudomásul, hogy a magyar elnökség feltáró vélemény kidolgozására kérte fel egy olyan témakörben, amelyet az elmúlt húsz évben a legfontosabbak közé sorolt, és sokszor foglalkozott vele. Az EGSZB 1995. november 7-i, az „Egységes piac és fogyasztóvédelem: lehetőségek és akadályok” című saját kezdeményezésű véleményében⁽¹⁾ az összes addigi, a témával foglalkozó vélemény összefoglalását nyújtja; felvázolja a problematikát, valamint a

legfontosabb aggodalmakat a fogyasztók által észlelt azon akadályokkal és nehézségekkel kapcsolatban, amelyek hátráltatják az egységes piac teljes kihasználását. Sajnos a véleményben megemlített kérdések legnagyobb része még mindig aktuális.

2.2 Az egységes piac megvalósítása, Európa egyik legnagyobb stratégiai projektje, melyet Jacques Delors indított el pontos végrehajtási határidővel, még megvalósítás alatt van, annak ellenére, hogy több mint 30 év telt el azóta. Az egységes piaci intézkedéscsomag közelmúltbeli közzététele szintén erről tanúskodik. Az EGSZB mindig is egy, a polgár mint fogyasztó érdekeit szolgáló, „eszköz jellegű” egységes piac mellett tette le a voksát. Egyébiránt egy világos, összefüggő és teljes európai fogyasztói politika elfogadása még várat magára.

2.3 A magyar elnökség megtisztelő felkérése tehát teljes mértékben indokolt, és lehetővé teszi az EGSZB számára a tervezett munkákhoz való hozzájárulást az Európai Bizottság 2011. első félévi programjának keretében, összhangban az előző elnökségek, főként a belga elnökség által végzett munkákkal.

2.4 A feltáró vélemény egyben arra is alkalom lesz az EGSZB számára, hogy tisztelegjen Garai István magyar tag emléke előtt, aki egy elismert magyar fogyasztói szervezet vezetője, valamint jogai és érdekeik jeles védelmezője, ezenkívül fontos, a témához kapcsolódó vélemények szerzője volt, és 2008-ban, hivatali ideje alatt sajnálatosan elhunyt.

3. Egy kiemelt célkitűzés

3.1 Egy uniós elnökség időtartama túl rövid ahhoz, hogy lehetővé tegye bármely politika átlátható és részvételi jellegű irányvonalainak kidolgozását, hatásának előzetes értékelését, az európai uniós intézmények általi demokratikus elfogadását, a tagállamok általi végrehajtását és utólagos értékelését.

3.2 Az öt éves stratégiai programok, melyeket egyébiránt legtöbbször tisztán konjunkturális szempontok befolyásolnak, szintén elégtelenek, amennyiben nem illeszkednek egy előretökélőbb politikába. A 2007. július 13-án elfogadott 2007–2013-as stratégia, amely végrehajtás alatt van, jó példa arra, hogy mit bíralt már eddig is az EGSZB.

3.3 A 2020 stratégia fő célja a fogyasztók támogatása és védelme kellene, hogy legyen, azonban ez nincs így.

3.4 Az egyetlen ilyen jellegű politikai megközelítés vázlata 1985-ra nyúlik vissza, a Jacques Delors által elindított, és Emma Bonino (1995–1999) biztos által továbbfejlesztett ún. „Új lendület” formájában. Sajnos politikai akarat híján a tervezett célkitűzéseket – néhány szimbolikus értékű eredmény kivételével – nem érték el.

⁽¹⁾ HL C 39 1996.2.12., 55.o.

3.5 A legfontosabb megoldandó kihívás az EU elnöksége számára pontosan a fogyasztók jogainak előmozdítását és védelmét célzó politika alapjainak és irányvonalainak lefektetése lenne 2030-ig, a Gonzalez-jelentés példáját követve, de annak tudatában, hogy bizonyos más stratégiai kezdeményezésekkel (2020 stratégia, egységes piaci intézkedéscsomag, intelligens szabályozás stb.) szemben már késésben vagyunk.

3.6 E politika fő irányvonalai közép- és hosszú távon mindegyiknek a következők lennének:

- a) Merje megkérdőjelezni és újrafogalmazni a Szerződésben szereplő jogalapot (169. cikk, az EUMSZ 12. cikkének fényében) ⁽²⁾.
- b) A fogyasztói politikát mint a polgárok érdekeit szolgáló politikát helyezze az EU politikáinak középpontjába; tegye az összes többi politika központi elemévé és végső kedvezményezettjévé.
- c) Ennek az új megközelítésnek a fényében, rendszeresen a szerződésekre és az Alapjogi Chartára hivatkozva újra kell fogalmazni a fogyasztók jogait.
- d) A fogyasztói politika horizontális jellegére helyezze a hangsúlyt, levonva minden ide vonatkozó következtetést, szavaltolva e transzverzális hatékonyságát, mind az Európai Bizottság belső szolgálatainál, mind a többi intézménnyel fenntartott kapcsolatokban, és a tagállamok esetében minden szinten.
- e) Végezze el a fogyasztókkal kapcsolatos közösségi joganyag valódi kodifikációját a CFR által végzett kitűnő tudományos munka felhasználásával, levonva minden következtetést – főként az opcionális rendszerek ésszerű és megfelelő használata terén – a jog proaktív megközelítésének módszere alapján.
- f) Világos és érthető módon juttassa kifejezésre az egységes piaci politika eszköz- és kiegészítő jellegét, egyértelműen a fogyasztó mint végfelhasználó szolgálatába állítva azt.
- g) Határozzon meg közös elveket a fogyasztók EU-n belüli szerveződésével és részvételi képviseletével kapcsolatban, mely elengedhetetlen és döntő feltétel a vonatkozó politikák végrehajtása szempontjából.

3.7 Ez az utóbbi pont külön figyelmet érdemel, mivel európai szinten eddig nem foglalkoztak vele szisztematikusan. A fogyasztók szerveződése és részvételi képviselete általános elveinek és irányelveinek meghatározását már hosszú ideje kérik mind a tagállamok fogyasztóvédelmi hatóságai, mind a fogyasztóvédelmi szervezetek és szövetségek. A fogyasztók

képviseletének valamennyi tagállamban egyforma elvek alapján történő megszervezése, főként az egyes ágazatok szabályozói tekintetében, hozzájárul mind az érintett szervezetek hiteleségének növeléséhez, mind a fogyasztóvédelem hatékonyságához.

4. Aktuális kérdések a fogyasztóvédelmi politika terén

4.1 A teljesen megvalósult belső piacon a fogyasztónak teljes mértékben képesnek kell lennie a számára a közösségi vívmányokban biztosított jogok gyakorlására, bárhol tartózkodjék is az EU-ban, és mindezt a saját országával azonos feltételek között. Mindazonáltal sem a különböző fogyasztói politikák, sem a folyamatban lévő kezdeményezések nem adnak kielégítő választ a fogyasztók jogos elvárásaira.

4.2 A magyar elnökség politikai menetrendje fontos célkitűzéseket tartalmaz, melyek közül néhányat természetesen a leendő elnökségek is továbbvisznek majd.

4.3 Először is, a fogyasztóvédelmi irányelvvel kapcsolatos javaslat tekintetében az EGSZB úgy vélte ⁽³⁾, hogy újra kell fogalmazni azt annak érdekében, hogy ne foglalkozzék mással, mint a tájékoztatáshoz való jog néhány alapelve, valamint az elállás joga a kereskedelmi létesítményeken kívüli és a távolsági eladások esetében, ezenkívül törölni kell a tisztességtelen feltételekre, a fogyasztási cikkek adásvételére és az ehhez kapcsolódó jótállásra vonatkozó bekezdéseket.

4.4 Figyelembe véve az Európai Parlamentben folyó vitákat és az Európai Bizottság hozzáállásának alakulását, melyet Viviane Reding biztos legutóbbi nyilvános fellépései is illusztrálnak, az EGSZB megállapítja, hogy a Tanács január 24-én a véleményével tökéletesen egyező állásfoglalást fogadott el, és ezt örömmel fogadja. Mindazonáltal, tekintettel azokra a fejleményekre, amelyek az Európai Parlamentben e kérdéssel kapcsolatban a közelmúltban történtek, valamint az IMCO és az IURI szakbizottságok által elfogadott, egymásnak ellentmondó állásfoglalásoknak és a következő hónapokban várható megoldás lehetőségének tükrében az EGSZB nyomatékosan arra kéri a magyar elnökséget, hogy határozottan kövesse a januárban tartott AGRI tanácson kijelölt utat, reális módon összehangolva az európai szerződésekre vonatkozó jövőbeni közös referenciakerettel, az EGSZB véleményében javasoltaknak megfelelően ⁽⁴⁾.

4.5 A tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokkal kapcsolatos irányelv felülvizsgálata tekintetében az EGSZB megállapítja, hogy a tagállamok nagy részében történt kései átültetés sajnálatosan rossznak bizonyult, ahogyan azt a vélemény előre jelezte ⁽⁵⁾. A Bíróság is hasonlóan vélekedett.

⁽³⁾ HL C 317 2009.12.23., 9. o.

⁽⁴⁾ HL C 84 2011.3.17, 1 o.

⁽⁵⁾ HL C 108., 2004.4.30., 81.o.

⁽²⁾ HL C 185., 2006.8.8., 71. o.

4.6 Az EGSZB azt ajánlja tehát a magyar elnökségnek, hogy támaszkodjon azokra a tanulmányokra, amelyek bemutatják a fogyasztóvédelem szintjének folyamatos csökkenését, valamint annak következményeit a verseny keretében, azokban az államokban, amelyek átültették a tisztességtelen gyakorlatokkal kapcsolatos irányelvet, és ezáltal vizsgálja meg alaposabban a teljes harmonizáció elve nem célzott alkalmazásának megalapozottságát, mindezt már az említett irányelv felülvizsgálatával kapcsolatos viták elejétől kezdve.

4.7 Ami a közös európai szintű kereset jogi eszközt illeti, az EGSZB tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság célja az érdekelt felek újbóli konzultációján alapuló vita újraindítása, azonban felteszi a kérdést, hogy vajon létezik-e valódi politikai akarat arra, hogy több mint harminc év legkülönbözőbb vitái, konzultációi, jelentései, véleményei, zöld könyvei, fehér könyvei, közleményei és állásfoglalásai, tanulmányai, konferenciái és szimpóziумai stb. után konkrét eredményre jussunk.

4.8 Az EGSZB számos régebbi és újabb véleményében világosan állást foglalt egy olyan európai jogi eszköz mellett, amely lehetővé teszi azon fogyasztók számára, akik úgy vélik, hogy kollektív sérelem áldozatai lettek, hogy közösen bírósági keresetet nyújtsanak be kártérítést igényelve. Ez teljesen összhangban lenne az európai joganyaggal, és lehetővé tenné kártérítés fizetését az olyan anyagi és/vagy erkölcsi kollektív kérések vonatkozásában (*opt-out* rendszer), amelyek valamely tagállam fogyasztóit érték, mindezt azonos feltételek között. Amennyiben a magyar elnökség elfogadná ezt az álláspontot, a fogyasztók, de más kollektív jogtulajdonosok is nagy hasznot húzhatnak ebből, ami hasznos lenne az egységes piac, valamint a méltányos verseny megteremtéséhez is.

4.9 A „szervezett utazási formákról” szóló irányelv felülvizsgálatát illetően az EGSZB még nem kapott felkérést vélemény kidolgozására. Az Európai Bizottságnak szándékában áll egy javaslat előterjesztése 2011 elején, és már megkezdte az ötletek összegyűjtését a légi utasok jogaival kapcsolatos jogszabályok esetleges felülvizsgálata tárgyában.

4.10 Anélkül, hogy előrevetítenénk az EGSZB e két tárgyban alkotandó véleményeit, az EGSZB azt javasolja a magyar elnökségnek, hogy a következetes megközelítés érdekében ezeket a témákat egységesen kezelje, és terjessze ki az irányelv alkalmazási körét az egyéni közlekedés és a tömegközlekedés szolgáltatói szerződéseire, a kapcsolódó szolgáltatásokkal együtt, illetve ezek nélkül, valamint hogy határozzon meg kötelezettségeket és felelősségi köröket konfliktusok, illetve elégtelen vagy félrevezető szolgáltatásnyújtás esetére. A szektorra jellemző típusú tisztességtelen feltételek és a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok emellett kiemelt figyelmet érdemelnek. Az utazási irodák, utazásszervezők és a légitársaságok csődjeinek következményei szintén szigorú jogszabályi keretet tennének szükségessé.

4.11 A lakossági pénzügyi szolgáltatások belső piacának megvalósítása terén történt néhány előrelépés. Emlékeztetünk itt a pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló irányelvre az euró bevezetését követően, a pénzügyi eszközök piacáról szóló

irányelvre, a vállalkozások és hitelintézetek tőke megfeleléséről szóló irányelvre, valamint az Európai Bizottság újabb keletű, 2010. július 12-i javaslataira a betéti garanciarendszerekről, illetve a befektetői költségtérítési rendszerekről⁽⁶⁾ – de még sok a tennivaló: hiányzik egy átfogó politikai iránymutatás, amely képes arra, hogy valóban biztosítsa a fogyasztók és a kkv-k részvételét az egységes piacon. Az Európai Bizottság olyan ágazatként határozta meg a lakossági pénzügyi szolgáltatásokat, amelyben a fogyasztóknak számos problémával kell szembenézniük⁽⁷⁾.

4.12 Ez olyan terület, amellyel kapcsolatban az EGSZB már számos alkalommal nyilvánított véleményt, felkérések és saját kezdeményezés alapján, de tartós, praktikus és hatékony megoldások még nem születtek. Emlékeztetünk a felelősségteljes hitelezésre és a túladósodásra⁽⁸⁾, amelyekre a fogyasztási hitelekéről szóló irányelv nem tudott megfelelő választ adni; a jelzálog-hitelekkel kapcsolatos javaslatok kudarcára, holott ezek harmonizációjának ötletét már évekkel ezelőtt elfogadták, a határokon átnyúló fizetésekkel, illetve a bankkártyákkal és hitelkártyákkal kapcsolatos rendelkezések sebezhetőségére; a bankszámlák valódi mobilitásának és a minimális univerzális banki szolgáltatásoknak a hiányára, továbbá a szabályok gyengeségére, ami a pénzügyi válságokkal való szembenézést, valamint a banki ügyfelek veszteségei és sérelmei azonnali kompenzációjának biztosítását illeti.

4.13 A gazdasági és pénzügyi válság még erősen érinti a fogyasztókat és a kisbefektetőket. Emiatt szóba jöhet megoldásként olyan gyakorlati intézkedések kidolgozása, mint az univerzális bankszámla létrehozása, az európai uniós polgároknak nyújtott minimális banki szolgáltatások, egy megbízható és a tagállamokban egységes elektronikus fizetési rendszer, a hitelek odaítélésekor a bankokra háruló felelősség szigorú meghatározása. Folytathatnánk a sort a teljes európai térségre kiterjedő egységes biztosítási rendszerrel, a pénzügyi ágazatra jellemző típusú tisztességtelen feltételek és tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok tipológiájával, a banki terhek összehasonlíthatóságával és az összetett pénzügyi termékekkel kapcsolatos tanácsadásra vonatkozó fokozott kötelezettséggel. A pénzügyi ellenőrzésnek emellett a fogyasztó igényeihez kellene igazodnia, és hatékony mechanizmusokat kellene kialakítani a pénzügyi rendszerek (bankok és biztosítók) nem megfelelő működéséből eredő veszteség vagy jogsérelem esetén felmerülő jogviták rendezésére és a kártérítésre.

4.14 Az EGSZB örömmel fogadja a fogyasztókat a digitális környezetben megillető jogokkal kapcsolatos európai bizottsági megközelítést, melyet a 2020 stratégián belül kiadott digitális menetrend⁽⁹⁾ is fémjelez, de még sok a tennivaló ahhoz, hogy mindenki számára elérhetővé váljanak az egyetemes szolgáltatások a telekommunikáció és a tájékoztatás területén. Az Európai Bizottság újabb közleményének gyors elfogadása üdvözlendő lenne, és lehetőséget jelentene a magyar elnökség számára, hogy határozottan állást foglaljon az internet semlegességével és a szélessávú hozzáféréssel az egyetemes szolgáltatások körébe történő bevonásával kapcsolatban, ahogyan azt az EGSZB a múltban már szorgalmazta.

⁽⁶⁾ COM(2010) 368 végleges.

⁽⁷⁾ SEC(2009)1251 végleges.

⁽⁸⁾ HL C 149, 2002.6.21., 1–4. o.

⁽⁹⁾ HL C 54., 2011.2.19., 58.o.

4.15 Az EGSZB kiemelt érdeklődést tanúsít a fogyasztók jogainak elismerése és védelme iránt, mégpedig a digitális környezet egészében, és nem csupán az elektronikus kereskedelem keretében. Nemcsak az e-kereskedelem jogi szempontjával kapcsolatos irányelv gyors felülvizsgálatára lenne szükség, hanem válaszokat kellene találni az e-kereskedelem alacsony szintű fejlettségének okaira is.

4.16 A magyar elnökségnek az is feladata lesz, hogy sürgős döntéseket hozzon a fogyasztók digitális területre vonatkozó alapvető jogainak pontos meghatározásával kapcsolatban, valamint hogy vizsgálja felül az adatvédelemmel kapcsolatos keretirányelvet, illetve a szerzői jogok védelmét a digitális területen.

4.17 Az EGSZB végül hangot ad abbéli kifejezett kívánságának, hogy a magyar elnökség ültesse át a gyakorlatba a 2010. decemberi EPSCO Tanács általános érdekű szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos következtetéseit oly módon, hogy az általános érdekű szolgáltatások belga elnökség által október 26–27-én szervezett harmadik fórumán elfogadott ajánlásokat teljes mértékben vegyék figyelembe; azt is szeretné, ha a magyar elnökség így hozzájárulna a Lisszaboni Szerződés, valamint az Alapjogi Charta általános érdekű szolgáltatásokkal kapcsolatos új rendelkezéseinek végrehajtásához.

5. A határon átnyúló „szomszédási” kereskedelem egyedi esete

5.1 A magyar elnökség olyan kérdésben kérte ki az EGSZB véleményét, amely – bár jelentőséggel bír, – nem képezte még közösségi szintű, mélyenzántó tanulmány tárgyát. A határon átnyúló, de kis körzetű, vagy „szomszédási” jellegű kereskedelemről van szó, vagyis a fogyasztók által országuk földrajzi határainak mindkét oldalán – akár más uniós tagállamokkal, akár harmadik országokkal – folytatott áruvásárlásról és szolgáltatás-igénybevételről.

5.2 Egyes tagállamok már az euró bevezetése előtt is tanulmányozták e jelenséget, hogy meghatározzák a kereskedelem jellegét, a devizaáramlást, az árakat, hatásait a határ menti régiókra és a versenyre stb.

5.3 Semmilyen európai szintű tanulmány nem mérte azonban fel a határon átnyúló, régióközi tranzakciók volumenét

és a tagállamokra gyakorolt hatását. Ugyanis sem az Európai Bizottság 1991. évi közleménye⁽¹⁰⁾, sem a kereskedelemről szóló 1996. évi zöld könyv⁽¹¹⁾, sem pedig az 1999. évi fehér könyv⁽¹²⁾ nem említi meg e kereskedelemtípust. Az Európai Bizottságtól tehát először e tranzakciók pontos topográfiáját és statisztikai elemzését kellene kérni.

5.4 Mindazonáltal az 1990-es évek elején az Európai Bizottság és egy sor regionális fogyasztói szervezet közösen létrehozta az „Euroguichets” nevű tájékoztatói- és tanácsadóközpont-hálózatot, amelynek célja a határon átnyúló kereskedelem során nehézséggel szembesülő fogyasztók segítése. E központok elsősorban a fogyasztók felvilágosítására összpontosítottak, és határ menti városokban helyezkedtek el.

5.5 2001-ben az Európai Bizottság felállította a bíróságon kívüli európai vitarendezési hálózatot (EEJ-hálózat) a jogviták peren kívüli rendezésére. Akkoriban kilenc tagállamban tizenegy „Euroguichet” központ vállalta a hagyományos feladatkörén kívül, hogy jogi tanácsot nyújt a fogyasztóknak.

5.6 Majd 2005. januárban létrejött az Európai Fogyasztói Központok Hálózata (EEC Net) az EEJ-hálózat és az „Euroguichet” központok egyesítése nyomán.

5.7 A két hálózat összevonása logikus lépés volt az euró bevezetésére, valamint az elektronikus kereskedelem és a távértékesítés várható fejlődésére tekintettel. Az egyesítés következtében azonban megszűnt az „Euroguichet” központok regionális elhelyezkedése és a határon átnyúló, kis körzetű kereskedelemhez kapcsolódó feladatkörük.

5.8 Felmerül tehát a kérdés, hogy még ma is van-e olyan sajátos jellege ennek a kereskedelemtípusnak, amely igazolja az Európai Unió külön fellépését.

5.9 Azon is el kellene gondolkozni, hogy milyen szükségletei merülnek fel a fogyasztóknak az ilyen tranzakciók kapcsán (információ, a szerződések nyelve, az árak összevethetősége – ha az eurón kívül más pénznem is szerepel, átváltási árfolyam, banki jutalékok és díjak stb.), és hogy e szükségletek hogyan eléghetők ki a leghatékonyabban helyi szinten.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽¹⁰⁾ A 1991. március 11-i COM(91) 0041 végleges dokumentum.

⁽¹¹⁾ Az 1996. november 20-i COM(96) 530 végleges dokumentum.

⁽¹²⁾ Az 1999. január 27-i COM(99) 6 végleges dokumentum.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Az Európai Szociális Alap jövője 2013 után

(feltáró vélemény)

(2011/C 132/03)

Előadó: **Xavier VERBOVEN**

Társelőadó: **Miguel Ángel CABRA DE LUNA**

2010. október 7-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Az Európai Szociális Alap jövője 2013 után

(feltáró vélemény).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2011. február 24-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a március 15-i ülésnapon) 172 szavazattal 1 ellenében, 7 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye szerint:

1.1 A gazdasági, társadalmi és területi kohézió, valamint a szolidaritás elve része a Szerződésnek, és mindkettő a polgárok és a területek integrációjának legfontosabb pillérei közé tartozik. Ezért ezeknek az elveknek az Európai Unió jövőbeli költségvetéséről folytatott vitáknak a középpontjában kell állniuk.

1.2 A kohéziós politikának nemcsak a régiók közötti egyenlőtlenségeket kell csökkentenie, hanem hozzá kell járulnia a bizonyos népességcsoportokat érintő társadalmi egyenlőtlenségek mérsékléséhez is, ösztönözve a teljes foglalkoztatottság megvalósítását a társadalomban, az esélyegyenlőséget, az integrációt és a társadalmi kohéziót, vagyis tágabb értelemben az európai szociális modellt. Az Európai Szociális Alapnak (ESZA) továbbra is olyan strukturális alapnak kell maradnia, amely az Európai Unió kohéziós politikájának részét képezi.

1.3 Az ESZA az európai foglalkoztatási stratégia végrehajtását támogató kiemelt eszköz, és az Európa 2020 stratégia keretében a jövőben is a humán erőforrásokba történő beruházás hatékony eszközének kell maradnia, valamint ösztönöznie kell a minőségi munkahelyek számának növelését és a társadalmi beilleszkedés javítását. Ezért a jelenlegi gazdasági helyzetben az ESZA-nak továbbra is fontos stratégiai és pénzügyi eszköznek kell lennie, és az előtte álló növekvő kihívásokra (magasabb

munkanélküliségi ráták) való tekintettel jelentősebb, az EU általános költségvetésének növekedését tükröző, azaz legalább 5,9 %-kal megnövelt forrásokat kell rendelkezésére bocsátania, összhangban az EU 2011. évi általános költségvetésének emelésére tett európai bizottsági javaslattal.

1.4 A jelenlegi gazdasági válság idején különösen fontos az ESZA szerepének megerősítésére vonatkozó európai tanácsi döntés. Az ESZA átfogó keretét továbbra is a munkaerő-piaci és a szociális politikáknak kell alkotniuk. A beruházásoknak a humán erőforrás fejlesztésére, a képességek javítására, valamint az elbocsátott munkavállalóknak a munkaerőpiacra való visszailleszkedésére is vonatkozniuk kell. Prioritást kellene azonban biztosítani a minőségi munkahelyteremtésnek, a fenntartható fejlődésnek, valamint a kiszolgáltatott társadalmi csoportok – többek között a fiatalok, a nők, a bevándorlók, a tartósan munkanélküliek, a munkaerőpiacról leginkább kiszorultak, az idősek, a fogyatékkal élők és az etnikai kisebbségek tagjai – munkaerőpiacra és társadalomba való beilleszkedésének, hogy javuljon az EU versenyképessége, valamint az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek megvalósítása.

1.5 Le kell vonni az ESZA felhasználásából származó tanulságokat, mind az Európai Unió gazdasági fellendülése, mind gazdasági növekedése támogatásának érdekében. Ezt az ESZA célkitűzéseit tiszteletben tartva a kkv-k, a nagyon kis vállalkozások és a szociális gazdaság szereplői támogatásának javításával, valamint a szociális szféra javításával – mind a minőségi munkahelyek megőrzése és létrehozása, mind a különösen a munka segítségével történő társadalmi befogadás révén – lehet elérni.

1.6 Az ESZÁ-nak – mint a humánerőforrásba való beruházás uniós eszközének – támogatnia kellene az Európa 2020 stratégia három prioritását: az intelligens, a fenntartható és az inkluzív növekedést. A foglalkoztatás, a képzés és az oktatás, az aktív beilleszkedés és az esélyegyenlőségi politikák alkotják azokat a kulcsfontosságú elemeket, amelyek az ismeretek bővítése és a képzettség emelése, az innovációs kultúra ösztönzése, a foglalkoztatási ráták növelése és a befogadó munkaerőpiac támogatása révén erősítik az egyének pozícióit.

1.7 A strukturális alapokhoz, és különösen az Európai Szociális Alaphoz kötődő intézkedések jó működésének alapvető biztosítéka a szociális partnereket és a szervezett civil társadalom más szervezeteit érintő partnerségi elv.

1.8 A gazdasági válság hatásainak kiküszöbölése érdekében igen fontos azoknak a tanulságoknak a levonása, amelyek a szociális partnereknek a szociális párbeszédben, illetve az NGO-knak a partnerségben játszott szerepéből adódnak.

1.9 Fenn kell tartani és meg kell erősíteni a partnerség, a diszkriminációmentesség és hozzáférhetőség, valamint a fenntartható fejlődés elvét, ⁽¹⁾ hogy konszolidálni lehessen a tervezés utolsó időszakában elért kedvező eredményeket.

1.10 A strukturális alapokra vonatkozó rendelkezéseknek világosan meg kell határozniuk a partnerség elvét és a fent említett elveket, ahelyett, hogy „a jelenlegi nemzeti szabályozáshoz és gyakorlathoz” folyamodnának, egyúttal pedig valamennyi partner szerepét is világosan rögzíteniük kell. Tervezési, végrehajtási és nyomonkövetési feladataik keretében határozottan meg kell erősíteni a nyomonkövetési bizottságok helyzetét az illetékes nemzeti és regionális hatóságokkal szemben.

1.11 Az EGSZB szerint is javítani kell az alapok felhasználásának értékelését, teljesítményét és eredményeit. Ennek érdekében azonban alapvető a mutatók meghatározása, valamint a mennyiségi és minőségi mérésre szolgáló elemek megléte, mindez pedig a kohéziós politika végrehajtási folyamatának teljességére vonatkozó szélesebb kereten belül.

1.12 Biztosítani kell a koherenciát a különböző, európai, nemzeti, regionális és helyi szinteken meghatározott prioritások között.

1.13 Erősíteni kell a szinergiákat az Európai Regionális Fejlesztési Alappal és más alapokkal, aminek keretén belül

meg kell erősíteni a partnerség, a diszkriminációmentesség és a fenntarthatóság elvét. El kell kerülni az ESZA és az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap (EGAA) közötti átfedést, valamint biztosítani kell a koherenciát, mivel a szerkezetátalakításokkal szemben az ESZA intézkedései megelőző, míg az EGAA intézkedései helyreállító jellegűek.

1.14 Sokat kell javítani az eljárások végrehajtásán és az ESZA-finanszírozáshoz való hozzájárulás gyakorlati szempontjain, mindenekelőtt jelentősen csökkentve a bürokráciát, a programokat kivitelezők pénzügyi terheinek minimalizálása érdekében különösen a kifizetési rendszereket felgyorsítva, és egyszerűsítve a számlázási eljárásokat és a számlák rendezésének eljárásait, például az átalányösszegek (*lump sums*) alkalmazásával.

1.15 A jövőbeli ESZÁ-nak innovatív finanszírozási formák segítségével ⁽²⁾ – pl. a foglalkoztatás, valamint a legkiszolgáltatottabb csoportok és a kirekesztés által fenyegetett személyek társadalmi beilleszkedése területein a célzott intézkedések céljára közvetlenül kiutalt források révén – elegendő forrással kell rendelkeznie az Európa 2020 stratégia végrehajtásához.

1.16 A szociális partnereknek és a civil társadalomnak alapvető szerepet kell játszaniuk az ESZA felülvizsgálatában, végrehajtásában és értékelésében. Következésképpen az EGSZB figyelemmel kíséri majd a jövőben az ESZA felhasználását, és így hozzá fog járulni a döntéshozatali folyamat azon alapvető elemének a javításához, amit az európai intézmények, a szociális partnerek és a civil társadalom szereplőinek összessége közötti kommunikáció jelent.

2. Háttér: az Európai Bizottság által az Európai Szociális Alap jövőjéről indított vita

2.1 A 2007–2013 közötti időszakban az ESZA által finanszírozott programok végrehajtása a félidejéhez érkezett.

2.2 Az Európai Bizottság az EU költségvetési keretének jövőjére vonatkozó fő iránymutatásait „Az uniós költségvetés felülvizsgálata” (COM(2010) 700 végleges) című dokumentumban, míg a strukturális alapokra vonatkozókat a kohézióról szóló ötödik jelentésben (COM(2010) 642 végleges) ismertette.

2.3 Az ESZA jövőjét a Lisszaboni Szerződés figyelembevételével kellene megtervezni. Az új 9. cikknek megfelelően az Uniónak figyelembe kell vennie a foglalkoztatás magas szintjének előmozdítására, a megfelelő szociális biztonság biztosítására, a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemre, valamint az oktatás, a képzés és az emberi egészség védelmének magas szintjére vonatkozó követelményeket.

⁽¹⁾ A 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendelet 11., 16. és 17. cikkeibe foglalt, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezéseknek megfelelően.

⁽²⁾ A Bizottság 2010. október 19-i közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, a Régiók Bizottságának és a nemzeti parlamenteknek – Az uniós költségvetés felülvizsgálata, COM(2010) 700 végleges.

2.4 A területi kohézióval jelenleg a módosított 175. cikk foglalkozik. Az ESZA, mint a humán erőforrás támogatásának fő uniós pénzügyi eszköze, továbbra is hozzá fog járulni a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megvalósításához, amint azt az Európai Unió működéséről szóló szerződés 162. cikke előírja.

2.5 Az előttünk álló évtized új politikai keretét, vagyis az Európa 2020 stratégiát az Európai Tanács 2010. június 17-én jóváhagyta. Így az EU kötelezettséget vállalt arra, hogy 75 %-ra emelik a 20–64 év közötti korcsoport foglalkoztatottságát, 10 % alá csökkentik az iskolai lemorzsolódás arányát, és biztosítják, hogy a fiatal generáció legalább 40 %-a felsőoktatási diplomához jusson, 20 millió fővel csökkentik a szegénység által fenyegetett személyek számát, és a GDP 3 %-ig emelik a kutatást és fejlesztést célzó magán- és állami beruházások szintjét. ⁽³⁾

2.6 2011-ben az Európai Bizottság új költségvetési keretet javasol majd a 2013 utáni időszakra, amelyet a strukturális alapokra – az Európai Szociális Alapot is ideértve – vonatkozó jogalkotási javaslatok kísérnek majd. Ezzel kapcsolatban az Európai Bizottság 2010. október 19-én közleményt tett közzé az EU költségvetésének felülvizsgálata tárgyában. Ez megfelelő alkalom lenne arra, hogy új lendületet adjanak az ESZA-nak, és végrehajtsák a változtatásokat. Az EU új költségvetési keretében meg kell erősíteni az ESZA ismertségét és egységiségét.

2.7 Az Európai Bizottságnak a gazdasági, társadalmi és területi kohézióról 2010. november 10-én közzétett ötödik jelentése ismerteti a jövőbeli kohéziós politika lehetőségeit.

2.8 Ami konkrétan az ESZA jövőjét illeti, speciális tanulmányok révén megindult a gondolkodási folyamat.

2.9 Az ESZA-bizottság emellett 2010. június 3-án elfogadott egy véleményt, az Európai Bizottság pedig konferenciát rendezett 2010. június 23–24-én.

2.10 Ezzel kapcsolatban 2010. október 7-én az Európai Bizottság felkérte az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságot egy saját kezdeményezésű vélemény kidolgozására, az ESZA-bizottság véleményében megfogalmazott kérdések elemzésének céljával.

2.11 E különböző reflexiók a következő öt téma köré csoportosulnak:

— Milyen hozzáadott értékkel bír az ESZA a szigorúan nemzeti jellegű finanszírozási eszközökkel szemben?

— Az Európa 2020 stratégiával összefüggésben mi lehetne az ESZA küldetése és prioritása?

— Hogyan lehetne biztosítani az ESZA földrajzi és tematikus koncentrációját?

— Hogyan lehetne megteremteni a maximális szinergiát a többi alappal, különösképpen az Európai Regionális Fejlesztési Alappal?

— Milyen végrehajtási rendszert kellene kiépíteni a leghatékonyabb, és egyúttal legegyszerűbb kezelés érdekében?

2.12 Emellett tekintettel a munkahelyek megszűnésének a tendenciájára, amellyel az Uniónak jelenleg szembesülnie kell, az európai kohéziós politikával összefüggésben az ESZA-ra még nagyobb szerep hárul. Ezért költségvetésének jelentősen emelkednie kell – ennek az emelésnek összhangban kell lennie az EU 2011. évi költségvetésének általános, legalább 5,9 %-os növelésére vonatkozó európai bizottsági javaslattal.

3. Általános megjegyzések az Európai Szociális Alap jövőjéről

3.1 A kohézió és a szolidaritás elve a Szerződés része, és mindkettő a polgárok és a területek integrációjának legfontosabb pillérei közé tartozik. Ezeknek az elveknek ezért az Európai Unió jövőbeli költségvetéséről folytatott vitáknak a középpontjában kell állniuk.

3.2 A Lisszaboni Szerződés megerősíti ezeket az elveket, és a 174. cikknek megfelelően kijelenti, hogy „Átfogó harmonikus fejlődésének előmozdítása érdekében az Unió úgy alakítja és folytatja tevékenységét, hogy az a gazdasági, társadalmi és területi kohézió erősítését eredményezze.”

3.3 A Szerződés különösképpen hangsúlyozza, hogy „Az Unió különösen a különböző régiók fejlettségi szintje közötti egyenlőségek és a legkedvezőtlenebb helyzetű régiók lemaradásának csökkentésére törekszik.” Ez a célkitűzés az Európai Unió két utolsó bővítése óta még inkább fontossá vált.

3.4 Az Európai Unió Alapjogi Chartája, amely a Szerződésbe való foglalását követően kötelező jogi érvénnyel bír, másrészt kimondja, hogy a területi kohézió mellett az EU-nak ösztönöznie kell a társadalmi kohéziót, régiójuktól vagy nemzetiségüktől függetlenül valamennyi polgárnak biztosítva a szociális jogokat, megtiltva a diszkriminációt, valamint erőfeszítést téve többek között az esélyegyenlőség érdekében.

3.5 A kohéziós politikának nemcsak a régiók közötti egyenlőségeket kell csökkentenie, hanem az emberekre összpontosító megközelítésen keresztül ugyancsak ösztönöznie kell a teljes foglalkoztatottság megvalósítását a társadalomban, az esélyegyenlőséget, az integrációt és az EU társadalmi kohézióját, vagyis tágabb értelemben az európai szociális modellt.

⁽³⁾ Az Európai Bizottság 2010. március 3-i közleménye: *Európa 2020 - Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája* (COM(2010)2020 végleges).

3.6 Az Európai Tanács határozata értelmében a strukturális alapok szolgálnak a lisszaboni stratégia végrehajtásának pénzügyi eszközeként. Ez a stratégia erőfeszítéseit azokra összpontosította, akik a legalacsonyabb képzettséggel rendelkeznek és a legtöbb nehézséggel szembesülnek az aktív nemzeti foglalkoztatási politikákhoz való hozzáférés területén. ⁽⁴⁾ Ezzel összefüggésben az ESZA az európai foglalkoztatási stratégia végrehajtását támogató kiemelt eszköz, és az Európa 2020 stratégia keretében a jövőben is a minőségi munkahelyek és a társadalmi beilleszkedés magas szintjét ösztönző hatékony eszköznek kell maradnia.

3.7 A gazdasági, társadalmi és területi kohézióknak továbbra is az Európa 2020 stratégia középpontjában kell maradnia, annak biztosítása érdekében, hogy mobilizálják az összes energiát és kapacitást, és ezeket a stratégia végrehajtására fordítsák. A strukturális alapok kulcsfontosságú eszközei az ún. „intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés” prioritásai elérésének a tagállamokban, régiókban és területeken. Ezért az ESZA-nak továbbra is fontos stratégiai és pénzügyi eszköznek kell maradnia a foglalkoztatási ráta és a társadalmi beilleszkedés növelése érdekében.

3.8 A strukturális alapokhoz, és különösen az Európai Szociális Alaphoz kötődő intézkedések megfelelő működésének alapvető biztosítéka a szociális partnereket és a szervezett civil társadalom ⁽⁵⁾ más szervezeteit érintő partnerségi elv.

3.9 Igen fontos levonni a szociális partnerek által a szociális párbeszéd, illetve az NGO-k által a partnerség keretén belül játszott szerep tanulságait a gazdasági válság hatásainak kiküszöbölése és eredmények elérése érdekében.

3.10 Javítani kell az alapok felhasználásának értékelését, teljesítményét és eredményeit. Ennek érdekében azonban feltétlenül mutatókat kell meghatározni, valamint a mennyiségi és minőségi mérésre szolgáló elemekkel kell rendelkezni, mégpedig a kohéziós politika végrehajtási folyamatának teljességére vonatkozó szélesebb kereten belül. Jelenleg a kohéziós politika a kiadások szabályosságát ellenőrzi, nem pedig a hatékonyságukat. Össze kell hangolni a kétfajta logisztikát, ezzel egyidejűleg pedig csökkenteni kell az adminisztratív terhet, az arányosság elvének megfelelően ésszerű szintre visszazsorítva.

3.11 Tekintettel a jelenlegi gazdasági válságra, az európai foglalkoztatási stratégiának ismét az Európai Unió prioritásai

közt kell szerepelnie, és nagyobb összegeket kell fordítani a munkahelyteremtésre és a munkahelyek megőrzésére, valamint arra, hogy mindenki jobb munkahelyekhez juthasson. A munkaerő-piaci politikáknak továbbra is az ESZA átfogó keretét kell jelenteniük.

3.12 A kohéziós politikának a gazdasági fellendülési tervhez történő hozzájárulására vonatkozó európai tanácsi határozat mindenképpen pozitív jelnek tekintendő. A strukturális alapok, amelyek az európai költségvetés több mint egyharmadát alkotják, valóban olyan finanszírozási forrást jelentenek, amely lehetővé teszi a rövid, közép- és hosszú távú kihívásoknak való megfelelést.

3.13 Az előző közösségi kezdeményezésekre (különösen az EQUAL-ra) jellemző transznacionális dimenziót a politikai kohézió alapelveként át kell venni egy nemcsak európai, hanem – leginkább – szolidáris megközelítés biztosítása érdekében, különösen azért, mert a 2007–2013-as programozási időszakban nem vették megfelelően figyelembe, ahogyan az új átfogó megközelítésnek (*mainstreaming*) megfelelően kellett volna. Ezért újra be kellene vezetni az európai projektek finanszírozásának lehetőségét, különösen a transznacionális hálózatokra vonatkozó innovatív projektek esetében.

4. A tárgyalat témákhoz kapcsolódó részletes megjegyzések és javaslatok

4.1 Az ESZA hozzáadott értéke

4.1.1 Létrehozása óta az ESZA európai hozzáadott értéke már bebizonyosodott, és ez különösen érvényes ebben a gazdasági válság által fémjelzett időszakban. Az ESZA egyben eszköz az EU gazdasági növekedésének támogatására.

4.1.2 Az ESZA az a strukturális alap, amely közvetlenül érinti az egyéneket: a dolgozókat, a munkanélkülieket, a társadalomból kirekesztetteket, azokat a személyeket, akik jelentős nehézségekkel küzdenek a munkaerőpiachoz való hozzáférés szempontjából, a fiatalokat, az időseket, és más kiszolgáltatott helyzetben lévő egyéneket.

4.1.3 Az ESZA a legfontosabb eszköz az európai foglalkoztatási stratégia végrehajtásának ösztönzésére. Következésképpen ezt a stratégiát integrálni kellene a nemzeti, regionális és helyi munkaerőpiac-politikákba, valamint az ESZA által kitűzött célok közé.

4.1.4 Európának jelentős befektetéseket kell fordítania a humán erőforrásokra, amelyek kétségkívül jelentős adut jelentenek a versenyképesség szempontjából minden vállalkozás számára. Ezeket a befektetéseket a várt társadalmi változások figyelembevételével kellene megvalósítani, és ezzel párhuzamosan választ kellene adniuk a munkahelyek megtartásának és létrehozásának problémáira azáltal, hogy növelik a munkavállalók képzettségét és képességeit, emelik az európai vállalkozások termelékenységi szintjét, innovatívabb és hatékonyabb módokat keresnek a munka jobb megszervezésére a munkavállalók képességeibe és a társadalmi integrációba történő valódi befektetéseknek köszönhetően, valamint az esélyegyenlőség és a szociális gazdaság kezdeményezéseinek ösztönzése által.

⁽⁴⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: *Foglalkoztatás a kiemelt népességcsoportokban (lisszaboni stratégia)*, HL C 256., 2007.10.27.

⁽⁵⁾ A 2006. július 11-i 1083/2006/ÉK tanácsi rendelet 11., 16. és 17. cikkeibe foglalt, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezéseknek megfelelően.

4.1.5 A jelenlegi gazdasági válság idején különösen fontos az ESZA szerepének megerősítésére vonatkozó európai tanácsi határozat.

4.1.6 A befektetéseknek egyidejűleg kell a humán erőforrások fejlesztésére, az elbocsátott munkavállalók újbóli munkaerő-piaci integrációjára, valamint a munkahelyteremtésre és a fenntartható fejlődésre irányulniuk annak érdekében, hogy szinergiákat és interakciókat lehessen biztosítani a két folyamat között. Ennek következtében figyelembe kell venni a valódi társadalmi kohézió hozzájárulásait az európai versenyképességhez. Az ESZA által a munkaerőpiacról leginkább kiszorítottakat (például a fogyatékkal élők, a sajátos foglalkoztatási problémákkal küzdő fiatalok, a meghosszabbodó munkanélküliség által veszélyeztetett időskorúak, illetve más, társadalmilag kirekesztett személyek) célzó finanszírozás jelentősen hozzá fog járulni az EU versenyképességének javításához, hosszú távon pedig az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek megvalósításához.

4.1.7 A strukturális alapokhoz kötődő intézkedések megfelelő működésének legfőbb záloga a partnerségi elv.

4.1.8 A strukturális alapokra vonatkozó rendelkezéseknek világosan meg kell határozniuk a partnerség elvét ahelyett, hogy „a hatályban lévő nemzeti szabályozásra és gyakorlatra” hivatkoznának, egyúttal valamennyi partner szerepét is világosan rögzíteni kell.

4.1.9 A partnerek – többek között a szociális gazdaság szervezetei – számára elérhetővé kell tenni a technikai segítségnyújtást, valamint az ESZA révén ágazatspecifikus szervezetek segítségével támogatni kell kapacitásépítésüket.

4.1.10 Jó minőségű partnerségek kialakítására van szükség, amelyekbe bevonják a szociális partnereket és a szervezett civil társadalmat az alapok minden egyes intervenció időszakában, főként azért, mert kulcsszerepet játszanak a gazdasági válság következményeinek megoldásában.

4.1.11 Az ESZA hozzáadott értéke maximalizálásának további alapelvei a fenntartható fejlődés a környezet védelmének és javításának érdekében, a nők és férfiak közötti egyenlőség, valamint a nem, az életkor, a faji vagy etnikai származás, a vallás vagy hitbéli meggyőződés, a fogyatékoság, illetve a nemi irányultság alapján történő megkülönböztetés elkerülése az alap alkalmazása során, valamint – főként a fogyatékkal élő, vagy a társadalom peremére szorult személyek esetében – az ahhoz történő hozzáféréssel kapcsolatban ⁽⁶⁾.

⁽⁶⁾ A 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendelet 11., 16. és 17. cikkeibe foglalt, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezéseknek megfelelően.

4.2 Az ESZA feladatai és prioritásai az Európa 2020 stratégiával összefüggésben

4.2.1 Az Európa 2020 stratégia középpontjában továbbra is a gazdasági, társadalmi és területi kohézió kell, hogy álljon, ahogyan az az Európai Tanács határozatában is szerepel.

4.2.2 Az ESZA és az Európa 2020 stratégia összehangolásának mértéke attól függ, hogy léteznek-e stratégiai irányvonalak, amelyek célja az EU stratégiai célkitűzéseinek átültetése az operatív programokba.

4.2.3 Ebben a keretben továbbra is az ESZA kell, hogy maradjon a legfontosabb eszköz az európai foglalkoztatási stratégia végrehajtására. Ezért az ESZA-nak hozzá kell járulnia a jó minőségű munkahelyek megteremtéséhez, mely lényegi elem az EU gazdasági növekedésének biztosításához. Még ha a jó minőségű munkahelyek megteremtését kell is előnyben részesíteni, figyelmet kell fordítani a foglalkoztatás egyéb formáira is, például a zöld munkahelyekre a termelési modell megváltozása miatt, valamint a fenntartható és inkluzív növekedésre.

4.2.4 Az ESZA az Európai Unió legfőbb pénzügyi eszköze a humán erőforrásokba való befektetésre, mivel támogatja az aktív integrációt, az aktivációt, az újrahaznosítást és a továbbképzés eszközeinek alkalmazását.

4.2.5 Le kell vonni az ESZA alkalmazásával kapcsolatos tanulságokat az Európai Unió gazdasági élénkítésének támogatása érdekében.

4.2.6 A következő intézkedésekről és prioritásokról van szó:

- támogatni kell különösen a fiatalok, az idősebb munkavállalók, a fogyatékkal élők és más kiszolgáltatott csoportok, így a bevándorlók aktív bevonását és integrációját a munkaerőpiacon, valamint küzdeni kell a diszkrimináció ellen,
- növelni kell a nők foglalkoztatottságának mértékét, és küzdeni kell a bérek közötti egyenlőtlenségek ellen,
- munkaerő-piaci megfigyelőközpontokat kell létrehozni, és igénybe kell venni a strukturális alapokat,
- ösztönözni kell a munkavállalók átképzését és szakmaváltását, az innováció és CO₂-szegény gazdaságba történő átmenet jegyében,
- javítani kell a kkv-k, a nagyon kis vállalkozások és a szociális gazdaság szereplőinek támogatását, amelyek az Európai Unió ipari struktúrájának 80–90 %-át alkotják, mindeközben minőségű munkahelyek teremtésére van szükség,

- az ágazatok és a régiók fejlődéséről szóló viták eredményei alapján meg kell határozni a „válság idején történő képzés” fogalmát,
- jobban kell terjeszteni a bevált gyakorlatokat, amelyen például a csökkentett munkaidőbe történő befektetés, a munkavállalók képzésével egyidejűleg,
- erősíteni kell a társadalmi párbeszédet a szociális partnerek közös képzése által,
- támogatni kell az egész életen át tartó oktatást és képzést,
- támogatni kell az alapok programozásában, kezelésében és értékelésében való közvetlen részvételt, az 1083/2006/EK rendelet 11. cikkével összhangban, főként a kapacitás megerősítése (*capacity building*) által,
- biztosítani kell a munkahelyek és a munkakörülmények minőségét,
- szükség van a munkahelyek fejlesztésére egészségügyi és biztonsági szempontból,
- fizikai és pénzügyi szempontból elérhető gondozási szolgáltatásokat kell biztosítani, és törekedni kell a gondozóközpontok által ellátott emberek, például a fogyatékkal élők gondozásának intézeteken kívül helyezésére,
- az állami munkaügyi hivatalok korszerűsítésére van szükség.

4.3 Az ESZA földrajzi és tematikus prioritásai

4.3.1 Az Európai Unió legkedvezőtlenebb helyzetű területeinek és a leghátrányosabb helyzetű társadalmi csoportoknak a támogatására, valamint az egyes tagállamok és az egyes területek közötti társadalmi-gazdasági eltérések csökkentésére szolgáló legfőbb európai uniós és tagállami eszközt a strukturális alapok jelentik. Ennek így is kell maradnia.

4.3.2 Ezenkívül a régiókon belüli és a régiók közötti társadalmi-gazdasági eltérések (például az egyes társadalmi csoportok közötti különbségek) csökkentésében játszott szerepe miatt a gazdasági, társadalmi és területi kohéziót a jövőbeli ESZA-nak kiemelten kell kezelnie az Európa 2020 stratégia hatékony megvalósítása érdekében. Minden tagállamnak vannak lemaradásai különböző területeken. Ebből következően minden olyan régióknak, melyben a munkanélküliség aránya meghaladja a közösségi átlagot, és a munkaerőpiac egyenlőtlenségeket mutat, melyek különösen a leghátrányosabb helyzetű csoportokat érintik, részeseülnie kell az ESZA-ból, beleértve azokat a régiókat is, amelyekben a GDP magasabb, mint a nagyvárosi területek vagy a határ menti területek.

4.3.3 Az ESZA, melynek középpontjában a foglalkoztatás, a humán erőforrások fejlesztése és a gazdasági integráció előmozdítása áll, továbbra is olyan eszközként kell, hogy működjön, amely közvetlenül érinti az egyéneket, különösen a munkavállalókat, a munkanélkülieket, a társadalomból kirekesztetteket, a fiatalokat, az időseket és a többi hátrányos helyzetű személyt.

4.3.4 Biztosítani kell a koherenciát a különböző, európai, nemzeti, regionális és helyi szinteken meghatározott prioritások között.

4.3.5 Ennek a koherenciának tükröződnie kell az operatív programok kidolgozása és végrehajtása során.

4.3.6 Minden tagállamnak a régióira jellemző feltételek és lehetőségek függvényében kell meghatározni prioritásait és operatív módszereit. A prioritások meghatározásakor a tagállamoknak igazodniuk kell saját nemzeti reformterveikhez, feltételeikhez és lehetőségeikhez; a prioritásoknak összhangban kell lenniük az Európa 2020 stratégiával, különösen a foglalkoztatás, a képzés és a társadalmi befogadás szempontjából.

4.3.7 Ezenkívül tanulmányozni kell a megfelelő pénzügyi segítségnyújtási mechanizmusokat, például a hátrányos helyzetű csoportokra (például a fogyatékkal élő személyekre⁽⁷⁾) irányuló beavatkozások finanszírozását, annak érdekében, hogy a kohéziós politika bizonyos, meghatározott számú prioritásra vonatkozzon⁽⁸⁾. Az EGSZB már régebben javasolta, hogy az alapokat fordítsák célirányosan a különböző célkitűzésekre a társadalmi befogadás keretében⁽⁹⁾.

4.4 Szinergiák a többi strukturális alappal

4.4.1 Az ESZA a legfontosabb eszköz az európai foglalkoztatási stratégia végrehajtásának ösztönzésére, és az is kell, hogy maradjon.

⁽⁷⁾ A Bizottság 2010. november 15-i közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Európai fogyatékosügyi stratégia 2010–2020: megújított elkötelezettség az akadálymentes Európa megvalósítása iránt – COM(2010) 636.

⁽⁸⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: *Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletről az Európai Szociális Alapról*, HL C 234., 2005.9.22.

Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: *Javaslat tanácsi határozatra (az EK-Szerződés 128. cikkének alkalmazásaként) a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról*, HL C 162., 2008.6.25., 92. o.

Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: *Fogyatékos személyek: foglalkoztatás és fokozatos hozzáférhetőség az EU-ban a fogyatékos személyek számára. A 2010 utáni lisszaboni stratégia*, HL C 354., 2010.12.28., 8. o.

A Bizottság 2010. november 15-i közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – *Európai fogyatékosügyi stratégia 2010–2020: megújított elkötelezettség az akadálymentes Európa megvalósítása iránt* – COM(2010) 636.

⁽⁹⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: *A gazdasági és társadalmi kohézióról szóló negyedik jelentés*, HL C 120., 2008.5.16., 73. o., 4.5.2. pont.

4.4.2 Mindazonáltal erősíteni kell a szinergiákat az Európai Regionális Fejlesztési Alappal, amelynek keretén belül meg kell erősíteni a partnerség, az egyenlőség, a diszkriminációmentesség és a fenntarthatóság elvét, valamint a foglalkoztatással és a társadalmi befogadással kapcsolatos célkitűzéseket. Ezért annak érdekében, hogy az ESZA, az ERFA és más alapok (például az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalap, EMOGA) minél jobban kiegészítsék egymást, és össze legyenek hangolva, nagyobb mértékben alkalmazni kellene a rugalmasság elvét, így biztosítva forrást kiegészítő kezdeményezésekhez, például olyanokhoz, amelyek a fogyatékkal élőköt hivatottak segíteni a szakítéshez és az infrastruktúrához való hozzáférésben.

4.4.3 El kell kerülni az ESZA és a globalizációhoz való alkalmazkodás elősegítését célzó európai alap közötti átfedést, valamint biztosítani kell a koherenciát, mivel a szerkezetátalakításokkal szemben az ESZA intézkedései megelőző, míg az EGF intézkedései helyreállító jellegűek.

4.5 Irányítási rendszer

4.5.1 Sok szempontból javítani kell az eljárások végrehajtását és az ESZA általi finanszírozáshoz való hozzáférés gyakorlati szempontjait.

4.5.2 Az említett javítások szavatolása érdekében meg kell őrizni, és erősíteni kell a partnerség elvét a jövőbeni ESZA keretében. Fontos jelezni, hogy a partnerség elve alapvető eszköz az ESZA sikeres végrehajtásához, mivel lehetővé teszi kiegészítő források mobilizálását; Ez egy olyan tény, melynek terjesztése kiemelt fontosságú a közkiadások európai uniós szintű általános csökkentésének időszakában.

4.5.3 A javítások mindenekelőtt a következőket jelentik:

— az operatív program végrehajtása előtt és alatt csökkenteni kell az adminisztrációt azáltal, hogy megkönnyítjük a finanszírozáshoz való hozzáférés feltételeit, meggyorsítjuk a fizetési rendszert a programok végrehajtói pénzügyi terheinek

minimalizálása céljából, egyszerűsítjük a számlázási folyamatokat és a számlák kiegyenlítését például átalányösszegek (*lump sums*) bevezetése által, valamint a projekt könyvelésének egyszerűsítésével, pénzügyi igazolások helyett a konkrét eredményekre támaszkodva,

— csökkentjük a tagállamok hatóságainak lehetőségeit kiegészítő mechanizmusok vagy adminisztratív feltételek meghatározására, melyek megnehezítik az ESZA általi finanszírozáshoz való hozzáférést;

— a finanszírozási lehetőségekkel kapcsolatos információkat megfelelőbben kell terjesztetni, többek között az ESZA általi finanszírozással kapcsolatos információk átláthatóságára és hozzáférhetőségére vonatkozó európai minimumszabályok bevezetése által, főként a nyelvezet egyszerűsítése segítségével;

— javítani kell a finanszírozott projektek kiválasztási folyamatainak átláthatóságát és hatékonyságát, mind a tagállamok, mind a régiók szintjén, ügyelve arra, hogy az innovatív programok kiemelt figyelmet kapjanak;

— kiemelt figyelmet kell fordítani az épített környezetre, az új technológiákra és a közlekedésre (ezen belül az árukra, a szolgáltatásokra és az infrastruktúrákra) is, annak érdekében, hogy elháruljanak az akadályok az ESZA által társfinanszírozott összes intézkedés teljes hozzáférhetősége előtt.

4.5.4 Az alapok felhasználásának hatékonyságát biztosítani és értékelni kell mind a mennyiségi, mind a minőségi eredmények szempontjából.

4.5.5 Meg kell határozni a finanszírozáshoz kapcsolódó mutatókat.

4.5.6 A szociális partnereknek és a civil társadalomnak lényegi szerepet kell játszaniuk ebben a folyamatban.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Energiaellátás: az EU számára ellátásbiztonságot garantáló szomszédsági politika

(feltáró vélemény a magyar elnökség felkérésére)

(2011/C 132/04)

Előadó: **Edgardo Maria IOZIA**

2010. november 15-én a leendő magyar elnökség úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Energiaellátás: az EU számára ellátásbiztonságot garantáló szomszédsági politika

(feltáró vélemény)

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2011. március 1-jén elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott plenáris ülésen (a március 15-i ülésnapon) 86 szavazattal 4 ellenében, 8 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) az alábbiakat óhajtja:

1.1.1 az Európai Unió közös külpolitikájának gyors és fokozatos megszilárdítása a energetika, az energiaellátás biztonsága, a termelő, a tranzit- és a fogyasztó országokkal való együttműködés területén, a tagállamok közötti szolidaritás szellemében, a közös biztonság- és védelempolitikával összefüggésben és annak részeként, szem előtt tartva az energiaellátás stratégiájának fontosságát;

1.1.2 az energiapolitikai főképviselő pozíciójának létrehozása, amely a külügyi és biztonságpolitikai főképviselő munkáját támogatná, szem előtt tartva, hogy e politikáknak ki kell terjedniük az energiabiztonság kérdésére. Az energiaügyekért felelős biztost bízhatnák meg hivatalosan a feladat ellátásával;

1.1.3 a bel- és a külpolitika, valamint az egyéb kapcsolódó politikák, amilyen a szomszédság-politika és a környezetvédelemhez kapcsolódó politikák közötti integrált megközelítés alkalmazása;

1.1.4 az energetikai egyoldalúság leküzdése, amely alapjaiban veszélyezteti a tagállamok közötti szolidaritás elvét, és a méltányos és megfizethető áron történő energiabeszerezés területén számos nehézségnek teszi ki azokat a tagállamokat, amelyek nem rendelkeznek megfelelő alkupozícióval;

1.1.5 az Energiaközösség továbbfejlesztése, kiterjesztve a partnerség modelljét a Földközi-tenger déli medencéjére, különösen az energiahatékonyság, a megújuló energiák és a hálózatok összekapcsolódásának és interoperabilitásának támogatása

érdekében. Az új Energiaközösség célkitűzése az Energia Charta Szerződés és egy új energiahatékonysági jegyzőkönyv kidolgozása kell, hogy legyen;

1.1.6 annak lehetősége, hogy az EGSZB csatlakozhasson a keleti partnerség energiabiztonsággal kapcsolatos 3. platformjához, és hogy a keleti partnerség keretén belül működő civil társadalmi fórum „Környezet, éghajlatváltozás és energiabiztonság” nevű 3. munkacsoportjának képviselőit következetesen bevonják ebbe a platformba, mivel a civil társadalom – beleértve a szociális partnereket – hangját túlságosan gyakran még mindig mellékesen kezelik, sőt, elfojtják;

1.1.7 az energia új alapokra helyezése az intézmények részéről. A jelenlegi Szerződések az energiára – noha kétségtelenül erősítették az Unió közösségi hatásköreit – a nemzeti politikák kiegészítő részeként tekintenek, amely politikáknak meg kell őrizniük hatáskörüket a nemzeti energiaszerkezet kiválasztása területén. Ezért az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg – az Euratom Szerződés mintájára – egy uniós energiaügyi szerződés megvalósíthatóságát;

1.1.8 egy új, többoldalú, átfogó, az Unió általános érdekeinek védelmére irányuló, Oroszországgal kötendő megállapodásra való törekvés. Ennek a politikának a kaukázusi országokra is ki kellene terjednie, amelyek egyre jelentősebb szerepet fognak játszani a jövőben az európai energiaellátásban;

1.1.9 az Egyesült Államokkal, Japánnal, Brazíliával, Indiával és Kínával való stratégiai partnerség kialakítása az energiahatékonyság és az energiaellátás biztonságának a témájában, illetve az üvegházhatású gázok kibocsátása elleni küzdelemben annak érdekében, hogy létrejöjjön egy globális megállapodás a Kyoto utáni időszakra vonatkozóan; az Észak-Afrikában és a Közel-Keleten kialakulóban lévő demokráciákkal kötött megállapodások megújítása fejlesztési szükségleteik figyelembevételével;

1.1.10 egy nemzetközi konferencia esetleges megszervezése ebben a tárgyban egy olyan energiacharta és energiahatékonysági jegyzőkönyv meghatározása céljából, amely hatásosabb, nagyobb mértékben a részvételen alapuló és szélesebb körű lenne, és összhangban állna az energetikai problematikával összefüggő gazdasági és politikai fejleményekkel;

1.1.11 Európa energiafüggőségének fokozatos csökkentése az energiahatékonyság területén alkalmazandó hatékonyabb és kötelező jellegű politikákkal és az alacsony CO₂-kibocsátású alternatív és fenntartható energiaforrások támogatásával;

1.1.12 a szomszédos országokban megvalósított, energiadi-
verzifikációval kapcsolatos projektek előtérbe kerülése; ilyen az EU – Kaszpi-tenger – Fekete-tenger energetikai folyosó és különösen a Nabucco gázvezeték, a cseppfolyósított földgáz-infrast-
ruktúra, a villamosenergia-átviteli hálózatok összekapcsolása, az euro-mediterrán villamosenergia és gáz infrastrukturális gyűrűk összekapcsolása, illetve az európai érdekeltségű kőolaj-infrast-
ruktúrával kapcsolatos új projektek, mint az Odessza-Gdansk, a Konstanca-Trieszt és a Finnország számára igen fontos Nord Stream, amellyel kapcsolatban újra kellene tárgyalni az összekap-
csolási lehetőségeket a balti országokkal és Lengyelországgal;

1.1.13 az uniós intézmények arra vonatkozó elkötelezett-
sége, hogy kellő komolysággal és a szolidaritás szellemében néznek szembe az energiaellátás témájával. Az EGSZB felkéri a Tanácsot, a Parlamentet és az Európai Bizottságot, hogy hozzon meg minden szükséges intézkedést annak érdekében, hogy az európai energiadiplomáciát olyan eszközként tudja használni, amellyel védené, óvna a munkavállalókat, a vállalko-
zásokat és az európai polgárok életszínvonalát.

2. Bevezetés

2.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak az uniós elnökség általi felkérése a 27-ek Európája energiastatégijának egyik legérzékenyebb és legalapvetőbb területét érinti: az ellátás-
biztonságot, az Unió egyik együttműködési eszközén, a szom-
szédosági politikán keresztül.

2.2 Az energia kérdése az utóbbi években a gazdasági, szoci-
ális és környezetvédelmi politikák egyik leglényegesebb és
kiemelt fontosságú témája lett. Az energia rendelkezésre állá-
sától, gondos és tudatos felhasználásától, az alacsony kibocsá-
tású társadalom célkitűzésével összefüggésben végzett új energi-
ákkal kapcsolatos kutatásoktól függ napjaink és a jövő fenn-
tartható fejlődése.

2.3 Jogi keret

2.3.1 Az Európai Unió Működéséről szóló Lisszaboni Szer-
ződésben (EUMSZ) elfogadtak egy új cikket, a 194.-et, amelynek
értelmében az Unió energiapolitikájának céljai – a tagállamok
közötti szolidaritás szellemében – a következők:

— az energiapiac működésének biztosítása,

— az energiaellátás biztonságának garantálása az Unión belül,

— az energiahatékonyság és az energiatakarékosság, valamint az új és megújuló energiaforrások kifejlesztésének előmozdítása és

— az energiahálózatok összekapcsolásának előmozdítása.

2.3.2 Az EUMSZ 4. cikke (2) bekezdésének i) pontja az Unió és a tagállamok között megosztott hatáskört biztosít az ener-
giaügy területén.

2.3.3 Az EUMSZ 216. cikke megfelelő jogkörrel ruhazza fel az Uniót a Szerződésekben meghatározott célkitűzések elérése érdekében szükséges nemzetközi megállapodások megköté-
séhez.

2.4 Az Unió harmadik országbeli szállítóktól való függése

2.4.1 Az Európai Unió az energiaellátás terén nagymértékben függ a harmadik országokból érkező szállításoktól. Az 1997 és 2007 közötti időszakban (Eurostat. Energia-, közlekedés- és környezeti mutatók, 2009. évi kiadás), az energiaigény 17 százalékos csökkenése ellenére a külföldtől való függés 45 %-ról 53,1 %-ra nőtt. Dánia az egyetlen nettó energiaexportőr tagállam, amely a szükségleteinél 25,4 %-kal termel többet. Lengyelország függése 1997 és 2007 között 6,4 %-ról 25,5 %-ra nőtt.

2.4.2 Málta, Luxemburg, Ciprus, Írország, Olaszország, Portugália azok a tagállamok, ahol a legnagyobb az energiafüggőség – 82 % és 100 % közötti.

2.4.3 Ami a forrásokat illeti, a 27-ek Európájának olajtól való függése 75,8 %-ról 82,6 %-ra nőtt Dánia az egyetlen ország, amely jelentős mértékben növelte az exportját, míg minden más tagállam nettó importőr.

2.4.4 A földgázfüggés jelentős mértékben, 33 %-kal növekedett, 45,2 %-ról 60,3 %-ra. Csak Dánia és Hollandia exportőr, míg Írország függése növekedett a legnagyobb mértékben, 31,2 %-ról 91,4 %-ra 1997. és 2007. között.

2.4.5 Európában az elsődleges energiatermelés 1997 és 2007 között 962 384 ktoe-ról 849 592 ktoe-ra nőtt, amelynek a különböző források közötti megoszlása a következőképpen alakul: 10 % szén, 12 % lignit, 14 % kőolaj, 20 % földgáz és 28 % nukleáris. A megújuló energiaforrások részesedése 16 %-os.

2.4.6 Az EU bruttó belföldi fogyasztása 6 %-kal emelkedett, 1 704 473 ktoe-ról 1 806 378 ktoe-ra, amelynek 13 %-a szénből, 6 %-a lignitből, 36 %-a kőolajból, 24 %-a gázból, 13 %-a atomenergiából, míg 8 %-a megújuló energiákból származik. Míg ebben az évtizedben a kőolaj, az atomenergia és a lignit részesedése nem változott, a szén fogyasztása pedig 7 %-kal csökkent, a földgázé 20 %-kal, a megújuló energiáké 50 %-kal növekedett, noha a teljes fogyasztásból való részesedésük még igen alacsony, mindössze 8 %-os.

2.5 Behozatal a származási ország szerint

2.5.1 Az energia előállításához szükséges tüzelőanyag legfőbb beszállítói a következő országok voltak 2007-ben:

A földgáz esetében:	A kőolaj esetében:	A szén esetében:	Az uránium esetében (2009):
Oroszország 39 %	Oroszország 33 %	Oroszország 25 %	Auszália 22 %
Norvégia 26 %	Norvégia 15 %	Dél-Afrika 21 %	Oroszország 21 %
Algéria 16 %	Líbia 10 %	Auszália 13 %	Kanada 19 %
Líbia 5 %	Szaud-Arábia 7 %	Kolumbia 13 %	Niger 11 %
	Irán 6 %	Egyesült Államok 9 %	Kazahsztán 9 %
		Indonézia 8 %	Dél-Afrika – Namíbia 5 %

2.5.2 A fenti táblázatból egyértelműen látszik, hogy a behozatal néhány ország kezében összpontosul. A földgáz 86 %-a 4 országból, a kőolaj 71 %-a 5 országból, a szén 89 %-a 6 országból, míg az uránium 87 %-a szintén 6 országból származik.

2.5.3 Szinte mindegyik tüzelőanyag esetében Oroszország a legfőbb partner, innen származik az EU energiaszükségletének mintegy 30 %-a, és a behozatal folyamatosan növekvő tendenciát mutat. Emellett Norvégia, Algéria és Líbia a legfőbb beszállítók a folyékony szénhidrogének esetében, míg a szén és az uránium esetében az energiaszükséglet kielégítése terén Auszália, Kanada, Kolumbia és Niger az egyéb legfőbb partner.

2.5.4 A villamosenergia esetében jelentős ingadozások figyelhetők meg. Az Eurostat 2009. évi jelentésében vizsgált évtizedben, három éven át a nettó kivitel volt a jellemző, három éven át viszonylagos egyensúly alakult ki a kínálat és a kereslet között, míg öt éven át a kereslet ugrásszerűen megnőtt a harmadik beszállító országok irányában. Olaszország a legjelentősebb importőr 46 283 GWh-val, míg Franciaország a legjelentősebb exportőr 56 813 GWh-val. 2007-ben a harmadik országból behozott elektromos energia mennyisége elérte a 10,5 TWh-t.

3. Az Unió politikája

3.1 2008-ban a kőolaj és ehhez kapcsolódóan a szénhidrogének jegyzési árfolyamának folyamatos emelkedése miatt a februári 90 dolláros ár július 11-én minden eddiginél magasabb szintre, 147,27 dollárra ugrott. Az energia és az ellátásbiztonság kérdése legutóbb a gázellátási válságok kapcsán került a figyelem középpontjába, amely 2006 januárjában érte el csúcspontját, miután a Gazprom leállította az ukrán partnere, a Naftogaz felé irányuló gázszállítását. A 2009. évi válság még súlyosabban érintette a kelet-európai országokat. Az energiaügyekért felelős biztos, Andris Piebalgs határozottan és kellő

intelligenciával reagált a kialakult helyzetre és sikerült megvédenie az energiaellátás folytonosságát, noha az Unió tagállamaiba irányuló gázszállítás a gázvezetékek nyomásának csökkenése miatt 30 %-kal csökkent.

3.2 Az energia kérdése nagyon fontos szerepet kapott az ESZAK-ot (Európai Szén- és Acélközösséget) 1952-ben és az Európai Atomenergetikai Közösséget 1957-ben létrehozó szerződésekben, mint ahogy a Római Szerződés megkötését megelőző viták során is többen kiemelték, hogy az energia kérdését be kell emelni a közös piac tevékenységei közé és közösségi hatáskörben kell tartani.

3.3 Azonban csak évekkel később, egy igen súlyos válság kapcsán tudatosult az Unióban, hogy az energiafüggőség kérdése igen jelentős tényező nem csupán gazdasági szempontból, hanem elsősorban azért, mert az energiaellátást politikai nyomásgyakorlás céljára is könnyen fel lehet használni.

3.4 Egyértelműen nagyon aggasztó, hogy az EU egyre nagyobb mértékben függ a nem demokratikus, instabil és gyakran az emberi és szociális jogokat sem tisztelő régiókból és országokból érkező ellátástól, illetve az orosz szállítóktól, különösen a gáz esetében. Mindez hosszú távon számos problémát okozhat a tagállamok szintjén, de különösen az Unió globális biztonsága szempontjából.

3.5 A nemzetközi környezet jelentősen megváltozott. Kína, India és Brazília gazdasági és politikai szerepe, az Egyesült Államoknak a belső készletei megőrzésére irányuló hosszú távú stratégiája, amely a nemzetközi piacokon az energiaigényük fokozódását eredményezi, az exportőr területeken megfigyelhető növekvő instabilitás és a konfliktusok súlyosbodása egyaránt elengedhetetlenné teszi az uniós politikák új alapokra helyezését. Az energiabiztonság a nemzetbiztonsághoz és a gazdasági fejlődéshez elengedhetetlenné vált.

4. Új forгатókönyvek

4.1 Figyelembe véve az energiabiztonság stratégiai szerepét, az új forгатókönyvnek figyelembe kell vennie minden lehetséges helyettesítési alternatívát a keleten, délen, a mediterrán térségben és a Közel-Keleten elhelyezkedő szomszédos országok vonatkozásában. Fel kell gyorsítani az Európai Unió és Afrika közötti energiapartnerség megvalósítását és meg kell kezdeni egy olyan nagy, nemzetközi szintű konferencia előkészítését az energiához való hozzáférés és az energiabiztonság témájában, amelynek célja új, közös szabályok kidolgozása. Abban az esetben, ha sikerülne létrehozni egy új, globális szintű megállapodást az energiabiztonság kérdésében, a szakosodott nemzetközi ügynökségeket kellene megbízni a végrehajtás ellenőrzésével. A téma rendkívüli fontosságát figyelembe véve a nagy nemzetközi intézményeknek is jelentős mértékben részt kellene vállalniuk.

4.2 Az EU-nak úgy kell tekintenie az ellátásbiztonságra, mint a saját kül- és biztonságpolitikájának egyik legfontosabb elemére, és az első számú külpolitikai képviselő mellett létre kell hozni egy új intézményt, az energiapolitikai főképviseelő intézményét. Bár történt némi előrelépés a közös politika terén, a tagállamok a termelő országokkal meglévő kétoldalú kapcsolataikon keresztül továbbra is szilárdan a saját kezükben tartják az irányítást.

4.3 A Szerződés módosítása és az EUMSZ új, 194. cikke ellenére még nem egyértelmű, hogy az Unió hogyan gyakorolja a hatásköreit és legfőképpen, hogy a szolidaritás elve hogyan valósul meg a gyakorlatban. Bizonyos területeken történt már előrelépés, például a stratégiai földgáztartalékok kérdésében, amelynél most először figyelhető meg a közös kötelezettségvállalás. Az Európai Bizottság komoly külpolitikát kíván folytatni. Idén ki fognak adni egy közleményt a nemzetközi politika és az energiabiztonság kérdéséről. Egyes tagállamok azonban az energiaellátással kapcsolatos külpolitikájuk területén autonómiára törekednek, különösen Oroszországgal és a mediterrán térség néhány államával való együttműködés terén, komoly nehézséget okozva más tagállamok számára és veszélyeztetve az Unió kollektív érdekérvényesítő képességét.

4.4 Nyilvánvaló, hogy a Szerződés jelenlegi megfogalmazása egy minden bizonnyal hasznos kompromisszum eredménye, azonban nem képes szembenézni a jövő kihívásaival. A teljes energiapolitikát új alapokra kell helyezni egy az Euratom mintájára létrehozandó külön szerződésben, erős intézményi szerepet biztosítva az energiabiztonsági politikát is magába foglaló biztonságpolitikának. Túl kell lépni az energetikai egyoldalúságon egy olyan erős, közös energiaszolidaritási politika segítségével, amely az energiadiverzifikáción, az egyes tagállamok feltételeit és jellegzetességeit figyelembe vevő energiaszerkezeten, de legfőképpen a környezeti fenntarthatóságon alapul, figyelembe véve azt, hogy az energiaszükséglet által leginkább érintett ágazatok – mint a termelés, a szállítás és az elektromos hálózatok, a közlekedés, a fűtés – járulnak hozzá a legjelentősebb mértékben az üvegházhatású gázok kibocsátásához.

4.5 Az Európai Unió külpolitikájának keleti dimenziója

4.5.1 A jól ismert politikai nehézségek ellenére meg kell erősíteni az együttműködést a szomszédos politika keretében, például a keleti országok, mint Moldávia, Ukrajna és Belorusszia viszonylatában, illetve meg kell erősíteni az ezen országokkal való együttműködést és még nagyobb mértékben be kell vonni őket a közösségi politikákba, természetesen a demokrácia és az emberi jogok biztosítása és tiszteletben tartása mellett, amelyek az ellenzéki mozgalmak erőszakos elfojtása miatt igen jelentős mértékben csorbultak Belorussziában. Az Energiaközösségnek a balkáni és a keleti államokkal kapcsolatban pozitív tapasztalatai voltak. Az Energiaközösség azért jött létre, hogy elősegítse a volt jugoszláv tagköztársaságok lehetséges integrációját, azonban fokozatosan kibővült és rövidesen Ukrajna is csatlakozik, még teljesebbé téve ezáltal a projektet szomszédos, valamint a közép-ázsiai országok, mint Üzbegisztán és Kirgízia viszonylatában.

4.5.2 2008-ban Lengyelország és Svédország a keleti partnerség megerősítését javasolta, mely egy hat szomszédos országra (Örményország, Azerbajdzsán, Fehéroroszország, Grúzia, Moldova és Ukrajna) kiterjedő európai uniós kezdeményezés a céllal, hogy elmélyítse a politikai együttműködést és a gazdasági integrációt, illetve létrehozza a többoldalú együttműködés struktúráit a régióban. A keleti partnerség tagállamainak első hivatalos csúcstalálkozóját – amellyel kezdetét vette a partnerség működése –, 2009. május 7-én, Prágában tartották.

4.5.3 Az EGSZB-t a keleti partnerség négy tematikus platformja közül háromba vonták be, és nyomatékosan kéri, hogy csatlakozhasson az energiabiztonsággal kapcsolatos 3. platformhoz, amely az Energiaközösség és az európai energiacharta megerősítésén, az energiahatékonyság javításán és a megújuló energiaforrások szerepének növelésén munkálkodik. A gazdaság energiahatékonyságának növelése az EU keleti partnerországokban, valamint a megújuló energiaforrások használatának támogatása a szomszédos országokban a partnerség keretében folytatott tevékenységek alapvetően fontos területei közé kell, hogy tartozzon. További lépésekre van szükség az együttműködés, az energiaellátási infrastruktúra korszerűsítése, illetve az energiatermelési és -elosztási hálózatok közötti egyéb kölcsönös összefüggések tekintetében.

4.5.4 Ezek a kérdések létfontosságúak a civil társadalom számára, és nem célszerű, hogy kizárólag a hatóságok és a pénzügyi intézmények mérlegeljék őket. Az EGSZB kéri, hogy a keleti partnerség keretén belül működő civil társadalmi fórum „Környezet, éghajlatváltozás és energiabiztonság” nevű 3. munkacsoportjának képviselőit szisztematikusan – ne csupán esetenként – vonják be a keleti partnerség 3. platformjába, mivel a civil társadalom – beleértve a szociális partnereket – hangját gyakran még túlságosan mellékesen kezelik, sőt, elfojtják. A kezdeményezés, mely szerint a keleti partnerség keretén hozzanak létre egy üzleti fórumot, kísérlet a társadalmi párbeszédnek a gazdaság, és így az energia területén való megerősítésére.

4.6 Az EU külpolitikájának Euromed-dimenziója

4.6.1 Tekintettel a több dél-mediterrán országban végbemenő politikai változásokra, a politikai döntéshozóknak a Földközi-tenger mindkét partján feltétlenül ki kell kérniük a civil társadalom véleményét a jövőbeli közös energiapolitikákról, és be kell vonniuk a civil társadalmat annak biztosítása érdekében, hogy a közvélemény ne tekintse ezeket felülről vagy kívülről a társadalomra erőltetett politikáknak, hanem valódi támogatásban részesítse őket. Az EGSZB azon munkálkodik, hogy 2011 őszére létrehozza a földközi-tengeri térség gazdasági és szociális tanácsainak szövetségét, amely fontos fórumot jelenthetne a civil társadalom energiapolitikával kapcsolatos észmezeréihez.

4.6.2 Az Uniónak fel kell vetnie a Földközi-tenger déli medencéjében elhelyezkedő államok számára is, hogy társuljanak vele egy külön Energiaközösségbe. A villamosenergia infrastruktúráis gyűrűjének összekapcsolását célzó projekt (Med-ring) befejezésének, a kidolgozás alatt álló projekteknek, amilyen a Desercet, a földközi-tengeri napenergia-terv, magának a mediterrán térségbeli együttműködésnek hozzá kell járulniuk – a Maghreb-országok mintájára – egy megerősített együttműködés létrejöttéhez az energiahatékonyság, a megújuló energiaforrások, a közlekedés, a hálózatok összekapcsolása, illetve a termelési és elosztási rendszerek terén.

4.6.3 Ennek egyértelmű előnyei vannak az Unió számára. A mediterrán térségben elhelyezkedő partnereink infrastruktúráis megerősítése segítségükre lesz számos közös cél elérésében, amelyek a következők: a fenntartható fejlődés, a globális energiaereslet csökkenése, amely hozzájárul az energiabiztonság és a nyersanyagok árainak megszilárdulásához, a kibocsátás csökkenése.

4.6.4 Ezek a hozzájárulások, amelyek közötti pénzügyi támogatások is szerepelnek, a mediterrán térség esetében az Európai Beruházási Bank, míg más, a működési területébe tartozó országok esetében az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank által nyújtott támogatással kiegészítve azon gazdasági támogatások körébe illeszkednek, amelyeket az Uniónak fel kell vállalnia a kevésbé fejlett gazdaságok támogatása érdekében, hogy ezáltal lehetővé tegye számukra az alacsony CO₂-kibocsátású, fenntartható fejlődést.

4.7 A közeljövőben az energiahatékonyságot javító programok jelentik azt a stratégiai tengelyt, amelyen keresztül a Közösség támogatni fogja a partnerországokat. Ez a projekt illeszkedik a környezeti együttműködéshez és a Kyoto utáni időszak új célkitűzéseiseihez.

4.8 A termelő, tranzit- és fogyasztó országok részvételével megvalósítandó új „energiadiplomácia” célkitűzéseinek illeszkedniük kell a megújult európai intézményi keretbe, valamint a húsz évvel ezelőtt a nemzetközi együttműködés és az ellentétek rendezése céljából létrehozott, de nem túl hatékonyan működő Energia Charta Szerződés és Energia Charta Jegyzőkönyv mintájára kötendő megállapodások és szerződések keretrendszerébe.

4.9 Az Európai Uniónak elő kell segítenie egy új Charta és egy új Jegyzőkönyv létrejöttét a Földközi-tenger déli részén található országok részvételével, és újra át kell tekintenie és meg kell

erősítenie a jelenlegi Chartát, arra kötelezve a tagállamokat, hogy az energia területén szolidáris politikát folytassanak. Ezzel kapcsolatban igen nagy jelentősége van a Balti-országok integrációja fejlesztésének.

4.10 Az északi sarkvidék és a Barents-tenger az EU egyik legdinamikusabban fejlődő gazdasági térségévé és egyben Norvégia, Oroszország, az Egyesült Államok és Kanada számára kulcsfontosságú területté válik. E térség helyi és globális érdekeinek képviselője olyan európai szintű kérdés, amelyet az EU részéről csak egy erős és ésszerű politika részeként lehet kezelni.

4.11 Az energetikai egyoldalúság drasztikus mértékben csökkentette az Európai Unió érdekérvényesítési képességét és a gyakorlatban lehetővé tette a szállító országok, különösen Oroszország számára, hogy döntően meghatározza az egyes, vele szomszédos államok demokratikus döntéseit. Az orosz energiaexport több mint 67 %-a az Unióba irányul, és nyilvánvaló szomszédosági és politikai okok miatt nem könnyen találna olyan könnyen elérhető piacot, mint a mienk.

4.12 Oroszországnak felvételt kellene nyernie a WTO-ba, azzal a feltétellel, hogy egyértelmű garanciákat nyújt a politikai hatalom által gyakran inspirált és támogatott energia-monopóliumainak magatartását illetően, továbbá természetesen azt is vállalnia kellene, hogy kétoldalú megállapodás keretében megoldást talál a Grúziával fennálló konfliktusra.

5. Stratégiai partnerségek az Egyesült Államokkal, Japánnal, Brazíliával, Indiával és Kínával

5.1 Alapvető fontosságú a stratégiai partnerség kialakítása a világ energiapiacának legfőbb szereplőivel, az Egyesült Államokkal, Japánnal, Brazíliával, Indiával és Kínával. Az együttműködésnek és a megállapodásnak természetesen ki kell terjednie a garantált és méltányos áron történő energiaellátás sajátos kérdésére, az energiahatékonyság prioritására és az üveg-házhatású gázok kibocsátásának csökkentésére.

5.2 Az ellátásbiztonság kérdése – amelynek egyértelmű következményei vannak az általánosságban vett biztonságra, a fenntartható fejlődésre, az éghajlatváltozás elleni küzdelemre – többoldalú, közösen elfogadott megközelítést kíván. A gazdasági verseny nem sodorhatja veszélybe a stabilitást és a békét, és meg kell akadályozni a nemzetközi feszültségek esetleges fokozódását, amelyek már ma is számos szénhidrogén-szállító régiót jellemeznek.

5.3 Az energia kérdése már régóta szerepel a G20-ak napi-rendjén. Ezeknek a sokszor a szándéknyilatkozatok szintjén megmaradó vitáknak stratégiai megállapodásokban és partnerségekben kell testet öltetniük. Minden bizonnyal a leggyakorlatiasabb megközelítést a kétoldalú megállapodások jelentik. Az Unió gyakran megfelelkezik arról, hogy a világ elsőszámú

gazdasági térsége, és a saját partnereivel sem sikerül elfogadtatnia a számára fontos programot. Egy olyan programot, amely az európai külpolitika legfőbb irányvonalainak megerősítésére irányul, hozzájárul a demokratikus elvek, az emberi jogok tiszteletének, a népek önrendelkezési jogának elterjesztéséhez, elutasítja a háborút, mint a népek közötti konfliktusok megoldásának eszközét. Ezek olyan kérdések, amelyekhez szükség van a nemzetközi intézmények megerősítésére.

5.4 Az új feltörekvő gazdaságok hasonlóképpen fontosak az Unió számára egy stabil, garantált, méltányos árú energiaellátás kereteinek biztosításához. Az Unió fellépésének ezen országok esetében stratégiai partnerség kialakítására is kell irányulnia, támogatva egy, a piacgazdaság keretein belüli szabályrendszer kialakítását, amely megerősíti az együttműködést, és elkerülhetővé teszi a haszontalan és költséges versenyfutást a nyersanyagok megszerzéséért.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

MELLÉKLET

a következő dokumentumhoz: Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Véleménye:

A következő módosító indítványt, amelynél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították:

1.1.12. pont

A pont vége törlendő:

„a szomszédos országokban megvalósított, energiadiverzifikációval kapcsolatos projektek előtérbe kerülése; ilyen az EU – Kaszpi-tenger – Fekete-tenger energetikai folyosó és különösen a Nabucco gázvezeték, a cseppfolyósított földgáz-infrastruktúra, a villamosenergia-átviteli hálózatok összekapcsolása, az euro-mediterrán villamosenergia és gáz infrastrukturális gyűrűk összekapcsolása, illetve az európai érdekeltégű kőolaj-infrastruktúrával kapcsolatos új projektek, mint az Odessza-Gdansk, a Konstanca-Trieszt és a Finnország számára igen fontos Nord Stream, ~~amellyel kapcsolatban újra kellene tárgyalni az összekapcsolási lehetőségeket a balti országokkal és Lengyelországgal.~~”

Indokolás

Hagynunk kell, hogy e projektek jelentőségét az említett országok számára inkább az adott országok politikusai és közgazdaszai határozzák meg – különösen, mivel a Nord Stream útvonala a swinoujciei kikötőhöz való hozzáférést illetően továbbra is vita tárgya.

A szavazás eredménye:

Mellette:	33
Ellene:	46
Tartózkodott:	17

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Innovatív munkahelyek: a termelékenység és a színvonalas munkalehetőségek forrásai (saját kezdeményezésű vélemény)

(2011/C 132/05)

Előadó: **Leila KURKI**

Társelőadó: **Mihai MANOLIU**

2010. szeptember 16-án az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy eljárási szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

Innovatív munkahelyek – a termelékenység és a színvonalas munkalehetőségek forrásai.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2010. október 20-án úgy határozott, hogy a tanulmányozó-csoportot albizottsággá alakítja.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Innovatív munkahelyek” albizottság 2011. február 23-án elfogadta véleményét. (Előadó: Leila KURKI, társelőadó: Mihai MANOLIU.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a 2011. március 15-i ülésnapon) 94 szavazattal 1 ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Ajánlások

1.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Uniónak támogatnia kell minden tagállamot és vállalkozást a munkahelyi innovációk bővítésére tett erőfeszítéseikben. A munkahelyek innovációs tevékenysége azt célozza, hogy fenntartható módon megreformálja a szervezetek működését, ezzel egy időben a termelékenységet és a munkakörülmények színvonalát is javítva. A cél a munkafolyamatok, a munkaszervezés, a munkamódszerek és -eszközök, a fizikai munkakörnyezet, a munkavállalói szakmai készségek és munkamódszerek, valamint a vezetés és az irányítás fejlesztése.

1.2 Az EGSZB azt ajánlja, hogy egyértelműen határozzák meg az „innovatív munkahely” alapfogalmát. Egy közösen elfogadott fogalom meghatározás hiánya lehet az egyik oka annak, hogy az uniós szakpolitikai dokumentumokban mind ez ideig korlátozott szerepe volt a munkahelyi innovációnak. Az uniós intézményeknek, a tagállamoknak, a szociális partnereknek és a civil szervezeteknek tisztában kell lenniük az innováció jelentőségével és eszközeivel, különösen a vállalkozások és a szervezetek szintjén.

1.3 Az EGSZB úgy véli, hogy bár az Európai Bizottság dokumentumában nem szerepel, az „innovatív munkahely” fogalma az Európa 2020 stratégia alapkérdései közé tartozik, mivel ez a stratégia sikerének egyik alapvető feltétele. Az EGSZB ezért azt ajánlja, hogy az „innovatív munkahely” fogalmát vegyék bele a stratégiába.

1.4 Az EGSZB azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy az Európa 2020 stratégia egyensúlyának javítása érdekében az Innovatív Unió kiemelt kezdeményezés részeként indítson az innovatív munkahelyekkel kapcsolatos kísérleti projektet. A projekt elsősorban a munkakörülmények színvonalának javítását kell hogy célozza. Az EGSZB véleménye szerint késedelem

nélkül további kutatásokat kell végezni a munkakörülmények színvonala, az innovációs képesség és a termelékenység viszonyáról, és létre kell hozni a munkakörülmények színvonalát és annak az innovációs képességre és a termelékenységre gyakorolt hatásait leképező európai indexet. Az elért haladást megbízható mutatókkal kell mérni, amelyek nemcsak az erőfeszítésekre, hanem elsősorban az eredményekre koncentrálnak.

1.5 Az EGSZB-t aggasztja, hogy az uniós finanszírozás túlságosan a fejlett technológia és a termékinnovációk létrehozására irányul, miközben a munkahelyi innováció nem kap kellő figyelmet. Az EGSZB véleménye szerint az innovációs politikanak jobban kellene koncentrálnia arra, hogy az egyes partnerek hogyan tudják hatékonyabbá tenni az innovatív munkahelyek előmozdítását célzó együttműködésüket, és így javítani az EU versenyképességét, és növelni a jólétet. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az uniós finanszírozással fellendíthető a munkahelyi innováció. Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság vizsgálja meg a finanszírozási eszközeit (mint például a strukturális alapok, különösen a Szociális Alap, a kutatási és innovációs keretprogramok, valamint az oktatási kezdeményezések), és haladéktalanul végezze el rajtuk a szükséges módosításokat.

1.6 Az EGSZB megítélése szerint az innovációs politika felülvizsgálatakor a képzett munkavállalók számán kívül arra is fontos összpontosítani, hogy a tudást miként hasznosítják és fejlesztik a munkahelyeken. Ugyanilyen fontos figyelmet fordítani a munkakörülményekre, a munkafeltételekre és a munkakörnyezetre. A tevékenységek fejlesztéséhez a vállalkozásokban és a szervezetekben új, multidiszciplináris gondolkodásmódra van szükség. Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság és a tagállamok alaposan gondolják át, mely politikai intézkedésekkel és munkaszervezési módokkal lehetett eddig a szak tudásba való beruházások révén előmozdítani az innovációs képességet. A vállalkozások és a szervezetek szintjén bevált módszerek megismerése érdekében az Európai Bizottságnak támogatnia kell a kutatást és az eredmények terjesztését.

Emellett az EGSZB véleménye szerint elengedhetetlen, hogy az Európai Bizottság felülvizsgálja a meglévő innovációs stratégiákat, és biztosítsa, hogy valamennyi tartalmazza az „innovatív munkahely” fogalom meghatározását.

1.7 Az EGSZB fontosnak tartja, hogy az EU belső piacának működése olyan környezetet biztosítson, amely a vállalkozásokat és a szervezeteket innovációs képességük javítására ösztönzi. A vállalkozások közti versenynek nemcsak az árakra, hanem a termékek és a szolgáltatások minőségére és környezetbarát jellegére is kell alapulnia. E tekintetben a közbeszerzési eljárások komoly példa- és iránymutató szerepet játszhatnak.

1.8 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a tagállami kormányoknak – mindenekelőtt az innovációs projektekbe való beruházás és a különféle gazdasági ösztönzők révén – stratégiai szerepük van. Ahhoz, hogy a finanszírozást hatékonyan lehessen az innováció előmozdítására felhasználni, hosszú távú gondolkodás, módszeresség, valamint a fejlesztési projektek beindításához és végrehajtásához tanácsadás és iránymutatás formájában támogatás szükséges. E tekintetben a szociális partnereket jelentős felelősség terheli a projektek előkészítése, végrehajtása és értékelése terén. Ezenkívül meg kell erősíteni a civil társadalmi szervezeteknek a szakképzés megszervezésében és a bevált gyakorlatok ismertetésében játszott szerepét.

1.9 Figyelembe kell venni, hogy az egyes tagállamokban az innovációs politika eltérő fejlettségi szakaszban van. Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak biztosítania kell az új tudásalap kiépítésének lehetőségeit és feltételeit (pl. a bevált gyakorlatok és a kölcsönös ismeretátadási projektek segítségével) azon országok számára, amelyeknek még nincs sok tapasztalatuk arról, hogy hogyan hozható létre innováció a vállalkozásokban és a szervezetekben. Az Unió innovációs és oktatási kezdeményezéseiben hasznos volna hangsúlyozni a munkahelyi innovációt és az újfajta szakmai készségeket (a technikai és szakmai ismereteken kívül pl. a kommunikációs készségeket, a kreativitást és az innovációs készségeket) és vezetői módszereket. E munka során az Európai Bizottság hasznosíthatja a több tagállamban működő, az innovációk, a jó munkakörülmények és a termelékenység előmozdítását középpontba helyező fejlesztési központok munkájának eredményeit is.

1.10 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a különféle európai fórumokon, a tagállamokban, a vállalkozásokon és a szervezeteken belül folytatni kell az innovatív munkahelyekről szóló vitát. Az EGSZB-nek központi szerepe van annak elérésében, hogy a szociális partnerekben, a civil szervezetekben és általában véve a döntéshozókban jobban tudatosodjon, hogy olyan szakpolitikai iránymutatásokat kell kidolgozni, amelyek előmozdítják a munkahelyi innovációt. Az EGSZB feladata, hogy gondoskodjon arról, hogy saját dokumentumaiban és általában az uniós szakpolitikai dokumentumokban általánosan szerepeljen a munkahelyi innováció, és ezt elsősorban azáltal érheti el, hogy a gazdaság-, foglalkoztatási és innovációs politikai tárgyú véleményeiben kifejti az innovációs politikával kapcsolatos nézeteit, illetve kiaknázza a tagállami gazdasági és szociális tanácsokkal fenntartott szoros kapcsolatait.

2. Az innovatív munkahelyek jelentősége a gazdasági növekedés, a fenntartható termelékenység és a munkahelyek minősége szempontjából

2.1 Az uniós tagállamok és intézmények kötelezettséget vállaltak egy olyan stratégia megvalósítása mellett, amelynek segítségével Európa megerősödve kerül ki a válságból, és olyan intelligens, fenntartható és inkluzív gazdasággá válik, ahol magas szintű a foglalkoztatás, a termelékenység és a társadalmi kohézió. Az Európa 2020 stratégia a XXI. századi Európa szociális piacgazdaságának jövőképe. ⁽¹⁾

2.2 Ez a vélemény az EGSZB Európa 2020 stratégiához való hozzájárulásának részét képezi, azon belül is elsősorban az „Innovatív Unió” és az „Új készségek és munkahelyek menetrendje” ⁽²⁾ kiemelt kezdeményezésekhez, valamint a minőségi munka és az egész életen át tartó tanulás előmozdításához kapcsolódik. ⁽³⁾

2.3 Ebben a véleményben az innováció tág fogalmát alkalmazzuk: e szerint az innováció kiaknázott tudásalapú versenyelőny, amely pl. tudományos kutatásból, technológiából, üzleti modellekből, szolgáltatási megoldásokból, formatervezésből, márkákból vagy munka- és termelés-szervezési, illetve munka-környezet-fejlesztési módszerekből származik. Innováció jellemzően különféle készségek ötvözése révén születik, és előmozdítja a gazdasági élet, a társadalom és a jólét fejlődését.

2.4 Az innováció fogalmába beletartoznak a különféle ágazatokban és szervezetekben létrejövő termékek, szolgáltatások, valamint technikai, társadalmi és funkcionális újítások. Ebben a megközelítésben a vállalkozások, az önkéntes szervezetek és a közszférabeli szervezetek újítóknak számítanak.

2.5 A munkahelyi innováció azt célozza, hogy fenntartható módon növeljék a szervezetek termelékenységét, és ezzel egy időben javítsák a munkakörülmények színvonalát. Az innovatív munkahelyek támogatják az olyan társadalmi és szervezeti változásokat, amelyek integrált és a fenntarthatósági szemléletnek megfelelő megközelítéseken alapulnak, és amelyek javítják a vállalkozások teljesítményét és csökkentik a hosszú távú működési költségeket. A cél a munkafolyamatok, a munkaszervezés, a munkamódszerek, a fizikai munkakörnyezet és a munkaeszközök, a munkavállalói szakmai készségek és munkamódszerek, valamint a vezetés és az irányítás fejlesztése.

⁽¹⁾ Az Európa 2020 három, egymást kölcsönösen erősítő prioritást határoz meg:

- intelligens növekedés: a tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítása;
- fenntartható növekedés: erőforrás-hatékonyabb, környezetbarátabb és versenyképesebb gazdaság;
- inkluzív növekedés: magas foglalkoztatás, valamint társadalmi és területi kohézió jellemezte gazdaság kialakításának ösztönzése.

⁽²⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Új munkahelyekhez szükséges új készségek” (HL C 128., 2010.5.18., 74. o.).

⁽³⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Foglalkoztatáspolitikai iránymutatások” (HL C 107., 2011.4.6., 77. o.).

2.6 Az innováció fenti meghatározása alapján az innovációs politikai beruházásoknak a munkahelyek strukturális és munkavállalók által kezdeményezett innovációra kellene irányulniuk a vállalkozások, valamint az állami és egyéb szervezetek teljesítményének javítása és versenyképességének növelése céljával, új és jobb munkahelyek (a meglévő területeken újfajta, az új területeken pedig új munkahelyek) létrehozása, valamint a fenntartható termelékenység-növekedés és a munka minőségének javítása érdekében. Az ilyen újítások előmozdítják a munkaadók, a munkavállalók és az egész társadalom boldogulását.

3. A növekedés új elemei és a munkakultúra változása

3.1 Európa gazdasága és jóléte új növekedési elemeket és minden ágazatban a termelékenység növekedését igényli. Ha ez fenntartható módon valósul meg, előmozdítható az innovációs képesség, és több színvonalas munkahely teremthető. A termelékenység és a munkakörülmények minősége javításának legfontosabb forrása az, ha együtt érvényesül a technológia és a munkavállalók tudása, a személyzet elkötelezettsége és motivációja, valamint az irányítás, és ennek eredményeképpen születnek új termékek, szolgáltatások és gyakorlatok. Egy szervezet megnövekedett innovációs képessége olyan kedvező kört alakít ki, amelyben az innovációs képesség termelékenységet szül, miáltal a beruházásokat újból az adott szervezet innovációinak támogatására lehet fordítani. ⁽⁴⁾

3.2 A munka világában az elkövetkezendő években jelentős szemléletváltás várható. Ennek hátterében többek között a demográfiai fejleményeknek a munkaerő létszámára gyakorolt hatásai, a munkavállalók képzettségi szintjének növekedése, a (különösen az orvostudományi) kutatás fejlődésének a várható élettartamra és az aktív kor kitolódására gyakorolt hatásai, a digitális technológia térhódítása a termelés és a szolgáltatások terén, továbbá a globális verseny és a fenntartható fejlődés követelményei állnak.

3.3 A tagállamok és Európa jövőbeli versenyképessége szempontjából a kulscs kérdés a munkahelyi munkaszervezés és munkaerő-irányítás lesz. Az emberek egyre jobban megbecsülik majd az értelmes munkát és annak az életükben betöltött jelentőségét. A munka, a család és a szabadidő összeegyeztetésére egyre nagyobb az igény. Elvárás, hogy a munkaidő megszervezése és a javadalmazási rendszerek figyelembe vegyék az emberek igényeit. A munkahelyek olyan sokszínű környezeté válnak, ahol különféle korú, illetve különféle nemzetiségi és kisebbségi háttérű munkavállalókat egyszerre kell irányítani. A technológiai fejlődés jelentősen kihat a munkakörnyezetre és a munkaeszközökre. A 2020-as munkahelyek a legjobban a következő szavakkal jellemezhetők: együttműködés, eredeti, személyes, innováció, emberek közötti kapcsolatok. ⁽⁵⁾

⁽⁴⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A fenntartható termelékenység elősegítése az európai munkahelyeken” (HL C 10., 2008.1.15., 72–79. o.).

⁽⁵⁾ Max Mickelsson workshop-prezentációja 2011. január 25., Helsinki.

3.4 A munkakultúra változása a gyakorlatok és az irányítás megváltoztatását is kikényszeríti. A munka jellegének alakulását az is befolyásolja, hogy egyre inkább figyelembe veszik a fenntarthatóság szempontjait, azaz a vállalkozások gazdasági, társadalmi és környezeti szempontokat kezdenek alkalmazni a siker mérésében és az operatív döntéshozatalban. A fenntartható munkahelyek tervezésének vezérelve az, hogy az új munkahely ne csak egészséges és termelékeny legyen, hanem inspirálja is az embereket, és növelje a jólétet.

4. Innovatív munkahelyek

4.1 Egy szervezet innovációs képessége a vezetésnek és a személyzetnek a saját munkája és a szervezet megújítása iránti motiváltságára és elkötelezettségére alapul. Ennek eredményei olyan megújított termék- vagy szolgáltatásmodellek, illetve funkcionális folyamatok, amelyek többletértéket teremtenek az ügyfél számára. Minél fejlettebb gyakorlatokat alkalmaz egy szervezet az innovációs tevékenységei során, annál inkább képes az innovációra. ⁽⁶⁾

4.2 A kutatások szerint egy szervezet sikeres újításai közül több a „munkahelyi” innováció, mint a technológiai innováció. ⁽⁷⁾ Emellett fontos tisztában lenni azzal is, hogy az innovációs folyamat több elemből áll: a termék- és szolgáltatás-innovációkhoz általában a funkcionális és a munkakörnyezethez kötődő újítások is szükségesek. ⁽⁸⁾

4.3 Emellett a kutatásba és technológiai fejlesztésbe való erőforrás-befektetések is fontosak. Sikert azonban nem mindig a legújabb, hanem inkább a leghatékonyabb és széles körben felhasználható technológiával lehet elérni. Ezenkívül a máshol létrehozott technológia (pl. IKT-k, digitalizáció) és a szabályozási környezet (pl. szabványosítás) által kínált lehetőségek kiaknázása is alapvető. A kutatási eredményekből és a technológiából azonban nem jön létre automatikusan új üzleti tevékenység vagy termelékenység. A külső technológia felhasználása gyakran a vállalkozáson belül is magas szintű tudást követel meg. A szellemi tőkét ⁽⁹⁾ és az erre irányuló beruházásokat tehát hatékonyabban kell tudni felhasználni. Ezek általában a leggyengébb láncszemek új technológia alkalmazásakor.

⁽⁶⁾ Bessant, John (2003), *High-Involvement Innovation (Innovative capability's eight dimensions)* [Nagyfokú bevonással történő innováció. Az innovációs képesség nyolc dimenziója].

⁽⁷⁾ Frank Pot, Radboud Egyetem és a Nemzeti Termelékenység Központok Európai Szervezete, *Workplace innovation for better jobs and performance* [Munkahelyi innováció a jobb munkahelyek és teljesítmény érdekében] 2010. november, Antalya

⁽⁸⁾ Lásd például Terhi Arvonen (a Lumene munkatársa), valamint Laura Seppänen és Annarita Koli (a helsinki városi szociális szolgálat munkatársai) 2011. január 25-én Helsinkiben tartott workshop-prezentációit.

⁽⁹⁾ A szellemi tőke-beruházások tetemes része innovációs beruházás, ezek legnagyobb részét a K+F-kiadások teszik ki. Megemlítendő még a termékmárkák, a humántőke, a szervezeti felépítés, a szoftverberuházások és a digitális információk, a márkák, az üzleti modellek és a design. A szellemi tőke a munkavállalók tudásának és az új tudás létrehozásának, alkalmazásának és gyakorlati felhasználásának a gazdaság és a termelékenység szempontjából való jelentőségét emeli ki.

4.4 A vállalkozások innovációs kapacitásának felmérésekor a képzett munkavállalók számán kívül arra is fontos összpontosítani, hogy a szervezetben belül már meglévő tudást miként hasznosítják és fejlesztik. Bizonyított tény, hogy az ilyen, vezetési gyakorlataiban az egyes munkatársak és az egész szervezet tudásgyarapítását előmozdító szervezeteknek a gazdaságon belüli részaránya az egész gazdaság innovációs kapacitásának különösen erős mutatója. ⁽¹⁰⁾, ⁽¹¹⁾

4.5 A vállalkozások még nem ébredtek rá, milyen innovációs haszon származhat a személyzet szakmai készségeinek fejlesztéséből. Az európai élet- és munkakörülmények javítását szolgáló európai alapítvány (Eurofound) munkakörülményeket vizsgáló kutatása, ⁽¹²⁾ valamint az Európai Szakképzés-fejlesztési Központ (Cedefop) kutatása ⁽¹³⁾ szerint az európai vállalkozások szellemi tőkébe való beruházásai sajnos továbbra is túl alacsony szinten állnak. Még azok közül a vállalkozások közül is, amelyek képzik a munkatársaikat, csak 26 % tervezi aszerint, hogy a jövőben várhatóan milyen szakmai készségekre lesz szüksége.

4.6 A gyakorlatban minden innováció korábbi újításokra, felhalmozott tapasztalatokra, tudásra és szakmai készségekre alapul. Ha figyelembe vesszük, hogy a munkavállalóknak ismeret- és ötletforrásként milyen fontos szerepük van a vállalkozásokban, megdöbbentő, mennyire kevés figyelem háruul erre az innovációs politikában és az erről szóló vitákban. ⁽¹⁴⁾

4.7 A munkahelyekről eredő innováció segítségével figyelembe vehetők valamennyi munkavállalói csoport ötletei, készségei és tapasztalati alapú tudása. A gyakorlati tapasztalatok azt mutatják, hogy a jó munkakörülmények, munkakörnyezet és a munkavégzés megfelelő feltételei serkentőleg hatnak a munkahelyi innovációra. ⁽¹⁵⁾ ⁽¹⁶⁾ Esettanulmányok ⁽¹⁷⁾ szerint az ilyen gyakorlat számos előnnyel jár és kedvezően hat a vállalkozások általános jövedelmezőségére. Kedvező mellékhatásként említhető a munkavállalók elégedettségének javulása, valamint a betegsabságok csökkenése. A munkahelyekről eredő innovációból is

hatékony módszerek születhetnek energia- és erőforrás-megtakarításra, valamint a fizikai munkakörnyezet működésének javítására. A beruházások tehát sokszorosan megtérülnek a vállalkozás/szervezet számára.

4.8 A vállalkozások és szervezetek sikerében és értékteremtésében döntő szerepe van a munkavállalók munka iránti lelkesedésének, kreativitásának és kezdeményezőkétségének (80 %). Az ilyen tulajdonságok megértése és versenyelőny forrásként való kiaknázása ma még gyerekcipőben jár, mert a vezetők nincsenek kellően tisztában ennek jelentőségével. A hagyományos munkavállalói tulajdonságok, például az utasítások követése, a szorgalom és az intelligencia jelentőségével tisztában vannak, a globalizált világban és a technológiai fejlődés mellett azonban ezek jelentősége már nem jelent olyan nagy versenyelőnyt. ⁽¹⁸⁾

4.9 A kutatások szerint a munkahelyi innovációk legáltalánosabb akadálya a vezetők motivációjának hiánya, mivel nem látják szükségét a fejlesztési intézkedéseknek. Akadályt jelent még a helyes információk hiánya, a változások ösztönzésére való gyenge képesség és a változásokkal összefüggő lehetséges üzleti-gazdasági kockázatok. ⁽¹⁹⁾ Felmerül még a munkavállalók félelme a változástól, különösen ha a munkahelyi kultúra nem a részvételen alapul.

4.10 A változások irányítása és az innovatív folyamatok megteremtése tehát még nagy kihívást jelent a legtöbb vállalkozás és szervezet számára, és az ilyen készségekre irányuló képzés is kevés. ⁽²⁰⁾ A humán erőforrás-igazgatást pedig a vezetés stratégiai aspektusának kellene tekinteni. Ezek a készségek új lendületet adhatnak a gazdasági növekedésnek. Újfajta ösztönzőkre van szükség a vezetés és a munkavállalók fejlesztési tevékenységekbe és döntéshozatalba való bevonása érdekében, valamint olyan vállalkozási kultúrára, amely együttműködésre motíválja az embereket, és elkötelezetté teszi szervezetük fejlesztése iránt.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽¹⁰⁾ Dirk van Damme, az OECD Oktatáskutató és Innovációs Központjának munkatársa a munkaerőpiac megfigyelőközpontjának 2010. december 15-i meghallgatásán.

⁽¹¹⁾ OECD, Innovatív munkahelyek 2010. „Egy munkáltató szervezet az innovációt a munkavállalók autonómiája és döntési szabadsága révén támogatja, ez pedig tanulási és képzési lehetőségekkel biztosítható.”

⁽¹²⁾ Eurofound: Az európai munkakörülményekről szóló felmérés 2010.

⁽¹³⁾ Cedefop, *Encouraging continuing training by enterprises – time for a rethink?* [A vállalkozások ösztönzése munkatársaik folyamatos képzésére – Helyes-e az eddigi gyakorlat?], tájékoztató feljegyzés, 2010. március.

⁽¹⁴⁾ Tarmo Lemola, *Innovaation uudet haasteet ja haastajat* [Az innovációval kapcsolatos új kihívások], WSOYpro Oy 2009.

⁽¹⁵⁾ Ld. többek közt Andreas Crimmann, Institut für Arbeitsmarkt- und Berufsforschung (IAB, Németország), a munkaerőpiac megfigyelőközpontjának 2010. december 15-i meghallgatásán.

⁽¹⁶⁾ Tuula Eloranta workshop-prezentációja 2011. január 25., Helsinki.

⁽¹⁷⁾ A dán szakszervezeti szövetség (LO), *Employee-driven innovation* [A munkavállalók által kezdeményezett innováció], 2008.

⁽¹⁸⁾ Tuomo Alasoini (Hamel 2007-es elgondolása alapján), workshop 2011. január 25., Helsinki.

⁽¹⁹⁾ Tuomo Alasoini workshop-prezentációja, 2011. január 25., Helsinki.

⁽²⁰⁾ Dirk Ameel, Ameel D & C bvba, a munkaerőpiac megfigyelőközpontjának 2010. december 15-i meghallgatásán.

III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG

470. PLENÁRIS ÜLÉS, 2011. MÁRCIUS 15. ÉS 16.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Éves növekedési jelentés: az EU válságra adott átfogó válaszlépéseinek előmozdítása

(COM(2011) 11 végleges)

(2011/C 132/06)

Főelőadó: **Michael SMYTH**

2011. január 12-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Éves növekedési jelentés: az EU válságra adott átfogó válaszlépéseinek előmozdítása

COM(2011) 11 végleges.

2011. január 18-án az Elnökség megbízta az Európa 2020 irányítóbizottságot a munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a 2011. március 15-i ülésnapon) főelőadót jelölt ki Michael SMYTH személyében, és 164 szavazattal 8 ellenében, 7 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

I. RÉSZ: AZ ÉVES NÖVEKEDÉSI JELENTÉS ELMULASZTJA AZ ALKALMAT, HOGY OLYAN POLITIKAI JAVASLATOKKAL ÁLLJON ELŐ, AMELYEK KÖZVETLENÜL ÖSZTÖNZIK AZ INTELLIGENS, FENNTARTHATÓ ÉS INKLUZÍV NÖVEKEDÉST

1. Az EGSZB teljes mértékben támogatja az Európa 2020 stratégiát, valamint a költségvetési politika előzetes koordinációja terén az európai szemeszterben elért haladást, és reméli, hogy – legalábbis az euróövezet országai számára – az európai gazdaságpolitika koordinációjára irányuló jelenlegi jogalkotási javaslatok az első lépést jelentik majd egy valóban közös gazdaságpolitika és a költségvetési politikák teljes körű összehangolásának irányába.

2. Az EGSZB aggodalommal szemléli az a nyugtalanító tendenciát, hogy európai gazdasági kormányzásról folytatott vitákban a közösségi módszer helyére korlátozott értékű, elnagyolt kormányközi javaslatok lépnek.

3. Az EGSZB ezért arra biztatja az Európai Bizottságot, hogy álljon ki az európai integráció mellett, olyan merész, kiegyensúlyozott és átfogó javaslatokat dolgozva ki, amelyek segítik

Európát az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés felé vezető úton a még mindig fiatalnak számító Európa 2020 stratégia szellemében.

4. Ebben az összefüggésben az EGSZB hangsúlyozza, hogy az éves növekedési jelentésnek rendkívül fontos szerepet kellene játszania az átfogó politikai reform előmozdításában a tagállamokban és európai szinten is. Az EGSZB gratulál az Európai Bizottságnak ahhoz, hogy éves növekedési jelentésének olyan átfogó keretet választott, amely 3 nagyobb címszóhoz rendelt 10 prioritást sorol fel abból a célból, hogy lehetővé tegye a szóban forgó kérdések pontos megvitatását.

5. Az EGSZB ugyanakkor sajnálja, hogy az Európai Bizottság első éves növekedési jelentésében elmulasztotta az alkalmat arra, hogy az Európa 2020 stratégia szellemében folytassa az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés közvetlen, célirányos ösztönzését, és ehelyett a szűkebb értelemben vett költségvetési

konzolidációra összpontosított, és ezt olyan munkaerő-piaci javaslatokkal kapcsolta össze, amelyek gyakran kiegyensúlyozatlanok és hiányzik belőlük az egységes piac európai dimenziója annak jövőorientált növekedési motorjaival együtt.

6. A költségvetési konszolidációt illetően az EGSZB sajnálja, hogy a konszolidációs javaslatok kizárólag a kiadási oldalra összpontosítanak, illetve egy olyan kiegészítő javaslatot tartalmaznak, amely mérlegeli a közvetett adók alapjának lehetséges bővítését néhány tagállamban. Tekintettel arra, hogy az államadóssággal kapcsolatos jelenlegi válság egy pénzügyi jellegű válságra vezethető vissza, és az ehhez kapcsolódó rendkívüli mértékű állami pénzügyi támogatásra, amelyet annak érdekében kellett mozgósítani, hogy az ágazat ne okozza a rendszer teljes összeomlását, az EGSZB egy sor olyan javaslatot várt volna, amelyek biztosítják a pénzügyi szektor hozzájárulását az államháztartások fenntartható útra való visszatereléséhez. Ezenkívül a pénzügyi piacok ellenőrzésére szolgáló konkrét és ambiciózus javaslatok előfeltételei a bizalom megerősítésének és a jövőbeli zavarok elkerülésének.

7. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy lehetetlen lesz az államháztartások konszolidációja a megfelelő mértékű gazdasági növekedés biztosítása nélkül. Fájjalja, hogy az Európai Bizottság nem egy olyan növekedési forgatókönyvet vázolt fel, amely a lehető legjobban kiaknázza az egységes piacon rejlő lehetőségeket, hanem ehelyett a növekedés *előfeltételeként* drasztikus költségvetési konszolidációt helyez előtérbe. Sokkal nagyobb figyelmet kellene fordítani a növekedés motorjaira, amelyek lehetővé teszik majd a tagállamok számára a költségvetések konszolidációját a fenntartható növekedés útjáról való letérés nélkül. Ennek megvalósítása érdekében az EGSZB úgy véli, hogy bármely jövőorientált gazdasági stratégia szerves része kell, hogy legyen egy olyan kiegyensúlyozott makrogazdasági politika, amely harmonikusan ötvözi egymással a keresleti és kínálati oldal szempontjait. Ehhez az is hozzátartozna, hogy a fizetésimérleg-többlettel rendelkező tagállamokat arra kellene bátorítani, hogy folytassák expanzív politikájukat, és találjanak megoldást belső keresletük hiányának kezelésére.

8. A munkaerőpiacok, a nyugdíjreform, a munkanélküliség és a rugalmas biztonság előretételeinek megközelítése fenntartható munkahelyek létesítésén és munkalehetőségek teremtésén alapul majd, kiaknázza az új gazdasági ágazatokban és a tiszta energiában rejlő lehetőségeket. Az EGSZB úgy véli, hogy a szociális párbeszéd alapvető szerepet tölt be a munkaerőpiacokkal kapcsolatos politikákban. A szociális biztonsági rendszerek szintén kulcsfontosságúak, mivel olyan automatikus szociális és gazdasági stabilizátorként szolgálnak, amelyek előmozdítják a fejlődést és a termelékenységet, csökkentik a szegénységet, valamint ösztönzik a gazdasági és társadalmi kohéziót. Minderre szükség van annak érdekében, hogy megnyerjük a közvélemény támogatását az európai projekt számára. Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést illetően ezekre az európai szociális piacgazdaság alapjait képező fő alkotóelemekre kell támaszkodnunk. Az EGSZB ezért nyomatékosan hangsúlyozza, hogy azok az

európai bizottsági javaslatok, amelyek egyértelműen ellentmondanak a tagállamok kollektív tárgyalási rendszereinek és munkahely-biztonsági gyakorlatainak, egyáltalán nem állják meg a helyüket.

9. Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy az Európai Bizottságnak világossá kellene tennie álláspontját a szabad foglalkozásokra vonatkozó kötelező kvótákat és tagságot illetően. Meg kellene ugyanis különböztetni a diszkriminációmentes közszolgálati feladatokat és általános érdekű szolgáltatásokat azoktól, amelyek valóban gátolhatják az egységes piacon rejlő potenciál kiaknázását. Szintén meg kell vizsgálni a kereskedelemre irányuló szabályoknak az ágazatra gyakorolt valamennyi foglalkoztatási hatását, és alkalmazni kell a szubszidiaritás elvét olyan kérdésekben, mint az övezetekre osztás vagy a nyitvatartási idő, amelyek alapvetően helyi, kulturális, éghajlati vagy egyéb feltételektől függenek.

10. Ugyanakkor az EGSZB úgy érzi, hogy az éves növekedési jelentés nem fordít kellő figyelmet az egységes piac európai növekedési potenciáljára, mivel csak futólag utal a meghatározó jelentőségű egységes piaci intézkedéscsomagra, és elmulasztja a szóban forgó egységcsomag olyan fő szempontjainak kidolgozását, amelyek elősegítik az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést: ilyen aspektusok például az uniós szabadalmak, az európai „szakmai kártya”, az európai infrastrukturális projektek, a határokon átnyúló hitelezés, az integrált jelzálogpiacok, a szociális vállalkozás és a szociális befektetési alapok.

11. A következő részben az EGSZB specifikus javaslatait vázolja fel részletesebben az Európai Bizottság által előterjesztett 10 ponttal kapcsolatban. Ennek során reméli, hogy a vitát az igazán lényeges kérdések felé tudja majd terelni.

II. RÉSZ: AZ EGSZB JAVASLATAI AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG ÁLTAL ELŐTERJESZTETT 10 PONTTAL KAPCSOLATBAN

1. Szigorú költségvetési konszolidáció végrehajtása

1.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a fő kérdés az, hogy miként lehet az államháztartások egyensúlyát úgy helyreállítani, hogy ezáltal ne csökkenjen a kereslet, mivel ez recessziót, s ezzel újabb hiányokat teremtene, az európai gazdaságot egy lefelé irányuló spirálba döntve.

1.2 Annak érdekében, hogy az európai gazdaságélénkítő program célkitűzései ne kerüljenek veszélybe, az EGSZB azt szeretné, ha terveket dolgoznának ki az államadósság csökkentésére oly módon, hogy ezek összeegyeztethetők legyenek a gazdaság fellendítésével és az Európa 2020 stratégiában rögzített szociális és foglalkoztatási célkitűzésekkel. (1)

(1) Lásd Az államadóssággal kapcsolatos válság hatása az EU irányítására című EGSZB-veleményt, HL C 51., 2011.2.17., 15. o.

1.3 A tagállamok adóbevételeinek alapját szélesíteni kell, nem utolsósorban az adóparadicsomok bezárása, az adóverseny felszámolása, valamint az adóelkerülés és adócsalás elleni intézkedések révén. ⁽²⁾

1.4 Az adóterheket olyan új bevételi források irányába kell terelni, mint például a pénzügyi tranzakciókra kivetett adók, energiaadók, pénzügyi intézményekre kivetett díjak, CO₂-kibocsátási díjak (a szén-dioxid-kibocsátási piac újjászervezésétől függően) stb. Az ilyen módon végrehajtott adóztatás enyhítené az államháztartásokra nehezedő nyomást, és előmozdítaná a források fenntartható beruházások irányába történő átcsoportosítását a reálgazdaságban. Segíthetne abban is, hogy az Európai Unió költségvetése új saját forrásokhoz jusson. ⁽³⁾ A pénzügyi tranzakciókra kivetett adó azt is jelenti, hogy a pénzügyi szektor vissza fogja fizetni az állami támogatások egy részét. ⁽⁴⁾

1.5 EGSZB úgy véli, hogy a szankciókat az államadósság kezelése terén megvalósítandó, nagyobb mértékű európai szolidaritással kell ellensúlyozni. ⁽⁵⁾

2. A makrogazdasági egyensúlyhiány korrigálása

2.1 Az EGSZB úgy véli, hogy bármely jövőorientált gazdasági stratégia szerves része kell, hogy legyen egy olyan kiegyensúlyozott makrogazdasági politika, amely harmonikusan ötvözi egymással a keresleti és kínálati oldal szempontjait. Az EGSZB hangsúlyozni kívánja, hogy csökkenteni kell a folyó fizetési mérlegek egyenlegei közti jelentős különbségeket. Reméli, hogy az európai gazdaságpolitikai koordináció lesz – legalább az euróövezet országai számára – az első lépés egy valódi közös gazdaságpolitika és a költségvetés-politikai koordináció felé. ⁽⁶⁾

2.2 Az EGSZB kiemeli az olyan, nem árbeli tényezők szerepét a makrogazdasági egyensúlyhiány kialakulásában, mint a termékdifferenciálás, a technológiai tartalom, a termékminőség, vagy a termékhez kapcsolódó (értékesítést követő) szolgáltatások minősége stb. Olyan változókat kell találni, amelyekkel jellemezhető e tényezők szintje és annak alakulása a GMU-tagállamokon belül.

2.3 A válság leküzdésében központi szerepe van a megfelelő bérpolitikának. Makrogazdasági szempontból a bérnövekedésnek az adott tagállam összességében vett gazdaságán belül a termelékenység-növekedéshez való igazítása és célzottsága

biztosítja az egyensúlyt a kereslet megfelelő növekedése és az árak versenyképességének megőrzése között. A szociális partnereknek ezért arra kell törekedniük, hogy elkerüljék a „beggar-thy-neighbour” (azaz más kárára jól jární igyekvő) politika jegyében végrehajtott bérmegszorításokat, és hogy a bérpolitikát ehelyett a termelékenység alakulásához igazítsák. ⁽⁷⁾

2.4 Amennyiben egy szorosabb gazdaságpolitikai koordináció keretében a költségvetési és a monetáris politika mellett a bérpolitikát is fokozottabban összehangolják az euróövezeten belül, akkor figyelni kell a kollektív szerződésekkkel kapcsolatos autonómiára. Ebben az összefüggésben a kollektív szerződésekkel kapcsolatos tárgyalásokra vonatkozó állami referenciakritériumok – az államilag elrendelt bércsökkenésekről nem is beszélve – elutasítandók és elfogadhatatlanok. ⁽⁸⁾

3. A pénzügyi szektor stabilitásának biztosítása

3.1 Az EGSZB úgy véli, hogy nagyobb erőfeszítéseket kell tenni a válság utáni pénzügyi rendszer kidolgozására, amelynek átláthatónak, társadalmi és etikai szempontból felelősnek, valamint innovatívabbnak kell lennie, amelyet jobban kell ellenőrizni, és amelynek kiegyensúlyozott fejlődést kell mutatnia, összeférhetőnek kell lennie a gazdasági rendszer többi részével, továbbá közép- és hosszú távú értéktéremtésre és a fenntartható fejlődés megvalósítására kell irányulnia. ⁽⁹⁾

3.2 Az EGSZB javasolja a pénzügyi termékeket és szolgáltatásokat igénybe vevők (fogyasztók, vállalatok stb.) védelmét szolgáló nemzeti jogszabályok harmonizációjának megkönnyítését, anélkül azonban, hogy ez szűkítené a tagállamok magasabb nemzeti normák megállapítására vonatkozó hatáskörét. Emellett elő lehetne irányozni a fogyasztókat képviselő, a szociális partnerek vagy a fogyasztói szervezetek által jelölt egy vagy több személy részvételét az európai felügyeleti hatóság (mai nevén Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszere – ESFS) munkájában. ⁽¹⁰⁾

3.3 Az EGSZB javasolja a pénzügyi információt előállító rendszer széles értelemben vett ösztönzését, támogatva a szereplők sokféleségét, valamint a minősítő módszerek nagyobb átláthatóságát és hatékonyságát – különösen a származtatott termékek esetében – biztosító új szabályok bevezetését. ⁽¹¹⁾

⁽²⁾ Lásd A Program Európa számára: a civil társadalom javaslatai című EGSZB-brosúrát, CESE 593/2009, 1 Fiche, 2. pont.

⁽³⁾ A 8. pontban további, adózással kapcsolatos politikai javaslatok találhatók.

⁽⁴⁾ Lásd a Pénzügyi tranzakciók adója című EGSZB-veleményt, HL C 44., 2011.2.11., 81. o.

⁽⁵⁾ HL C 51., 2011.2.17., 15. o.

⁽⁶⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: A lisszaboni stratégia 2010 után, HL C 128., 2010.5.18., 3. o. és Gazdasági fellendülés – Helyzetfelmérés és gyakorlati intézkedések, HL C 48., 2011.2.15., 57. o.

⁽⁷⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: A foglalkoztatási csúcstalálkozó eredményei, HL C 306., 2009.12.16., 70. o.

⁽⁸⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A gazdaságpolitikai koordináció erősítése a stabilitás, a növekedés és a munkahelyteremtés érdekében – az európai unió gazdasági irányítás megszilárdításának eszközei, HL C 107., 2011.4.6., 7. o.

⁽⁹⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: A válság után – Új pénzügyi rendszer a belső piacon, HL C 48., 2011.2.15., 38. o.

⁽¹⁰⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: Javaslát európai parlamenti és tanácsi rendeletre a hitelminősítő intézetekről szóló 1060/2009/EK rendelet módosításáról, HL C 54., 2011.2.19., 37. o.

⁽¹¹⁾ Ugyanott.

3.4 Az EGSZB nemzetközi szinten is javasolja a jelenlegi önszabályozó rendszeren való túllépést. A különböző illetékes hatóságok koordinálásának folytatására van szükség a mindenkire nézve kötelező szigorú szabályok és azok feltétlen érvényre juttatása révén. Az EU-nak minden erőfeszítést meg kell tennie, hogy a nemzetközi szervezeteknél elérje ezt a célkitűzést. ⁽¹²⁾

3.5 Az EGSZB kedvezően fogadja a pénzügyi piac fokozott szabályozását és átláthatóságát célzó jogalkotási kezdeményezéseket, beleértve a hitelminősítő intézetek felügyeletének erősítését, a vállalatirányítást és az ügyvezetők díjazásával és juttatásaival kapcsolatos politikákat is. ⁽¹³⁾

3.6 Az EGSZB üdvözli a short ügyletekről és a hitel-nemteljesítési csereügyletekkel kapcsolatos egyes szempontokról szóló rendeletrre vonatkozó javaslatot, amely hozzájárul majd az összeférhetetlen szabályozások megszüntetéséhez, és egyértelműbbé teszi e pénzügyi piaci területet. ⁽¹⁴⁾

3.7 Az EGSZB pozitívan értékeli, hogy a hitelminősítő intézeteknek a nemrégiben lezajlott világszintű értékpapír- és pénzügyi válság során betöltött szerepe következtében három szakaszból álló program indult annak szabályozására, hogy milyen funkciókat töltsenek be a befektetők és a fogyasztók szempontjából ezek az intézetek. Az EGSZB üdvözli, hogy a folyamatban levő konzultáció az államadósságra is kitér. ⁽¹⁵⁾

3.8 Javasolja, hogy rendszeres időközönként monitoring-jelentést tegyenek közzé az állami támogatásokkal kapcsolatban, mely részletes képet ad az intézkedések végrehajtásának helyzetéről, miközben számszerűsíti a piacokra gyakorolt hatásokat, mindezt egy, az ipari ágazat lehetőségeinek maximális kiaknázását célzó, az EU gazdasági fellendüléséhez szükséges terv kidolgozása érdekében, amely megerősíti a vállalkozásokat – különösen a kkv-kat – és a vonatkozó foglalkoztatási szinteket. ⁽¹⁶⁾

3.9 Az EGSZB úgy látja, hogy az adófizetők pénzét nem szabad többé a bankok veszteségének fedezésére fordítani, és elvben támogatja a nemzeti előzetes bankszanálási alapok koordinált nemzeti válságkezelési intézkedésekhez kapcsolódó harmonizált hálózatának létrehozását. Ugyanakkor a működőképes bankszanálási-alap-rendszer megteremtéséhez a tagállamoknak lehetőleg közös módszerek és egységes szabályok elfogadásáról kellene előzetesen megállapodniuk a versenytorzulások elkerülése érdekében.

⁽¹²⁾ Ugyanott.

⁽¹³⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A válság után – Új pénzügyi rendszer a belső piacon*, HL C 48., 2011.2.15., 38. o.

⁽¹⁴⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletrre a short ügyletekről és a hitel-nemteljesítési csereügyletekkel kapcsolatos egyes szempontokról*, HL C 84., 2011.3.17., 34. o.

⁽¹⁵⁾ HL C 54., 2011.2.19., 37. o.

⁽¹⁶⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A Bizottság jelentése – 2009. évi jelentés a versenypolitikáról*, HL C 84., 2011.3.17., 7. o.

3.10 Az európai pénzügyi politika hatékony eleme lehetne a banktőke egy részének állami kézben tartása a bankszektor bizonyos mértékű kontrolljának biztosítása érdekében. ⁽¹⁷⁾

4. A munkavállalás vonzóbbá tétele

4.1 Az EGSZB szerint intézkedésekre van szükség, hogy megtérüljenek a váltások, és javuljon a foglalkoztatáshoz való hozzáférés, különösen néhány, munkaerő-piaci problémákkal küszködő speciális csoport számára. Ehhez növelni kell a munkalehetőségeket, csökkenteni a munkavállalást hátráltató tényezőket, és fejleszteni az adó- és ellátási rendszert, hogy megérje dolgozni; többek között a második keresők adóterhének mérséklésével, és a részvételt elősegítő szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosításával. A munkaképtelenek számára megfelelő jövedelemtámogatást és az általános érdekű szolgáltatásokhoz való hozzájutást kell biztosítani. ⁽¹⁸⁾

4.2 Az EGSZB támogatja a színvonalas gyermekgondozáshoz való széles körű hozzáférést, mivel úgy ítéli meg, hogy az lehetővé teszi az életminőség javulását, valamint a munka, illetve a családi és a magánélet összeegyeztetését, csakúgy mint a nők munkaerő-piaci részvételének erősödését és így a családok magasabb jövedelemhez jutását is. ⁽¹⁹⁾

4.3 Az Eurostatnak jobban a bejelentetlen munkára kellene összpontosítania mind a tagállamok fellépését igénylő, konkrét helyzetekben, mind pedig az illegális bevándorláshoz kapcsolódó bűnügyi hálózatok tekintetében, amelyek indokolhatnák a fokozott igazságszolgáltatási együttműködést és az EU nagyobb szerepét, különös tekintettel a belső piacra és a versenyre kifejtett hatásukra. Uniós szintű intézkedésekkel arra kellene ösztönözni a tagállamok szociális partnereit, hogy közösen, valamint az önkormányzatokkal együttműködve valósítsanak meg nemzeti és ágazati projekteket a feketemunka megakadályozása és az árnyékgazdaság visszaszorítása érdekében. A szociális partnerek uniós szinten együttműködve szintén elemezhetnék és ismertethetnék a tagállamokban bevált gyakorlatokat. A feketemunka elleni küzdelem előfeltétele a tagállami hatóságok határon átnyúló, hatékony együttműködése, felügyeleti tevékenységük és a tájékoztatás arról, hogy milyen büntetések várhatók. ⁽²⁰⁾

4.4 Nemcsak az EU-ban kivetett, munkára vonatkozó adók és járulékok szerkezetét kell összehangolni: az elemzésbe be kell vonni az EU és a világ többi része közötti kereskedelemmel összefüggő különböző szempontokat is. ⁽²¹⁾

⁽¹⁷⁾ HL C 48., 2011.2.15., 57. o.

⁽¹⁸⁾ Lásd az EGSZB-véleményét a következő tárgyban: *Társadalmi befogadás*, HL C 128., 2010.5.18., 10. o.

⁽¹⁹⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Kora gyermekkori gondozás és nevelés*, HL C 339, 2010.12.14., 1. o.

⁽²⁰⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Zöld könyv – A munkajog korszerűsítése szembenézve a XXI. század kihívásaival*, HL C 175., 2007.7.27., 65. o.

⁽²¹⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Az adóügyi szabályozás területi jellegének hatása az ipari szerkezetváltásra*, HL C 120., 2008.5.16., 51. o.

5. A nyugdíjrendszerek reformja

5.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a demográfiai előrejelzések rendszeres elemzésére és nyomon követésére van szükség ahhoz, hogy lehetővé váljon a nyugdíjrendszereknek az új feltételekhez való megfelelő és időszerű hozzáigazítása. Ezen – többek között az állami nyugdíjkiadásokra vonatkozó – előrejelzések vizsgálata és felhasználása során azonban óvatosság ajánlatos, mivel számos olyan feltételezést foglalhatnak magukban, amelyek megvalósulása hosszú távon nehezen látható előre. ⁽²²⁾

5.2 A nyugdíjkorhatár – akár a várható élettartam meghosszabbodása, akár a demográfiai helyzet változása függvényében történő – automatikus felemelésére vonatkozó mechanizmusokat az EGSZB nem támogatja. E mechanizmusok többsége a nyugdíjkorhatár automatikus emelkedését idézi elő a várható élettartam növekedésével és egyéb gazdasági vagy munkaerőpiaci paraméterek változásaival összefüggésben. Ezeket az életfeltételek illető alapvető döntéseket – széles körű nyilvános vitát követően, bevonva a szociális partnereket és más fontos szereplőket – parlamenteknek kellene meghozniuk, nem pedig számítógépeknek. Ráadásul minden, a mechanizmust bevezető tagállamnak számításba kellene vennie, hogy a mechanizmus mérsékli ugyan a reformokkal szembeni társadalmi ellenállást, ám amennyiben nem létezik valódi munkalehetőség az idősebb munkavállalók számára, ezek anyagi támogatását esetleg a szociális biztonsági rendszer egyéb pilléreire helyezné át. Ezért a mechanizmusnak a megfelelő és fenntartható nyugellátás érdekében a nyugdíjrendszerekre való direkt alkalmazása nem hozná meg a várt eredményt. A nyugdíjkorhatár felemelésének nem szabad különálló intézkedésnek lennie, hanem ki kell egészülnie a korhatárhoz közelítő személyek számára nyújtott foglalkoztatási lehetőségek javítását célzó intézkedésekkel. ⁽²³⁾

5.3 Az EGSZB támogatja az idősödő munkavállalók foglalkoztatásának ösztönzését, azonban úgy véli, hogy a korengedményes nyugdíjrendszerek leépítésének kérdése intenzív vitát igényel a keretfeltételekről, a hatályról, a politikai kísérőintézkedésekről stb., nehogy szociális problémákat teremtünk első sorban az idősek számára. ⁽²⁴⁾

5.4 Az EGSZB kételyeinek ad hangot azzal kapcsolatban, hogy pusztán a törvény által előírt nyugdíjkorhatár felemelése megoldhatja a demográfiai kihívásokkal összefüggő problémákat. Sőt, inkább úgy véli, hogy egy ilyen intézkedés idősek (főként nők) millióit kényszerítheti a szegénységi küszöb alatti életszínvonalra. Azt kell elérni, hogy a munkával töltött időszak meghosszabbítását célzó, hatékony növekedési és foglalkoztatási politikák által támogatott kezdeményezések révén a tényleges nyugdíjba vonulási életkor elérje a törvény által előírt nyugdíjkorhatárt. Csupán a képzésben és egész életen át tartó tanulásban való fokozott részvétellel irányuló, az aktív idősöedésre vonatkozó valódi politika növelheti fenntarthatóan az idősek foglalkoztatási rátáját, akik egészségi problémák, a munka intenzitása, korai elbocsátás, illetve a képzési és újrafoglalkoztatási lehetőségek hiánya miatt gyakran korán abbahagyják a munkát.

Ezenkívül néhány tagállam tapasztalata azt mutatja, hogy a törvényben előírt nyugdíjkorhatár felemelése növelheti a szociális biztonsági rendszer egyéb olyan pilléreire nehezedő nyomást, mint a rokkantnyugdíj vagy a minimálbér, ami illuzórikussá tenné az egészségesebb közfinanszírozás terén elért eredményeket. Az egész életen át tartó szakképzés, az aktív munkaerőpiaci intézkedések, a munkavállalás folytatásának pénzügyi ösztönzése az önfoglalkoztatókra is kiterjedően, és az idősebb munkavállalókhöz való munkáltatói hozzáállás változása mellett a következő intézkedéseket is elő kell segíteni, hogy az idősebb munkavállalók számára is rendelkezésre álljanak új lehetőségek:

- azoknak a jogszabályoknak a módosítása, amelyek egyes tagállamokban nem engedélyezik a fizetések és nyugdíjak kombinációját a dolgozni kívánó nyugdíjasok vagy rokkant-sági nyugdíjban részesülők esetében,
- bónuszrendszer bevezetése annak ösztönzésére, hogy a munkavállalók a törvényes nyugdíjkorhatár elérése után is folytassák a munkát: a nyugdíjkorhatár elérése után szerzett jogosultságokat vonzóbbá kell tenni, mint az azelőtt megszerzettek,
- a tagállamok ösztönzése arra, hogy a szociális partnerekkel együtt dolgozzanak a fokozott megterheléssel járó munkakörök kérdésén,
- átfogó tanácsadás és támogatás a munkakeresőknek és rehabilitációs intézkedések a hosszú távú munkaerőpiaci reintegráció érdekében,
- a későbbi nyugdíjba vonulásra irányuló, társadalmilag elfogadható ösztönzők alkalmazása, valamint, ahol kívánatos, vonzó modellek kidolgozása a munkából a nyugdíjba való rugalmas átmenetre,
- a munka okozta fizikai és mentális terhek megkönnyítésére irányuló intézkedések, amelyek lehetővé teszik, hogy a munkavállalók tovább maradjanak alkalmazásban,
- az idősebb munkavállalók ösztönzése szaktudásuk továbbfejlesztésére,
- az idősebb munkavállalók és a cégek, különösen a kkv-k figyelmének felhívása az idősebb munkavállalóknak kedvező innovatív személyzeti irányításra és munkaszervezésre. ⁽²⁵⁾

5.5 Az EGSZB úgy véli, hogy a kötelező felosztó-kirovó rendszereknek továbbra is alapvető szerepet kell betölteniük a jövőbeli nyugellátás biztosításában, és ezért különleges figyelem fordítandó rájuk, annak érdekében, hogy megfordítható legyen a csökkenő bérpótlási arány számos uniós országban megfigyelt tendenciája. ⁽²⁶⁾

⁽²²⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Zöld könyv – A megfelelő, fenntartható és biztonságos európai nyugdíjrendszerek felé*, HL C 84., 2011.3.17., o.

⁽²³⁾ HL C 84., 2011.3.17., 38. o.

⁽²⁴⁾ HL C 128., 2010.5.18., 10. o.

⁽²⁵⁾ HL C 84., 2011.3.17., 38. o.

⁽²⁶⁾ HL C 84., 2011.3.17., 38. o., Ugyanott.

5.6 Az EGSZB megemlíti kiegészítő jellegű, egyéni önkéntes magánnyugdíjrendszerek létrehozásának lehetőségét, amelyek a jelenlegi nyugdíjrendszerekkel párhuzamosan működnének. Ennek kapcsán tanulmányozni lehetne olyan európai garanciák lehetőségét, amelyek a határon át ingázó munkavállalóknak kedveznek. Mivel a jövőbeli nyugdíjak feltételeit az egyéni jövedelmek és a várható életkor alapján határozzák meg, ami elsősorban a nőket érinti hátrányosan, az idősebb nőket fenyegető szegénységi kockázat csökkentése érdekében néhány országban különösen oda kell figyelni a magánnyugdíjrendszerekre. ⁽²⁷⁾

5.7 Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja felül a foglalkoztatói nyugellátást szolgáló intézmények tevékenységéről és felügyeletéről szóló 2003/41/EK irányelvet annak érdekében, hogy

— kérjék ki a munkavállalók és a szakszervezeti képviselők véleményét a nyugdíjalapok befektetéseiről és a velük kapcsolatos kockázatokról, és azt vegyék figyelembe,

— a tagállamok bevált gyakorlatok alkalmazásával biztosítsák, hogy a munkavállalók csőd esetén ne veszítsék el a vállalati nyugdíjpénztáraknál megszerzett jogosultságukat. ⁽²⁸⁾

5.8 Alapvető fontosságú a nyugdíjrendszerekhez kapcsolódó kötelezettségek általános szintjének figyelemmel kísérése. A jelenlegi európai keretet ki lehetne egészíteni a rejtett nyugdíj-kötelezettségek nyomon követésével és az azokról való jelentéstétellel, elfogadott módszerek alkalmazásával. Megfontolható lenne a Stabilitási és Növekedési Paktum szabályainak felülvizsgálata annak biztosítására, hogy azok kellőképp tükrözzék azon reformok (és így a kizárólag felosztó-kirovó rendszerekről a részben tőkefedezeti jellegű rendszerekre való áttérés) eredményeit, amelyek a nyugdíjrendszerek finanszírozásának módosulásához vezetnek, növelve az explicit és csökkentve a rejtett kötelezettségeket. Amennyiben ez megvalósulna, akkor az ilyen, a hosszú távú fenntarthatósággal kapcsolatos problémák megoldását célzó reformokat rövid távon nem szankcionálnák a magasabb explicit államadósság következtében. Ha azonban ma a 2060-as előrejelzésekre támaszkodó reformokat támogatunk, az ahhoz vezethet, hogy nem éri meg a nyugdíjak megfelelőségének és fenntarthatóságának célját. Az EGSZB azt ajánlja, hogy a kötelező felosztó-kirovó nyugdíjrendszereket eseti alapon pufferalappal egészítsék ki, hogy a legsérülékenyebbeket megóvják a gyors kiigazítások kockázatától. ⁽²⁹⁾

⁽²⁷⁾ Ugyanott, illetve lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A nők és férfiak közötti egyenlőségre vonatkozó ütemterv (2006–2010) és nyomonkövetési stratégia*, HL C 354., 2010.12.28., 1. o.

⁽²⁸⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A magántőke-alapok, a fedezeti alapok és a nemzeti vagyonalapok hatása az európai iparágakban végbemenő szerkezetváltásra*, HL C 128., 2010.5.18., 56. o.

⁽²⁹⁾ HL C 84., 2011.3.17., 38. o.

6. A munkanélküliek munkába állásának elősegítése

6.1 Az EGSZB szerint a munkakeresésre való ösztönzést elsősorban hatékony munkaerő-piaci szolgáltatások rendelkezésre bocsátása révén kell biztosítani, és kevésbé a munkanélküliségi támogatásokkal kapcsolatos úgynevezett „ösztönzők” által. Eppen a válságot tekintve tartja az EGSZB feleslegesnek a munkanélküliségi biztosítás feltételeinek szigorítását. A jelenlegi rekordméretű munkanélküliség esetében a munkaerőpiacokon felmerülő probléma nem általánosságban a munkaerőhiányra, hanem a képzett munkaerő egyes tagállamokban jellemző hiányára, valamint a rendelkezésre álló foglalkoztatás erőteljes hiányára vezethető vissza. Több figyelmet kell, hogy kapjon a növekedést és innovációt ösztönző, illetve a munkahelyteremtést elősegítő, intelligens keresletpolitika kialakítása. ⁽³⁰⁾

6.2 A szociális juttatások produktív befektetésnek tekintendők, amelyből mindenki hasznot húz. A dinamikus munkaerő-piaci politikákhoz kapcsolódó munkanélküli-ellátások a kompetenciafejlesztésnek, illetve a munkakereséssel és az átképzéssel kapcsolatos hatékony kezdeményezéseknek köszönhetően lehetővé teszik a gazdaság stabilizálását és a változáshoz való aktív alkalmazkodás előmozdítását. Továbbra is körültekintően kell eljárni a jogosultsági kritériumok szigorítását célzó intézkedések kapcsán. Fennáll annak a veszélye, hogy a kirekesztettek még bizonytalanabb helyzetbe kerülnek, ami jelentős akadályt képez a szakmai (újra)beilleszkedés terén. Ezeknek a kizorító jellegű politikáknak káros hatása lehet az, hogy az emberek a szociális védelem más szektorai – például a szociális támogatás vagy a munkaképtelenségért járó segély – felé fordulnak, ami egyáltalán nem kívánatos. ⁽³¹⁾

6.3 A munka nem feltétlenül véd meg a szegénységtől, a munkahelyteremtést ezért a biztosabb és megfelelően fizetett álláshelyek létrehozására kell fókuszálni. Lényeges, hogy a munka vonzóbbá és jövedelmezővé váljon mindenki számára, beleértve a hátrányos helyzetű személyeket is, vagyis fontos, hogy hatékony egyensúlyt tudjunk fenntartani az adórendszerek és a juttatási rendszerek között. ⁽³²⁾

6.4 Az Európai Globalizációs Alkalmazkodási Alap alkalmazási körét jogosan bővítették ki, így segítve a jelenlegi nemzetközi gazdasági válság miatt munkájukat elvesztett munkavállalókon. ⁽³³⁾

⁽³⁰⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Javaslat tanácsi határozatra a tagállamok foglalkoztatáspolitikáira vonatkozó iránymutatásokról – Az Európa 2020 integrált iránymutatás II. része*, HL C 21., 2011.1.21., 66. o.

⁽³¹⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A szociális juttatások fejlődése*, HL C 44., 2011.2.11., 28. o., CESE 977/2010.

⁽³²⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Munka és szegénység: egy nélkülözhetetlen globális koncepció felé*, HL C 318., 2009.12.23., 52. o.

⁽³³⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az európai globalizációs alkalmazkodási alap létrehozásáról szóló 1927/2006/EK rendelet módosításáról*, HL C 228., 2009.9.22., 103. o.

6.5 Az EGSZB támogatta a Prágában tartott foglalkoztatási csúcstalálkozó arra irányuló erőfeszítéseit, hogy lépjenek fel nemzeti és európai szinten a társadalmi párbeszéd, a munkahelyteremtés és a kereslet fellendítéséhez szükséges intézkedések alapján. ⁽³⁴⁾

6.6 Az EGSZB hangsúlyozta, hogy ha elő kívánjuk segíteni az európai szociális modell sikeres fenntartásához szükséges gazdasági növekedést, fontos a vállalkozói tevékenység és a vállalkozói szellem támogatása. Különbséget kell tenni a valódi vállalkozás és a gazdaságilag kiszolgáltatott önfoglalkoztatás között. Sok esetben a gazdaságilag kiszolgáltatott önfoglalkoztatói státuszra való váltás nem szabad választás, hanem olyan külső tényezők eredménye, mint a termelés kiszervezése vagy a vállalat szerkezetének átalakítása, illetve az azzal járó leépítések. ⁽³⁵⁾

6.7 A szociális védelmi rendszerek nem csupán hozzájárultak ahhoz, hogy megvédjék az európaiakat a pénzügyi válság leg súlyosabb következményeitől, hanem kontraciklikus szerepet is játszottak a gazdaság stabilizálásában. Ambiciózus konvergenciapolitikák híján ezek a rendszerek veszélybe kerülhetnek például az egyes tagállamok által kialakított versenygyakorlatok miatt: ezekben a tagállamokban a szociális kiadások csökkentése katalizálja a külföldi tőkebefektetések vonzását. Ez a folyamat, mely máris valóság az adóügy és a fizetések terén, szociális téren is kezd kialakulni. ⁽³⁶⁾

6.8 Az EGSZB örömmel állapította meg, hogy a jelenlegi foglalkoztatási válság kezdetén sok uniós tagország alkalmazott államilag támogatott aktív munkaerőpiac-politikai eszközöket annak érdekében, hogy a dolgozók elbocsátása helyett lehetővé váljon megtartásuk a vállalatoknál és további képzésük. Az ilyen modellek alkalmazása, amelyek a vállalatoknak megkönnyítik, hogy a dolgozókat – a munkaidő csökkentése mellett, jelentős jövedelemtámogatások segítségével – válság idején is megtartsák, sokkal intelligensebb módja a válság menedzselésének, mint az, ha szakképzett dolgozóknak a megrendelések első visszaesésekor egyszerűen felmondanak, hiszen így a gazdaság megerősödésekor is elegendő számú kiképzett szakember lesz a cégnél. Ezeket a modelleket ki kell terjeszteni azokra az uniós tagországokra, ahol jelenleg még nem léteznek, illetve a szokásostól eltérő munkaszerződéssel rendelkező dolgozókra is. ⁽³⁷⁾

7. Egyensúly a biztonság és a rugalmasság között

7.1 A rugalmas biztonságot nem szabad olyan intézkedések összességének tekinteni, amelyek megkönnyítik a jelenleg alkalmazott munkavállalók elbocsátását, vagy megingatják általában

a szociális védelmet, illetve különösképpen a munkanélküliek szociális védelmét. A rugalmas biztonság „biztonsági” aspektusát megerősítő intézkedéseket most kiemelt figyelemmel kellene kezelni. ⁽³⁸⁾

7.2 A csökkentett munkaidejű foglalkoztatási modellek alkalmazása azt mutatja, hogy a legtöbb uniós tagállamban elegendően rugalmas a munkaerőpiac ahhoz, hogy a vállalatok rövid távon reagálhassanak a megrendelések csökkenésére. A munkavállalók védelmét szolgáló meglévő szabályozások fellazítására irányuló felhívások megalapozatlanok. ⁽³⁹⁾

7.3 A munkaerőpiac változásainak következtében nőtt a részmunkaidőben, illetve a határozott időre szóló szerződéssel dolgozók száma. Igaz, hogy a foglalkoztatás e típusai többnyire megkönnyítették a munkába állást, és növelték a foglalkoztatottságot Európában, az átmenetileg alkalmazott dolgozók azonban általában kevésbé termelékenyek, a munkaadó által támogatott képzésekben kisebb arányban részesülnek, és könnyebben éri őket munkahelyi baleset. Annak is fennáll a veszélye, hogy nem tudnak kitörni az ideiglenes foglalkoztatásból. A rugalmas biztonság megvalósítása során figyelembe kell venni az új kockázatokat, és a váltást díjazni kell, azonban nem kellene szisztematikusan megszüntetni a tartós munkaszerződéseket. Az európai szociális partnerek megfelelő biztonságot kértek minden dolgozó számára – függetlenül azok szerződésének típusától. ⁽⁴⁰⁾

7.4 A rugalmas biztonság csak akkor működhet, ha a munkavállalók jó szakképzettséggel rendelkeznek. Az új készségek és az új munkahelyek megteremtése között szoros a kapcsolat. A vállalatoknak messzemenőig érdekükben áll, hogy befektessenek alkalmazottaik folyamatos továbbképzésébe. A munkavállalónak pedig saját felelőssége, hogy folyamatosan továbbképezze magát. ⁽⁴¹⁾

7.5 A fenntartható gazdaság megvalósítására irányuló foglalkoztatási stratégia az egyes tagállamokban már részletesen kidolgozott ismereteken és *know-how-n* alapulhatna. Ezeket az értékeket az EU-nak, amelynek képzett munkaerőre van szüksége, elő kell mozdítania. Emiatt a tagállamoknak többet kellene befektetniük oktatási és folyamatos képzési rendszereikbe, és többek között elő kellene mozdítaniuk a tudományokat, a technológiát és a műszaki tudományokat. Az EGSZB teljes mértékben elégtelennek találja az oktatásra szánt állami befektetések jelenlegi szintjét, ami egy olyan terület, amelynek az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó átfogó stratégia részét kell képeznie. ⁽⁴²⁾

⁽³⁴⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A globális válság hatása a főbb európai termelő és szolgáltató szektorokra*, HL C 318., 2009.12.23., 43. o.

⁽³⁵⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A Közös lisszaboni programjának végrehajtása: A vállalkozói készségek előmozdítása az oktatás és a tanulás révén*, HL C 309., 2006.12.16., 110. o., valamint a következő tárgyban: *Az önfoglalkoztatás keretében végzett munka új trendjei: a gazdaságilag kiszolgáltatott önfoglalkoztatás speciális esete*, HL C 18., 2011.1.19., 44. o.

⁽³⁶⁾ HL C 44., 2011.2.11., 28. o.

⁽³⁷⁾ HL C 306., 2009.12.16., 70. o.

⁽³⁸⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Hogyan alkalmazandó a rugalmas biztonság a szerkezetátalakítás kapcsán a globális fejlődés összefüggésében?* (HL C 318., 2009.12.23., 1. o.)

⁽³⁹⁾ HL C 306., 2009.12.16., 70. o.

⁽⁴⁰⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A rugalmas biztonság közös elveinek kidolgozása felé: több és jobb munkahely a rugalmasságon és biztonságon keresztül*, HL C 211., 2008.8.19., 48. o.

⁽⁴¹⁾ HL C 318., 2009.12.23., 1. o.

⁽⁴²⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A környezeti, energiaügyi és éghajlati kihívásokból következő ipari szerkezetváltások hatása a foglalkoztatásra*, HL C 44., 2011.2.11., 40. o.

7.6 Ideiglenes munkaerő-piaci intézkedésekkel biztosítani kell, hogy a rövid időre szóló, határozott idejű munkához megfelelő – mindenekelőtt a munkahelyi higiéniaival és biztonsággal kapcsolatos – képzés és bérgaranciák társuljanak. ⁽⁴³⁾

7.7 Sürgető és alapvetően fontos, hogy a fiatalokat ismét a műszaki-tudományos szaktárgyak felé orientáljuk a szakképzési és az iskolarendszer minden szintjén, megelőzendő a termelőtevékenységekhez kapcsolódó értékek hanyatlását, és a pénzügyi, illetve spekulációs értékek térnyerését. ⁽⁴⁴⁾

7.8 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság arra vonatkozó kezdeményezését, hogy elősegítse a nem formális tanulás érvényre juttatását és a formális oktatási rendszeren kívül szerzett ismeretek nagyobb fokú elismertségét (például az európai készségútlevele révén).

7.9 Az EGSZB az oktatás innovációját illetően jobb szakmai irányítást tart szükségesnek. Az EU oktatási és képzési rendszereinek jobbá tétele alapvetően fontos a foglalkoztathatóság növeléséhez és az egyenlőtlenségek csökkentéséhez. Az oktatásban intézményi szinten végbemenő változások nemigen követik a társadalmi igényeket. Az intézményeknek figyelembe kell venniük, hogy az átalakulások, az innováció, az oktatás és a képzés között szoros kapcsolatra van szükség. ⁽⁴⁵⁾

7.10 Az EGSZB az oktatásnak és a képzésnek a valós életbe történő visszaemelésére szólít fel, közelítve a társadalmi szükségletekhez és a tanulók új generációjának szokásaihoz. ⁽⁴⁶⁾

7.11 Az EGSZB támogatja a foglalkoztatással és készségekkel foglalkozó uniós szintű ágazati tanácsok létrehozásának elképzelését. A tanácsokban olyan szereplők vennének részt, akik érdekelték a szerkezetátalakítások irányításában és annak előrejelzésében, hogy milyen új munkahelyekre és készségekre lesz igény a kínálathoz és a kereslethez való alkalmazkodás érdekében. ⁽⁴⁷⁾

7.12 Az európai ágazati tanácsok képesek támogatni a szerkezetátalakítások irányítási folyamatát és hozzájárulni az „új munkahelyekhez szükséges új készségek” kezdeményezés céljainak eléréséhez, emellett pedig hasznos szerepet játszhatnak a szerkezetváltást érintő európai szintű döntéshozatali folyamatokban. ⁽⁴⁸⁾

⁽⁴³⁾ HL C 318., 2009.12.23., 43. o.

⁽⁴⁴⁾ Ugyanott.

⁽⁴⁵⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A készségek összeegyeztetése a változóban lévő iparágak és szolgáltatások igényeivel – A foglalkoztatással és készségekkel foglalkozó uniós szintű ágazati tanácsok esetleges létrehozásának előnyei*, HL C 347., 2010.12.18., 1. o.

⁽⁴⁶⁾ Ugyanott.

⁽⁴⁷⁾ Ugyanott.

⁽⁴⁸⁾ Ugyanott.

8. Az egységes piac lehetőségeinek kiaknázása

8.1 A dinamikus egységes piac mind előfeltétel, mind pedig segítség az „EU 2020” stratégia sikeréhez. Az EGSZB ezért sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges meghatározó lépéseket az egységes piac megvalósítása, illetve a gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi normák védelme és további fejlesztése érdekében. Az EGSZB a szabadfoglalkozásúakra vonatkozó szakmai szabályozásokat fogyasztóvédelmi előírásoknak tekinti, amelyek gondoskodnak az európai belső piac és a nemzetközi piacok működőképességéről, és megakadályozzák a piaci zavarokat, különösen az olyanokat, amelyek a nemzetközi pénzügyi válsághoz vezettek. ⁽⁴⁹⁾

8.2 Fontos, hogy a szolgáltatási irányelv az egységes piac szellemével és szabályaival tökéletes összhangban valósuljon meg. Eredményes és világos nemzeti végrehajtási rendelkezésekre van szükség a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv megfelelő alkalmazásához és céljainak – a vállalatok közötti tisztességes versenynek, valamint a munkavállalói jogok tiszteletben tartásának és a szociális dömping elkerülésének – eléréséhez. ⁽⁵⁰⁾

8.3 Sürgősen el kell ismerni a szolgáltatási ágazat fontosságát a gazdasági és a szociális fejlődés szempontjából. A prioritási sorrendet a következőképpen kell megállapítani:

— *Az üzleti szolgáltatásokra irányuló politikák intézkedései és a magas szintű munkacsoport.* Az üzleti szolgáltatásokkal foglalkozó magas szintű munkacsoportot kellene felállítani, amely mélyrehatóan elemzi az ágazatot

— *Munkaerő-piaci politikák az üzleti szolgáltatási szektorban.* Szociális szempontból, ágazati szinten, mélységében elemezni kell az üzleti szolgáltatások és az ipari ágazat közötti kölcsönhatás nyomán létrejövő új típusú foglalkoztatás kihívásait. Ennek az elemzésnek ki kell térnie az oktatás, a szakképzés és az egész életen át tartó tanulás aspektusára, valamint a munkavállalók munkakörülményeire, beleértve a kiszervezett részlegekben dolgozókat is. E célkitűzés elérése érdekében a társadalmi párbeszéd menetrendjét ki kellene terjeszteni az üzleti szolgáltatásokat érintő strukturális változások eredményeképp a munkakörülmények és munkalehetőségek terén jelentkező specifikus változások vizsgálatára is.

— *Üzleti szolgáltatások és innovációs politika.* A K+F tevékenységeket és innovációs programokat, valamint a szolgáltatások innovációját elősegítő intézkedéseket határozottan támogatni kellene.

⁽⁴⁹⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A lisszaboni menetrend és a belső piac*, HL C 347., 2010.12.18., 8. o.

⁽⁵⁰⁾ Ugyanott.

- Az üzleti szolgáltatási szabványok fejlesztése. Támogatni kellene a vállalkozásokat, hogy önszabályozási mechanizmusokon keresztül, az üzleti szolgáltatások felhasználóival folytatott mélyreható konzultációt követően mozdítsák elő a szabványok kidolgozását.
- A szolgáltatástudomány támogatása mint az oktatás és képzés új területe.
- A belső piac és az üzleti szolgáltatások szabályozása. A szolgáltatásokról szóló irányelv üzleti szolgáltatásokra kifejtett hatásáról nem készült hatástanulmány, holott e terület jelentős figyelmet érdemelne, különösen miután az irányelvet átültették a nemzeti jogrendszerekbe.
- Az üzleti szolgáltatásokra vonatkozó statisztikák minőségének további javítása. A tagállamoknak szorosabban együtt kell működniük az üzleti szolgáltatások statisztikáinak javítása érdekében. ⁽⁵¹⁾

8.4 A fogyasztóvédelmi céloknak nagyobb szerepet kell játszaniuk a szolgáltatások belső piacán. A határokon átnyúló szolgáltatások jogi helyzetével kapcsolatban megállapítható elbizonytalanodást nemzeti és közösségi szintű információs stratégiával kell leküzdeni. A szolgáltatásra és a szolgáltatóra vonatkozó pontos adatok igényét nem szabad alábecsülni ⁽⁵²⁾.

8.5 A kiskereskedelmi ágazatot illetően fontos, hogy a kereskedelemben elért sikert ne büntessék, kivéve, ha olyan gyakorlatot alkalmaznak, amely összeegyeztethetetlen a belső piac megvalósításával, főként ha egyértelmű bizonyíték van a piaci erőfölénnyel való visszaélésre vagy a fogyasztók megkárosítására, ami ellentétes az EU-Szerződés 81. cikkével. ⁽⁵³⁾

8.6 A szellemi tulajdonra vonatkozó európai keretet illetően az EGSZB támogatja egy európai megfigyelőközpont létrehozását a hamisítás és az illetéktelen másolatok terén, amely összegyűjti és terjeszti a hamisítók módszereivel kapcsolatos hasznos információkat, és specifikus támogatást nyújt a kvv-eknek. Az Európai Bizottságnak rendszeresen jelentést kellene közzétennie a megfigyelőközpont által összegyűjtött adatokról és a megfigyelőközpont tevékenységéről. ⁽⁵⁴⁾

⁽⁵¹⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: Az európai üzleti szolgáltatások ágazatának alakulása, HL C 27., 2009.2.3., 26. o.

⁽⁵²⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: A szolgáltatások belső piaca – A munkaerőpiac és a fogyasztóvédelem követelményei, HL C 175., 2007.7.27., 14. o.

⁽⁵³⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: A nagy áruforgalmat bonyolító kiskereskedelmi ágazat alakulása és a beszállítókra és fogyasztókra gyakorolt hatásai (HL C 175., 2009.7.28., 57. o.)

⁽⁵⁴⁾ Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő tárgyban: A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok belső piaci érvényesítésének megerősítéséről, HL C 18., 2011.1.19., 105. o.

8.7 Az EGSZB elutasítja, hogy több tagállam jogalkotását követve egy olyan külön szabályozást vezessenek be a szerzői jog interneten való gyakorlását illetően, amely sértheti a magánéletet. Aktív oktatási és képzési intézkedéseket javasol viszont a fogyasztókra, különösen a fiatalokra irányulóan. ⁽⁵⁵⁾

8.8 Az EGSZB, különösen a gazdátlan művek esetében, a szerzői és szomszédos jogok bejegyzésének összehangolt rendszerét ajánlja, amelyet rendszeresen aktualizálnak, hogy könnyen meg lehessen találni a különböző jogosultakat. A rendszer feltüntetné a művek jellegét, címét és a különböző jogtulajdonosokat. Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg egy ilyen elképzelés megvalósíthatóságát. ⁽⁵⁶⁾

8.9 Az EGSZB megismétli arra irányuló kérését, hogy hozzák létre és minden tagállamban megfelelően vezessék be az európai uniós szabadalmat. ⁽⁵⁷⁾

8.10 A belső piac globális dimenziója további közös erőfeszítéseket kíván meg. A megfelelő uniós cselekvési tervben az alábbi célokat kellene követni:

- az EU külpolitikáinak, valamint a többi politika külpolitikai aspektusainak fejlesztése strukturális logika alapján, megerősítve ezzel az átfogó koherenciát és egységesebbé téve a tagállamok cselekvéseit,
- a piacok kiegyensúlyozott nyitottságának, ezen belül az ILO által meghatározott alapvető munkaügyi normák tiszteletben tartásának biztosítása a dohai forduló befejezése és a kiemelt partnerekkel folytatott strukturális párbeszéd által,
- a saját nemzetközi normatív szerep kialakítása, ily módon a jogok védelmén alapuló nemzetközi politika követése,
- a munkavállalók, a fogyasztók és a helyi termelők érdekeinek védelme a kereskedelmi partnerek piacán,
- az euró nemzetközi dimenziójának erősítése,

— a gazdasági fejlődés és növekedés számára különösen előnyös övezet létrehozására vonatkozó célkitűzés követése, amelyhez hozzátartozik az Európai Unió bővítésének gyors megvalósítása, az európai szomszédosságpolitika, a Mediterrán Unió és a megerősített partnerség Afrikával. ⁽⁵⁸⁾

⁽⁵⁵⁾ Ugyanott.

⁽⁵⁶⁾ Ugyanott.

⁽⁵⁷⁾ Ugyanott.

⁽⁵⁸⁾ HL C 347., 2010.12.18., 8. o., valamint az EGSZB véleménye a következő tárgyban: A megújított liszaboni stratégia külső dimenziója, HL C 128., 2010.5.18., 41. o.

8.11 A digitális szolgáltatásnyújtás fejlesztésének vannak olyan akadályai, amelyeket alaposan meg kell vizsgálni, és megoldásokat kell rájuk találni, hogy az üzleti szolgáltatásokat nyújtó európai cégek offenzívebbek lehessenek, és tevékenységüket jobban kiterjeszthessék az Unió határain kívülre. Az ilyen akadályok közé tartozik a szabványok és az interoperabilitás hiánya, a bizalom és biztonság hiánya az e-kereskedelemben, a helyhez kötött és mobil széles sávú infrastruktúrába történő befektetések hiánya, valamint az, hogy a kkv-k körében az IKT még mindig nem honosodott meg eléggé. ⁽⁵⁹⁾

8.12 Fel kell számolni a digitális integráció főbb akadályait. Ehhez a következőkre van szükség: nagy sebességű internetkapcsolat, az IKT-készségek és olyan termékek vagy szolgáltatások fejlesztése, amelyek megfelelnek az öregedő társadalom és a fogyatékkal élők igényeinek, jobban összehangolt IKT-innovációra irányuló források, nyílt szabványokra épülő IKT-termékek és -szolgáltatások támogatása, a Galileo program beépítése a digitális menetrendbe, hasznos online tartalmak és szolgáltatások fejlesztése és elérhetősége, miközben biztosított a magánélet védelme és a személyes adatok biztonságos tárolása. ⁽⁶⁰⁾

8.13 A tagállamoknak saját, hathatós nemzeti kutatási-fejlesztési programokat kell kidolgozniuk az IKT, illetve a jövőbeni és feltörekvő technológiák terén. Ezáltal mind az európai, mind a nemzetközi együttműködésben erős partnerekké válhatnak. A strukturális alapokból nagyobb részt kellene szentelni ennek a célnak. ⁽⁶¹⁾

8.14 A kkv-kkal kapcsolatban az EGSZB megismétli egy olyan ambiciózus európai kisvállalkozási intézkedéscsomagra (SBAE) tett javaslatát, amely többek között az alábbiakat tartalmazza:

- jogi eszközt, amely érvényre juttatja a *Gondolkozz előbb kicsiben!* elvének alkalmazását, a lehető legnagyobb kényszerítő hatás mellett garantálva ezeknek a kormányzási elveknek a hatékony és konkrét megvalósítását mind közösségi, mind pedig tagállami és regionális szinten,
- pontos határidőkkel és megfelelő eszközökkel kiegészített ütemtervet az SBAE konkrét és nagyszabású intézkedéseinek végrehajtásához,

⁽⁵⁹⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: A szolgáltatások és az európai gyártás: az ágazatok közötti összefüggések és a foglalkoztatásra, a versenyképességre és a termelékenységre gyakorolt hatásai, HL C 318., 2006.12.23., 26. o.

⁽⁶⁰⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az európai digitális menetrend, HL C 54., 2011.2.19., 58. o.

⁽⁶¹⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az IKT új távlatai – a jövőbeni és kialakulóban lévő technológiák európai kutatási stratégiája, HL C 255., 2010.9.22., 54. o.

— világos elkötelezettségeket az adminisztrációs terhek csökkentése terén, különös tekintettel az egyszerű adatszolgáltatás elvére, amely minden adminisztratív formáság esetén alkalmazandó,

— az Európai Bizottság szolgálatainak átszervezését annak érdekében, hogy a kkv-k valódi partnerrel és eszközökkel rendelkezzenek a vállalkozások „európaivá válásának” elősegítéséhez,

— olyan európai eszközöket, amelyek elősegíthetik a tőkésítést, a hálózatba szerveződést, a beruházásokat és az egész életen át tartó tanulást a kis- és középvállalkozásokban,

— az összes európai politikát összefogó egységes politikai keretet annak érdekében, hogy a kis- és középvállalkozások létét szokásos, és ne rendhagyó esetként kezeljék,

— az SBAE céljainak nemzeti szintű (ideértve a jogalkotói szintet is) lebontását, valamint

— a közvetítő szervezetek és a szociális partnerek közötti állandó konzultáció gyakorlatának újraindítását. ⁽⁶²⁾

8.15 Az EGSZB a tagállami adópolitikai gyakorlatok egyszerűsítésére, igazságosságára és átláthatóságára irányuló elv alapján a közös konszolidált társasági adóalap (KKTA) ⁽⁶³⁾ bevezetését kéri. Érdemes megfontolni a társasági adóval kapcsolatos együttműködés és koordináció kiterjesztését is. ⁽⁶⁴⁾

8.16 Az EGSZB kiemeli, hogy egyszerű, harmonizált közvetett adózási rendszerre van szükség, mely csökkenti az adminisztratív terheket, egyértelmű hasznot hoz a vállalkozások és az egyének számára, igazságos adózást biztosít, biztos bevételt garantál az államháztartás számára, csökkenti az adócsalás kockázatát, valamint elősegíti a belső piac fejlődését és kiterjesztését. ⁽⁶⁵⁾

⁽⁶²⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: „Gondolkozz előbb kicsiben!” – Európai kisvállalkozói intézkedéscsomag: „Small Business Act”, HL C 182., 2009.8.4., 30. o.

⁽⁶³⁾ Lásd az Európai Bizottság legutóbbi közleményét: A növekedés és foglalkoztatás növelésére valamint az európai uniós vállalatok versenyképességének fokozására irányuló közösségi program végrehajtása: a közös konszolidált társasági adóalapra (KKTA) vonatkozó javaslat felé 2006-ban tett további haladás és a következő lépések, COM(2007) 223 végleges, 2007. május 2.

⁽⁶⁴⁾ HL C 120., 2008.8.16., 51. o.

⁽⁶⁵⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: Javaslat tanácsi irányelvre a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelvnek a minimális általános adómérték tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettség időtartama tekintetében történő módosításáról, HL C 51., 2011.2.17., 67. o. .

8.17 A hozzáadottérték-adó területén való csalást illetően a változásoknak való ellenállás káros hatással van a tagállamok és az EU pénzügyeire; a külön érdekek felülírják a közérdeket. ⁽⁶⁶⁾

9. Magántőke vonzása a növekedés finanszírozásához

9.1 Az Európai Bizottságnak a növekedés finanszírozása érdekében tett javaslatai a magántőke nagyobb fokú bevonására meglehetősen tétovának tűnnek. Akkor, amikor a legtöbb tagállam államháztartása vagy szigorúan korlátozott, vagy pedig le van faragva, jóval nagyobb hangsúlyt kell fektetni a növekedést ösztönző alternatív finanszírozási források megtalálására. Az uniós projektkötvények bevezetésére vonatkozó javaslat segíteni fog néhány jelentős infrastrukturális beruházás esetében, azonban szükség van egy szisztematikusabb erőfeszítésre is az európai nyugdíjalapok befektetéseinek mobilizálása érdekében. Ezt azzal lehetne elérni, hogy arra sarkalljuk a tagállamokat, hogy azok ösztönözzék nyugdíjalapjaikat a nemzeti infrastruktúrákba történő beruházásra és a társfinanszírozásra.

9.2 Ha az EBB eurókötvényeket, vagy inkább mind a 27 tagállamot lefedve EU-kötvényeket bocsáthatna ki, azzal új tőkét lehetne biztosítani az állami szektor számára anélkül, hogy teljesen a pénzügyi magánszektorra támaszkodnánk. Már előre biztosítani kellene a pénzügyi forrásokat, például a foglalkoztatói nyugellátást szolgáltató intézményektől (IORP), így az EBB hidat képezne a szóban forgó új tőkeforrások és saját beruházásai között. Az eurókötvények akár hosszú távú lakossági megtakarítások eszközei is lehetnek. Az EGSZB üdvözlöi a projektkötvények gyors bevezetését, azonban ez nem szabad, hogy az eurókötvények létrehozásának alternatívája vagy helyettesítője legyen. ⁽⁶⁷⁾

9.3 Ami a jelenlegi pénzügyi helyzet kontextusában a kkv-k finanszírozási struktúráit illeti, a kockázati tőkealapok liberalizálására vonatkozó javaslat, mely lehetővé teszi számukra, hogy az EU egész területén szabadon tevékenykedjenek, üdvözlendő, jóllehet már régóta esedékes. Az európai piac bővültével fontolóra kellene venni a kockázattőke-finanszírozás hozzáférhetőségének növelésére irányuló módosítások megtalálását is. Például egy európai hálózat által koordinált regionális miniplatformok létrehozása olyan új eszközt biztosítana, amelynek segítségével új tőkét lehetne előteremteni a kisvállalkozások számára. Ez ösztönözné a további kockázattőke- és informális finanszírozást, valamint megkönnyítené a kis kockázattőke-tulajdonosok számára a kisvállalkozások támogatását. ⁽⁶⁸⁾

9.4 Közismert, hogy a piac nem képes a korai szakaszban tőkével ellátni a technológiai téren induló vállalkozásokat és a tevékenységelválásokat. Az ennek a problémának az orvoslására indított kezdeményezések – mint az informális finanszírozás és a magvető tőke – hasznosnak bizonyultak, azonban a kutatási

központok és az egyetemek szerte Európában még mindig küzdenek azzal, hogy tudásukat a piacra vigyék. Az ilyen korai szakaszban biztosítandó tőke iránti kereslet egyre nő, miközben a kínálat viszonylag állandó marad. Nagyobb erőfeszítéseket kellene tenni a tőkegazdag egyének és intézmények arra való ösztönzésére, hogy nagyobb mértékben járuljanak hozzá a technológiai szektor induló vállalkozásai és a prototípusokkal kapcsolatos tevékenységek kockázattőke-finanszírozásához.

9.5 Ösztönözni kell – különösen a globalizációnak és a gazdasági és pénzügyi válság jelenlegi hatásainak leginkább kitétt ágazatokban – a kkv-k támogatásának gyakorlatias módszereit, például a közvetítést, az adókedvezményeket, az azonnali fizetéseket és az eszközöknek az állami támogatásokra vonatkozó mentességeken keresztül történő gyors szétosztását megkönnyítő intézkedéseket. ⁽⁶⁹⁾

10. Az energiához való költséghatékony hozzáférés megteremtése

10.1 Végre kell hajtani a harmadik energiapolitikai csomagban előirányzott intézkedéseket, melyeknek célja a tagállamok közötti együttműködésen alapuló valódi energiapiac megteremtése a hálózatok és a szolgáltatók jobb összekapcsolása, valamint a nemzeti szabályozó hatóságok hatásköreinek megerősítése mellett. ⁽⁷⁰⁾

10.2 Az energiahatékonyság annak a technológiai ugrásnak az előfutára, mely lehetővé fogja tenni az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérést. Történtek előrelépések, azonban a tagállamoknak többet kell tenniük a megújuló energiák fejlesztéséért beruházási terveikben, valamint annak érdekében, hogy az energiahatékonyságot szolgáló termékekkel és szolgáltatásokkal foglalkozó magáncégek számára megfelelő, stabil szabályozási környezetet és ösztönzést biztosítsanak. ⁽⁷¹⁾

10.3 Az EGSZB javaslatot nyújtott be az Energiaügyi Tanács 2011. február 4-i ülése elé az energiahatékonysággal kapcsolatos célkitűzések meghatározása tárgyában az olyan speciális kulcságazatok esetében, mint a közlekedés és az építőipar. A javaslat a következő intézkedéseket tartalmazza:

- valamennyi energiaforma külső költségeinek internalizálása annak érdekében, hogy a piac magától értetődően azokhoz a formákhoz forduljon, amelyek szén-dioxid-kibocsátása a legalacsonyabb;
- az új energiahatékonysági technológiákkal kapcsolatos tájékoztatás és képzés növelése, például az építőipar, a közérdekű munkák és a közlekedés területén;

⁽⁶⁶⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Javaslat tanácsi rendeletre a hozzáadottérték-adó területén történő közigazgatási együttműködésről és csalás elleni küzdelemről*, HL C 347., 2010.12.18., 73. o.

⁽⁶⁷⁾ HL C 48., 2011.2.15., 57. o.

⁽⁶⁸⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Finanszírozási struktúrák kis- és középvállalkozások számára a jelenlegi pénzügyi helyzet kontextusában*, HL C 48., 2011.2.15., 33. o.

⁽⁶⁹⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A kkv-k támogatása a világpiaci változásokhoz való alkalmazkodásban*, HL C 255., 2010.9.22., 24. o.

⁽⁷⁰⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Energiaszegénység a liberalizáció és a gazdasági válság kontextusában*, HL C 44., 2011.2.11., 53. o.

⁽⁷¹⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Energiastratégia a 2011–2020-as időszakra*, HL C 54., 2011.2.19., 1. o.

— az IKT-k által nyújtott lehetőségek hatékonyabb kihasználása annak érdekében, hogy az energiahatékonyság a termelés és a fogyasztás valamennyi szintjén megerősödjön.

10.4 Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy az épületek, amelyek az Európai Unió végfelhasználói energiaigényének 40 %-áért felelősek, a legnagyobb energiafogyasztók. Az energiahatékonyság-fokozási potenciál mintegy fele biztosítható az épített környezetben, méghozzá a gazdasági költségek csökkentése mellett. Az EU már egyedül az ilyen megtakarítások révén teljesíthetné a Kiotói Jegyzőkönyvben vállalt kötelezettségeit. Ráadásul ezek az energiamegtakarítások ma is létező technológiák felhasználásával érhetőek el. Sőt mi több, az épületek energiateljesítményének növelése kizárólag kedvező hatásokkal jár, hasznos foglalkoztatást teremtve, mérsékelve az üzemeltetési költségeket, fokozva a kényelmet és elősegítve a tisztább környezet kialakulását. Mindez abszolút prioritást kell, hogy jelentsen az Európai Unió számára. Az EGSZB annak jelentőségét is ugyanígy elismeri, hogy új vagy továbbfejlesztett alapanyagokat használjanak fel a háztartási vagy irodai készülékekhez, valamint olyan egyéb ágazatokban, mint az energia-szektor vagy a szállítás. ⁽⁷²⁾

10.5 A nagy energiaigényű iparágaknak kétségtelenül hozzá kell járulniuk az energia- és klímapolitika által kitűzött célok megvalósításához. Az energia- és a környezetvédelmi politika eszközeinek vizsgálata és kialakítása során gondosan figyelembe kell venni, milyen mértékű hatással lehetnek ezek az eszközök az említett iparágak versenyképességére. ⁽⁷³⁾

10.6 Számos üveg- és kerámiatermék bír kiváló környezeti teljesítménnyel (szigetelőanyagok, dupla üvegezésű ablakok stb.), amit támogatni kellene az uniós építőipar energiamegtakarítási kritériumaként. A fenti technológia ezenkívül részévé kellene, hogy váljon azon EU-n kívüli országok felé történő bármilyen technológiatranszfernek, amelyek nagy energiamegtakarítási potenciállal rendelkeznek. ⁽⁷⁴⁾

10.7 Az EGSZB javasolja annak vizsgálatát, hogy egyrészt a jelenlegi válság kontextusában és a fenntarthatóság szempontjából a jelenleg hatályos rendelkezések (a távközlés, a postai vagy az elektromosáram-szolgáltatás terén) elegendő-e ahhoz, hogy elkerüljük a kínált szolgáltatások minőségének romlását, valamint hogy megelőzzük a kirekesztés, a szociális szakadék és a szegénység jelenségeinek kialakulását; másrészt pedig azt, hogy az új területeken nem kell-e érvényesíteni a Lisszaboni Szerződéshez csatolt (26.) jegyzőkönyv által közös uniós értékként meghatározott „magas minőségi szintet, magas fokú biztonságot és megfizethetőséget, az egyenlő bánásmódot, valamint az egyetemes hozzáférést és a felhasználói jogok előmozdítását”. ⁽⁷⁵⁾

⁽⁷²⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Az energiapiacok jelenlegi alakulásának hatása az európai ipari értékláncokra*, HL C 77., 2009.3.31., 88. o.

⁽⁷³⁾ Ugyanott.

⁽⁷⁴⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Az európai üveg- és kerámiapár versenyképessége, különös tekintettel az EU éghajlat-változási és energetikai csomagjára*, HL C 317., 2009.12.23., 7. o.

⁽⁷⁵⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Milyen általános érdekű szolgáltatások szükségesek a válság kezeléséhez?*, HL C 48., 2011.2.15., 77. o.

10.8 Tanulmányozni kellene egy európai általános érdekű energiaszolgáltatás lehetőségét, amelyet a közös energiapolitika szolgálatába lehetne állítani. Ugyanakkor meg kell állapítani, hogy az európai hatóságok és a nemzeti kormányok, illetve a tagállamok – a nemzeti különbségek és az európai egységes piac létrehozásához szükséges elvárások okozta feszültségek közepe – nehezen barátkoznak meg az általános (gazdasági vagy nem gazdasági) érdekű közösségi szolgáltatások gondolatával. Így az európai energiaszolgáltatás létrehozása a politikai döntéshozók körében még nem talált pozitív fogadtatásra. Az általános érdekű közösségi szolgáltatások ugyanakkor szükségesekek az európai integrációs folyamat folytatásához. Az ilyen szolgáltatások tanúskodnak majd az európai szolidaritásról, amelynek célja az Unió előtt álló kihívások leküzdése. Létre kell hozni egy „egységes európai hálózatot”, valamint közös projekteket, és ki kell dolgozni a hálózat tervezési és irányítási struktúráit. A kereslet és a kínálat optimális összeegyeztetése érdekében a hálózat minden szintjén intelligens irányításra és működésre van szükség. ⁽⁷⁶⁾

10.9 A nagy energiaigényű iparágak biztos energiaellátást igényelnek az európai energiaforrások megfelelő kombinációja révén. Ebből nem zárhatunk ki egyetlen energiaforrást (szén, megújuló energia, nukleáris energia) sem, és az energiaszerkezetet a villamosenergia- és földgázpiac hatékony, végső soron ésszerű energiaárakat eredményező versenyére kell alapozni. A nemzeti energiapolitikai érdekeknek sokkal inkább egy integrált európai koncepcióból kellene kiindulniuk, mert mind ez idáig az energiapiac nem tartott lépést az ipari termékek egységes piacával. Függetlenül attól, hogy egyes tagállamok úgy döntenek, hogy lemondanak az atomenergia alkalmazásáról, ha az Unióban fennmarad a meghasadáson alapuló villamosenergia-termelés, azzal egyúttal az e technológiával kapcsolatos szak tudást is Európában tarthatjuk. A nukleáris opció továbbvitele természetesen magas szintű biztonságot és jól képzett munkatérőt igényel. ⁽⁷⁷⁾

10.10 Az Unió egész területén alkalmazandó, az energiahatékony termékekre vonatkozó szabványok kidolgozása tekintetében az EGSZB felhívja a figyelmet az Európai Bizottság kezdeményezéseire, köztük az új *Energy Star*-rendeletre, melynek normái immár kötelezőek az irodai berendezésekre irányuló közbeszerzésekre nézve, az épületek energiafelhasználásának harmonizált szabványaira, valamint a nemzeti szabályozók megnövekedett hatáskörére az energiahatékonyság terén. Úgy véli, hogy a nemzeti energiaipari szereplőkkel kötött önkéntes megállapodások hasznos eszközt jelentenek, azonban az elfogadott megállapodásokból világosan ki kell tűnnie, hogy a célkitűzések betartásának elmulasztása kötelező normák előírását eredményezi. ⁽⁷⁸⁾

⁽⁷⁶⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Általános gazdasági érdekű szolgáltatások: az EU és a tagállamok közötti felelősségmegosztás kérdései*, HL C 128., 2010.5.18., 65. o.

⁽⁷⁷⁾ HL C 77., 2009.3.31., 88. o.

⁽⁷⁸⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek az energia-végfelhasználás hatékonyságáról és az energetikai szolgáltatásokról szóló 2006/32/EK irányelv által előírt nemzeti energiahatékonysági cselekvési tervek első értékeléséről – Közös lépések az energiahatékonyság érdekében*, HL C 77., 2009.3.31., 54. o.

10.11 Ugyanebben az összefüggésben az EGSZB úgy ítéli meg, hogy alaposan fel kell mérni a magas energiaárak által a szegényebb háztartásokra és a kiszolgáltatott helyzetben lévőkre gyakorolt hatást, és ennek megfelelően kell kialakítani az uniós és nemzeti politikákat. Az ilyen háztartásoknak az első helyen kell szerepelniük az energiahatékonyságot szolgáló intézkedések bevezetéséhez nyújtott támogatások odaítélésekor.⁽⁷⁹⁾

10.12 Az EGSZB támogatja a hatékony komodalitás elérése, valamint a különböző közlekedési módok optimalizációja és hálózatépítése érdekében tett erőfeszítéseket, melyek célja, hogy integrált közlekedési rendszert hozzanak létre, és biztosítsák a lehető legnagyobb folyamatosságot a különböző közlekedési módok között.⁽⁸⁰⁾

10.13 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság megállapítja, hogy a közlekedési ágazat függ a fosszilis energiaforrásoktól, ami a kibocsátás, illetve az ellátás biztonsága és függetlensége területén következményekkel jár, és tisztában van azzal, hogy az energiaforrások – főként a kőolaj – korlátozottak. Úgy véli ezért, hogy a jövőbeni európai közlekedési politikának négy fő célkitűzést kell követnie, miközben megőrzi az ágazat versenyképességét a 2020-as stratégia keretében: ezek az alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó közlekedési módok támogatása, az energiahatékonyság, az ellátás biztonsága és függetlensége, valamint a közlekedési torlódások elleni küzdelem.⁽⁸¹⁾

10.14 A legfontosabb leküzdendő kihívások és a fenntartható közlekedéspolitikába beillesztendő legjelentősebb kérdések (i) a növekvő urbanizáció, valamint a komfort iránti igény a mindennapi helyváltoztatás során, (ii) a közegészség megőrzése, ami a szennyezőanyagok és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését teszi szükségessé, (iii) a cserekereskedelem fenntartása, amelybe beletartozik a kibocsátás csökkentésének szükségessége is, (iv) a homogén területek meghatározása egy valódi integrált közlekedéspolitika létrehozása céljából és (v) a lakosság és a gazdasági szereplők bevonása és integrációja az új politikák és a mobilitással kapcsolatos új viselkedésminták megvalósításába.⁽⁸²⁾

10.15 Az EGSZB támogatja a tiszta és energiahatékony járművekre vonatkozó uniós kezdeményezéseket is, és további fellépéseket javasolt. Hangsúlyozza, hogy éles a verseny az autógyártás, az akkumulátorgyártás és az energiaellátási ágazat szereplői között a legjobb technológia legjobb áron történő kifejlesztéséért. Ez a verseny önmagában is az innováció erős mozgatórugója, ezért nem szabad visszafogni, azonban piaci ösztönzőkre lesz szükség ahhoz, hogy egyértelmű elmozdulás történjen a feltölthető hibrid autók és a teljesen elektromos autók új generációja felé.⁽⁸³⁾

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽⁷⁹⁾ HL C 54., 2011.2.19., 1. o.

⁽⁸⁰⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Európai közlekedéspolitika a 2010 utáni lisszaboni stratégia és a fenntartható fejlődési stratégia keretében*, HL C 354., 2010.12.28., 23. o.

⁽⁸¹⁾ HL C 354., 2010.12.28., 23. o.

⁽⁸²⁾ Ugyanott.

⁽⁸³⁾ Lásd az EGSZB véleményét a következő tárgyban: *Az elektromos járművek szélesebb körű használata felé*, HL C 44., 2011.2.11., 47. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezése – Innovatív Unió

(COM(2010) 546 végleges)

(2011/C 132/07)

Előadó: **Gerd WOLF**

Társelőadó: **Erik SVENSSON**

2010. október 6-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezése: Innovatív Unió

COM(2010) 546 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2011. március 4-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a március 15-i ülésnapon) 184 szavazattal 1 ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglalás

1.1 Az innováció haladást, növekedést, jólétet, szociális biztonságot, nemzetközi versenyképességet eredményez és munkahelyeket teremt. Segítenie kell megbirkózni a társadalom előtt álló kihívásokkal. Igényli és támogatja a bizalom és az önbizalom társadalmi légkörét, amely a globális versenyhelyzetet tekintve további haladáshoz és konstruktív dinamikához vezethet. Az innováció virágzásához európai megközelítésre és olyan európai egységes piacra van szükség, ahol az erős K+F keretprogrammal működő európai kutatási térség kulcsszerepet játszik.

1.2 Ennek megfelelően az EGSZB üdvözli és kifejezetten támogatja az Európai Bizottság közleményét és annak céljait, csakúgy mint a Versenyképességi Tanács 2010. november 25–26-i és 2011. február 4-i ülésének idevonatkozó következtetéseit. Az „Innovatív Unió” az Európa 2020 stratégia egyik alapvető eleme.

1.3 Az EGSZB különösen üdvözli az innováció átfogó és hálózatként való értelmezését és meghatározását, amely a kutatásra, a technológiára és a termékekre, valamint az emberek közötti kapcsolatokra és szervezeti formákra, mint pl. a szociális szolgáltatásokra, az üzemi folyamatokra, az üzleti modellekre, a tervezésre, a márkapolitikára, a gyártási folyamatokra és a szolgáltatásokra, továbbá az ezek közötti sokoldalú kölcsönhatásokra is kiterjed. A társadalmi innovációk tekintetében az EGSZB azt ajánlja, hogy a kidolgozás során kérjék ki a szociális partnerek véleményét.

1.4 Az EGSZB támogatja az innovációs partnerségek gondolatát, ha azok – jól átgondolt irányítás alapján – összhangban vannak a már megkezdett folyamatokkal és eszközökkel és

építenek ezekre, illetve ha megfelelnek az adminisztratív eljárások harmonizálása és egyszerűsítése elvének. Azt ajánlja, hogy először a különösen kívánatos, az aktív és egészséges öregedést célzó innovációs partnerség felállításával kell kezdeni és ezáltal tapasztalatot szerezni. Ez jó példa lenne a társadalmi és a tudományos-technikai innovációk együttműködésére is.

1.5 Az EGSZB azt ajánlja, hogy a támogató intézkedéseket, a pénzügyi támogatást és az értékelési kritériumokat igazítsák egyrészt az uralkodó piaci erőknek és a társadalmi igényeknek megfelelő fokozatosabb innovációkhoz, másrészt a forradalmibb újításokhoz, amelyek maguk alakítják a piaci erőket és új társadalmi igényeket teremtenek, de először gyakran különösen nehéz időszakot kell átvészelniük.

1.6 Tekintettel arra, hogy sürgősen szükség van európai közösségi szabadalomra, az EGSZB különösen üdvözli és határozottan támogatja az Európai Bizottság erre vonatkozó közel-múltbeli javaslatát, amely lehetővé teszi a szabadalmak költségeinek drasztikus csökkentését a tagállamokban, és döntő előrelépést jelent a végső cél, a közösségi szabadalom felé.

1.7 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a kkv-k és a mikrovállalkozások fontos szerepet játszanak az innovációs folyamatban, és ajánlja, hogy a támogatásokat és az intézkedéseket igazítsák az ő egyedi igényeikhez. Ezenkívül annak megfontolását ajánlja, hogy biztosítható-e és milyen módon, hogy az újonnan alapított vállalkozások egy megfelelő időszakra mentesüljenek a különben szokásos kötelezettségek és előírások alól, és hogy emellett létrehozható-e további speciális ösztönzők. Ez a szociális gazdaság vállalkozásaira is vonatkozik.

1.8 A legfontosabb politikai feladat az, hogy Európa-szerte megbízható, innovációbarát keretfeltételeket hozzanak létre, és kellő mozgásteret hagyjanak ahhoz, hogy a potenciális újítók és innovációs folyamatok megszabaduljanak attól a tehertől, amelyet a szabályozások jelenlegi szétaprózódása és túltengése, valamint a sokféle – a 27 tagállam és az Európai Bizottság között megoszló – bürokratikus akadály jelent. Az így kialakult elbátortalanodás és késlekedés az új jó ötletek tényleges innovációra való váltásában hátrányt jelent Európa számára a globális versenyben, ezért sürgősen megszüntetendő. Ehhez olyan hozzáállásra van szükségünk, hogy a haladást és az innovációt ne kockáztatnak, hanem esélynek és szükségszerűségnek tekintjük, amelyet a társadalomban minden erővel támogatni és érvényesíteni kell.

1.9 Ezért az EGSZB azt ajánlja, hogy fektessenek sokkal több energiát az innovációk gyors megvalósulásával és az Innovatív Unió megteremtésével szemben álló akadályok elhárításába. Örvendetes módon komoly előrelépés látható a szabadalmak kérdésében, a fennmaradó problémák zömét azonban azok az akadályok képezik, amelyek az egységes piac és az európai kutatási térség kialakítását is gátolják. Az EU-nak e téren semmiképpen sem szabad csüggednie, hanem mindenképpen folytatnia kell az egyszerűsítés és harmonizáció, valamint a megbízhatóság és rugalmasság terén tett erőfeszítéseit. Az EGSZB üdvözlözi az Európai Bizottság nemrég közzétett zöld könyvében⁽¹⁾ ezzel kapcsolatban felismerhető erőfeszítéseket, amelyekről külön véleményt fog kidolgozni. Az EGSZB azonban elsősorban a tagállamokat és a civil társadalmi szereplőket kéri fel arra, hogy vállalják fel ezt a feladatot, és járuljanak hozzá a megoldáshoz.

2. Az európai bizottsági közlemény tartalma

2.1 Az Európa 2020 stratégia keretében az Európai Bizottság a hét kiemelt kezdeményezés egyikeként javasolja az Innovatív Unió elnevezésű átfogó koncepciót. Ebben a kezdeményezésben az EU-nak kollektív felelősséget kell vállalnia egy olyan integratív, vállalkozásközpontú kutatási és innovációs stratégiáért, amely megoldást kínál a nagy társadalmi kihívásokra, ugyanakkor fokozza a versenyképességet és munkahelyeket teremt. Ez kiegészít más kiemelt kezdeményezéseket, például az iparpolitikához kapcsolódót, melynek célja, hogy erős, versenyképes és diverzifikált feldolgozóipari értékláncot biztosítson, külön hangsúlyt fektetve a kis- és középvállalkozásokra.

2.2 A meghozandó intézkedéseket tíz pontban foglalják össze, többek közt az alábbi területeket érintve: a tudásalap erősítése, piaci termékek vagy szolgáltatások létrehozása a jó ötletekből, a lehető legnagyobb társadalmi és területi kohézió megvalósítása, nagyobb súly biztosítása a politikának a külvilág felé, a kutatási és innovációs rendszerek reformja és mérése, valamint Európai innovációs partnerségek indítása.

2.3 E célok elérésére az Európai Bizottság 34 pontos programot javasol – a közlemény nagyrészt ezt fejt ki –, amely vázolja a tagállamok kötelezettségeit és az Európai Bizottság által tervezett intézkedéseket.

2.4 A három melléklet az alábbi témákkal foglalkozik, és az alábbi intézkedéseket javasolja:

- A jól működő nemzeti és regionális szintű kutatási és innovációs rendszerek jellemzői
- Kutatási és innovációs teljesítménytábla
- Európai innovációs partnerségek

3. Általános megjegyzések

3.1 **A téma jelentősége.** Az innováció haladást, növekedést, szociális biztonságot, jólétet, nemzetközi versenyképességet eredményez és munkahelyeket teremt. Segítenie kell megbirkózni a társadalom előtt álló jelentős kihívásokkal. Igényli és támogatja a bizalom és az önbizalom társadalmi légkörét, amely a globális versenyhelyzetet tekintve további haladáshoz és konstruktív dinamikához vezethet. Ezért az Innovatív Unió elképzelése az Európa jövője szempontjából kulcsfontosságú Európa 2020 stratégia egyik alapvető eleme. Várhatóan segít elérni a maga az EU által a lisszaboni stratégiában kitűzött célt, hogy „az EU 2020-ra a GDP-je 3 %-át költse kutatás-fejlesztésre”, mivel „ez a legutóbbi becslések szerint 2025-re 3,7 millió munkahelyet teremtene, és az éves GDP-t közel 800 milliárd euróval növelné”. Következésképpen a szigorú időbeli és költségvetési korlátozások ellenére az EU-nak és a tagállamoknak többet kell beruházniuk az oktatásba, a kutatásba, a fejlesztésbe, valamint az innovációba.

3.2 **Innovációk és környezetük.** A legszélesebb értelemben vett innováció valamennyi társadalmi, gazdasági, oktatáspolitikai, tudományos, műszaki, munkahelyi, szervezeti és kulturális szempontokra és tevékenységre kiterjed. Az innováció kibővített fogalmába beletartoznak a valamennyi ágazatban és bármiféle szervezet által végzett műszaki, társadalmi, funkcionális, illetve termékekhez vagy szolgáltatásokhoz kapcsolódó tevékenységek. Az ilyen szervezetek közé tartoznak a vállalatok, közhasznú intézmények, alapítványok és közszférabeli szervezetek. Az innovációk nem szükségszerűen egy lineáris folyamat eredményei, hanem különböző kiindulási helyzetek összekapcsolódásából és összefonódásából keletkeznek; tehát egészséges gazdasági és társadalmi környezetben, különféle módszerek és készségek keverékéből és kapcsolatából tudnak fejlődni.

3.3 **A versenyképességgel és a kutatással foglalkozó tanácsi munkacsoportok.** Ezért fontos, hogy a Tanács versenyképességi és kutatási munkacsoportjai együttműködjenek és közös következtetést dolgozzanak ki, az olyan idevonatkozó politikai területekkel összhangban, mint az iparpolitika, az oktatás, az energia és az információs társadalom. Emellett szoros kapcsolatra van szükség a többi kiemelt kezdeményezéssel, különösen az oktatásra, a szakképzésre és a foglalkoztatásra vonatkozókkal.

⁽¹⁾ COM(2011) 48 végleges, 2011.2.9.

3.4 Alapvető egyetértés és támogatás. Ennek megfelelően az EGSZB üdvözlő és alapvetően támogatja az Európai Bizottság közleményét és annak céljait, csakúgy mint a Versenyképességi Tanács 2010. november 25–26-i és 2011. február 4-i ülésének idevonatkozó következtetéseit.

Ez mindenekelőtt a következőkre igaz:

- az innováció fogalmának meghatározása, ⁽²⁾ amely a tudományos és technológiai szempontok mellett számba veszi az üzleti és szervezeti modelleket és folyamatokat, valamint a formatervezési megoldásokat, a márkákat és a szolgáltatókat is,
- a kedvezőtlen feltételek és az akadályok felszámolása, a folyamatok egyszerűsítése és az európai együttműködés elősegítése,
- valamennyi érintett fél és régió bevonása az innovációs ciklusba,
- a közbeszerzés mint további jelentős innovációforrás számba vétele,
- az európai regionális és strukturális alapok maximális kiaknázása a kutatási és innovációs kapacitások fejlesztésére,
- az Európai Szociális Alap igénybevétele a társadalmi innovációk támogatására,
- a kkv-k és a mikrovállalkozások hozzáféréseinek javítása a keretprogramhoz és a finanszírozási forrásokhoz,
- a csúcsteljesítmények támogatása az oktatásban és a képességek megszerzése során,
- az egyetemi oktatás világszínvonalra emelése,
- az Európai Kutatási Térség megvalósítása 2014-ig, nyitott, kiváló és vonzó kutatási rendszerek előmozdítása,
- egységes innovációs piac megteremtése,
- megállapodás az uniós közösségi szabadalomról,
- a társadalmi kihívások leküzdése.

⁽²⁾ COM(2009) 442 végleges, 2009.9.2.

3.4.1 A vélemény fő tárgya. A közlemény túl terjedelmes ahhoz, hogy itt valamennyi szempontját elemezni tudjuk. Ezért – fenntartva, hogy az EGSZB általánosságban egyetért a fő célokkal és a javasolt egyedi intézkedések többségével – ebben a véleményben főként azokkal a pontokkal foglalkozunk, amelyek külön figyelmet érdemelnek, vagy még tisztázásra szorulnak.

3.5 Az eddigi folyamatok és eredmények beépítése. A közlemény tartalmaz új elemeket és javaslatokat, és összekapcsolja a különféle szakpolitikai területeket, vagyis holisztikus és következetes politika kialakítására törekszik. A helyzetelemzések és célok többsége azonban olyan problémákkal és célkitűzésekkel foglalkozik, amelyek már jó ideje korábbi európai bizottsági közlemények, EGSZB-vélemények és tanácsi határozatok (pl. a ljubljani folyamat) tárgyát képezik. Már történtek kezdeményezések átfogó intézkedésekre és folyamatokra. ⁽³⁾ Ezeket jobban figyelembe kellene venni, folytatni kellene és el kellene ismerni azért, hogy az Európai Bizottság és az egyéb érdekelt eddigi vívmányait kiaknázzuk és továbbfejlesszük, ahelyett hogy veszni hagynánk. A javasolt új intézkedéseket és eszközöket össze kellene hangolni a már megkezdett folyamatokkal, kerülni kellene a további komplikációkat és a kettős munkát, és tiszteletben kellene tartani a folytonosságot, a jogbiztonságot és a stabilitás igényét. ⁽⁴⁾

3.6 Harmonizáció. Következésképpen az újonnan javasolt intézkedéseknek, például az innovációs partnerségeknek (lásd a 4.4. pontot) a meglévő intézkedésekhez képest hozzáadott értéket kellene teremteniük. Eszerint a kutatás- és innovációfinanszírozási eszközöket harmonizálni és egyszerűsíteni kell (ld. a 3.8.2. pontot), meg kell könnyíteni a programokhoz való hozzáférést, de közben továbbra is a kiválóságot kell vezérfüggvénynek tekinteni. A kutatási eredményeket szélesebb körben hozzáférhetőbbé kell tenni, például a tudás és a szakértelem átadásának javítása révén ⁽⁵⁾ (lásd még a 3.8.3. pontot és a 12. lábjegyzetet).

⁽³⁾ Az innováció témájával kimerítően foglalkozott az Aho-jelentés (a Hampton Court-i csúcstalálkozót követően megalakított, Esko Aho által vezetett Kutatási-fejlesztési és Innovációs Független Szakértői Csoport jelentése, 2006. január, EUR 22005.), valamint a *Beruházások a tudásba és az innovációba (lisszaboni stratégia)* című EGSZB-vélemény (HL C 256., 2007.10.27., 17. o.). A tagállamok összehangolt megközelítéséről és a partnerségre épülő intézkedésekről szóló a ljubljani folyamat (RECH 200 COMPET 216 – megerősített partnerség a tagállamok, társult államok, érdekelték és az Európai Bizottság között), számos ERA-NET kezdeményezés (a 181. cikk értelmében), a „Közös Technológiai kezdeményezések”, az EIT KIC-ei (az Európai Innovációs és Technológiai Intézet tudás- és innovációs közösségei), a „Közös programtervezés” és *A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Útban a közös kutatásprogramozás felé – Összefogással a mindenkit érintő kihívások hatékonyabb megválaszolásáért* című EGSZB-vélemény (HL C 228., 2009.9.22., 56.o.). A kutatási szervezetek és az ipar közötti együttműködéssel az *Együttműködés és tudásátadás a kutatási szervezetek, az ipar és a kkv-k között – az innováció fontos feltétele* című EGSZB-vélemény (HL C 218., 2009.9.11.) foglalkozik, a nemzetközi együttműködéssel *A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek: A nemzetközi tudományos és technológiai együttműködés európai stratégiai kerete* című EGSZB-vélemény (HL C 306., 2009.12.16., 13.o.), az egyszerűsítéssel pedig *A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A kutatási keretprogramok végrehajtásának egyszerűsítése* című EGSZB-vélemény (HL C 48., 2011.2.15., 129.o.).

⁽⁴⁾ HL C 48., 2011.2.15., 129.o.

⁽⁵⁾ HL C 218., 2009.9.11., 8.o., 1.2. pont.

3.7 Mozgástér biztosítása. Az innováció csíráját képező ötletek, elképzelések és felfedezések természetüknél fogva kiszámíthatatlanok. Ahhoz azonban, hogy számba szökkenjenek és létrejökjenek az innovációk, kellő mozgástérre, valamint serkentő és megbízható keretfeltételekre van szükség; a szabadság, a támogatás és az elismerés a kreativitás és az innováció alapja, csakúgy mint az önálló tevékenység és a vállalkozói szellem, valamint a kockázatvállalási hajlandóság. Következésképpen a szakpolitika fő feladata az, hogy innovációbarát gazdasági és társadalmi környezetet biztosítson, hogy európai szinten megteremtse az említett keretfeltételeket, és így a potenciális feltalálókat és az innovációs folyamatokat ne riaszzák el az átláthatatlan, eltérő szabályrendszerek és bürokratikus akadályok (lásd a 3.12. és 3.13. pontot).

3.7.1 Fókusz és széles hatáskör. Vannak bizonyos pontosan körülhatárolható fejlesztési célok, mint például az energia- és klímaprobléma megoldása,⁽⁶⁾ amelyek esetleg a meglévő erőforrások egyesítését igénylik. Ugyanilyen fontos azonban a sokféle fejlődési irányvonalnak és azok lehetséges kapcsolódásainak megfelelően széles körű gazdasági környezet. Máskülönb fennáll annak a veszélye, hogy túl korán kizárjuk éppen azokat a megoldásokat, amelyek bár alapvetően újszerűek és innovatívak, potenciáljukat kezdetben még a szakértők sem ismerik fel. Ezzel azt kockáztatnánk, hogy mindig mások nyomában kullogunk és a világverseny vesztesei leszünk, ahelyett hogy úttörőként magunk szabnánk meg az uralkodó irányt és diktálnánk a legújabb „divatot”. Az előbbi a központosított tervgazdaságokat jellemzi. Ezért mindenáron kerülni kell e gazdasági forma jellemvonásainak átvételét, ugyanakkor figyelembe kell venni a szubsidiaritás elvét.

3.7.2 Piaci erők. Az innovációs folyamatoknak általában az uralkodó piaci erőkhez és a fogyasztói igényekhez kell igazodniuk, és ezek jobb kielégítését kell célozniuk. Ezzel szemben az igazán nagy innovációkra az jellemző, hogy ők maguk alakítják a piaci erőket, és teremtenek új fogyasztói igényeket és piaci szegmenseket.⁽⁷⁾ Az ilyen innovációk különösen támogatásra szorulnak a kritikus és terméketlen kezdeti szakaszban, mielőtt elismerést és gazdasági áttörést érnek el, illetve amíg bizonyítást nem nyer óriási gazdasági hatásuk.

3.8 Széttagoltság. Az Európai Bizottság ismét hangsúlyozza, hogy az európai kutatási és innovációs térképet a széttagoltság jellemzi. Jóllehet ez a kijelentés több fontos szempontból jól jellemzi a helyzetet, csak részben igaz, és pontosításra szorul.

3.8.1 A meglévő együttműködési hálózatok. Az ipar és a kutatás területén⁽⁸⁾, csakúgy mint a szociális gazdaság és a kreatív iparágak területén, már régóta léteznek európai – sőt,

gyakran globális – kapcsolatok és együttműködési hálózatok,⁽⁹⁾ amelyek az együttműködés és a verseny határmezsgyéjén táncolva folyamatosan át- és újraformálódnak. Ezek az egyes érdekeltek és szervezeteik fontos önszervezési folyamatai. Az Európai Bizottságnak észre kellene vennie, el kellene ismernie, támogatnia kellene őket és építenie kellene rájuk. Éppen e fontos folyamatok támogatása érdekében van szükség a belső piac előtt még fennálló akadályok elhárítására, ami az európai innovációs térséget szolgálja.

3.8.2 Szabályok – egyszerűsítés és harmonizáció. A cél a jogi-adminisztratív és pénzügyi szabályok fokozatos egyszerűsítése és harmonizálása⁽¹⁰⁾ egyrészt a tagállamok között, másrészt a tagállamok és az Európai Bizottság között. Ez fontos előrelépés lenne az európai belső piac, az európai kutatási térség és az Európai Bizottság által célul kitűzött európai innovációs térség teljes megvalósítása felé. Ha széttagoltságon a szóban forgó szabályok jelenlegi sokféleségét és összetettségét, a túlszabályozást és az átfedéseket kell érteni, akkor az EGSZB maradtalanul támogatja az Európai Bizottságot.

3.8.3 Korábbi vélemények. A széttagoltság és a szabályok és eszközök sokaságából adódó zűrzavar azonban nemcsak a tagállamok viszonylatában, hanem magán az Európai Bizottságon belül is jellemző. Az EGSZB már közzétett egy véleményt⁽¹¹⁾ erről a kérdéstről, és fenntartja az abban foglalt ajánlásokat. Ezeket a fontos célokat az EGSZB ezenkívül a tagállamok közös programtervezéséről,⁽¹²⁾ a K+F keretprogramról, a változó világban követendő innovációs politikáról,⁽¹³⁾ valamint az ipar/a kkv-k és az állami kutatási szervezetek közti együttműködésről⁽¹⁴⁾ szóló véleményeiben is támogatta. Az EGSZB emlékeztet azokra az ajánlásaira, amelyeket a kutatási eredmények terjesztésével, átadásával és felhasználásával, és különösen a kifejezetten ezt a célt szolgáló internetes kereső kifejlesztésével kapcsolatban fogalmazott meg.⁽¹⁵⁾

3.8.4 Kutatási infrastruktúra. A költséges infrastruktúrák is csak a széttagoltság példáit gyarapítják, ha nem egy nemzetközi közösség használja és finanszírozza őket. Vannak, amelyek mind a szükséges beruházás és operatív erőforrások, mind pedig az optimális kihasználtság és alkalmazás tekintetében is meghaladhatják az egyes tagállamok lehetőségeit. Az EGSZB teljes mértékben támogatja az Európai Bizottság alább idézett nézetét.⁽¹⁶⁾ Ezekben az esetekben tehát a közösségi módszer egyértelmű hozzáadott értéket jelentene;⁽¹⁷⁾ ezért a tagállamok és az EU részéről közös általános finanszírozás indokolt.

⁽⁹⁾ Lásd például a „Deutscher Hochschulverband” nyilatkozatát, *Forschung und Lehre* 11/10, 788–796. o., 2010. november.

⁽¹⁰⁾ HL C 48., 2011.2.15., 3.5. és 3.7. pont.

⁽¹¹⁾ HL C 48., 2011.2.15., 1.4. pont.

⁽¹²⁾ HL C 228., 2009.9.22.

⁽¹³⁾ HL C 354., 2010.12.18.

⁽¹⁴⁾ HL C 218., 2009.9.11.

⁽¹⁵⁾ HL C 218., 2009.9.11., 3.2.4. pont.

⁽¹⁶⁾ COM(2010) 546 végleges: „Úttörő kutatási és innovációs eredményekhez egyre inkább világszínvonalú infrastruktúra kell. Az ilyen infrastruktúra körül kialakuló innovatív holdudvar a világ számos részéről vonzza a legjobb szakembereket, és kiváló hátteret biztosít az információs és kommunikációs technológiák (IKT), valamint az olyan kulcsfontosságú alatechnológiák számára, mint például a mikro- és nanoelektronika, a biotechnológia, az új anyagok kifejlesztése és a legújabb gyártási technológiák. Mivel ezeknek a technológiáknak az összetettsége, méretei és költségei egyre nagyobbak, európai, adott esetben akár globális szinten is össze kell vonni a fejlesztésükhöz és működtetésükhöz szükséges erőforrásokat.”

⁽¹⁷⁾ HL C 182., 2009.8.4.

⁽⁶⁾ HL C 21., 2011.1.21.

⁽⁷⁾ Jó példa erre a repülőgép vagy éppen a televízió, a radar, a lézer, a személyi számítógép, a mikroelektronika és az üvegszálak kábelek, az internet/e-mail (és a keresőrendszerek, az e-kereskedelem stb.), a digitális fényképezőgépek, a rakétával fellőtt műholdak vagy a GPS forradalmi sikertörténete – ezek mindegyike szorosan összefügg és serkentő kapcsolatban áll egymással.

⁽⁸⁾ Pl. az együttműködésben végzett kutatás eszközei révén, 4.6. pont.

3.9 Közösségi szabadalom. A közösségi szabadalom hiánya a széttagoltság olyan elfogadhatatlan, költséges és káros megnyilvánulása, amelyet orvosolni kell az Unió versenyképességének növelése és annak érdekében, hogy az Innovatív Unió más részterületeinek pozitív üzenetet küldjünk. Az európai innovációs és iparpolitika e sérülékeny pontjára az Európai Bizottság újra és újra megpróbált elfogadható megoldást találni. Ezért az EGSZB gratulál az Európai Bizottságnak ahhoz a friss (2010. december 14-i) javaslatához, amelyben megerősített – az EU-szerződéseknek megfelelő – együttműködést sürget a részt vevő tagállamok között arra, hogy döntő részeredményt érjenek el a (minden tagállam által használható) uniós szabadalom végleges létrehozásához. Az EGSZB arra kéri az Európai Parlamentet⁽¹⁸⁾ és a Tanácsot, hogy fogadja el a javasolt eljárást, ami döntő és jelentős előrelépés volna a végleges uniós szabadalomhoz vezető úton. Az EGSZB egyetért azzal, hogy ez „gazdasági szempontból elengedhetetlen és politikailag elfogadható”.⁽¹⁹⁾

3.10 Emberi kapcsolatok és szervezeti formák. A különféle emberi kapcsolatok és szervezeti formák területén óriási innovációs lehetőségek vannak. Az EGSZB támogatja, hogy az Európai Bizottság elő kívánja mozdítani az ilyen jellegű innovációkat azok valamennyi társadalmi, gazdasági, tudományos, műszaki, környezeti, szervezeti és munkahelyi szintjén, illetve kulturális szempontjainak és alkalmazásainak teljes spektrumán. Ide tartoznak a legújabb üzleti és szervezeti modellek és folyamatok, magán-, köz- és általános érdekű szolgáltatások, az oktatás és képzés, a média, a művészet és szórakoztatás, azaz gyakorlatilag az emberi tevékenységek és együttélés összes területe.

3.10.1 Vállalatok és munkahelyek – a munkavállalók szerepe. Az optimális munkaszervezés a versenyképesség kulcseleme. Az innovatív munkahelyek ezért javítják a munkavállalók teljesítményét, és az üzleti teljesítményt is. Egy vállalatnak és alkalmazottainak innovációs képességét az tükrözi, hogy képesek-e fejlődni, javítani termék-, szolgáltatás-, társadalmi és funkcionális koncepcióikat, hogy ezáltal többletértéket nyújthassanak a fogyasztóknak. Fontos szerepe van itt a folyamatos tanulásnak és a felhalmozott tapasztalatnak. A vállalatok alkalmazottai pedig tudás- és ötletforrásként játszanak fontos szerepet; ezt a lehetőséget jobban ki kellene aknázni. Az egyes hierarchiaszintek közötti jobb átjárhatóság segítené az új ötletek és javaslatok kommunikálásában.

3.10.2 A szociális partnerek közti együttműködés. Vállalati szinten a kulcs a szociális partnerek közti bizalom és

együttműködés, az előrelátás, a szaktudás, a motiváció, az elkötelezettség, valamint az innováció hatékony kezelésének képessége.

3.10.3 Szolgáltatások és közbeszerzés. A közszféra is az innováció egyik mozgatórugója lehet. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság azon (az I. mellékletben szereplő) kijelentésével, hogy a közszféra ösztönzőket biztosít az innováció közintézményeken belüli és a közszolgáltatások nyújtása során történő elősegítésére. Ideértendő maga a (magán és állami) szolgáltatási ágazat, valamint a gyártóipari ágazatok, amelyek a szolgáltatások segítségével próbálnak új versenyelőnyre szert tenni. Az Innovatív Uniónak egyértelműen azt kell üzennie, hogy az EU mindenképpen ki akarja aknázni ezt a (magán és állami) potenciált.

3.10.4 Társadalmi innovációk. A társadalmi innovációknak figyelembe kell venniük azokat a társadalmi igényeket, amelyeket a piac vagy az állami szektor nem kezel megfelelően. Ezek általában új magatartás- és érintkezési formák, intézményi szerveződések és hálózatok. A társadalmi innovációk gyakran ötvöznék technikai és nem technikai alkalmazásokat, és kötődhetnek a termelő–felhasználó kapcsolat erősítéséhez, a struktúrafejlesztéshez és a módszer- és technológiatámogatáshoz. A technológiák (pl. ikt-k) sokoldalú használata újszerű együttműködési, operatív és irányítási módszereket tesz elérhetővé. Az EGSZB örömmel veszi, hogy az Európai Bizottság a szociális partnerekkel együtt meg szeretné vizsgálni, hogyan lehet a tudásalapú gazdaságot elterjeszteni az összes szakmai szinten és ágazatban.

3.11 Az Innovatív Unió terve. Az EGSZB úgy véli, hogy az Innovatív Unió elgondolása alkalmas arra, hogy összefoglalja és képviselje az Európai Bizottságnak a közleményben vázolt célkitűzéseit. Az elképzelést a belső piac és az európai kutatási térség már meglévő terveivel együtt és azokkal egyenértékűen kellene megvalósítani. Az EGSZB ezért fenntartások nélkül támogatja a közlemény 2.2. pontját. Az EGSZB üdvözli, hogy ott számos, a következőkben leírt ajánlása szóba kerül.

3.12 Az akadályok elhárítása. Az Európai Bizottság által vázolt egyik legfontosabb cél az, hogy európai szinten elhárítsák az innováció előtt álló akadályokat. Jóllehet az EGSZB tisztában van vele, hogy ez egy óriási és összetett feladat, amely szoros kapcsolatban áll a belső piac teljes kiépítésének folytatásával, az Európai Bizottság nem közölt pontos információkat arról, hogy konkrétan mi a szándéka ebben a döntő jelentőségű kérdésben. Az EGSZB ezért üdvözli az Európai Bizottság nemrég közzétett zöld könyvében⁽²⁰⁾ ezzel kapcsolatban felismerhető erőfeszítéseket, amelyekről külön véleményt fog kidolgozni.

⁽¹⁸⁾ Az EP időközben elfogadta a következő dokumentumot: *Az Európai Parlament 2011. február 15-i jogalkotási állásfoglalása az egységes szabadalmi oltalom létrehozásának területén megvalósítandó megerősített együttműködésre való felhatalmazásról szóló tanácsi határozattervezetről* (05538/2011 – C7-0044/2011 – 2010/0384(NLE)).

⁽¹⁹⁾ Staffan Nilsson elnök közlése (2011. január 7.) a Barnier biztossal folytatott megbeszéléséről.

⁽²⁰⁾ Ld. az 1. lábjegyzetet.

3.13 Fő politikai feladat és legfontosabb ajánlás. A fő politikai feladat és a legfontosabb ajánlás ezért az, hogy Európa-szerte megbízható, innovációbarát keretfeltételeket hozzanak létre, és kellő mozgásteret hagyjanak ahhoz, hogy a potenciális újítók és innovációs folyamatok megszabaduljanak attól a tehertől, amelyet a szabályozások jelenlegi szétaprózottsága, túltengése és bonyolultsága, valamint a sokféle – a 27 tagállam és az Európai Bizottság között megoszló – bürokratikus akadály jelent. Mindez visszariasztja a kezdeményezőket, és érezhetően késlelteti és gátolja az új és jó ötletek tényleges innovációra való váltásának és végrehajtásának szükséges folyamatát. Ez súlyos hátrányt jelent Európa számára a globális versenyben, ezért sürgősen meg kell szüntetni. Ehhez olyan hozzáállásra van szükségünk, hogy a haladást és az innovációt ne kockáztatnak, hanem esélynek és szükségszerűségnek tekintsük, amelyet a társadalomban minden erővel támogatni és érvényesíteni kell. Ehhez azonban az EGSZB a tagállamokat és a civil társadalmi szereplőket is arra kéri, hogy vállalják fel ezt a feladatot, és járuljanak hozzá a megoldáshoz.

3.14 Jobb képzés és elismerés. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságot abban a céljában, hogy oktatási rendszerünket valamennyi szinten modernizálja. Ehhez több világszínvonalú felsőoktatási intézmény szükséges, és emelni kell a képzettségi szintet. Hatékonyan növelni kell az érdeklődést a természettudományos és műszaki foglalkozások iránt, és fokozottan el kell ismerni ezeket a foglalkozásokat.

3.15 Szoros határidők. A közleményben tárgyalt szempontok számára és összetettségére, a vizsgált célkitűzések jelentőségére és az ebben a dokumentumban kifejtett nézetekre való tekintettel az Európai Bizottság által javasolt menetrend meglehetősen szoros. Az EGSZB ezért olyan megközelítést javasol, amely elválasztja egymástól az alapvető célok sürgősségét, illetve a javasolt intézkedések és eszközök fejlesztését.

4. Részletes megjegyzések

4.1 A kkv-k mint főszerelők. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a kis- és középvállalatok a gazdaság kulcsszerelői, ezért az innovációs kezdeményezés és támogató intézkedéseinek fő kezdeményezettjei között kell lenniük. A kis- és középvállalkozások meghatározását és besorolását azonban át kellene gondolni, mivel az ikt-eknek köszönhető új hálózatépítési lehetőségek révén a mikrovállalkozások, sőt, az egyszemélyes vállalkozások is egyre nagyobb szerephez jutnak. Talán érdemes volna átgondolni azt is, hogy mi választja el egymástól ezeket és a szabadfoglalkozásúakat. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a szolgáltatási szektorbeli és a munkahelyi innovációknak nagy jelentőségük van, különösen a kkv-k versenyképessége és termelékenysége szempontjából (lásd a 3.10.1. és a 3.10.2. pontot).

4.1.1 A kkv-k hátrányos helyzetbe kerülése. Az innováció számos fent említett bürokratikus akadályát különösen a kkv-kat és az újonnan megalapított vállalatokat sújtja a nagy – emiatt azonban szükségszerűen nehezebb – vállalatokkal szemben,

amelyek jól felszerelt jogi részleggel és külföldi képviselőkkel stb. rendelkeznek. Nem utolsósorban pl. ez lehet az egyik oka annak, hogy az EU már csaknem teljesen elveszítette a vezető szerepet az innovatív ikt-termékek terén⁽²¹⁾ az USA-val szemben.

4.2 Értékelési mutatók. Az EGSZB már egy korábbi véleményében⁽²²⁾ utalt arra, hogy az EU több ilyen elemző eszközzel is rendelkezik; ennek megfelelően a koherencia jegyében azt javasolta, hogy „hozzanak létre egy egységes »Európai innovációs megfigyelőközpontot«, amely átvinné a már létező eszközöket, koherensebbé és még átláthatóbbá téve azokat”. Az EGSZB ezenkívül felhívja a figyelmet arra, hogy

- sok társadalmi és gazdasági kritériumnak része a fenntarthatóság,
- a válság bebizonyította, hogy a túl rövid távú tervezési célok és értékelési kritériumok nemkívánatos eredményekhez, sőt akár válsághoz is vezethetnek,
- a lassú, de folyamatos növekedés gyakran komolyabb általános sikert és gazdasági hasznot eredményez,
- az induló kkv-kat, miután befutottak, gyakran nagyvállalatok ki- vagy felvásárolják, így azok adott esetben a statisztikákból is eltűnnek,
- a jelentős innovációk esetében gyakori, hogy hosszú, terméketlen időszakot kell átvészelniük, mielőtt gazdasági áttörést érnek el, illetve bizonyítást nyer óriási gazdasági hatásuk,
- az EU egyes tagállamai és régiói különböző innovációs feltételekkel (pl. éghajlat, közlekedési módok, erőforrások) rendelkeznek, és ezért speciális erősségeiket és gyenge pontjaikat figyelembe véve kell értékelni őket.

4.2.1 Ezért az Európai Bizottságnak folytatnia kellene az OECD-vel fenntartott együttműködését, és egységes, de következetes csomagot kellene kidolgoznia olyan átfogó és kiegyensúlyozott mutatókból, amelyek a fenti szempontokat, valamint az innovációk hosszú távú sikerét is magukban foglalják. Az EGSZB megítélése szerint hasznosak e tekintetben „A jól működő nemzeti és regionális szintű kutatási és innovációs rendszerek jellemzői”, amelyeket az Európai Bizottság az I. mellékletben részletez.

4.3 Akadálymentesség. A nagy innovációs potenciállal rendelkező területekre további példát jelent a termékek és szolgáltatások hozzáférhetősége, aminek révén a fogyatékkal élők nemcsak polgárként, hanem fogyasztóként is teljes mértékben integrálódhatnak az uniós társadalomba. Jelentős társadalmi és gazdasági lehetőségekkel bír, feltáratlan piacról van itt szó.

⁽²¹⁾ A Google-tól, az Apple-tól és a Facebooktól egészen a mobiltelefonokig.

⁽²²⁾ HL C 354., 2010.12.28., 3.2.2. pont.

4.4 Innovációs partnerségek. Az Európai Bizottság által javasolt európai innovációs partnerségek vonzó lehetőségeket nyújthatnak. A társadalmi kihívások innovációs partnerségek révén történő megválaszolása a részletekkel kapcsolatos bizonytalanságok, valamint a 3.5. és 3.6. pontokban kifejtett fenntartások ellenére új lehetőségeket rejthet. A kínálati és keresleti oldali innovációs politikai eszközök egyidejű alkalmazásával, továbbá a kutatáson és a technológiai felfedezésen alapuló, valamint a keresleti oldal (piaci erő) által indukált innováció ötvözésével az EU új versenyelőnyre tehet szert. E lehetőségek kiaknázása érdekében fontos, hogy az Unió azokra az elemekre koncentráljon, ahol az innovációs partnerségek a meglévő intézkedésekhez képest hozzáadott értéket nyújthatnak. Ezért az innovációs partnerségeket nem úgy kellene bevezetni, mint az európai innovációs szereplők (köztük a részt vevő regionális és tagállami szintű finanszírozó szervek) számára kötelező, általános érvényű, merev eljárási keretet. Az önkéntesség elve, a kötetlen szerveződés, az átláthatóság és a világos, könnyen kezelhető irányítási forma az, amit biztosítani kell. Ezért a szükséges irányítási struktúra meghatározása után ajánlatos volna egy gondosan kiválasztott innovációs partnerséggel kezdeni, és az ebben gyűjtött tapasztalatokat felhasználni a következő partnerség kiválasztásánál.

4.4.1 Aktív és egészséges idősödés. Az EGSZB ezért ajánlja, hogy először a különösen megfelelő és kívánatos, az aktív és egészséges öregedést célzó innovációs partnerséget hozzák létre. Ez jó példa lenne a társadalmi és a tudomány-technikai innovációk komplex együttműködésére is. E terület kapcsán az EGSZB kiemelten hangsúlyozza az innovatív szolgáltatások kereskedelmi hasznosítást megelőző beszerzésének és közbeszerzésének jelentőségét. Ennek döntő szerepe lehet az új piacok feltárásában, valamint a közszolgáltatások teljesítményének és minőségének javításában.

4.4.2 Víztaarékos Európa. A további ajánlott innovációs partnerségek között a közlemény III. melléklete megemlíti a „Víztaarékos Európa” lehetőségét is. Az EGSZB ehhez kapcsolódóan differenciált szemléletmódot javasol, amely jobban megkülönbözteti egymástól az olyan európai régiókat, amelyekben a vízhiány uralkodó probléma, valamint az olyan régiókat, amelyekben elegendő a csapadék és megfelelő a vízellátás. Az EGSZB ezért inkább a „**Fenntartható vízgazdálkodás**” címet javasolja.

4.5 „Eredményközpontú” megközelítés. Az Európai Bizottság szerint az innovációs partnerségeket *eredményközpontú* módon kell támogatni, amit az EGSZB átgondolandónak tart. Mivel az EGSZB e fogalom definíciójának kapcsán már korábban is igen erős kétségeink adott hangot a használatával szemben, mégpedig a kutatási keretprogramok végrehajtásának egyszerűsítéséről szóló véleményében (ld. annak 1.8. és 4.8. pontját) ⁽²³⁾, azt ajánlja, hogy tisztázzák, hogy eljárástechnikai szempontból miről van itt valójában szó. Ismételten hangsúlyozza, hogy a fontos találmányok esetében alapvető jelentőségű lehet a hosszú távú vetület és a fenntarthatóság.

4.6 A K+F keretprogram központi szerepe. Az EU K+F keretprogramjai jelentős mértékben hozzájárultak az eddig elért sikerekhez, a jövőben tovább kell erősíteni őket, és hangsúlyozni kell önálló jelentőségüket. A további egyszerűsítések szükségességétől függetlenül a K+F keretprogram sikeres, világszerte ismert, az innováció szereplői által intenzíven felhasznált, érthető eljárásokat alkalmazó és elfogadott eszköze az európai kutatási térség alakításának. Ezért egyértelműbben kell hangsúlyozni, hogy a kutatási keretprogram és az azt kiegészítő versenyképességi és innovációs keretprogram önmagában is fontos az „Innovatív Unió” céljának elérése szempontjából. Az együttműködésben végzett kutatás eszközei teljesítőképes európai konzorciumok létrejöttéhez járultak hozzá, és azokat a szükséges folytonosság biztosítása érdekében fenn kell tartani. ⁽²⁴⁾ Az itt tárgyalt innovációs politikát tekintve jobban kellene támogatni a társadalmi-gazdasági kutatást is.

4.7 Az európai kutatási térség központi szerepe – a kutatók belső piaca. Az európai kutatási térség központi szerepe (ld. a 3.11. pontot is) és megvalósításának követelményei számos korábbi vélemény tárgyát képezték. Az EGSZB ezzel kapcsolatban ismét megerősíti, hogy a kutatók mobilitása, valamint a felsőfokú képzettségek és kutatói minősítések elismerése alapvető jelentőségű, amint a társadalombiztosítás, a megfelelő bérezés és a nyugdíjrendszerek kérdései is. A jelenlegi helyzet – különösen a fiatal tudósok és kutatók számára – továbbra is meglehetősen nyugtalanító és demotiváló. Az EGSZB ezért kifejezetten üdvözli és támogatja a Tanács következtetéseit ⁽²⁵⁾ (2010. március 2.) az európai kutatók mobilitásáról és karrierlehetőségeiről. Az EU-ban a kutatók vonzó és működő belső piacára van szükség!

4.8 Kockázati tőke. Az EBB-hez kapcsolódó kedvező fejlemények ellenére – és az EGSZB itt különösen üdvözli az Európai Bizottság és az EBB által létrehozott kockázatmegosztó finanszírozási mechanizmust (RSFF) – még mindig hiányzik az elegendő és elég gyorsan rendelkezésre álló kockázati tőke az innovatív vállalatok alapításához és kezdeti fennmaradásukhoz. Ez mind a megalapítás idejére, mind pedig az első gazdasági sikerig eltelő nehéz időszakra érvényes. Emellett kis- és mikrohitelre is szükség van, melyek lehetővé teszik a kockázatok enyhítését, ugyanakkor a sikerben való részesedést is.

4.9 Klaszterek. Az EGSZB ismételten hangsúlyozza a regionális, határokon átnyúló klaszterek és innovációs központok innovációszétlő hatását. Nemcsak a kutatóintézetek és vállalatok már hagyományossá vált összekapcsolódásáról van itt szó, hanem arról az ezt kiegészítő, gyümölcsöző hálózatról is, amely a létrehozott speciális vállalatok között alakul ki. Az EGSZB azt ajánlja, hogy ezt továbbra is támogassák a strukturális alapok eszközeivel.

⁽²³⁾ HL C 48., 2011.2.15.

⁽²⁴⁾ HL C 48., 2011.2.15., 3.12. pont.

⁽²⁵⁾ A Versenyképességi Tanács 2999. ülése, Brüsszel, 2010. március 2.

4.10 **Könnyítések és ösztönzők az induló vállalkozások esetében.** Az EGSZB annak megfontolását javasolja, hogy az induló vállalkozások esetében nem lehetne-e egy kivételre vonatkozó kikötést tenni, amely egy megfelelő időszakra felmenti az induló vállalkozásokat a legtöbb egyébként szokásos, különböző típusú adminisztratív kötelezettség és előírás alól, valamint további ösztönzőket (pl. adókedvezményeket) teremt. Ez mozgásteret és haladékos biztosságot számukra, amely alatt megmutathatják a gazdasági és műszaki sikerre való esélyeiket. Az EGSZB tisztában van azzal, hogy ez a javaslat a kockázatok és érdekek kényes és differenciált mérlegelését teszi szükségessé, amelyet azonban mégis érdemes volna elvégezni.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az egységes piaci intézkedéscsomag felé – A magas szinten versenyképes szociális piacgazdaságért – 50 javaslat az együttes munka, vállalkozás és a cserekapcsolatok javítása érdekében

(COM(2010) 608 végleges)

(2011/C 132/08)

Előadók: **Benedicte FEDERSPIEL, Martin SIECKER és Ivan VOLEŠ**

2010. október 27-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Az egységes piaci intézkedéscsomag felé – a magas szinten versenyképes szociális piacgazdaságért 50 javaslat az együttes munka, vállalkozás és a cserekapcsolatok javítása érdekében

COM(2010) 608 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2011. március 4-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a március 15-i ülésnapon) 108 szavazattal, 12 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Általános megjegyzések

1.1 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottságnak az egységes piac fellendítésével és újraélesztésével kapcsolatos kezdeményezését, de megjegyzi, hogy az nem vette teljes mértékben figyelembe a Monti-, a Lamassoure-, a González-, a Grech- és a Herzog-jelentést, illetve hogy nem sikerült az Európai Parlament 2010. május 10-i állásfoglalásában is kért, a fogyasztókat és a polgárokat szolgáló egységes piac megvalósítása.

1.2 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) mindig is szorosan nyomon követte az egységes piacot civil társadalmi szemszögből, és erre a célra 1994-ben létrehozta az egységes piac megfigyelőközpontját (SMO). Ezért kéri, hogy az Európai Bizottság az olyan kezdeményezéseknél, mint az egységes piaci fórum, az SMO-t a legfontosabb érdekelt felek közé sorolja.

1.2.1 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság prioritásnak szándékozik tekinteni a civil társadalommal folytatott konzultációt és párbeszédet az új intézkedések előkészítése és megvalósítása során, és reméli ezért, hogy az EGSZB mint a civil társadalom intézményi képviselője az intézkedések tervezési folyamatának igen korai szakaszában bevonásra kerül, valamint részt vehet azok mind előzetes, mind pedig *ex post* értékelésében.

1.3 Az egységes piac újbóli fellendítéséhez szükséges intézkedések irányának megfelelő meghatározásához nélkülözhetetlen az egységes piac felhasználóit képviselő civil szervezetek

hozzájárulása. A vizsgált 50 javaslat csupán a kezdet az egységes piac újraélesztésének hosszú folyamatában, amely soha nem érhet véget, hiszen az egységes piac folyamatosan alakul.

1.4 Az EGSZB több intézkedést is hiányol az egységes piaci intézkedéscsomagból, és hamarosan javaslatokat fog tenni, amelyek a polgárok bizalmának megszilárdításában is segítenek. Az EGSZB többek között az alábbi területeken hiányol intézkedéseket: szerzői jogi járulékok, a szerzői jogról szóló irányelv felülvizsgálata, hálózatszemlegesség, adatvédelem, a befektetők védelme, a társadalmi haladásról szóló jegyzőkönyv, az európai zártkörű társaságok alapszabálya, elektronikus közbeszerzés, európai hitelminősítő intézetek, nemek közötti egyenlőség, mikro- és családi vállalkozások, intézkedések új cégek létrehozásának támogatására és a meglévők bővítésére, hitel- és betéti kártyák, elektronikus fizetések, fogyasztói hitel és túlzott eladósodottság, bankközi transzferek, ifjúságpolitika, valamint az euró teljes mértékű bevezetését és az egységes eurófizetési térség (SEPA) működésének megszilárdítását szolgáló intézkedések stb.

1.5 Az EGSZB ebben a véleményben nem tanulmányozza mélységében az egységes piaci intézkedéscsomag összes javaslatát. Néhányról közülük már korábban dolgozott ki véleményt. Akkor fogja részletesebben kifejteni az álláspontját, amikor az Európai Bizottság a közlemény nyomában javaslatokat – köztük az Európa 2020 stratégia kiemelt kezdeményezéseihez kapcsolódó javaslatokat – terjeszt elő. Az EGSZB prioritásokat határozott meg, amelyeket az európai civil társadalom EGSZB-ben képviselt fő alkotóelemei jóváhagytak. Az EGSZB sajnálja, hogy

az Európai Bizottság nem vette át a „2010. évi jelentés az uniós polgárságról – Az uniós polgárok jogainak érvényesítése előtt álló akadályok lebontása”⁽¹⁾ című dokumentum megjegyzéseit és következtetéseit. Ezek a prioritások várhatóan lehetővé teszik, hogy az egységes piac összes helyi szintű szereplője teljes mértékben kihasználja a piacból adódó lehetőségeket. Az EGSZB ragaszkodik ahhoz, hogy holisztikus megközelítést kell alkalmazni, amely tovább megy az egységes piaci intézkedéscsomag mesterséges módon három pillérre történő felosztásánál. Az EGSZB célja, hogy az egyes intézkedések között nagyobb összhangot és kölcsönös függést ajánlva csökkentse a javaslatok eklektikusságát. A javaslatok kiegészítik egymást, ugyanis kölcsönhatásban vannak egymással, és hatást fejtenek ki a széles értelemben vett társadalomra: a munkavállalókra, a fogyasztókra, a vállalatokra és a polgárokra egyaránt. Nincs minden ilyen kategória számára külön egységes piac. Az Európai Unióról szóló szerződés szerint (3. cikk (3) bekezdés) „[a]z Unió egy belső piacot hoz létre. Az Unió Európa fenntartható fejlődéséért munkálkodik, amely olyan kiegyensúlyozott gazdasági növekedésen, árstabilitáson és magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaságon alapul, amely a környezet minőségének magas fokú védelmével és javításával párosul. Az Unió elősegíti a tudományos és műszaki haladást.” Az EGSZB ismételten hangsúlyozza, hogy magas szintű fogyasztóvédelmet kell garantálni.

1.6 A társadalmi támogatás elnyerése érdekében kiemelt jelentősége van a hozzáadott értékről és a kihívásokról folytatott nyílt kommunikációnak. A rövid távú politikai célok gyakran konzisztenciahiányt és/vagy kiegyensúlyozatlan javaslatokat eredményeznek, a pénzügyi, gazdasági, politikai és társadalmi válságok pedig nem növelik a polgárok EU-ba vetett bizalmát. Fontos a helyi szint tényleges helyzetének és a polgárok valódi aggályainak figyelembevétele.

1.7 Az Európai Bizottság nem viselheti egyedül a felelősséget azért, hogy felhívja a figyelmet az egységes piac problémáira, és tájékoztassa a nyilvánosságot a mindenki számára elérhető eszközökről.⁽²⁾ A szervezett civil társadalom hozzájárulása éppúgy nélkülözhetetlen, mint a nemzeti kormányok részvétele. Ez utóbbiaknak szem előtt kell tartaniuk azt, hogy az egységes piac nemzetgazdaságaink szerves része. A politikai pártok, a média, az oktatási intézmények és az összes érdekcsoport történelmi felelősséggel rendelkezik azért, hogy az EU sikeresen birkózzon meg a nagyvilág kihívásaival a szociális piacgazdaságainkat mindeddig jellemző értékek alapján. A világ nem vár ránk. Európa széttöredezettsége, a protekcionizmus, a nacionalizmus és a jövőkép hiánya megakadályoz bennünket abban, hogy versenybe szálljunk az új világhatalmakkal.

1.8 Az egységes piac az európai integráció és az erre irányuló Európa 2020 stratégia központi eleme. Alapvetően fontos az egységes piaci jogszabályok nyomon követése, kezelése és érvényesítése. Ehhez az Európai Bizottságnak szorosan együtt kell működnie a tagállamokkal, és jobban kell alkalmaznia az egységes piaci eredménytáblát.

⁽¹⁾ COM(2010) 603 végleges.

⁽²⁾ Ilyen például a SOLVIT, az EURES, valamint az európai fogyasztóvédelmi központok és az Enterprise Europe Network (vállalatok európai hálózata).

2. Részletes megjegyzések

Az alább felsorolt prioritások nem fontossági sorrendben követik egymást. (Az egységes piaci intézkedéscsomag egyes javaslatainak számát zárójelben tüntetjük fel.)

2.1 Az Alapjogi Charta, az egységes piac szerves része (29)

Az Európai Bizottság biztosítani kívánja a Chartában rögzített jogoknak – köztük a kollektív fellépés jogának – a szem előtt tartását. Ismételten hangsúlyozza az európai intézményekre háruló felelőségeket és azt a tényt, hogy az Alapjogi Charta jogilag kötelező erővel bír. Az Európai Unióról szóló szerződés 3. cikkének fent idézett (3) bekezdése nagyon is egyértelműen jelenti ki, hogy a gazdasági szabadságjogoknak egyensúlyban kell lenniük az alapvető szociális jogokkal. Mario Monti professzor felismeri ezt a problémát, és azt javasolja, hogy az alapvető szakszervezeti jogok révén teremtsék meg az egységes piac egyensúlyát. Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság teljes mértékben tegye a Chartát az egységes piac részévé, és kérje fel a Charta elfogadására azokat a tagállamokat, amelyek kivonták magukat a hatálya alól (opt-out).

2.2 Szolgáltatások (4 és 43)

A szolgáltatások egységes piaca további fejlesztésének ösztönöznie kell a szolgáltatások teljes potenciáljának kihasználását, hogy további növekedés és foglalkoztatásbővülés valósuljon meg, választékot és versenyt biztosítva a piacon, ami a fogyasztók javára válik. Mindez – a jogszabályi egyszerűsítésnek és a belépési korlátok megszüntetésének köszönhetően – az összes, akár az egységes piacon, akár helyi szinten működő szolgáltatásnyújtó számára is előnyös lenne, különös tekintettel a kis- és középméretűekre. Az EGSZB sürgeti továbbá a fogyasztóknak és vállalatoknak kínált szolgáltatások biztonságát, jobb minőségét és megfizethetőségét. Fontos még a szolgáltatási irányelv jobb végrehajtása, az egyablakos ügyintézési pontok tevékenységének fejlesztése, az információ más nyelveken is elérhetővé tétele, valamint ezzel párhuzamosan a tagállamok közötti együttműködés javítása és a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás lehetőségéről történő tájékoztatás.

Több közelmúltbeli eseményre és az Európai Bíróság egy bizonyos ügyére való tekintettel üdvözli továbbá az utasok jogairól szóló rendelet felülvizsgálatára tett, régen várt javaslatot.

2.2.1 Lakossági pénzügyi szolgáltatások (40, 41)

A lakossági pénzügyi szolgáltatások ágazata az egyike azoknak a területeknek, amelyeken a legjelentősebb hiányszféragokra derült fény az egységes piac működése kapcsán. A jelzáloghitelek mellett az EGSZB véleményeiben és az Európai Bizottság közleményeiben kiemelt számos szemponttal is abszolút prioritásként foglalkozni kellene.

Az EGSZB üdvözli a banki alapszolgáltatások elérhetőségének, valamint a bankköltségek átláthatóságának és összevethetőségének javítását célzó kezdeményezést.

2.3 Általános érdekű szolgáltatások (25)

Az Európai Bizottság vállalja, hogy 2011-ben közleményt és intézkedéscsomagot fogad el az általános érdekű szolgáltatások tárgyában. Az EGSZB üdvözli a közszolgáltatások értékelésének támogatására és az általános hozzáférés előtti akadályok megszüntetésére vonatkozó kezdeményezést, és ismételten kéri egy kötelező érvényű keretirányelv kidolgozását.⁽³⁾ A közlemény és más, a közszolgáltatásokkal kapcsolatos intézkedések céljának annak kell lennie, hogy támogassák a tagállamokat közszolgáltatásaiknak az általános érdekű szolgáltatásokról szóló jegyzőkönyvvel összhangban történő kifejlesztésében és javításában. A közszolgáltatások értékelése részeként kritikus és részletes módon elemezni kell a korábbi liberalizációkat, az értékelést pedig az összes jelentős érdekcsoport részvételével kell elvégezni. Az EGSZB különösen fontosnak tartja a minőségi színvonal és az elérhetőség fenntartását, ideértve azt a lehetőséget is, hogy a verseny fokozása érdekében könnyen lehessen szolgáltatót váltani. Az EU-nak szakértelemre kellene szert tennie abban, hogy – az általános érdekű szolgáltatásokról szóló jegyzőkönyvvel összhangban – felmérje az összes egységes piaci kezdeményezés és más uniós kezdeményezések hatását a közszolgáltatásokra.

2.4 Fenntartható fejlődés (10, 11 és 27)

Az EGSZB üdvözli az energiahatékonysági terv elképzelését, amellyel jelentős energiamegtakarítási lehetőségek használhatók ki. Ahhoz, hogy megfizethető, biztonságos és fenntartható ellátást nyújtsunk a fogyasztóknak, működő egységes energiapiacra van szükség. Egy teljes mértékben működő egységes energiapiac a szélesebb választék és az alacsonyabb árak előnyét nyújtja a fogyasztók számára; meg kell azonban szilárdítani az egységes minimumszabályokat. A fogyasztási szokások és az azokkal járó költségek tudatosítását szolgáló úgynevezett „intelligens fogyasztásmérés” kifejlesztése további szabályozói intézkedéseket tesz szükségessé annak biztosítása érdekében, hogy az új technológiák gyorsan elterjedjenek, a hatékonyság pedig az energetikai szolgáltatások terén folytatott versenynek köszönhetően fokozódjon. Ezen túlmenően az EGSZB érdeklődik az ökológiai lábnyomra vonatkozó kezdeményezés kivitelezhetőségével kapcsolatos vizsgálat eredményei iránt is.⁽⁴⁾

2.5 Kis- és középvállalkozások, valamint más vállalkozási formák⁽⁵⁾ (12, 13, 14 és 37)

2.5.1 A kkv-k legjelentősebb problémájának – különösen a válság nyomán – a finanszírozáshoz való hozzáférés tekinthető. A kkv-k elsősorban a bankkölcsönökre támaszkodnak, mivel

⁽³⁾ HL C 221., 2005.9.8., 17. o.

⁽⁴⁾ Az ökológiai lábnyom alapfogolata az, hogy az egyéni fogyasztást ki lehet fejteni a megtermeléséhez szükséges felszín méretével. 2008-ban 1,8 hektár/fő állt rendelkezésre, de 2,2 hektár/fő került felhasználásra.

⁽⁵⁾ Ki kell bővíteni a kkv-k és általában a vállalkozások körének meghatározását, hogy átfogjuk az egységes piachoz való hozzáférés minden – akár profitorientált, akár közhasznú – formáját. Így teljesebb és árnyaltabb képet kapunk az egységes piacról és a piac szereplőinek sokféleségéről. A kkv-kat érintő intézkedések – például a papírmunka csökkentésének, illetve az akadályok és a felesleges adminisztratív terhek felszámolásának szükségessége – ugyanúgy fontosak a szociális gazdasági szereplők összes típusa számára.

nem férnek hozzá sem a tőkepiaci, sem pedig más finanszírozási forrásokhoz. Az EGSZB ezért üdvözli a kkv-k tőkepiacokhoz való hozzáféréseinek javítására vonatkozó javaslatot. Az egységes piacnak a kockázattőke-alapok előtt történő megnyitása javíthatja a kkv-k – különösen az innováció és az új technológiák terén tevékenykedők – finanszírozását is.

2.5.2 A finanszírozáshoz való hozzáférés csupán egy része a problémának. A kkv-knek és a szociális gazdaságnak az adminisztratív terhek folyamatos és alapos csökkentésére is szükségük van, ugyanis kis méretük miatt azok aránytalanul nagy súlyt jelentenek számukra. Alapvető emiatt, hogy a kisvállalkozói intézkedéscsomagot megfelelőbb módon hajtják végre a várt eredmények – például az európai zártkörű társaság státútuma – elérése érdekében. Ugyanebből az okból kiemelt prioritásként kell kezelni a kkv-kre vonatkozó számviteli irányelvek egyszerűsítését is. A fenntartható fejlődés és a környezetvédelem előmozdításához szükséges intézkedéseket úgy kell kialakítani, hogy a várt hatások tekintetében megfeleljenek a kkv-k igényeinek.

2.5.3 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság vállalja, hogyrendeletet terjeszt elő az európai alapítványi alapokmányról, illetve tanulmány készítésébe kezd a kölcsönös biztosító egyesületekről. Az EGSZB szerint az említett tanulmány eredményeként létre kell jönnie a kölcsönös biztosító egyesületek európai alapokmányának. Ezen túlmenően az EGSZB kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges lépéseket az európai társulási alapokmány megvalósulásának biztosítása érdekében is.

2.6 Versenyképesség (19, 20 és 21)

A növekedés és a munkahelyteremtés elsődleges forrása a vállalkozói szellem népszerűsítése. Ez szükségessé teszi az intelligens szabályozás elveinek alkalmazását. A cégnyilvántartások összekapcsolása lehet az első lépés az üzleti légkör javítása irányában, és hozzájárulhat az egységes piac zökkenőmentesebb működéséhez. Az EGSZB más, az üzleti légkör javítására, valamint az egységes piac irányításának és a kommunikációs módszereknek a fejlesztésére irányuló intézkedéseket is üdvözöl. A közös konszolidált társasági adóalap (KKTA) gyors megvalósítása és a hea-irányelvek felülvizsgálata a határokon átnyúló tevékenységek és vállalkozások javára kell, hogy szolgáljon.

2.7 Szabványosítás (6)

A szabványok az egységes piac fontos sarokkövét jelentik, az EGSZB pedig támogatja azokat az intézkedéseket, amelyek a szabványosítási folyamat hatékonyságának növelését célozzák. Hangsúlyozza ugyanakkor annak jelentőségét, hogy a fogyasztók és a kkv-k fokozottabb módon bevonásra kerüljenek, illetve ezzel párhuzamosan folyamatosan és fenntartható módon biztosítva legyen a részvételüket korlátozó költségtényezők megszüntetése. Nem engedhető meg, hogy konkrét szereplők diktálják a szabványokat. Az uniós szabványoknak sokkal jelentősebb szerepet kell betölteniük a világkereskedelemben, és azokat népszerűsíteni kell a jövőbeli két- és többoldalú kereskedelmi tárgyalások során.

2.8 A digitális egységes piac (2, 5 és 22)

2.8.1 Úgy tűnik, hogy az elektronikus kereskedelem az egységes piac szétaprózódásának fő áldozata, egy olyan piacé, amelyet a szabályok harmonizációjának és az információs rendszerek együttműködhetőségének hiánya, valamint a megoldatlan szellemi tulajdonjogi kérdések jellemeznek. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy a szóban forgó problémák megoldása – a fogyasztóvédelem sérelme nélkül – gyorsan hozzájárulhat az üzleti tevékenységek alkalmazási körének kibővítéséhez, a termékválaszték és a fogyasztói szolgáltatások szélesítéséhez és ahhoz, hogy a polgárok elégedettebbek legyenek az egységes piac működéssel. Az elektronikus kereskedésről szóló javaslat ezért kulcsfontosságú.

2.8.2 Az elektronikus együttműködhetőség az egyik olyan prioritás, amely az egységes piac valamennyi tevékenységének előmozdítását szolgálja. Egy ténylegesen digitális egységes piac létrehozásának például az elektronikus aláírások, az elektronikus tanúsítványok, az elektronikus hitelesítés és az elektronikus úrlapok kölcsönös elismerésén kell alapulnia. A belső piaci információs rendszer (IMI) hatályának kibővítése hozzájárulna az igazgatási együttműködés és adatcsera továbbfejlesztéséhez, ami az adminisztráció, a vállalatok és a polgárok érdekeit szolgálja. ⁽⁶⁾

2.8.3 Szükség van a tulajdonjogoknak az összeurópai tartalmak engedélyezésének megkönnyítése révén történő tisztázására és kezelésére, valamint az EU egészére érvényes tulajdonjogok összes érdekét figyelembe vevő fejlesztésére. Ezen a területen az egységes piac nem elég proaktív: még többet lehetne tenni a fogyasztókért.

2.9 Vállalatirányítás és a munkavállalói szerepvállalás (36, 37, 38)

Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy nyilvános konzultációt kezdeményezzen a vállalatirányításról, és üdvözli az Európai Bizottság innovatív szociális projektek számára nyújtott támogatását. Az Európai Bizottságnak erősítenie kell az EU vállalatirányítás ösztönzése iránti elkötelezettségét a munkavállalói szerepvállalás továbbfejlesztése és a vállalatok által nyújtott tájékoztatás átláthatóságának javítása érdekében. A munkavállalók tájékoztatáshoz, konzultációhoz és részvételhez való jogát – a munkavállalói szerepvállalás különféle formáiként – mint alapvető jogot rögzítették a Szerződésben: az EUMSZ 151. cikkének (1) bekezdésében („a szociális partnerek közötti párbeszéd”), valamint a 153. cikk (1) bekezdésében, ahol az f) pontban megállapításra kerül, hogy az Unió támogatja és kiegészíti a tagállamok tevékenységeit a következő területeken: „a munkavállalók és munkaadók érdekeinek képviselete és kollektív védelme, beleértve a vállalatvezetésben való részvételt”. A nyilvános konzultációnak ezért arra kellene törekednie, hogy javítsa a vállalatok szociális és környezetvédelmi kérdésekkel, illetve emberi jogokkal kapcsolatban nyújtott tájékoztatásának átláthatóságát. Ha konkrét felkérést kap vélemény kidolgozására

e tárgyban, az EGSZB kritikusan vizsgáltnak veti majd alá a „társadalomtudatos vállalkozás” kezdeményezést, és ezen belül azt a lehetőséget, hogy továbbra is fennmaradhat a vállalati társadalmi felelősségvállalás önkéntes jellege.

2.10 A munkavállalók szabad mozgása és a gazdasági szabadságok (30)

Az Európai Bizottság jogalkotási javaslat elfogadását tervezi a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv végrehajtásának javítása érdekében: ennek része lesz, vagy ezt ki fogja egészíteni annak egyértelműsítése, hogy a szociális alapjogok hogyan gyakorolhatók a gazdasági jogokkal és az egységes piaccal összefüggésben. Ezzel nem felülvizsgálatot, hanem az irányelv hatékonyabb végrehajtásáról szóló jogi aktust javasolnak. Az irányelv átültetésében mutatkozó ellentmondásokat tisztázni kell, és pontosan meg kell határozni a tagállamoknak a munkaügyi normák és a szociális partnerek közötti kapcsolatszerek – ideértve a különféle típusú kollektív tárgyalások alapvető szerepét is – érvényre juttatására vonatkozó jogkörét. Az egyértelműsítés eredményeképpen ki kellene derülnie, hogy szükség van-e a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv felülvizsgálatára. Ennek nem szabadna a versenyszabályok kárára történnie, és az állampolgárság szerinti hátrányos megkülönböztetés tilalma sem sérülhet. A hatályos jogszabályok bármilyen felülvizsgálatának vagy bármilyen új jogalkotási aktusnak a szociális partnerekkel folytatott konzultáción, valamint a magas szintű munkaügyi normák és a gazdasági szabadságok egyensúlyán kellene alapulnia. ⁽⁷⁾

2.11 A közbeszerzésre vonatkozó jogszabályok (17)

2.11.1 Az Európai Bizottság 2012-ben jogalkotási javaslatokat fog benyújtani, amelyek célja egyrészt az uniós szabályok egyszerűsítése és modernizálása a szerződések odaítélésének folyamatosabbá tétele érdekében, másrészt pedig a közbeszerzési szerződések megfelelőbb felhasználása egyéb szakpolitikák támogatására. A közbeszerzés előmozdíthatja az innovatív és környezetbarát növekedést a hatályos jogi kereten belül. Azonban egyetlen új javaslatnak sem szabadna megakadályoznia a más tagállamokból érkező versenytársakat abban, hogy részt vegyenek a pályázaton a 2004-ben jóváhagyott szabályoknak megfelelően. Az egyenlő bánásmód elvét tiszteletben kell tartani.

2.11.2 Az Európai Bizottság közbeszerzésre vonatkozó kezdeményezésének nagyobb figyelmet kellene fordítania az EU és legfőbb kereskedelmi partnerei között tartósan megfigyelhető egyensúlyzavarra a közbeszerzési piacok nyitottságát illetően. Mérlegelni kellene, milyen mértékben maradhatnak az EU közbeszerzési piaci fenntartható módon nyitottak, miközben harmadik országokban még mindig egyenlőtlen feltételek uralkodnak. Ebben a tekintetben az ILO-egyezményeket és az emberi jogokat minden szereplőnek, tagállamnak és harmadik országnak egyaránt tiszteletben kell tartania.

⁽⁶⁾ HL C 128., 2010.05.18., 103. o.

⁽⁷⁾ HL C 44., 2011.2.11., 90. o.

2.11.3 Az 1980-as évek közepén újtára indított egységes piac projektjének kezdete óta vita tárgyát képezte egy alapvető szociális záradék szabályzati integrációjának lehetősége. Ezeknek az igényeknek a közbeszerzési szabályok 2004-es felülvizsgálata során eleget tettek. Az uniós közbeszerzési irányelvek felülvizsgálatának lehetővé kellene tennie a jelenlegi jogi keret teljes mértékű kiaknázását a szociális és környezetvédelmi kritériumok közbeszerzési szerződésekbe való integrációját illetően, amennyiben ezek a kritériumok összhangban állnak az uniós jogalkotás alapvető elveivel.⁽⁸⁾

2.12 Külső dimenzió (24)

Az EGSZB úgy véli, hogy az európai vállalkozások globális piacokon való versenyképességének megőrzésére irányuló javaslat az egyik kiemelten fontos terület, mivel az egységes piacot nem lehet különválasztani a globális versenytől. Szükség van arra, hogy egy sokkal erőteljesebb pozíciót képviseljünk a fő kereskedelmi partnerekkel folytatott tárgyalások során a szabályozási konvergencia ösztönzése és az uniós szabványokon alapuló nemzetközi szabványok elfogadása érdekében. A belső piac külső dimenziója és a tisztességes kereskedelmi szabályok

alkalmazása nemcsak a vállalatok versenyképessége szempontjából alapvető fontosságú, hanem azért is, hogy szociális és környezetvédelmi modellünket megvédjük a versenytorzulástól. A globális versenyképesség ösztönzése azonban nem válhat a fogyasztói és polgárjogok érvényesítésének kárára.

2.13 Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés / Kollektív jogorvoslat (46)

Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés alapvetően fontos ahhoz, hogy a fogyasztók bizalommal tekintsenek az egységes piacra. Az alternatív vitarendezési mechanizmusokról és a kollektív jogorvoslatról szóló jelenlegi konzultációknak – melyeket az Európai Parlament⁽⁹⁾ és a Monti-jelentés sürgetett – jogalkotási javaslatokhoz kell vezetniük az Európai Bizottság részéről. Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság 2011. évi munkaprogramjában tervezett, az alternatív vitarendezési mechanizmusokról szóló jogalkotási javaslatot, és támogatja annak gyors elfogadását. Mindez azonban önmagában nem szavatolja azt, hogy a javaslatokat megfelelő időben előterjesztik, vagy hogy azok biztosítják a gondosan megtervezett és hatékony, a fogyasztókat és vállalatokat átgondolt eszközrendszerrel ellátó, az indokolatlan jogvitákat elkerülő mechanizmusok eredményes alkalmazását.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Staffan NILSSON

⁽⁸⁾ Lásd az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló 2004/18/EK irányelv 1. és 4. preambulumbekendését.

⁽⁹⁾ Jelentés egységes piac létrehozásáról a fogyasztók és az állampolgárok számára (előadó: Louis GRECH európai parlamenti képviselő).

MELLÉKLET

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Véleményéhez

A következő módosító indítványt – amely esetén legalább a tagok egynegyede igennel szavazott – a vita folyamán elutasították:

A 2.3. pont a következőképpen módosítandó:**Általános érdekű szolgáltatások (25)**

Az Európai Bizottság vállalja, hogy 2011-ben közleményt és intézkedéscsomagot fogad el az általános érdekű szolgáltatások tárgyában. Az EGSZB üdvözli a közszolgáltatások értékelésének támogatására és az általános hozzáférés előtti akadályok megszüntetésére vonatkozó kezdeményezést, és ismételen kéri egy kötelező érvényű keretirányelv kidolgozását. ⁽¹⁾ Ennek kapcsán utal a Szerződésekhöz csatolt (26.) jegyzőkönyvre, amely az általános érdekű szolgáltatásokról szól. A közlemény és más, a közszolgáltatásokkal kapcsolatos intézkedések céljának annak kell lennie, hogy támogassák a tagállamokat közszolgáltatásaiknak az általános érdekű szolgáltatásokról szóló jegyzőkönyvvel összhangban történő kifejlesztésében és javításában. A közszolgáltatások értékelése részeként kritikus és részletes módon elemezni kell a korábbi liberalizációkat, az értékelést pedig az összes jelentős érdekcsoport részvételével kell elvégezni. Az EGSZB különösen fontosnak tartja a minőségi színvonal és az elérhetőség fenntartását, ideértve azt a lehetőséget is, hogy a verseny fokozása érdekében könnyen lehessen szolgáltatót váltani. Az EU-nak szakéletelemre kellene szert tennie abban, hogy – az általános érdekű szolgáltatásokról szóló jegyzőkönyvvel összhangban – felmérje az összes egszeges piaci kezdeményezés és más uniós kezdeményezések hatását a közszolgáltatásokra.

Indokolás

Az európai társadalom számára alapvetően fontosak a jól működő, költséghatékony és színvonalas közszolgáltatások. Ezek a szolgáltatások javítják életminőségünket, és jelentős részt vállalnak a területi és társadalmi kohézió támogatásából Európában.

A 2009. évi Lisszaboni Szerződés feleslegessé tette, hogy az általános érdekű szolgáltatásokhoz kötelező erejű keretirányelv formájában új horizontális jogi keret dolgozzunk ki. A Lisszaboni Szerződés ugyanis a Szerződésekhöz csatolta a (26.) jegyzőkönyvet, amely az általános érdekű szolgáltatásokról szól. E fejlemény miatt az EGSZB 2005-ös véleményében megfogalmazott kérésre való utalás már nem időszerű.

A szavazás eredménye:

Mellette:	42
Ellene:	53
Tartózkodott:	19

(1) Az EGSZB CESE 121/2005. sz. véleménye, HL C 221., 2005.9.8., 17. o., előadó: Raymond HENCKS, társelőadó: Bernardo HERNÁNDEZ BATAILLER.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 2000/25/EK irányelvnek a kibocsátási szakaszok keskeny nyomtávú traktorokra való alkalmazásának tekintetében történő módosításáról

(COM(2011) 1 végleges – 2011/0002 (COD))

(2011/C 132/09)

Főelőadó: **Brendan BURNS**

2011. február 2-án a Tanács és 2011. január 20-án az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke értelmében kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 2000/25/EK irányelvnek a kibocsátási szakaszok keskeny nyomtávú traktorokra való alkalmazásának tekintetében történő módosításáról

COM(2011) 1 végleges – 2011/0002 (COD).

Az EGSZB elnöksége 2011. január 18-án megbízta az „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekciót a bizottsági munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011 március 15–16-án tartott 470. plenáris ülésén (a 2011. március 16-i ülésnapon) főelőadót jelölt ki Brendan BURNS személyében, továbbá 147 szavazattal, 7 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összegzés és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) határozottan úgy véli, hogy a mezőgazdasági és erdészeti traktorok hajtására szánt motorok káros szén-monoxid-, nitrogén-oxid-, szénhidrogén- és részecsk kibocsátásának csökkentése elengedhetetlenül fontos az EU által megfogalmazott levegőtisztasági szint eléréséhez.

1.2 Az EGSZB szerint az emberi egészség és a környezet javát szolgáló jogszabályokat megbízható technikai, gazdasági és társadalmi értékelésekre kell alapozni.

1.3 A független tanulmányokból és az Európai Bizottság által gyűjtött adatokból az EGSZB szerint az derül ki, hogy több időre van szükség az alkalmas utókezelő rendszerek kifejlesztéséhez, illetve felszerelésükhöz azokra a specifikus traktorokra, amelyek megfelelnek a csúcsműködésű növények – mindenképp a szőlő – termesztésével szemben támasztott követelményeknek.

1.4 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy a 2000/25/EK irányelv 4. cikkében megadott időpontokat 3 évvel halasszák el a T2, C2 és T4.1 kategóriájú traktoroknak a III. B. és a IV. szakasz szerinti típusjóváhagyása és forgalomba helyezése tekintetében.

1.5 Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy a javaslat kidolgozását megelőző vizsgálatok nem igazolják kellő határozottsággal, hogy a szóban forgó traktorok meg tudnak majd felelni a IV. szakasznak.

1.6 Az EGSZB ajánlja, hogy az Európai Bizottság – elegendő időt igénybe véve (ajánlott határidő: 2014 vége) – a technológia megfelelő fejlődésének függvényében folytassa a IV. szakasz

megvalósíthatóságának vizsgálatát, és ha szükséges, javasoljon további módosításokat a IV. szakasz keskeny nyomtávú traktorokra való alkalmazásával kapcsolatos követelmények vagy ütemezés tekintetében.

1.7 Az EGSZB ajánlja, hogy a nem közúti mozgó gépek és berendezések, valamint a traktorok kipufogógáz-kibocsátására vonatkozó jogszabályok jövőbeli módosításai mindig közös és részletes hatáselemzés tárgyát képezzék, és a jogszabályokat – megfelelő vizsgálatok és egy lehetséges felülvizsgálat nélkül – ne terjesszék ki más berendezéstípusokra.

1.8 Mivel a nem közúti mozgó gépek és berendezések motorjainak kipufogógáz-kibocsátására vonatkozó jogszabályoknak a 97/68/EK irányelvet illető módosításai automatikusan átterjednek a traktorokra vonatkozó (2000/25/EK) irányelvre, az EGSZB ajánlja, hogy az Európai Bizottság a hatáselemzések során vegye figyelembe általánosságban a traktorok, és különösen a keskeny nyomtávú traktorok specifikus jellemzőit még akkor is, ha ezek a traktorok nem tartoznak a 97/68/EK irányelv hatókörébe.

2. Bevezetés

2.1 A 2000/25/EK irányelv a mezőgazdasági és erdészeti traktorokban alkalmazott, 18–560 kW teljesítményű kompressziós gyújtású motorokkal foglalkozik. Az irányelv meghatározza a szén-monoxid, a nitrogén-oxidok, a szénhidrogének és a részecsk kibocsátási határértékeit. A kipufogógázokra és részecskékre vonatkozó határértékek szakaszonként szakaszonként – azaz a szakaszonként meghatározott időpontról időpontra – szigorodnak. A következő, már kitűzött szakaszok a III. B. (2011. január 1-jétől) és a IV. (2014. január 1-jétől).

2.2 A mezőgazdasági és erdészeti traktorok kipufogógáz-kibocsátásának határértékeit 2005-ben módosították. Annak idején a nem közúti mozgó gépek és berendezések motorjaira

érvényes előírásokat (lásd a 2004/26/EK irányelvvel módosított 97/68/EK irányelvet) mindennemű hatáselemzés nélkül terjesztették ki a mezőgazdasági traktorokra, így nem vizsgálták meg az adott követelmények technikai megvalósíthatóságát sem. Másfelől az irányelv 4. cikkének (8) bekezdése előírja, hogy a III. B és a IV. szakasz kötelezővé tétele előtt megvalósíthatósági tanulmányt kell készíteni.

2.3 Az elmúlt 40 évben Európában specifikus traktorokat fejlesztettek ki, hogy ezekkel biztosítsák a gépi munkavégzést a különleges természetű ágazatokra, például a szőlőkre, gyümölcsösökre stb. jellemző egyedi terepeken, főként Közép- és Dél-Európában. Ezek a funkcionális követelmények kizárólag az európai termelésre jellemzők, és a szóban forgó specifikus traktorokat csak erre a piacra fejlesztették. Az ilyen jellegű termeléshez használatos mezőgazdasági és erdészeti traktorokat a traktorokra vonatkozó 2003/37/EK keretirányelv a T2, C2 és T4.1 kategóriába sorolja, és általánosságban keskeny nyomtávú traktoroknak nevezi.

2.4 A traktorokkal párhuzamosan a specifikus természetű módokat is fejlesztették⁽¹⁾ a növények hozamának és minőségének optimalizálása érdekében. A természetbeli újításokat a keskeny nyomtávú traktorok meglete teszi lehetővé, következésképpen mára ezek a traktorok és az EU egyes legszínvonalasabb és legjövődelműbb természetű ágai teljes mértékben függenek egymástól.

2.5 A III. B és a IV. szakasz szigorú követelményei között szerepel, hogy a motorokat utókezelő rendszerekkel kell felszerelni, amelyek a motorok méretéhez képest igen nagyok, és felszerelésüket komolyan gátolják a velük szemben támasztott működési követelmények. A kérdéses traktorokban ugyanolyan motorokat használnak, mint a többi traktorban; a legfontosabb különbséget a motorház mérete és a motorház körüli tér korlátozottsága jelenti.

2.6 A traktorgyártók számára megoldhatatlan feladat, hogy utókezelő rendszerekkel felszerelt motorokat építsenek a járműbe, és közben továbbra is megfeleljenek a szóban forgó gépek alapvetően fontos formatervezési jellemzőit – a méretet és a fordulékonyt – illető működési követelményeknek.

2.7 Ezeket a következtetéseket az Európai Bizottság megbízásából készített több tanulmány is igazolja, azt javasolva egyben, hogy a kérdéses traktorok teljes körű felmentést, vagy legalább 5 év haladékot kapjanak a III. B. és a IV. szakaszt illetően.

2.8 Évente mintegy 26 000 ilyen jellegű traktort értékesítenek, ami az EU-ban az új traktorok piacának mintegy 16 %-át jelenti. Lépni kell, különben a III. A. szakasznak megfelelő, modern traktorokat nem engedik be a piacra. Ezzel megszűnne az általuk biztosított környezeti előny, és mintegy 80 000

mezőgazdasági dolgozó komolyabb biztonsági kockázatoknak lenne kitéve, mivel a régebbi traktorokból számos, napjainkban már elterjedt biztonsági felszerelés hiányzik. 3 000 – kivétel nélkül az EU-ban működő – munkahely mehet veszendőbe a traktorgyártási ágazatban és az ágazatot alkatrészrel ellátók körében.

3. Az irányelv módosítására irányuló javaslat

3.1 A javaslat úgy módosítaná a 2000/25/EK irányelvet, hogy három évvel elhalasztaná a T2, C2 és T4.1 kategóriájú traktorokra a III. B. és a IV. szakaszban vonatkozó követelményeket.

4. Általános észrevételek

4.1 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság megközelítését, amely összhangban áll a hatodik környezetvédelmi cselekvési programmal (COM(2001) 31 végleges).⁽²⁾ E program megerősíti, hogy szükség van a levegőminőség javítására a kipufogógáz-kibocsátás kibocsátó általi csökkentése révén, ugyanakkor a csökkentések mértékét megbízható tudományos ismeretanyag és gazdasági értékelések, illetve hiteles és aktuális adatok és információk alapján kell meghatározni.

4.2 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság javaslatát, mely szerint a III. B. és a IV. szakaszra a fenti elveket kell alkalmazni.

4.3 Másfelől, az EGSZB szerint továbbra is bizonytalan, hogy valóban lehetséges lesz-e a IV. szakasznak megfelelő motorok beépítése a keskeny nyomtávú traktorokba úgy, hogy azok továbbra is teljesíteni tudják a működésükkel szemben támasztott követelményeket. Az Európai Bizottság nyomon szeretné követni a haladást a III. B. és a IV. szakasz határértékeinek elérése felé, ezért fontos számára annak figyelemmel kísérése, hogy az idők során milyen műszaki előrelépésekre kerül sor az ágazatban.

4.4 Az EGSZB ajánlja, hogy az Európai Bizottság által javasolt nyomonkövetési folyamat részeként még a IV. szakasz kötelezővé válása előtt készüljön jelentés, amely megvizsgálja a IV. szakasz megvalósíthatóságát a keskeny nyomtávú traktorok számára, és esetleges módosításokat javasol az irányelvhez.

4.5 Az EGSZB úgy véli, hogy a 2000/25/EK irányelv 2005-ös módosítása, amely a III. B és a IV. szakaszt a nem közúti mozgó gépekről és berendezésekről általánosságban a mezőgazdasági és erdészeti traktorokra, és különösen a specifikus traktorokra is kiterjeszti, semmiféle hatáselemzés tárgyát nem képezte, és ez a hiányosság vezetett ahhoz, hogy most újabb módosításra van szükség.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽¹⁾ Többek között jelentős gazdasági támogatással az EU részéről, az általános uniós agrárpolitika részeként.

⁽²⁾ HL C 154. E, 2001.5.29., 218. o.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Mozgásban az ifjúság – Kezdeményezés a fiatalokban rejlő potenciál felszabadítására az Európai Unióban megvalósítandó intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés érdekében

(COM(2010) 477 végleges)

(2011/C 132/10)

Előadó: **Pavel TRANTINA**

Társelőadó: **Juan MENDOZA CASTRO**

2010. szeptember 15-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Mozgásban az ifjúság – Kezdeményezés a fiatalokban rejlő potenciál felszabadítására az Európai Unióban megvalósítandó intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés érdekében

COM(2010) 477 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2011. február 24-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a március 15-i ülésnapon) egyhangúlag elfogadta az alábbi véleményt.

1. Az ajánlások összefoglalása

1.1 Az EGSZB tudatában van annak, hogy nagy figyelmet kell fordítani a fiatalokra, akiket súlyosan érint a jelenlegi gazdasági válság. Elismeri a „Mozgásban az ifjúság” kezdeményezés hasznosságát az „Európa 2020” stratégia intézkedéseinek szerves részeként, és üdvözli a közleményben felvázolt átfogó rendelkezéseket. Az EGSZB kész hozzájárulni ezek végrehajtásához azáltal, hogy egyesíti erőit a szociális partnerekkel és a civil szervezetekkel a kezdeményezés népszerűsítése érdekében, valamint azzal, hogy rámutat a kezdeményezés azon hiányosságaira, amelyekre az európai uniós ifjúsági stratégia kiterjed.

1.2 Az EGSZB kiemeli, hogy a „Mozgásban az ifjúság” kezdeményezésben javasolt célkitűzések teljesülését figyelemmel kell kísérni, és az előrehaladást egyértelmű mutatókat alkalmazva kell mérni, hogy a tagállamok fokozhassák erőfeszítéseiket, ha a célok nem teljesülnének időben.

1.3 Most, hogy a gazdasági válság kikényszerítette a költségvetési prioritások felülvizsgálatát, az EGSZB aláhúzza annak jelentőségét, hogy lehetőség szerint megőrizzük, sőt, növeljük a nemzeti és uniós szinten a fiatalok oktatásához, képzéséhez és foglalkoztatásához rendelt erőforrások hatékony felhasználását. A gazdasági fellendülést célzó politikáknak elő kell mozdítaniuk a stabil munkahelyek teremtését, és meg kell akadályozniuk, hogy a fiatalok megszakítsák tanulmányaikat.

1.4 Az EGSZB támogatja a szakmai gyakorlatok magas színvonalú keretének kialakítását, és üdvözli a fiatalok tanulmányi, szakmai gyakorlati és tanulószerveződéses gyakorlati képzési tevékenységet célzó szabad mozgása előtt álló jogi és adminisztratív akadályok felszámolására irányuló intézkedéseket.

1.5 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság arra vonatkozó kezdeményezését, hogy támogassák a nem formális tanulás hitelesítését és a formális oktatási rendszeren kívül szerzett ismeretek nagyobb fokú elismertségét (például az európai készségútlevele révén). A hitelesítés módjairól szóló vitának a nyújtott oktatás és képzés minőségével, felügyeletével és nyomon követésével is kiemelten foglalkoznia kell. Az EGSZB ugyanakkor figyelmeztet arra, hogy a nem formális tanulást ösztönző intézkedéseknek mindenki javát kellene szolgálniuk, tehát nemcsak a hátrányos helyzetű fiatalokra kellene irányulniuk.

1.6 Az EGSZB üdvözli az olyan nemzeti szintű eszközök kifejlesztését, mint az „ifjúsági garancia”, amely segíti a fiatalokat abban, hogy az iskolapadból a munkaerőpiacra lépjenek. Azonban úgy véli, hogy az egyéb kezdeményezések egy része további vizsgálatot igényel a végrehajtása előtt. Ez az alábbiakra igaz: a felsőoktatási eredmények összehasonlítása, a „Mozgásban az ifjúság” kártya bevezetése, a „Your first EURES job” [első EURES-állásod] kezdeményezés elindítása és a „Progress” nevű európai mikrofinanszírozási eszköz jövőjének a kidolgozása.

1.7 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy meghatározzák a leghatékonyabb lépéseket a fiatalok foglalkoztatásának elősegítésére. Ezek között a következők találhatók: képzési programok, szociális biztonsági intézkedések és ellátások aktív munkaerő-piaci intézkedésekkel kombinálva, toborzási támogatások, valamint megfelelő munkabér- és szociális biztonsági megállapodások, továbbá pályaaorientáció. Az EGSZB aláhúzza, hogy e lépéseket a szociális párbeszéd és a civil társadalommal folytatott eszmecsere eszközének fokozott alkalmazásával kell megtenni.

1.8 A kezdeményezés valóban kiemeli az oktatást és a foglalkoztatást, azonban nem helyez elegendő súlyt a szociális tőke fejlesztésére és a fiataloknak az európai civil társadalomban való részvételére. Ezenkívül az inkluzív növekedést is be kell építeni prioritásként a fiatalokat célzó stratégiákba, és be kell vezetni az olyan, szükséges végrehajtási eszközöket, mint a „Cselekvő ifjúság” program megőrzése és megerősítése.

1.9 Az EGSZB sajnálja, hogy kimaradtak a kezdeményezésből az európai ifjúság szociális és polgári szerepét kialakító és megerősítő tevékenységek. A „Mozgásban az ifjúság” cím tartalmának tükröződnie kellene a közleményben, mivel nem csupán arról van szó, hogy a fiatalokra irányuló és őket célzó fellépésekre van szükség, hanem arról is, hogy azokat velük együttműködésben kell végrehajtani, kiemelve aktív részvételük szükségességét a javasolt tevékenységek megvalósításában. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a szükséges tevékenységekkel bővítse ki a kezdeményezést.

1.10 Az EGSZB azt ajánlja, hogy a kezdeményezés saját honlapján található új információcsomagot illesszék be a már létező, információforrásul szolgáló fórumok (PLOTEUS, YOUTH stb.) tartalmába. Meglévő honlapok új adatokkal való kiegészítése sikeresebb lehet, és könnyebb hozzáférést biztosíthat az információhoz a fiatalok számára.

1.11 A szakmai gyakorlatoknak vonzóbbá kellene válniuk, és minden érintett érdekeit tükrözniük kellene, a tagállamoknak pedig – különféle ösztönzőkkel – arra kellene ösztönözniük a munkaadókat, hogy a fiatalok számára több lehetőséget teremtsenek szakmai gyakorlatokra, majd több és jobb munkahelyet hozzanak létre számukra.

1.12 Az EGSZB üdvözli az Európai Szociális Alap (ESZA) alkalmazásának tulajdonított jelentőséget. Amikor a tagállamokkal az új pénzügyi terven belüli költségvetési előirányzatokról tárgyal, az Európai Bizottságnak arra kellene összpontosítania, hogy elegendő forrást rendeljenek az ESZA-kezdeményezésekhez, és különösen a fiatalokkal kapcsolatosakhoz.

1.13 Az EGSZB közelről meg fogja vizsgálni, hogy milyen lehetőségek rejlenek az európai diákhitelrendszerben a már rendelkezésre álló eszközökkel összhangban.

2. Az európai bizottsági javaslat lényegi tartalma

2.1 Az „Európa 2020” stratégia ambiciózus célokat tűz ki az EU-beli intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés érdekében. Ennek megvalósításában a fiatalok döntő szerepet játszanak. A mindenki számára elérhető, színvonalas oktatás és képzés, a sikeres és tartós munkaerő-piaci integráció, a tisztességes és megfelelően fizetett munka, és a fokozott mobilitási lehetőségek elengedhetetlenek **a fiatalokban benne rejlő potenciál felszabadításához** ⁽¹⁾ és így az „Európa 2020” stratégia célkitűzéseinek megvalósításához. Ezáltal válik a **„Mozgásban az ifjúság”** kezdeményezés a benne foglalt intézkedések révén a stratégia egyik kiemelt javaslatává.

2.2 A „Mozgásban az ifjúság” célja, hogy megerősítse az európai oktatási és képzési együttműködés stratégiai keretét („Oktatás és képzés 2020”) meghatározó célkitűzéseket és prioritásokat, és végrehajtsa az alábbi célok elérésére irányuló intézkedéseket:

- javítani a fiatalok azzal kapcsolatos kilátásait, hogy sikeresen a munkaerőpiacra lépjenek, és ott is maradjanak;
- hozzáférést biztosítani több fiatal számára a felsőoktatási lehetőségekhez;
- az oktatást és a szakképzést jobban igazítani hozzá a fiatalok igényeihez;
- biztosítani, hogy 2020-ban már minden, erre törekvő európai polgár részt vehessen külföldi oktatásban vagy képzésben;
- mérsékelni a fiatalok munkanélküliségét, növelni a számukra elérhető állások számát, ösztönözni a diákok vállalati szakmai gyakorlatát, és elősegíteni a vállalkozási kedvüket fokozó munkatapasztalat-szerzést;
- jobban tájékoztatni a mobilitást előmozdító uniós eszközökről, így főként a külföldi tanfolyamokról, képzésekről és szakmai gyakorlati lehetőségekről.

2.3 A kiemelt területek mindegyikén **egy sor kulcsfontosságú új tevékenység** került meghatározásra. Olyan javaslatokat tartalmaznak, amelyek feladata az e prioritások teljesítéséhez való konkrét hozzájárulás.

(¹) COM(2010) 477 végleges.

3. Az EGSZB általános megjegyzései a bizottsági közlemény kapcsán

3.1 A „Mozgásban az ifjúság” kiemelt kezdeményezés összhangban van az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést célzó Európa 2020 stratégiával. Hangsúlyozza az új holisztikus megközelítést, lévén, hogy a fiatalok képzésére és foglalkoztatására irányuló politikát egyéb kiemelt kezdeményezésekkel és az öt kiemelt uniós célkitűzéssel szorosan összefüggőnek tekinti. Az EGSZB aláhúzza, hogy az uniós és nemzeti szintű szakpolitikáknak összhangban kell lenniük, a nem kormányzati érdekelteknek pedig kulcsszerepet kell játszaniuk.

3.2 Az EGSZB hangsúlyozni szeretné, hogy a kezdeményezésre a legsúlyosabb gazdasági válság fényében kell tekinteni, amellyel Európának a közelmúltban szembe kellett néznie. Ezt nem szabad figyelmen kívül hagyni, mivel a kitűzött cél a fiatalokban rejlő potenciál felszabadítása „az Európai Unióban megvalósítandó intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés érdekében”. Helyénvaló feltenni a kérdést, hogy hogyan érinti a válság a munkahelyek biztonságát, a szociális jogokat, valamint a tanulmányi és munkavégzési célú mobilitásra irányuló összes tervet és projektet. Az EGSZB fontosnak tartja kiemelni az összefüggéseket a napjainkban bevezetett gazdaságorientált intézkedések, valamint az azok által a fiatalok számára igen hasznos, meglévő európai programokra és projektekre esetleg gyakorolt hatás között. El kell kerülni a támogatások megkurvitását. Épp ellenkezőleg, a rendelkezésre álló erőforrásokat célirányosabban kell felhasználni, és – lehetőség szerint – növelni kell.

3.3 Az EGSZB elismeri a „Mozgásban az ifjúság” kezdeményezés értékét az Európa 2020 stratégia intézkedéseinek szerves részeként, és üdvözli a közleményben felvázolt átfogó rendelkezéseket. A kezdeményezés elsődleges feladata, hogy hatékonyabban kapcsolja össze a különféle, már létező, illetve jövőbeli intézkedéseket és projekteket a fent említett célok elérése lehetőségeinek javítása érdekében. Az EGSZB sajnálja, hogy kimaradtak a kezdeményezésből az európai ifjúság szociális és polgári szerepét kialakító és megerősítő tevékenységek. A „Mozgásban az ifjúság” cím tartalmának tükröződnie kellene a közleményben, mivel nem csupán arról van szó, hogy a fiatalokra irányuló és őket célzó fellépésekre van szükség, hanem arról is, hogy azokat velük együttműködésben kell végrehajtani, kiemelve aktív részvételük szükségességét a javasolt tevékenységek megvalósításában. Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a szükséges tevékenységekkel bővítse ki a kezdeményezést.

3.4 Mivel a kezdeményezés két rendkívül fontos területre, az oktatásra és a foglalkoztatásra irányul, az EGSZB értékeli, hogy előtérbe helyezi a mobilitást, a vonzerőt és a minőséget, így illeszkedve az európai oktatási és képzési együttműködés stratégiai keretéhez („Oktatás és képzés 2020”), és különösen az 1. és 2. stratégiai célkitűzéshez. Nagy jelentőséggel bír, hogy a kezdeményezés különös súlyt fektet a fokozott tanulmányi mobilitásra, a felsőoktatás korszerűsítésére, az informális és nem formális tanulás hitelesítésére, valamint az oktatásba és a szakképzésbe történő tartós és eredményes beruházás garantálására.

3.5 Az EGSZB azt is kedvezően fogadja, hogy a kezdeményezés hangsúlyozza a kapcsolatot a célkitűzések, továbbá az európai képzési keretrendszer, a nyitottabb oktatási

rendszerek, a jobb pályaorientáció, valamint az oktatási szervek és a munkáltatók partnerségeinek folyamatos megvalósítása között. (?) Az EGSZB azt ajánlja, hogy a „Mozgásban az ifjúság” kezdeményezés végrehajtása során elsősorban arra összpontosítsanak, hogy az oktatási rendszereket nyitottabbá tegyék, és hozzáigazítsák a társadalom és a munkaerőpiac igényeihez azáltal, hogy eredményesen összehangolják a kezdeményezést a tanulmányi mobilitás olyan meglévő eszközeivel, mint a Euro-pass, vagy az európai kreditátviteli és -gyűjtési rendszer (ECTS), és ösztönzik az együttműködést az oktatási intézmények és a munkaadók, valamint a szakszervezetek, a diákok és az egyéb érdekelt felek között.

3.6 A kezdeményezés valóban kiemeli az oktatást és a foglalkoztatást, azonban nem helyez elegendő súlyt a szociális tőke fejlesztésére és a fiatalok támogatására az európai civil társadalomban. E tekintetben a kezdeményezés nem felel meg kellőképpen a „Befektetés és az érvényesülés elősegítése” elnevezéssel 2009-ben elfogadott új uniós ifjúsági stratégia célkitűzéseinek és a fiatalokat célzó tevékenységeknek, illetve a Lisszaboni Szerződés azon célkitűzésének sem (165. cikk (2) bekezdés), hogy erősítsék a polgári vetületet és ösztönözzék a fiatalokat arra, hogy részt vegyenek Európa demokratikus életében. Ki kell térni az üzleti világhoz közvetlenül kapcsolódó kulcskompetenciákra (pl. az újító vagy vállalkozói szellemre), az állampolgári ismeretek oktatására, a szolidaritás és a társadalmi kohézió megerősítésére (vagyis a fiatalok teljes körű részvételére a szociális menetrend különböző elemeiben), a szükséges támogató intézkedéseket pedig ki kell dolgozni, illetve ki kell bővíteni velük a kezdeményezést.

3.7 Ezenkívül az inkluzív növekedést is be kellene prioritásként építeni a fiatalokat célzó stratégiákba, és be kellene vezetni a végrehajtásukhoz szükséges olyan eszközöket, mint a „Cselekvő ifjúság” program megőrzése és megerősítése.

3.8 A megkülönböztetés tilalmának egyes vonatkozásait egyértelműbben bele kellene foglalni a kezdeményezésbe. Az EGSZB azt javasolja, hogy a kezdeményezést egészítsék ki olyan intézkedésekkel, amelyek a fiatal nők és férfiak közötti bérszakadék problémáját igyekeznek megoldani. Foglalkozni kellene a helybeliek és a migráns háttérrel rendelkezők helyzetének eltéréseivel, valamint az azonos feltételek elérése, illetve képzések megszerzése terén tapasztalt problémáikkal. A hátrányos helyzetű fiatalok munkaerő-piaci integrációja is megfelelő figyelmet kellene, hogy kapjon.

3.9 A kezdeményezésben javasolt célkitűzések teljesülését figyelemmel kellene kísérni, és az előrehaladást egyértelmű mutatókat alkalmazva kellene mérni, hogy a tagállamok fokozhassák erőfeszítéseiket, ha e célok nem teljesülnének időben.

3.10 A következő fejezetben az EGSZB megvizsgálja a közleményben meghatározott kiemelt területeket, továbbá megfogalmazza észrevételeit, és kiegészítő információkat nyújt a javasolt új kulcs-tevékenységek mindegyike kapcsán.

(2) Ez a lehető legszélesebb értelemben veendő, kiterjesztve mindenkire, aki valaki mást alkalmaz, és valamennyi (magán-, állami és nem kormányzati) szektorra.

4. A kulcskompetenciák elsajátítását és kiváló teljesítmény nyújtását eredményező modern oktatási és képzési rendszerek kialakítása

4.1 Tervezet előterjesztése az iskolai lemorzsolódás visszaszorításával foglalkozó tanácsi ajánlásra (2010)

4.1.1 Az iskolai lemorzsolódás mérséklése különösen fontos feladat, elsősorban néhány konkrét tagállam esetében. Ez egyben az Európa 2020 stratégia egyik fő célkitűzése, amely közvetlenül az „Oktatás és képzés 2020” stratégiai kerethez tartozó referenciaértékekből származik. Most, hogy a gazdasági válság költségvetési megszorításokhoz vezetett, az EGSZB aláhúzza annak jelentőségét, hogy – lehetőség szerint – megőrizzük, sőt, növeljük a nemzeti szinten az iskolai lemorzsolódás megelőzéséhez rendelt erőforrásokat.

4.2 A szövegértési készséggel foglalkozó magas szintű szakértői csoport létrehozása (2010)

4.2.1 Az EGSZB támogatja azokat a módszereket, amelyek eredményesnek bizonyultak az alsó-, közép- és felsőfokú oktatásban részt vevő diákok képességeinek javításában, és az írástudatlanság EU-beli megszüntetésében. Ezenkívül aláhúzza azoknak a programoknak a jelentőségét, amelyek szociálisan hátrányos helyzetű, illetve migráns háttérű fiatalokra irányulnak. Fontos, hogy a magas szintű szakértői csoport lehetőséget teremtsen a párbeszédre és a konzultációra a szociális partnerekkel és a civil szervezetekkel.

4.3 A szakképzés vonzerejének és színvonalának növelése, és elérhetőségének fokozása

4.3.1 A Cedefoppal folytatott konzultáció alapján az EGSZB felhívja a figyelmet annak szükségességére, hogy felülvizsgáljuk oktatási, képzési, tanulási és szakképzési stratégiáinkat. Az alábbiakra van szükség:

- célirányosabb oktatás és képzés;
- az ismeretek és képességek szélesebb skálájának elismerése és megbecsülése;
- az ismeret- és képességbeli eltérések mérséklése;
- az új tanulási környezetek támogatása;
- az oktatási és képzési intézmények és struktúrák nyitottabbá tétele, valamint
- az egyéni szükségletek figyelembevétele.

4.3.2 Az EGSZB ezért üdvözli a bruges-i kommunikét, amely az európai szakképzési együttműködés fokozására irányul, és amely 11 hosszú távú stratégiai célkitűzést határoz meg az elkövetkező évtizedre (2011–2020). Az EGSZB támogatja a szakképzés minőségének uniós szintű javítását. A szakképzésnek kellene lennie az egyik első olyan új célterületnek, amelynek kedvez a nagyobb fokú mobilitás.

4.4 Javaslat a szakmai gyakorlatok minőségi keretrendszerére

4.4.1 Az EGSZB kedvezően fogadja azon intézkedéseket, amelyek megszüntetik a fiatalok szakmai gyakorlati célú szabad mozgásának jogi és adminisztratív akadályait. A fiatalokkal folytatott strukturált párbeszéd során egy másik alapvető problémára is rámutattak: ez a szakmai gyakorlatok minősége az egyes tagállamokban. Az európai keret kapcsán tehát nemzeti szinten vitát kellene nyitni a szakmai gyakorlatokról, a tanuló-szerződéses gyakorlati képzésekről és a fiataloknak ajánlott munkaszerződések minőségéről. A szakmai gyakorlatnak a tanterv részét kellene képeznie, és számottevő oktatási elemet kellene tartalmaznia, amelynek révén a fiatalok stabil, magas színvonalú, megfelelően fizetett és megkülönböztetéstől mentes álláshoz juthatnak a későbbiekben.

4.4.2 A szakmai gyakorlatok minőségi keretére irányuló követelménynek minden, valódi munkakörnyezetben megvalósuló tanulási formára vonatkoznia kell, függetlenül attól, hogy formális oktatási program keretében zajlik-e, vagy mindennemű formális oktatási kereten kívül, önkéntes alapon történik. A szakmai gyakorlatnak nem szabad a szó valódi értelmében vett állást helyettesítenie, azonban lehetővé kellene tennie a gyakorlatot végzők számára a munka világába való akadálymentes belépéshez szükséges tudás elsajátítását. A szakmai gyakorlatot végző fiatalok számára anyagilag ellentételezni kellene az általuk folytatott valamennyi valódi, szakmai munkát, és társadalombiztosítási fedezetet kellene számukra nyújtani. Ahhoz, hogy e szakmai gyakorlatok hatékonyak és a munkaerő-piaci kereslethez igazítottak lehessenek, elengedhetetlen a **szociális partnerek** bevonása azok megtervezésébe, megszervezésébe, megvalósításába és finanszírozásába.

4.4.3 A szakmai gyakorlatoknak vonzóbbá kellene válniuk, és minden érintett érdekeit tükrözniük kellene, a tagállamoknak pedig – különféle ösztönzőkkel – arra kellene ösztönözniük a munkaadókat, hogy a fiatalok számára több lehetőséget teremtsenek szakmai gyakorlatokra, majd több és jobb munkahelyet hozzanak létre számukra, figyelembe véve az európai szociális partnerek által a társadalmi integrációnak kedvező munkaerő-piacokra vonatkozóan elfogadott keretszerződést.

4.5 Tervezet előterjesztése a nem formális és az informális tanulás támogatásáról és hitelesítéséről szóló tanácsi ajánlásra (2011)

4.5.1 Az EGSZB régóta alapvető fontosságúnak tekinti e kérdést, ezért támogatja, hogy további intézkedéseket hozzanak ezzel kapcsolatban. Különösen üdvözli, hogy nagy súlyt helyeznek a nem formális tanulás eredményeinek elismerésére. A hitelesítés lehetséges módjairól szóló vitának a nem formális oktatás minőségével, továbbá felügyeletével és nyomon követésével is kiemelten foglalkoznia kell. A nem formális tanulást ösztönző intézkedéseknek mindenki javát kellene szolgálniuk, tehát nemcsak a hátrányos helyzetű fiatalokra kellene irányulniuk (amint az a Közleményben olvasható). A nem formális tanulás – amelyre főként civil szervezetek nyújtanak lehetőséget önkéntes tevékenységen keresztül – jelentőségét az adja, hogy általa a fiatalok szert tehetnek a napjainkban szükséges ismeretekre és képességekre, így elsősorban kreativitásra, csapatszellemre, problémamegoldó képességre, nyelvtudásra, multikulturális tudatosságra, empátiára, továbbá kezdeményezőképeségre és felelősségtudatra.

4.5.2 Az informális tanulás érvényre juttatásában kulcsszerepet töltenek majd be mind a munkaadók, mind pedig a szakképzési és felsőoktatási intézmények.

4.5.3 A nem formális és informális tanulás elismerése kapcsán számos bevált gyakorlat létezik már a tagországokban, így például az ún. „Profilpass” Németországban, vagy a „Kulcsok az élethez” nevű kezdeményezés a Cseh Köztársaságban. Ezeket figyelembe kell venni a tanácsi ajánlás megfogalmazásakor. Az Európai Bizottságnak részt kellene vennie a bevált gyakorlatok megsokszorozásában és elemzésében, és számításba kellene vennie a fejlődésbeli, hagyományokat és körülményeket illető nagymértékű eltéréseket szerzte az EU-ban.

5. A felsőoktatás vonzerejének fokozása a tudásalapú gazdaság érdekében

5.1 *A felsőoktatás reformjának és modernizációjának támogatása egy közlemény (2011) révén, amely új, továbbfejlesztett menetrendet fogalmaz meg a felsőoktatás számára*

5.1.1 A felsőoktatási reformnak sokkal jelentősebb szerepet kellene betöltenie az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek megvalósításában, amelyek arra irányulnak, hogy az európai társadalmat az élvonalba juttassák a tudás, az innováció és a fejlődés tekintetében. A felsőoktatási rendszerek korszerűsítése – az európai felsőoktatási térségnek és a bolognai folyamat célkitűzéseinek megvalósítása, a civil társadalom és a magánszektor nagyobb mértékű bevonása, a felsőoktatási minőségbiztosítási rendszerek felülvizsgálata és megerősítése, valamint a társadalmi dimenzió jelentőségének elismerése az oktatásban – elő kellene, hogy segítse a fiatal diplomások munkaerő-piacra jutásának sikerét, és fel kellene, hogy számolja a többiek között a társadalmi, a nemek közti és a nemzeti hovatartozással összefüggő egyenlőtlenségekkel kapcsolatban még létező, az oktatásban való egyenlő részvételt gátló akadályokat.

5.2 A felsőoktatási eredmények összehasonlítása

5.2.1 Mivel az egyik cél referenciaértékek meghatározása a felsőoktatási eredmények mérésére, az EGSZB aláhúzza annak fontosságát, hogy a kritériumokat óvatosan válasszák ki, oktatási szakértőkkel, civil szervezetekkel és a magánszektortól szoros együttműködésben, mivel igen érzékeny kérdéssről van szó. Az EGSZB egyetért azokkal az aggodalmakkal, amelyek az egyéb területeken alkalmazott értékelési és osztályozási módszerek esetleges kiterjesztésével kapcsolatosak, és kétli, hogy az EU illetékességébe tartozna egy új, többdimenziós egyetemi rangsorolási rendszer vagy skála kidolgozása.

5.3 Javaslat előterjesztése többéves stratégiai innovációs menetrendre (2011)

5.3.1 A stratégiai innovációs menetrend (2011) kapcsán az EGSZB felhívja az Európai Bizottság figyelmét az elmúlt néhány évben, a tárgyban megfogalmazott számos ajánlásra és véleményre ⁽³⁾.

⁽³⁾ Az EGSZB „A Közösség innovációs politikájának felülvizsgálata a változó világban” c. véleménye, HL C 354., 2010.12.28., 80. o. és „Beruházások a tudásba és az innovációba (lisszaboni stratégia)” c. véleménye, HL C 256., 2007.10.27., 17. o.

6. A határon átnyúló tanulási és munkavállalási mobilitás dinamikus fejlődésének támogatása a fiatalok körében

6.1 *Az uniós tanulási és mobilitási lehetőségekről tájékoztató, a „Mozgásban az ifjúság” kezdeményezésnek szentelt honlap létrehozása (2010)*

6.1.1 Az EGSZB azt javasolja, hogy az új információcsomagot az adatforrásként már létező fórumokba (PLOTEUS, YOUTH stb.) illesszék be, mivel meglévő honlapok új információval való kiegészítése sikeresebb lehet, és könnyebb hozzáférést biztosíthat az adatokhoz a fiatalok számára. A betölthető gyakornoki és önkéntesi posztok egységes adatbázisát is létre kellene hozni, és azt meg kellene jelentetni a fenti honlapokon.

6.2 *Tervezet előterjesztése tanácsi ajánlásra a fiatalok tanulmányi mobilitásának elősegítéséről (2010)*

6.2.1 Az EGSZB támogatja a fiatalok tanulmányi mobilitásának elősegítéséről szóló zöld könyv javaslataival összefüggő nyilvános konzultációk következtetéseinek végrehajtását, valamint a tanulmányi mobilitás fokozását célzó, konkrét intézkedések megerősítését. Maga tevékeny részt vállalt ebben 2009-ben, amikor is több hasznos ajánlást fogalmazott meg. ⁽⁴⁾ Támogató intézkedéseket kellene biztosítani a mobilitás keretében tett lépések előtt, alatt és után.

6.3 A „Mozgásban az ifjúság” kártya kifejlesztése

6.3.1 Nem eléggé egyértelmű a kezdeményezés azt illetően, hogy törekszik-e új kártya bevezetésére, vagy pedig csupán a meglévő „Youth 26” kártya megújítását célozza. Az új kártya bevezetése által elérhető értéktöbbletet pontosan meg kell határozni, és össze kell vetni a már létező kártyák által nyújtott lehetőségekkel.

6.4 *Tájékoztató megjelentetése a mobilitásban részt vevő diákok jogával kapcsolatos európai bírósági döntésekről (2010)*

6.4.1 Az EGSZB ezt kedvező intézkedésnek tekinti, és rámutat, hogy a bírósági döntéseket rugalmas, könnyen hozzáférhető és közérthető formákban kell közzétenni. A cél az, hogy ezeket középiskolás diákok is felhasználóbarátnak érezzék.

6.5 Javaslat európai készségútlevél bevezetésére (2011)

6.5.1 Az EGSZB támogatja az európai készségútlevél bevezetését. Úgy véli, hogy a jelenlegi útleveleket (vagyis a Europass-t és a fiataloknak szóló útlevelet) egy átfogó eszközben kellene ötvözni, amely egyetlen adatlapon tartalmazná a hagyományos önéletrajz elemeit, a formális oktatásban szerzett képesítéseket (amelyeket most a Europass részletez), valamint a nem formális és informális tanulmányokat. A fiatalokat elbizonytalanítja a folyamatosan átdolgozott, de végső soron továbbra is kevésbé hatékony eszközök nagy száma. Az európai készségútlevél sikere többek között attól függ majd, hogy hogyan látják azt

⁽⁴⁾ Az EGSZB „Zöld könyv a fiatalok tanulási mobilitásának előmozdításáról” c. véleménye, HL C 255., 2010.9.22., 81. o.

a munkáltatók, illetve hogyan használják a fiatalok, akik továbbra is igénybe kell, hogy vehessék a szükséges tanácsadó és támogató intézkedéseket.

6.6 A „Your first EURES job” kezdeményezés végrehajtása

6.6.1 Az EGSZB üdvözlöi a fiatalok elhelyezkedési kilátásait javító támogatás minden formáját. Úgy látja, hogy az EURES és a hasonló portálok továbbfejlesztése és az általuk nyújtott szolgáltatások minőségének javítása segíthet e tekintetben.

6.7 Az európai álláshelyfigyelő 2010 folyamán történő létrehozása

6.7.1 Az EGSZB üdvözlöi az európai álláshelyfigyelő rendszeres közzétételét, mivel hasznos és naprakész áttekintést nyújt az európai állás piac fejleményeiről.

6.8 A munkavállalók szabad mozgására vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtásának nyomon követése.

6.8.1 Az EGSZB elvben egyetért azzal, hogy a munkavállalók szabad mozgására vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtása kedvez a fiataloknak, és szorosabban nyomon kellene követni (ezt az intézkedést már egy ideje bevezették). Ugyanakkor az Európai Bizottság nem fogalmazza meg egyértelműen, hogy hogyan bonyolítják majd le a fiatalok mobilitására irányuló kezdeményezések és jogszabályok végrehajtásának nyomon követését.

7. A fiatalok foglalkoztatásának kerete

7.1 A fiatalok foglalkoztatásának elősegítésére irányuló leghatékonyabb intézkedések meghatározása

7.1.1 A fiatalok munkanélkülisége, amely már a válság előtt riasztó méreteket öltött, mára az európai munkaerőpiac egyik legaggasztóbb vonásává vált. Amint azt a kezdeményezés megfogalmazza: **„Elfogadhatatlanul nagy méreteket öltött a fiatalok munkanélkülisége, mára majdnem eléri a 21 %-ot. Ahhoz, hogy a 20–64 éves korú lakosság esetében kitűzött 75 %-os foglalkoztatási arányt elérjük, radikálisan fokozni kell a fiatalok munkaerőpiacra jutását.”** ⁽⁵⁾ Nem becsülhető alá azon intézkedések jelentősége, amelyek révén már a kezdetektől fogva biztosítható a fiatalok számára a magas színvonalú, tartós és megfelelően fizetett állás. Az EGSZB üdvözlöi a javasolt kezdeményezéseket, és kéri az Európai Bizottságot, hogy bírja rá a tagállamokat arra, hogy – a szociális partnerekkel és az egyéb érintett felekkel egyetértésben – vállaljanak határozottan kötelezettséget a fiatalok számára történő munkahelyteremtésre. Az EGSZB a dokumentum azon kijelentését is támogatja, amely

szerint: **„A pályakezdeők alkalmazására ösztönző erővel hathatnak a bérekről és a nem bérjellegű költségekről kötött megállapodások. Nem szabad azonban, hogy ezek bizonytalan helyzetet teremtsenek.** A kollektív tárgyalás szintén hozzájárulhat differenciált pályakezdeő bérek megállapításához”, betartva az „egyenlő, illetve egyenlő értékű munkáért egyenlő bér” elvét.

7.1.2 A fiatalok helyzetének javítása a mai munkaerőpiacon kulcseleme az európai versenyképesség növelésének. A siker érdekében végül is azt kell biztosítanunk, hogy a mostani fiatalabb generációk tehetsége jobban érvényesüljön, és ne vesszen kárba.

7.1.3 Az EGSZB támogatja az arra irányuló erőfeszítéseket, hogy meghatározzák a leghatékonyabb intézkedéseket a fiatalok foglalkoztatásának elősegítésére, így például az alábbiakat: képzési programok, szociális biztonsági intézkedések és ellátások aktív munkaerő-piaci intézkedésekkel kombinálva, toborzási támogatások, valamint megfelelő munkabér- és szociális biztonsági intézkedések. Az Európai Bizottság jogosan emeli ki a pályorientáció szerepét is. Amikor a fiataloknak döntenüik kell jövőbeli pályafutásukról, meg kell, hogy kapják a szükséges tájékoztatást a rendelkezésükre álló, különféle tanulmányi lehetőségekről, a megkívánt ismeretekről és képességekről, és a munkaerőpiacon várható fejleményekről, ahhoz, hogy terveiket mindehhez igazíthassák. Ez különösen igaz az első álláshely keresésekor és a megszerzésére való felkészüléskor.

7.2 Azon fiatalok szisztematikus figyelemmel kísérése, akik sem munkával nem rendelkeznek, sem tanulmányokat nem folytatnak, sem képzésben nem vesznek részt

7.2.1 A jelenlegi válság további következménye azon fiatalok számának a növekedése, akik sem munkával nem rendelkeznek, sem tanulmányokat nem folytatnak, sem képzésben nem vesznek részt. Eddig azonban nehéz volt átfogó képet alkotni arról, hogy mennyire komoly jelenségről van szó uniós szinten, és hogy hogyan hat ez a fiatalok mentális egészségére és jólétére. Az EGSZB ezért üdvözlöi az arra irányuló javaslatot, hogy ezentúl rendszeresen kísérjék figyelemmel ezt a jelenséget.

7.3 A PROGRESS program támogatásával új, az egymástól való tanulást ösztönző tanulási program indítása az európai állami foglalkoztatási szolgálatok számára (2010)

7.3.1 Az EGSZB támogatja e fellépést, és azt ajánlja, hogy az elsősorban a meglévő tevékenységek, források és tapasztalat-cserét célzó kezdeményezések egységesítésére irányuljon. Döntő fontosságú, hogy legyenek a tárgykörrel megbízott, hatékony állami foglalkoztatási szolgálatok. Egyes tagállamokban azonban e szolgáltatásokat magánügynökségek nyújtják, amelyek egy részének tevékenységét nem szabályozzák és felügyelik kellőképpen. Létfontosságú a stabil, magas színvonalú munkalehetőség nyújtása és a szociális jogok biztosítása. A szociális partnerek hozzájárulása e területen is alapvető jelentőségű.

⁽⁵⁾ Az Eurostat 2011. januári jelentése szerint a 27-tagú EU átlagos munkanélküliségi rátája 9,6 % volt. Ezen belül a fiataloké (vagyis a 25 év alattiaké) 21 %. A fiatalokat érintő munkanélküliségi aránya a legmagasabb Spanyolországban (43,6 %), Szlovákiában (36,6 %) és Litvániában (35,2 %) volt.

7.4 Intenzívebb kétoldalú és regionális politikai párbeszéd folytatása a fiatalok foglalkoztatásáról az Unió stratégiai partnereivel

7.4.1 Az EGSZB támogatja az olyan szervezetekkel folytatott két- és többoldalú együttműködés elmélyítését, mint az OECD, az „Unió a mediterrán térségért”, vagy a keleti partnerség, továbbá az EU által Latin-Amerikával és a karibi térséggel, valamint a Nyugat-Balkánnal és a világ azon régióival ápolt kapcsolatok szorosabbra fűzését, amelyekkel esetleg együttműködés alakítható ki a jövőben. Ez különösen a migráns háttérű fiatalok tekintetében érvényes.

7.5 A fiatal vállalkozóknak a „Progress” nevű európai mikrofinanszírozási eszköz nagyobb fokú alkalmazására való buzdítása

7.5.1 Az EGSZB kedvezően fogadja a mikrofinanszírozási eszközt, mivel úgy véli, hogy új utat jelenthet a vállalkozói szellem ösztönzésére és új munkahelyek létrehozására a mikro-vállalkozásoknál. ⁽⁶⁾ Ugyanakkor – bár nem tervezték az eszköz hatályának kiterjesztését az Unió 2013 utáni időszakra vonatkozó, új pénzügyi tervének részeként – az EGSZB úgy látja, hogy megfontolandó lenne annak meghosszabbítása, amennyiben arra érdemesnek bizonyul.

7.5.2 A napjainkban fiatalokkal folyó strukturált párbeszédéből az a következtetés vonható le, hogy a saját vállalkozásba kezdő fiatalok különös támogatást igényelnek az alábbi két, számításba veendő területen: i) a szükséges indulótőke; ii) tanácsadás, mentorálás és gyakorlati kérdések megoldása.

7.6 Javaslat az ún. „Ifjúsági garanciára”, amelynek keretében biztosítani kellene, hogy az iskolai tanulmányok befejezését követő négy hónapon belül valamennyi fiatal munkát találjon, továbbtanuljon vagy aktív munkaerő-piaci intézkedésben vegyen részt.

7.6.1 Az EGSZB üdvözli azt az elgondolást, hogy olyan nemzeti szintű eszközt fejlesszenek ki, amely segíti a fiatalokat abban, hogy az iskolapadból a munkaerőpiacra lépjenek. A néhány tagállam által szerzett kedvező tapasztalatokat követendő példaként közzé kellene tenni. A javasolt „ifjúsági garancia” hosszú távon döntő hozzájárulást jelenthetne az európai szociális modellhez és az Európa 2020 stratégia célkitűzéseire.

7.7 Az ellátáshoz való jog és a kölcsönös kötelezettségvállaláson alapuló, célirányos aktív munkaerő-piaci intézkedések megfelelő egszélyának biztosítása

7.7.1 Az EGSZB pártolja a kölcsönös kötelezettségvállaláson alapuló intézkedéseket, amelyek többek között a társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett fiatalokat célzó, aktív

munkaerő-piaci politikákra és a szociális védelmi rendszer modernizálására irányulnak. Támogatja továbbá a szociális rendszerek aktivizáló és motiváló szerepének megerősítését annak megelőzése céljából, hogy a fiatalok túlzottan sokáig fűggenek a szociális ellátástól.

7.8 A szegmentált munkaerőpiacokon: „egyetlen”, határozatlan idejű szerződés bevezetése megfelelően hosszú próbaidővel, valamint a munkavállaló védelmét szolgáló jogok fokozatos növelésével

7.8.1 Az „egyetlen”, határozatlan idejű szerződés koncepciója lehetne az egyik olyan intézkedés, amely elősegíthetné a munkaerő-piacra kijutók és az arról kirekesztettek közötti egyenlőtlenségek mérséklését. Az EGSZB tudatában van a tagállamok között a fiatalok munkaerőpiacra-lépése tekintetében létező, számottevő eltéréseknek. A merevebb rendszerek egy részében a fiatalok gyakran egyáltalán nem tudnak álláshoz jutni, más részében több lehetőség nyílik rövid távú szerződésekre, amelyek túl rugalmasak, és nem nyújtanak hozzáférést a szociális ellátások teljes köréhez. Az EGSZB kiemeli, hogy a meghozandó intézkedéseknek arra kell törekedniük, hogy olyan, hosszú távú szerződési ajánlatokat biztosítsanak a fiatalok számára, amelyek teljesen mentesek a kor, nem, vagy bármely egyéb szempont szerinti diszkriminációtól.

8. Az uniós finanszírozási programokban rejlő lehetőségek maradéktalan kihasználása

8.1 Az ESZA által a fiataloknak kínált támogatások jobb ismertetése és a bennük rejlő lehetőségek maradéktalan kihasználása

8.1.1 Az EGSZB üdvözli az Európai Szociális Alap (ESZA) alkalmazásának a közlemény által tulajdonított jelentőséget. Amikor a tagállamokkal az új pénzügyi terven belüli költségvetési felosztásról tárgyal, az Európai Bizottságnak arra kell összpontosítania, hogy elegendő forrást rendeljenek az ESZA-kezdemenyezésekhez, és különösen a fiatalokkal kapcsolatosakhoz. Fel kell tárnunk ezenkívül a többi program fiatalokkal kapcsolatos elemei megerősítésének a lehetőségeit.

8.2 Annak biztosítása, hogy az ESZA már a közeljövőben kedvezzen a fiataloknak, és mielőbb felhasználásra kerüljön az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek elérése érdekében

8.2.1 Az EGSZB úgy véli, hogy erőfeszítést kellene tenni az ESZA által jelenleg kínált lehetőségek maradéktalan kihasználására, azonban egyéb alapoknak is ki kellene tűzniük a horizontális prioritásként fent említett célokat.

8.3 A tanulmányi mobilitást és az oktatást ösztönző valamennyi releváns uniós program felülvizsgálata

8.3.1 Az EGSZB támogatja az arra irányuló javaslatot, hogy szervezzenek nyilvános konzultációt a mobilitás által a tanulásban betöltött szerep figyelemmel kísérésére. Ő maga szorosan nyomon fogja követni az e téren zajló tevékenységeket, szem előtt tartva az új pénzügyi tervet.

⁽⁶⁾ Az EGSZB „Beruházások a tudásba és az innovációba (lisszaboni stratégia)” c. véleménye, HL C 256., 2007.10.27.

8.3.2 A bizottsági közlemény nem utal az európai tanulmányi programok által az aktív polgári szerepvállalás elősegítésében és a fiatalok bevonásában játszott szerepre. Egyértelmű, hogy a magas színvonalú oktatás és a szilárd munkaerőpiac előmozdítja az európai növekedést, azonban azokat a fiatalok társadalomban való részvételét ösztönző eszközök kell, hogy kísérjék, hogy a fiatalok magukénak érezzék a kapcsolódó politikákat, és felelősséget vállaljanak azokért. Nagyobb szerepet kellene szánni ezen a téren az ifjúsági munkásoknak és az ifjúsági szervezeteknek. Ki kellene szélesíteni a polgári önkéntes munkával kapcsolatos lehetőségek körét.

8.3.3 Az EGSZB úgy látja, hogy a válságellenes intézkedések keretében sem szabad mellékvágányra terelni a nem formális tanulás támogatását, mivel az egyre jelentősebb szerepet tölt be, és már most meghatározó tényező a fiatalok jövőjét és fejlődését tekintve.

8.4 *Annak vizsgálata, hogy megvalósítható-e az európai diákhitelrendszer a diákok határon átnyúló mobilitásának növelése érdekében*

8.4.1 Az EGSZB közelről meg fogja vizsgálni a fenti eszköz potenciális értéktöbbletét a már rendelkezésre álló lehetőségekkel és eszközökkel összehasonlításban. A mobilitási programok értékelő jelentései szerint a diákok finanszírozása a fő akadály a mobilitás növelése előtt; a mobilitási célkitűzés – 20 % 2020-ig – hatékony támogatása érdekében azonban prioritásként kell kezelni a támogatásokhoz való hozzáférést és ezek mértékét. A diákhitel odaítélésének feltételeit gondosan kell kidolgozni, a fiatalokat pedig alaposan tájékoztatni kell azokról, mivel igen fontos, hogy amennyire csak lehet, elkerülhető legyen, hogy a fiatalok az adósságspirál csapdájába essenek.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A KAP jövője 2020-ig: az élelmezési, a természetes erőforrásokat érintő és a területi kihívások kezelése

(COM(2010) 672 végleges)

(2011/C 132/11)

Előadó: **Franco CHIRIACO**

2010. november 18-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A KAP jövője 2020-ig: az élelmezési, a természetes erőforrásokat érintő és a területi kihívások kezelése

COM(2010) 672 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2011. február 28-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a március 16-i ülésnapon) 197 szavazattal 26 ellenében, 17 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB kedvezően értékeli az Európai Bizottság javaslatait és azok tartalmát, és megjegyzi, hogy az EGSZB korábbi észrevételei közül sokat belefoglaltak a közleménybe. Az EGSZB ezért kéri, hogy az Európai Bizottság határozza meg pontosabban a 2013 utáni KAP céljai, eszközei és pénzügyi forrásai között fennálló kapcsolatokat. A KAP-ot úgy kell megreformálni, hogy az Unió egész területén biztosítsa a mezőgazdaság jövedelmezőségét és a gazdák tisztességes megélhetését.

1.2 A KAP elsődleges feladata az, hogy felértékelje a gazdálkodók szerepét, akik napi használatra szánt élelmiszereket és – egyre fokozódó mértékben – zöld és fenntartható energiát termelnek. Másfelől viszont a mezőgazdaságnak és az erdőgazdálkodásnak meg kell erősítenie a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodáshoz való jelentős hozzájárulását azáltal, hogy gyakorlati választ ad az éghajlatváltozás elleni küzdelem jelentős problémáira, a vízügyi vészhelyzetre, a környezet és a biológiai sokféleség védelmére⁽¹⁾, valamint a területfejlesztés kérdésére.

1.3 Az EGSZB egyetért a javaslattal, miszerint a támogatás mértéke ezentúl ne a múltbéli referencia-időszakokon alapuljon, és hangsúlyozza, hogy a közvetlen kifizetéseknek a közös agrárpolitikán belül nagy jelentőségük van az európai mezőgazdasági modell fennmaradása szempontjából. Komoly mértékben hozzájárulnak a társadalmilag kívánatos magas szintű uniós normák teljesítésének, illetve a piac által nem honorált mezőgazdasági teljesítményeknek a kompenzálásához, s emellett továbbra is szerepet játszanak a mezőgazdasági termelők kockázatainak

csökkentésében és jövedelmük biztosításában az egyre hektikusabb piacokon. Az EGSZB szerint e javak a fenntartható fejlődéshez, a környezetvédelemhez, a vidéki területek életképességéhez, a szegénység csökkentéséhez, az élelmiszerbiztonsághoz, a munkahelyek megőrzéséhez és a fogyasztóvédelemhez kapcsolódnak.

1.4 Az EGSZB szerint ugyanakkor alapvetően fontos, hogy ez a felülvizsgálati folyamat a közép- és hosszú távú programozás során ne borítsa fel a KAP működésének a mezőgazdasági, az élelmiszer-ellátási és a környezeti lánc résztvevőinek támogatását célzó célkitűzéseit és mechanizmusait. Az EGSZB szerint a 2020-ban lezáruló új tervezési időszakhoz igazodó, megfelelő átmeneti időszak biztosításával kell lehetővé tenni a mezőgazdasági termelők számára – azaz konkrétan azok számára, akik az adott feltételek mellett is beruháztak –, hogy alkalmazkodhassanak a múltbéli referencia-időszakok alkalmazásáról az egységes támogatási rendszerre való áttéréshez. Az új tagállamokkal kapcsolatban az EGSZB emlékeztet arra, hogy az egységes területalapú támogatás egyszerűsített rendszerét csak 2013-ig lehet alkalmazni. Az EGSZB végül azt kéri, hogy a sajátos támogatások kifizetéséhez határozzanak meg egy a 68. cikkhez⁽²⁾ hasonló nemzeti és regionális rugalmassági eszközt, továbbá gondoskodjanak a második pillérhez tartozó intézkedésekkel, a gyümölcs- és zöldségpiac közös szervezésével és a támogatási alapokkal történő teljes körű összehangolással.

⁽¹⁾ COM(2010) 548 – 2010. évi értékelés az Európai Unió biológiai sokféleséggel kapcsolato cselekvési tervének végrehajtásáról.

⁽²⁾ A közös agrárpolitika keretében tartozó, mezőgazdasági termelők részére meghatározott közvetlen támogatási rendszerek közös szabályainak megállapításáról és a mezőgazdasági termelők részére meghatározott egyes támogatási rendszerek létrehozásáról, az 1290/2005/EK, a 247/2006/EK és a 378/2007/EK rendelet módosításáról, valamint az 1782/2003/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. január 19-i 73/2009/EK tanácsi rendelet (HL L 30., 2009.1.31., 16. o.).

1.5 Az EGSZB egyetért a célkitűzéssel, hogy a KAP-ból eredő támogatások kifizetéseit az aktív mezőgazdasági termelőkre kell korlátozni, az európai mezőgazdasági modellt pedig mind az első, mind a második pillér intézkedései révén elő kell mozdítani. Az első és második pillér valamennyi kifizetését a szociális, környezeti és gazdasági gondok megoldására kell fordítani. E tekintetben az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy határozza meg az „aktív gazdálkodó” fogalmát, amely az Unió egész területén alkalmazható lesz. Az EGSZB javaslata szerint az aktív gazdálkodó meghatározásakor vegyék figyelembe a mezőgazdasági termékek előállításának és a helyi piacokon való közvetlen árusítás révén is történő forgalmazásának, valamint a társadalmilag hasznos közjavak és közszolgáltatások létrehozásának követelményét.

1.6 Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Tanács arra vonatkozó politikai döntése, hogy az EU egész területén biztosítani kell a mezőgazdaság működési feltételeit, továbbra is a reform kifejezett célja kell, hogy legyen. Az EGSZB fontosnak tartja, hogy ne töröljék el a kedvezőtlen területi vagy éghajlati adottságú területeken működő aktív gazdálkodóknak a második pillér alapján nyújtott támogatást. A kedvezőtlen adottságú területeken gazdálkodók területalapú kiegészítő támogatása megakadályozhatja, hogy a gazdálkodók feladják mezőgazdasági termelésüket az EU területén, és így hozzájárul az élelmiszerbiztonság célkitűzésének megvalósításához. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb tegye közzé az egyéb kedvezőtlen adottságú területek (köztes övezetek) meghatározásához szükséges kritériumok felülvizsgálatára vonatkozó javaslatát, hogy megfelelő egyeztetést lehessen folytatni minden érintett féllel.

1.7 Az EGSZB egyetért a kifizetésekre vonatkozó felső határérték (*capping*) bevezetésével, amelyet az adott ország vagy régió mezőgazdasági szerkezetének figyelembe vételével kell majd alkalmazni. Az EGSZB azt javasolja, hogy a felső határérték alkalmazása az üzemben foglalkoztatott javadalmazott és nem javadalmazott munkaerő intenzitási szintjei alapján történjen, ami szociális szempontból is igazolást adna a KAP működése érdekében kiadott gazdasági források felhasználására. Az EGSZB emellett szükségesnek tartja a mezőgazdasági termelők szövetségi és társulási formáival kialakított gazdaságok sajátosságainak a figyelembe vételét is, hogy a kifizetések a társult tagok között oszoljanak el.

1.8 Az új KAP-nak prioritásként kell kezelnie annak garanciatételét, hogy az EU versenyképes és innovatív mezőgazdasággal és élelmiszeriparral rendelkezzen, ami hozzájárulhat a mezőgazdasági ágazat dolgozóit érintő gazdasági-társadalmi, foglalkoztatási és biztonsági körülmények javításához, amennyiben a támogatások odaítélésekor a szociális záradékoknak való teljes megfelelést veszi alapul, különös tekintettel a munkajogi törvények és a munkaszerződések tiszteletben tartására.

1.9 A közvetlen kifizetések kizöldítésének (*greening*) alkalmazását tisztázandó az Európai Bizottságnak be kell mutatnia az erre vonatkozó javaslatnak a második pillér környezeti programjaira gyakorolt hatásairól készült végleges értékelést. Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy vegyen figyelembe esetleges alternatív megközelítéseket is. Az egyik ilyen javaslat arra vonatkozhatna, hogy a közvetlen kifizetések „kizöldítéssel” kapcsolatos összetevőjének az átutalását tegyék függővé olyan

mezőgazdasági-környezeti intézkedésekben való kötelező részvételtől, melyek képesek ténylegesen befolyásolni a megművelt terület nagyságát, illetve attól a feltételtől, hogy biztosítva lesz a főbb költségeket teljesen fedező pénzügyi ösztönzés, valamint a bürokratikus folyamatok minimális szintre való csökkentése. Ennek érdekében az Európai Bizottság összeállíthatná a megfelelő intézkedések listáját, melyekből a gazdálkodók kiválaszthatnák a sajátos helyzetükre leginkább illő lehetőségeket. A fenti szolgáltatások végrehajtását regionális szinten kellene megszervezni, hogy pozitív hatása legyen a jövedelmekre.

1.10 Az EGSZB úgy véli, hogy a 2013 utáni időszakra vonatkozó KAP hatékony reformjához világos útmutatásra van szükség van az európai uniós költségvetés nagyságát és összetételét illető döntések esetében. Az EGSZB mindazonáltal úgy véli, hogy a garantálni kell legalább annak a megerősítését, hogy megmarad a költségvetésből az EU által eddig a KAP számára fenntartott rész.

1.11 Az EGSZB utal arra, hogy az uniós agrárpiacok további megnyitása a verseny okozta nyomás felerősödéséhez fog vezetni, és a nemzetközi piacok ingadozása egyre nagyobb hatással lesz a termelői árakra. Attól tart, hogy a piacok a meglévő eszközökkel nem stabilizálhatók kellő mértékben. Ezt a jövőbeli reformon belül nem csupán a közvetlen kifizetések átszervezése, hanem a piactabilizálási eszközök megváltoztatása során is figyelembe kell venni.

2. A közlemény összefoglalása

2.1 A közös agrárpolitika (KAP) célkitűzései

2.1.1 Az Európai Bizottság szerint a 2013 utáni időszakban a KAP-nak a következő célkitűzésekhez kell hozzájárulnia ⁽³⁾:

- gazdaságilag nyereséges élelmiszertermelés,
- a természeti erőforrások fenntartható kezelése és fellépés az éghajlatvédelem érdekében,
- a területi egyensúly és a vidéki területek sokszínűségének fenntartása.

2.2 A jövőbeni KAP eszközei

2.2.1 Az Európai Bizottság szerint a termeléstől függetlenített közvetlen kifizetések maradnak továbbra is az európai mezőgazdaság fő támogatási eszközei (egységes szintű, termeléstől függetlenített közvetlen alapkifizetés egy adott régió vagy tagállam valamennyi termelője számára). A hatékonyság és a méltányosság javítása céljából a tervek szerint a múltbéli kifizetésekről áttérnek a területalapú állandó és egységes kifizetésre

⁽³⁾ Az Európai Bizottság 2010. november 18-i, IP/10/1327 sz. sajtóközleménye.

(alaptámogatás). A mezőgazdasági termelők azonban EU-szerte rendkívül eltérő gazdasági és természeti feltételek között folytatják tevékenységüket, ez pedig a közvetlen kifizetések méltányos elosztása mellett szól. Az ilyen kifizetés átruházható jogosultságokon alapszik majd, és a feltételeességi követelményeknek megfelelő mezőgazdasági földterületeken kell majd alkalmazni, amely követelményeket egyszerűsíteni kell, és össze kell vonni a vízügyi keretirányelv célkitűzéseivel. Megfontolásra javasolják egy felső határérték bevezetését (*capping*) a gazdaságonkénti támogatások esetében, amelynek hatásai a foglalkoztatás szintjének függvényében enyhíthetők lennének.

2.2.2 Az Európai Bizottság szerint a 2013 utáni KAP-nak további kétféle közvetlen kifizetést kell előirányoznia a zöldebb mezőgazdaság ösztönzése céljából (a közvetlen támogatások „zöldebbé tétele” (*greening*)): 1) az EU egész területére vonatkozó hektáralapú támogatás, amelyet azokért az agrár-környezetvédelmi kötelezettségekért cserébe nyújtanának, amelyeket a mezőgazdasági termelők az alapvető feltételességen túl vállalnának (állandó legelők, vetésforgók, környezetvédelmi célú területpihentetés stb.); 2) további területalapú támogatás a kedvezőtlen adottságú és/vagy meghatározott természeti korlátokkal rendelkező területeken működő mezőgazdasági termelők számára, kiegészítve a KAP második pilléréből származó támogatást.

2.2.3 A támogatások függetlenítése alól meghatározunk néhány kivételt. Néhány régió és néhány meghatározott termék esetében a termeléstől függő támogatások pontosan meghatározott pénzügyi korlátokon belül ítéltetők oda. A foglalkoztatottság vidéki területeken jellemző csökkenésének elkerülése érdekében kifejezetten a mezőgazdasági kistermelők részére egyszerűsített támogatási rendszert vezetnek be. Az Európai Számvevőszék által a közvetlen kifizetések működési mechanizmusa kapcsán megfogalmazott kritikákra válaszul javasolják, hogy csak az aktív mezőgazdasági termelők részesüljenek támogatásban.

2.2.4 Az Európai Bizottság szerint gondoskodni kell néhány piaci intézkedés fenntartásáról. Ezeket az eszközöket válsághelyzetekben kell felhasználhatóvá tenni, a szükséghelyzet kezelésének eszközeiként. Különösen javasolják az intervenciók időszak meghosszabbítását, védzáradék és egyéb termékek magánraktározásának alkalmazását, és végezetül, az ellenőrzések színvonalának javítását. Ebben az összefüggésben az Európai Bizottság közzéteszi a tejpiac stabilizációjára irányuló javaslatokat, és hangsúlyozza, hogy át kell gondolni a cukorágazat jövőjét. A 2013 utáni KAP ezenkívül előírja az élelmiszer-ellátási lánc működésére vonatkozó meghatározott beavatkozások alkalmazását és a mezőgazdasági termelők szerződés-kötési erejének javítását.

2.2.5 Az Európai Bizottság szerint a KAP általános felépítése továbbra is két pilléren nyugszik. Az Európa 2020 stratégiának megfelelően a vidékfejlesztési támogatást elsősorban a versenyképesség, az innováció, valamint az éghajlatváltozással szembeni fellépések és a környezetvédelem javítására kell majd fordítani. Ebből a célból a második pillér keretén belül bevezetésre

kerülnek olyan kockázatkezelési eszközök, amelyeket a tagállamok a termelés és a mezőgazdasági bevételek stabilitásának biztosítása érdekében használhatnak fel.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a korábbi véleményekben⁽⁴⁾ megfogalmazott alábbi megállapításokat az Európai Bizottság figyelembe vette közleményében:

- a források tagállamok közötti méltányosabb elosztásának szükségessége,
- az egységes támogatási rendszer számszerűsítésekor a történelmi referenciák megszüntetésének szükségessége,
- az egységes támogatások „zöldebbé tételének” (*greening*) bevezetése, hogy válaszolni lehessen a mindenekelőtt az éghajlatváltozással, a megújuló energiákkal, a vízgazdálkodással és a biológiai sokféleséggel kapcsolatos új kihívásokra⁽⁵⁾, hogy a folyósított támogatások mértékét nagyobb mértékben kössék a mezőgazdasági termelők által köz számára biztosított, ám a piac által általában nem honorált javakhoz és szolgáltatásokhoz, és hogy kompenzálják a kedvezőtlen éghajlati és természeti feltételek által jellemzett térségekben működő mezőgazdasági termelők magasabb költségeit,
- annak szükségessége, hogy a közvetlen kifizetéseket kizárólag az aktív mezőgazdasági termelők számára tartsák fenn, olyan szabályok szerint, amelyek figyelembe veszik az egyes gazdaságokban meglévő és az általuk generált foglalkoztatást és különösen a fizetett és nem fizetett munka intenzitását, beleértve az alvállalkozók által végzett mezőgazdasági és erdészeti munkát is.

3.2 A NAT/449 „A KAP 2013-as reformja” című véleményben az EGSZB arra kérte „az Európai Bizottságot, a Tanácsot és az Európai Parlamentet, hogy először teljesen egyértelműen írja le a KAP célját, majd adja meg az ahhoz szükséges eszközöket, és mondja meg világosan, hogy milyen pénzügyi igény társul ehhez”. Az EGSZB rámutat arra, hogy az Európai Bizottság közleménye nem ugyanezt a logikát követi. Az EGSZB ezért kéri, hogy az Európai Bizottság pontosabban határozza meg a 2013 utáni KAP céljai, eszközei és pénzügyi forrásai között fennálló kapcsolatokat.

⁽⁴⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A KAP 2013-as reformja” (HL C 354., 2010.12.28., 35. o., 5.6.11. pont).

⁽⁵⁾ A Tanács 2009. január 19-i határozata a vidékfejlesztésre vonatkozó közösségi stratégiai iránymutatásokról (2007–2013 közötti programozási időszak) szülő 2006/144/EK határozat módosításáról (HL L 30., 2009.1.31., 112. o.).

3.3 Célkitűzések

3.3.1 A NAT/449. sz. véleményben az EGSZB emlékeztetett rá, hogy „a KAP-nak 2013 után (...) az európai agrármodellt kell irányadónak tekintenie, melynek az élelmiszer-önellátás és a fenntarthatóság elvein, valamint a gazdák és fogyasztók valós szükségletein kell alapulnia.” Az EGSZB szeretné kiemelni azokat a fő célkitűzéseket, amelyeket a KAP-nak szem előtt kell tartania:

- hozzájárulni az élelmezés mennyiségi és minőségi szempontú biztonságához, európai és globális szinten ⁽⁶⁾,
- közreműködni a piacok stabilizációjában ⁽⁷⁾, különösen a mezőgazdasági termékek áringadozásának korlátozásával,
- támogatni az európai mezőgazdasági termelők jövedelmét, amely alacsonyabb, mint a többi európai gazdasági ágazat aktív résztvevőinek jövedelme ⁽⁸⁾,
- hozzájárulni egy olyan kereskedelmi szabályrendszer kialakításához, amely lehetővé teszi az európai agrár-élelmiszeripari modell megőrzését és a versenytorzulások elkerülését,
- lehetővé tenni, hogy a mezőgazdasági termelők helyreállítsák a kereskedelem résztvevőivel szembeni piaci pozíciójukat, különös tekintettel a jelentős mennyiségű árut forgalmazó kiskereskedőkre ⁽⁹⁾,
- elősegíteni a források fenntartható felhasználását, a természetes élőhelyek és a biológiai sokféleség megőrzését azáltal, hogy a mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás egyre nagyobb szerepet vállal az éghajlatváltozás elleni küzdelemben ⁽¹⁰⁾,
- a termelés és a jó minőségű helyi termékek forgalmazásának fenntartása a vidéki területeken az alternatív terjesztési módok támogatása révén ⁽¹¹⁾,
- megteremteni annak jogi feltételeit, hogy a mezőgazdasági termelők irányíthatóak a rövid és átlátható ellátási láncokat,

- tekintettel az Európa 2020 stratégiára, a képzés és az innováció (intelligens növekedés), a megújuló energiák fejlesztése (fenntartható növekedés), valamint a vidéki területek foglalkoztatási potenciáljának megerősítése (inkluzív növekedés), a foglalkoztatás, valamint az EU-n belüli és kívüli mezőgazdasági munkavégzésre vonatkozó szerződésekkel kapcsolatos bevált gyakorlatok tiszteletben tartása mellett.

3.3.2 A méltányos áron elérhető élelmiszerellátás biztonsága továbbra is az Európai Unió mezőgazdaságának egyik legfőbb célkitűzése marad a demográfiai nyomás és a fogyasztás növekedése által jellemzett nemzetközi helyzetben, amelyre növekedést és világszintű élelmiszerbiztonságot nyújtó politikai és stratégiai választ kell adni.

3.3.3 Az EGSZB szerint „a gazdálkodók jogos elvárása, hogy tisztességes jövedelemhez jussanak abból, hogy egyrészt a piacon értékesítik termékeiket, másrészt pedig fizetséget kapnak az európai agrármodell keretében végzett társadalmi szolgáltatásaiért”. ⁽¹²⁾ A KAP szerepe tehát nem korlátozódhat a támogatások elosztására. Az EGSZB ezért annak kifejtésére kéri az Európai Bizottságot, hogy az új KAP-pal hogyan szándékoznak kezelni a piacok stabilizációjának problémáját, mindenekelőtt pedig megoldásokat szeretne látni a mezőgazdasági árak és jövedelmek problémájára.

3.3.4 Az európai agrárpolitikának és a vidékfejlesztési politikáknak az innovációra és a versenyképességre kell irányulniuk. Az EGSZB szerint fokozni kell a vidékfejlesztésnek és az európai uniós erdészeti politikáknak a biológiai sokféleség megőrzéséhez, a szénmegkötéshez, az energiatermeléshez és -megtakarításhoz, valamint az élelmiszeripari termékek előállításához és promóciójához való hozzájárulását. A vidékfejlesztés lehetőséget teremthet új vállalkozások indítására és nagyobb mértékű foglalkoztatásra a vidéki területeken, elősegítve ezzel a mezőgazdaságban a jövedelemszerzési lehetőségek többszörösítését. Végül arra is emlékeztetni kell, hogy az élelmiszer-feldolgozás a vidéki övezetek egyik legjelentősebb gazdasági tevékenysége. Ezzel kapcsolatban a vidékfejlesztés keretében nem lenne szabad megfeledezni a vidéki területeken működő, a mezőgazdasági termelőkkel közösen kutatási, képzési, innovációs és exportpromóciós tevékenységeket végző agrár-élelmiszeripari vállalatok, valamint azon vállalatok támogatásáról, amelyek piaci versenyképességük fokozása érdekében vállalatok közötti együttműködési (például *joint ventures*) kezdeményezéseket tesznek.

3.3.5 Az EGSZB emlékeztet rá, hogy bár az agrárpiacok árvolatilitása állandó problémát jelent az ágazatban, különféle tényezők miatt – ilyenek a szélsőséges időjárás feltételek, az energiaárak, a spekulációs jelenségek és a demográfiai növekedés következtében megnőtt globális kereslet – az elmúlt években ez különösen súlyossá vált. Ezzel kapcsolatban az EGSZB emlékeztet arra, hogy miután a mezőgazdasági termékek árai 2006 és 2008 között jelentősen emelkedtek, majd számottevően csökkentek, néhány hónapja ismét emelkednek. Az EGSZB szerint a mezőgazdasági árak e szélsőséges ingadozásai mind

⁽⁶⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A KAP jövője 2013 után” (HL C 318., 2009.12.23., 66. o. 2.3. pont).

⁽⁷⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A KAP 2013-as reformja” (HL C 354., 2010.12.28., 35. o., 5.2. pont), valamint az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Állapotfelmérés és a KAP jövője 2013 után” (HL C 44., 2008.2.16., 60. o., 7.4.2. pont).

⁽⁸⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A KAP 2013-as reformja” (HL C 354., 2010.12.28., 35. o., 3.7. pont).

⁽⁹⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Hatékonyabban működő élelmiszer-ellátási lánc” (HL C 48., 2011.2.15., 145. o., 3.6. pont).

⁽¹⁰⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A KAP 2013-as reformja” (HL C 354., 2010.12.28., 35. o., 4.7. pont).

⁽¹¹⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A KAP 2013-as reformja” (HL C 354., 2010.12.28., 35. o., 5.5.15. pont).

⁽¹²⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A KAP 2013-as reformja” (HL C 354., 2010.12.28., 35. o., 5.3. pont).

a termelők, mind a fogyasztók számára káros következményekkel járnak. Az EGSZB emellett aggódik amiatt, hogy nem mezőgazdasági tőkebefektetők az EU-ban is egyre inkább megpróbálnak tőkebefektetési és spekulációs céllal földet vásárolni, ami nyilvánvalóan nem felelhet meg az európai agrármodell szellemének.

3.3.6 Az új KAP-nak elő kell mozdítania, hogy új gazdaságok jöjjenek létre, és támogatnia kell ezeket, különösen úgy, hogy fiatalokat vonz az ágazatba, ami az európai mezőgazdaság jövőjének garantálása végett is fontos. A mezőgazdaságban generációváltásra van szükség, hiszen az európai termelőknek mindössze 7%-a fiatalabb 35 évesnél, és egyes tagállamokban még kritikusabb a helyzet. A 27 tagú EU-ban jelenleg minden harmadik gazdálkodó több mint 65 éves, és az elkövetkező években sokan nyugdíjba mennek. Ezért a KAP-nak elő kell segítenie egy új mezőgazdasági üzemek létrehozását támogató európai léptékű politika kidolgozását, valamint egy nagyra törő és a szinergikus hatásokat kihasználó foglalkoztatási politikának a mezőgazdasági ágazatban történő megvalósítását.

3.4 Eszközök

3.4.1 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a KAP keretében történő közvetlen kifizetések fontosak az európai mezőgazdasági modell megőrzése szempontjából. A közvetlen kifizetések biztosítása ugyanis támogatja az európai termelőket, akiket – bár a közösség számára értékes közjavakat és -szolgáltatásokat kínálnak –, az agrárélelmiszer-ipari piacokon kialakult árak nem honorálnak megfelelőképpen.

3.4.2 Egyszerűsíteni kell az új KAP eszközeinek működését, különös tekintettel az egységes kifizetésekre. Az EGSZB egyetért azzal, hogy egyszerűsíteni kell a környezetvédelmi-politikai feltételrendszerből fakadó kötelezettségeket, és az ellenőrzési rendszerek, továbbá a kifizetések csökkentésével kapcsolatos eljárások ésszerűsítését kéri. Az EGSZB kiemeli, hogy a közvetlen kifizetések „zöldebbé tételével” (*greening*) kapcsolatos eljárásnak meg kell könnyítenie és elő kell segítenie a gazdaságok KAP-támogatáshoz való hozzáférését. Ezzel kapcsolatban, illetve a feltételeesség (például a vízügyi keretirányelv révén történő) lehetséges kibővítése kapcsán az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy gondosan értékelje egy ilyen intézkedés hatásait, és olyan alkalmazási eljárásokat állapítson meg, amelyek nem járnak további bonyodalmakkal a gazdálkodók számára.

3.4.3 Az EGSZB egyetért azzal az elvvel, amelynek értelmében a regionális szinten differenciált alapkifizetéseket mindenképpen meghatározott környezetvédelmi teljesítményekhez kell kötni. A már folyamatban levő vitákból kiderült, hogy néha nehézségekbe ütközhet az első pillér környezetvédelmi elemének (a közvetlen kifizetés *zöldebbé tételének*) a második pillér agrár-környezetvédelmi intézkedéseitől való megkülönböztetése.

3.4.4 Az EGSZB egyetért azzal, hogy új kritériumot vezetessenek be a közvetlen kifizetések mértékének meghatározására. E tekintetben az EGSZB megfontolásra javasolja a referenciaterületek azonosítását az (európai, országos vagy regionális) közvetlen kifizetések alapelemének meghatározásához. Az EGSZB ezenkívül azt is javasolja, hogy vizsgálják meg annak a lehetőségét, hogy a közvetlen kifizetések egy részét a munkaerő-hasznosítás szintjeihez, valamint a versenyképességet, a munkát és az innovációt érintő egyéb legjobb gyakorlatok alkalmazásához kössék.

3.4.5 Az EGSZB helyesli azt a döntést, hogy egyszerű és egyedi támogatási szabályokat vezetnek be a kistermelők számára. E tekintetben az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy ismertesse, milyen kritériumok alapján állapítják majd meg, hogy valaki kistermelő. Szükségesnek tartja az egyes tagállamok mezőgazdaságát jellemző sajátos szerkezeti különbségek figyelembevételét.

3.4.6 Az EGSZB kétségeket fogalmaz meg a jelenlegi piaci eszközök (garantált árak, vámok, exporttámogatások, közraktározás, kvóták, területpihentetés stb.) kiigazítási eljárásának hatásával kapcsolatban. Hangsúlyozza, hogy e biztonsági hálók önmagukban nem képesek a mezőgazdasági termékek piacának stabilizációját garantálni és – különösen – a tejágazat problémáit megoldani⁽¹³⁾. Az EGSZB, hogy erősítse a mezőgazdasági termelők pozícióját az értékteremtési láncban, továbbá gátolja az árak instabilitását és a jelentős mennyiségű árut forgalmazó kiskereskedők túlzott piaci pozícióját, kívánatosnak tartja, hogy a 2013 utánra vonatkozó KAP a termelés kínálatának koncentrációja és a kereskedelmi kapcsolatok javítása érdekében közvetlenül a mezőgazdasági termelők, illetve megbízottjaik által kezelt egyedi eszközöket is alkalmazzon, felhasználva néhány közös piacszerkezési rendszerben már kipróbált intézkedéseket és eszközöket.

3.4.7 Az EGSZB felszólít a helyi és minőségi agrárélelmiszer-ipari termékeknek az európai piacon és a harmadik országok piacain történő reklámozását és támogatását célzó KAP-intézkedések megerősítésére, ami az agrárélelmiszer-ipari ellátási lánc működésének javítását, az EU területén előállított élelmiszerek skálájának jobb megismerését, a fogyasztói igények kielégítését és új piacok kifelé történő megnyitását is szolgálja. Ezzel kapcsolatban az EGSZB bevált címkézési gyakorlatok bevezetését javasolja a mezőgazdasági termékekre vonatkozóan, ami a nyilvánosságnak az információ és az átláthatóság iránti egyre növekvő igényét is kielégítené.

3.4.8 Az EGSZB emlékeztet rá, hogy az EU-ban több mint 40 millió nélkülöző él, akinek nem jut elég enni való. Ezért felkéri az Európai Bizottságot, hogy bővítse ki azokat a KAP keretében tett intézkedéseket, amelyek az élelmiszeripari termékeknek az Unióban élő rászorulókhöz való eljuttatására irányulnak.

⁽¹³⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Állapotfelmérés és a KAP jövője 2013 után” (HL C 44., 2008.2.16., 60. o., 7.4.13–7.4.15. pont, valamint az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A KAP 2013-as reformja” (HL C 354., 2010.12.28., 35. o., 5.5.9. pont).

3.4.9 A vidékfejlesztés hozzájárulhat az egyes ágazatok és a vidéki területek szükségleteihez. Az EGSZB szükségesnek tartja a KAP jelenlegi kétpilléres felépítésének megtartását, ám az egyes pillérekhez tartozó intézkedések újrendezését és a beavatkozások nagyobb mértékű komplementaritását javasolja ⁽¹⁴⁾.

3.4.10 Az „európai agrármodell” értelmében a KAP egyik fontos feladata, hogy megőrizze a mezőgazdasági termelést mindenhol az EU-ban. Ennek kapcsán az EGSZB kiemeli, hogy a vidékfejlesztés keretében nagyon fontos szerepet játszanak a hátrányos területeket célzó intézkedések. Az olyan bevált intézkedéseket, mint például a természeti és éghajlati hátrányokra adott kompenzációt a minél nagyobb folytonosság jegyében továbbra is mindenképpen alkalmazni kell.

3.5 Az Európai Unió költségvetése és a KAP pénzügyi forrásai

3.5.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a modern társadalom rendkívül ambiciózus és nehezen elérhető célokat tűz ki az európai mezőgazdaság számára. Ezek megvalósítása érdekében a jövőben is hatékony eszközökkel, eredményes alkalmazási rendszerekkel és megfelelő pénzügyi eszközökkel rendelkező KAP-ra van szükség ⁽¹⁵⁾. Ezenkívül elengedhetetlen, hogy a KAP-ot valamennyi egyéb uniós politikába (vállalkozások, éghajlatvédelem, ágazatközi politikák, gazdaság, pénzügyek és adózás, foglalkoztatás és szociális jogok, energia és természeti erőforrások, környezetvédelem, fogyasztóvédelem és egészségügy, külkapcsolatok és külügyek, régiók és helyi fejlesztés, tudomány és technológia) integrálják.

3.5.2 Az EGSZB szerint A KAP jövője 2020-ig témáról folyó vitában figyelembe kell venni, hogy tekintettel a pénzügyi tervre – ha nem lesznek költségvetési kiigazítások –, nehéz lesz a közlemény által a jövőbeli KAP számára kitűzött célok elérése és az európai mezőgazdasági modell védelme.

3.5.3 Az EGSZB úgy véli, hogy a 2013 utáni KAP reformja alkalmat ad arra, hogy megvizsgálják a – mind az első, mind a második pillérhez tartozó – pénzügyi források újraelosztásának kérdését. Különösen fontos megoldani a KAP forrásainak nemzeti szinten történő elosztásában tapasztalható egyenlőtlen-ségek problémáját, amely legfőképpen az új tagállamokat sújtja. A történelmi referenciák alkalmazásának megszüntetése szükségessé teszi egy új kritérium megállapítását az egyes tagállamoknak kifizetett közvetlen támogatások felső határának meghatározása céljából. Ezzel kapcsolatban az EGSZB – pragmatikus szellemben és a különböző tagállambeli helyzetek sokféleségét szem előtt tartva – azt javasolja, hogy a nemzeti mezőgazdasági földterületeken kívül más kritériumokat is vegyenek figyelembe. Különösen a megélhetéshez, a foglalkoztatáshoz, a hozzáadott értékhez, valamint az agróklímatis

feltételek és a termelési költségek közötti eltérésekhez kapcsolódó kritériumok alkalmazása emelhetné ki a mezőgazdaság területfejlesztéshez történő hozzájárulását ⁽¹⁶⁾.

3.5.4 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság azon döntésével, miszerint az első pillérbe tartozó beavatkozások esetében nem léptet életbe nemzeti társfinanszírozási formákat. A második pillérrel kapcsolatban az EGSZB célszerűnek tartaná a vidékfejlesztési intézkedések alkalmazására irányuló nemzeti társfinanszírozás megerősítését. Az EGSZB ezenkívül úgy véli, hogy újra kell gondolni a vidékfejlesztést célzó társfinanszírozás mértékével kapcsolatban hozott döntéseket, hogy figyelembe vegyék a számos tagállamot érintő költségvetési problémákat, és hogy javítsák a befektetésekre fordított kiadások nemzeti szintű felhasználását ⁽¹⁷⁾.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az EGSZB ösztönzi annak megfontolását, hogy az agrár-élelmiszer-ipari ágazatban esetleg vizsgálják felül a versenyre vonatkozó közösségi jogszabályokat az agrárélelmiszer-ipari ellátási lánc működési mechanizmusainak javítása és az élelmiszerláncbéli résztvevők piaci pozíciója egyensúlyának – különösen a kereskedelemmel szembeni tárgyalási pozíciónak – a helyreállítása céljából.

4.2 Az EGSZB helyesli a KAP keretében alkalmazott kockázatkezelési eszközök megerősítését. Úgy véli, hogy ezek az eszközök várhatóan elősegítik a jövedelemingadozásoknak és a piacok instabilitásának a csökkenését. A biztosítási eszközök megerősítése és a kölcsönös segítségnyújtási alapok létrehozása valószínűleg megkönnyíti, hogy a mezőgazdasági termelők szembenézzenek a közeljövőben minden bizonnyal növekvő egészségügyi és éghajlati kockázatokkal. Emlékeztetve a súlyos válságra, amely a pénzügyi intézményeket világszerte sújtotta, az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy minél előbb világosan közölje, milyen operatív módszereket használnak majd ezeknek az eszközöknek az alkalmazására. Kétségeit fejezi ki azzal kapcsolatban, hogy helyes-e a kockázatkezelési intézkedések második pillérbe történő integrálása, rámutatva arra, hogy a nemzeti társfinanszírozási kötelezettség visszatartatja a tagállamokat ezeknek az új eszközöknek a bevezetésétől.

4.3 Az EGSZB érdeklődéssel fogadja az Európai Bizottság arra vonatkozó javaslatát, hogy a második pillér keretében a közvetlen értékesítés és a helyi piacok bővítésére és megszilárdítására irányuló intézkedésekkel támogassák a helyi források kiaknázását célzó alternatív terjesztési csatornákat. Az EGSZB szerint ezeket az alternatív kereskedelmi gyakorlatokat egy ad hoc közösségi keretjogszabály megalkotásával is támogatni kell.

⁽¹⁴⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A KAP jövője 2013 után” (HL C 318., 2009.12.23., 66. o., 4.3. pont).

⁽¹⁵⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A KAP jövője 2013 után” (HL C 318., 2009.12.23., 66. o., 2.5. pont).

⁽¹⁶⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „A KAP 2013-as reformja” (HL C 354., 2010.12.28., 35. o., 5.7.4., 5.8.4. és 5.8.5. pont).

⁽¹⁷⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Állapotfelmérés és a KAP jövője 2013 után” (HL C 44., 2008.2.16., 60. o., 7.6.11. pont).

4.4 Az EGSZB szeretné, ha a WTO-tárgyalások folytatódna, és kedvező eredménnyel zárulna, és emlékeztet arra, hogy a mezőgazdasági piacok nagyobb fokú megnyitása tekintetében milyen hatással lehetnek a kereskedelmi megállapodások – különösen a Mercosurral kötöttek – a KAP hatékony működésére ⁽¹⁸⁾. Ezzel kapcsolatban meg kívánja jegyezni, hogy ez hozzájárul a verseny fokozódásához és az agrárárak volatilitásához a nemzetközi piacokon, amit figyelembe kell venni a KAP reformjánál, mind a piacok stabilizálására irányuló eszközök módosítása, mind a közvetlen kifizetések eszközének átalakítása során. A nemzetközi kereskedelem jelentős mértékben hozzájárulhat az élelmiszerellátás biztosításához, mivel növeli a piacon hozzáférhető élelmiszertermékek mennyiségét és változatosságát ⁽¹⁹⁾. Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a kötelező uniós termelési szabványok miatt az európai mezőgazdasági termelők hátrányos helyzetben vannak az Európai Unión

kívüli gazdálkodókhoz képest. Kéri, hogy erősítsék meg a nyersanyagok behozatalára vonatkozó ellenőrzési rendszereket, ugyanis e nyersanyagoknak meg kell felelniük az európai termékekre alkalmazandó követelményeknek, máskülönben nemcsak hogy tisztességtelen versennyel és szociális dömpinggel állunk szemben, de súlyos visszaesést is okoznak a mezőgazdasági termelés és az élelmiszer-feldolgozás minőségében.

4.5 Az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy hozzon olyan intézkedéseket, amelyek segítenek megoldani a takarmányozási célú fehérjenövények termesztésének hiánya által okozott problémát, mely jellemző az európai mezőgazdaságra, és korlátozza egyes uniós termelési ágazatok fejlődését. Ezzel kapcsolatban érdeklődéssel figyeli azoknak az intézkedéseknek az alkalmazását, amelyek szinergiákat teremtenek az agroenergetikai programok, illetve a növényi fehérje európai előállításának ösztönzése között.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽¹⁸⁾ Az EGSZB véleménye a következő tárgyban: „Állapotfelmérés és a KAP jövője 2013 után” (HL C 44., 2008.2.16., 60. o., 7.4.9. pont).

⁽¹⁹⁾ COM(2010) 127 – *A fejlődő országok élelmiszerbiztonsági kihívásainak kezeléséhez nyújtott segítség uniós szaktolitikai kerete.*

MELLÉKLET

az Egszb véleményéhez

A következő módosító indítványokat, amelyeknél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították.

1.5. pont A pont utolsó mondata törlendő:

~~Az EGSZB egyetért azzal a célkitűzéssel, hogy a KAP-ból eredő támogatások kifizetéseit az aktív mezőgazdasági termelőkre kell korlátozni, az európai mezőgazdasági modellt pedig mind az első, mind a második pillér intézkedései révén elő kell mozdítani. Az első és második pillér valamennyi kifizetését a szociális, környezeti és gazdasági gondok megoldására kell fordítani. E tekintetben az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy határozza meg az „aktív gazdálkodó” fogalmát, amely az Unió egész területén alkalmazható lesz. Az EGSZB javaslata szerint az aktív gazdálkodó meghatározásakor vegyék figyelembe a mezőgazdasági termékek előállításának és a helyi piacokon való közvetlen árusítás révén is történő forgalmazásának, valamint a társadalmilag hasznos közjavak és közszolgáltatások létrehozásának követelményét.~~

A szavazás eredménye:

Mellette:	74
Ellene:	125
Tartózkodott:	29

1.7. pont A pont teljes szövege törlendő és a következőkkel helyettesítendő:

~~Az EGSZB egyetért a kifizetésekre vonatkozó felső határérték (capping) bevezetésével, amelyet az adott ország vagy régió mezőgazdasági szerkezetének figyelembe vételével kell majd alkalmazni. Az EGSZB azt javasolja, hogy a felső határérték alkalmazása az üzemben foglalkoztatott javadalmozott és nem javadalmozott munkaerő intenzitási szintjei alapján történjen, ami szociális szempontból is igazolást adna a KAP működése érdekében kiadott gazdasági források felhasználására. Az EGSZB emellett szükségesnek tartja a mezőgazdasági termelők szövetkezeti és társulási formáival kialakított gazdaságok sajátosságainak a figyelembe vételét is, hogy a kifizetések a társult tagok között oszoljanak el. Az EGSZB nem fogadhatja el a támogatások felülről történő korlátozását. Minden gazdálkodót egyformán kell kezelni, függetlenül gazdaságuk méretétől vagy jogi formájától. Az EGSZB ezért – mivel a támogatás maximalizálását nem lehet objektív alapokra helyezni – a támogatások tekintetében meghatározott minden felső korlátot az egyenlő elbánás elvével ellentétesnek tekint.~~

A szavazás eredménye:

Mellette:	62
Ellene:	155
Tartózkodott:	20

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat .../.../EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre a 648/2004/EK rendeletnek a háztartási mosószerekben használt foszfátok és más foszforvegyületek tekintetében történő módosításáról

(COM(2010) 597 végleges – 2010/0298 (COD))

(2011/C 132/12)

Önálló előadó: **Nikolaos LIOLIOS**

2010. november 10-én az Európai Parlament és 2010. november 24-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi .../.../EU rendeletre a 648/2004/EK rendeletnek a háztartási mosószerekben használt foszfátok és más foszforvegyületek tekintetében történő módosításáról

COM(2010) 597 végleges – 2010/0198 COD.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2011. február 28-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a március 15-i ülésnapon) 174 szavazattal 1 ellenében, 9 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések

1.1 Az EGSZB elismeri, hogy felül kell vizsgálni a 648/2004/EK rendeletet a háztartási mosószerekben használt foszfátok és más foszforvegyületek használati határértékeinek tekintetében, a következő okok miatt:

- Bár a mosószerek foszfáttartalma alacsonyabb szintű eutrofizációhoz vezet, mint más források, úgy tűnik, hogy használatuk csökkentése a vizek eutrofizációs kockázatának visszaszorítására irányuló politika leghatékonyabb eszköze az Európai Unió egész területén.
- Teljességgel elengedhetetlen a mosószerek teljes mértékben harmonizált belső piacának szavatolása, mivel így megelőzhetőek az ipar és az adminisztráció számára a piac elaprózódottsága miatti többletkiadások, valamint megszűnik számukra a kölcsönös elismerés kötelezettsége, amelynek hatása, hogy amennyiben egy foszfáttartalmú mosószert törvényesen forgalmaznak egy európai uniós tagállamban, azt importálni lehet bármely más uniós tagállamba, és használatát ott engedélyezhető, még akkor is, ha vannak az adott tagállamban a foszfáttartalomra vonatkozó hatályos korlátozási szabályok.
- Azon tagállamokban, amelyek szabályozást fogadtak el a tisztítószer foszfáttartalmával kapcsolatban az eutrofizáció elleni küzdelem érdekében, a közigazgatásnak valószínűleg nagyobb nehézségekkel kell majd szembenéznie annak végrehajtásakor a 764/2008/EK rendeletből eredő kölcsönös elismerési kötelezettségek miatt.
- Sokkal hatékonyabb lenne a kizárólag európai uniós szintű fellépés a tagállamok számos külön intézkedése helyett.

1.2 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság általános megközelítését, amely az eutrofizáció vízügyi kockázatának csökkentésére irányuló célkitűzés mellett azt vizsgálja, hogy

megvalósítható-e technikai és társadalmi-gazdasági szempontból a foszfátok más anyagokkal történő helyettesítése a tisztítószerekben, valamint hogy ez a helyettesítés milyen hatással van a hatékonyságra és a jövedelmezőségre.

1.2.1 Ebben a tekintetben az EGSZB a negyedik lehetőséget támogatja, amely kimondja, hogy nem lenne helyénvaló, ha a foszfátok és más foszforvegyületek alkalmazásának a háztartási mosószerekben való korlátozását kiterjesztenék az automatikus háztartási mosogatógépekben, illetve az iparban és az intézményeknél alkalmazott tisztítószerre is.

1.3 A javaslat nem vezet be sok új elemet, hanem megerősít azzal, hogy európai uniós szintű jogi intézkedéseket javasol, és megerősíti a foszfátok és más foszfortartalmú vegyületek háztartási mosószerekben történő használatának már egyébként is csökkenő tendenciáját. Az EGSZB tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság kötelezettséget vállal arra, hogy minimálisra csökkentse ennek a széles körben alkalmazott termék kategóriájának a környezeti kockázatát. Javaslatát még inkább nyomatékosává válik majd, amennyiben figyelembe veszi az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság által itt megfogalmazott ajánlásokat. Az EGSZB elismeri, hogy a háztartási mosószerek gyártói nagyban hozzájárultak termékeik környezeti hatásának korlátozásához azáltal, hogy – főként önkéntes alapon – megoldásokat fogadtak el a foszfátok helyettesítésére.

1.4 Az EGSZB úgy véli, hogy miután megtörtént a 648/2004/EK rendelet felülvizsgálata a háztartási mosószerekben használt foszfátok és más foszforvegyületek használati határértékeinek tekintetében, még az idevonatkozó intézkedések végrehajtása előtt meg kell állapodni az elfogadás és az előkészítés kívánt határidejében. Az EGSZB úgy véli, hogy egy-két évre lesz szükség a termékek összetételének kiigazításához, illetve az elengedhetetlen változtatások megtételéhez a termelési berendezéseket és folyamatokat illetően, különösen a kis- és középvállalkozások esetében.

2. Bevezetés

2.1 A mosó- és tisztítószerekben a foszfátokat, és különösen a nátrium-tripolifoszfátot a vízkeménység csökkentése, és ezáltal a hatékony tisztítás érdekében alkalmazzák. Ezek az összetevők azonban káros hatást gyakorolhatnak a vízi környezetre, felboríthatják az ökológiai egyensúlyt, és hozzájárulhatnak az úgynevezett „eutrofizáció” jelenségéhez, azaz az algák elszaporodásához. Noha a mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok csupán a harmadik helyet foglalják el a vízi környezet foszfát-tartalmának növeléséhez hozzájáruló tényezők között, technikai és gazdasági szempontból a háztartási mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok tartalmának korlátozása tűnik a leghatékonyabb eszköznek az eutrofizáció kockázatának csökkentésére.

2.2 A mosó- és tisztítószerkekről szóló 648/2004/EK rendelet a mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok forgalomba hozatalának összehangolására irányul, de kizárólag a címkézést és a termékekben található felületaktív anyagok biológiai lebonthatóságát érinti. Az eutrofizáció problémája miatt a rendelet 16. cikke azt is előírja, hogy az Európai Bizottság 2007. április 8-ig „értékelést végez, jelentést nyújt be és indokolt esetben jogalkotási javaslatot terjeszt be a foszfátok használatával kapcsolatban, azok fokozatos kivonása vagy meghatározott alkalmazásokra történő korlátozása céljából”. Az Európai Bizottság 2007-ben mutatta be jelentését,⁽¹⁾ melyben arra a következtetésre jutott, hogy a mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátoknak az eutrofizáció jelenségében játszott szerepére vonatkozó ismereteink jelenleg még nem kielégítőek, ám igen gyorsan bővülnek. Az ezt követően végzett tudományos munka, valamint az esetleges korlátozások gazdasági és társadalmi hatásaira vonatkozó információk képezték az alapját annak a hatásvizsgálati zárójelentésnek,⁽²⁾ amely a mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok kérdéskörének kezelésére számos lehetséges politikai megoldást elemez.

2.3 Az Európai Bizottság számos tanulmány elkészítését kezdeményezte annak vizsgálatára, hogy a mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok tartalmának korlátozása indokolt lehet-e annak érdekében, hogy az EU területén csökkenjen az eutrofizáció. Ezek a tanulmányok szolgáltak alapul azokhoz a további konzultációkhoz, amelyekre a tagállamok, az ágazat, valamint nem kormányzati szervezetek részvételével a mosó- és tisztítószerkekről szóló irányelv végrehajtásáért felelős illetékes hatóságok munkacsoportjának (más néven a mosó- és tisztítószerkekből foglalkozó munkacsoport) ülésein került sor 2006 novemberében, 2007 júliusában és decemberében, 2008 júliusában, valamint 2009 februárjában és novemberében.

2.3.1 A mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok tartalmának korlátozása érdekében a tervezéssel foglalkozó kis- és középvállalatok részére az Enterprise Europe Network keretében külön konzultáció megszervezésére került sor 2009-ben annak érdekében, hogy nagyobb rálátás nyíljon arra, hogy jelenleg milyen mértékben alkalmaznak foszfátokat és helyettesítő alternatív szereket a mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok esetleges korlátozása milyen hatást gyakorolhat ezekre a kvv-kra.

2.3.2 A hatásvizsgálati jelentésből, illetve a fent említett tanulmányokból és konzultációkból szerzett információk alapján dolgozta ki az Európai Bizottság a COM(2010) 597. számú, a 648/2004/EK rendelet módosításáról szóló javaslatát, amelyről az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét kérték.

⁽¹⁾ COM(2007) 234.

⁽²⁾ SEC(2010) 1278.

3. Az Európai Bizottság javaslatának sarokpontjai

3.1 A javaslat – amely a 648/2004/EK rendelet 16. cikke értelmében készült európai bizottsági értékelések és hatásvizsgálat végkövetkeztetései nyomán született – a mosó- és tisztítószerkekről szóló 648/2004/EK rendeletet szándékozik módosítani a háztartási mosószerkekből származó foszfátok és más foszforvegyületek koncentrációjának korlátozásával, annak érdekében, hogy csökkentse a mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok által az EU felszíni vizeit érintő eutrofizációra gyakorolt hatást.

3.1.1 A javaslat általános célkitűzése az, hogy biztosítsa a környezet magas szintű védelmét a mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok és foszforvegyületek lehetséges káros hatásával szemben, amellyel, hogy a mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok által az EU felszíni vizeit érintő eutrofizációra gyakorolt hatást.

3.2 Az Európai Bizottság a hatás tekintetében öt szakpolitikai lehetőséget vizsgált meg:

- első lehetőség: uniós szintű fellépés nélkül az intézkedések meghozatala a tagállamok feladata, ami regionális együttműködés keretében is megvalósítható (alapopció);
- második lehetőség: az ágazat önkéntes fellépése;
- harmadik lehetőség: a foszfátok mosó- és tisztítószerkekből származó alkalmazásának teljes tilalma;
- negyedik lehetőség: a mosószerkekből származó foszfátok tartalmának korlátozása;
- ötödik lehetőség: a mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok tartalmára vonatkozó határértékek megállapítása.

A különböző szakpolitikai lehetőségek hatásvizsgálata során figyelembe vették egyrészt annak a tudományos elemzésnek az eredményeit, amely a mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok az eutrofizációs kockázatokhoz való hozzájárulását vizsgálta az EU területén, másrészt a hatékonyság és az eredményesség kritériumait, így a gyakorlati alkalmazhatóságot, a társadalmi-gazdasági hatásokat és a nyomkövetésszerűséget is. A szükséges információkat elsősorban a fent említett tanulmányokból, illetve a közvetlenül az érintettekkel folytatott konzultációkból gyűjtötték össze.

Az egyes lehetőségek értékelése és hatásvizsgálata alapján megállapítható, hogy a háztartási mosószerkekből származó foszfátok és foszforvegyületek alkalmazásának uniós szintű korlátozásával csökkenne a mosó- és tisztítószerkekből származó foszfátok az eutrofizációs kockázatokhoz való hozzájárulása, és csökkennének a szennyvíztisztító telepeknek a foszfor eltávolításával járó költségei is. Az így elért költségmegtakarítás jelentősen magasabb, mint annak a költsége, hogy a háztartási mosószerkekből származó foszfátokat helyettesítő anyagokkal módosítsák. Ezzel szemben jelenleg nem lenne indokolt uniós szintű korlátozást bevezetni a gépi mosogatószerkekre, illetve a közületi vagy ipari mosó- és tisztítószerkekre, mivel a rendelkezésre álló alternatív összetevők általában nem felelnek meg az ezen alkalmazások magasabb technikai követelményeinek.

4. Általános megjegyzések

4.1 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság kidolgozta a vélemény tárgyát képező javaslatot, hiszen a háztartási mosószereket leszámítva a mosó- és tisztítószeres egyéb kategóriákban nincs technikai és gazdaságossági szempontból elfogadható alternatív megoldás, és egyetért azzal, hogy jelenleg kizárólag a háztartási mosószerekre vonatkozóan korlátozzák a foszfátok és más foszforvegyületek alkalmazását. Ugyanakkor, ahogyan azt a 16. cikkre vonatkozó módosítás is helyesen kimondja, meg kell vizsgálni a gépi mosogatószeres alkalmazott foszfátokra vonatkozó korlátozások bevezetésének lehetőségét is. A javaslat megfelelő hosszúságú időt biztosít a gyártók számára ahhoz, hogy megvizsgálják a már létező alternatív megoldásokat, illetve hogy új megoldásokat találjanak, és azokat technológiai és gazdasági szempontból is elfogadhatóvá tegyék. Az Európai Bizottságnak célszerű volna együttműködést kezdeményeznie az érintettekkel annak érdekében, hogy az ágazat ösztönzést kapjon az e célkitűzés megvalósítása felé történő elmozdulásra.

4.2 Az egyes lehetőségek értékelését tekintve az EGSZB a következőket állapítja meg:

- Az első és a második lehetőség, amennyiben a jelenlegi tendencia folytatódik, csupán a foszfátok alkalmazásának lassú csökkenéséhez vezet, és nem felel meg a mosó- és tisztítószeres belső piacának jó működésére irányuló célkitűzésnek. A foszfátok más összetevőkkel való helyettesítése vonatkozásában természetesen nem lehet kizárni a tendencia megfordulását, ám ez a környezetre nézve káros hatásokkal járhat.
- Az eutrofizáció kockázatainak csökkentése szempontjából a harmadik lehetőség tűnik a legvonzóbbnak, ám annak megvalósítása két okból sem javasolt. Egyrészt ez a lehetőség az automata háztartási mosogatógépekben használt mosogatószeres hatásfokának aránytalan csökkenéséhez vezetne, hiszen ezek vonatkozásában még nincsen a foszfátok helyettesítésére alkalmas, technikailag és gazdaságilag megvalósítható alternatíva. Másrészt a háztartási mosószereket foszfátmentesítésére szolgáló más vegyületek is tartalmaznak foszfort, mégpedig foszfonátok formájában, ami még kis dózisban is kiváló hatékonyságot eredményez mind a vízlágyítást, mind a fehérítő anyagok stabilizálását illetően. Ezért lehetetlen teljes mértékben kizárni a foszforvegyületek használatát a mosó- és tisztítószeresekben.
- A leginkább javasolt a negyedik lehetőség, mivel kizárólag a háztartási mosószereket érinti, melyek esetében már léteznek működőképes és széles körben elterjedt helyettesítési lehetőségek. Ezzel egyidejűleg meghatározásra kerülne a foszfátmentesítés maximális megengedett értéke, amely lehetővé teszi a foszfonátok használatát – amelyek fontosságát az előző pont fejteti ki. Kizárólag a mosószereket esetében csökkenteni a foszfátmentesítés hatékonyságát az eutrofizáció csökkentésére, mint a harmadik lehetőség, mivel az említett mosószereket e vegyületek alkalmazási körének mindössze 60 %-át alkotják. Ily módon a gépi mosogatószeres gyártók időt kapnának arra, hogy az ebbe a kategóriába tartozó tisztítószeres esetében technikai és gazdasági szempontból megfelelő helyettesítő lehetőségeket dolgozzanak ki.

Ez a megoldás egyébiránt lehetővé teszi az előírások európai uniós szintű harmonizációját és a háztartási mosószereket – jelenleg elaprózott – belső piacának normális működését.

- Végül az ötödik lehetőség, úgy tűnik, valamennyi tisztítószer tekintetében nagymértékben megfelel a kitűzött céloknak, vagyis az eutrofizáció csökkentésének és a belső piac jó működésének, mivel különböző határértékeket állapít meg a háztartási mosószereket, a gépi mosogatószeres, valamint a közületi és ipari felhasználású tisztítószeres foszfátmentesítésében. Nem lenne azonban egyszerű megegyezést elérni az előbbieken említett második, illetve főként az utolsó kategória esetében, hiszen a követelmények erősen eltérőek, mivel a gyártók az egyes ügyfelek ipari létesítményeinek igényei alapján alkotják meg külön-külön az intézményekben, illetve iparágakban alkalmazott tisztítószereseket. Amennyiben egy meghatározott határértéket alkalmazunk, bármekkora legyen is az, eltérési kérelmek tömkelegével kell számolnunk az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke alapján, valamint az ebből következő adminisztrációs problémákkal a nemzeti hivatalok és az Európai Bizottság szintjén.

4.3 Az EGSZB elismeri, hogy nincs minden tagállam azonos szinten kitéve az eutrofizáció kockázatainak, és üdvözli, hogy az Európai Bizottság a már érvényben lévő intézkedések megőrzését javasolja, megfelelően módosítva azokat annak érdekében, hogy amikor egy ilyen beavatkozás vízvédelmi szempontból szükségessé válik, és technikailag és gazdaságilag megfelelő megoldások rendelkezésre állnak, az Európai Unió tagállamai nemzeti szinten megőrizhessék szabályozásukat, illetve bevezethessenek egy újat azon tisztítószeres foszfát- illetve egyéb foszforvegyület-tartalmának korlátozására, amelyek nem tartoznak a háztartási mosószereket közé.

5. Részletes megjegyzések

5.1 Az EGSZB egyetért a háztartási mosószereket maximális foszfortartalmának meghatározására irányuló javaslattal, amely az elemfoszfor-tartalmat (P) a tömeg 0,5 %-ában határozza meg annak érdekében, hogy a foszfátok és egyéb foszfortartalmú kémiai vegyületek teljes skáláját le lehessen fedni. A határértékek ilyenfajta megfogalmazása szavatolja, hogy a foszfátok esetében alkalmazni kívánt tiltást ne lehessen könnyen megkerülni.

5.2 Az EGSZB üdvözli, hogy az Európai Bizottság azt tervezi, hogy utólagosan, de mindenképpen a szóban forgó javaslat elfogadása után megvizsgálja, hogy az automatikus háztartási mosogatógépekben használt foszfátmentesítésű tisztítószeres milyen mértékben járulnak hozzá az eutrofizáció kockázatához; jelentést készít az Európai Parlament és a Tanács számára; valamint, amennyiben helyénvalónak tűnik, javaslatokat tesz foszfátmentesítésük csökkentésére. Az EGSZB úgy véli azonban, hogy az öt évben megállapított tervezett időkorlát viszonylag hosszú, és a következőket javasolja:

- három éven belül, illetve amennyiben lehetséges, ennél is gyorsabban be kell fejezni az automatikus háztartási mosogatógépekben használt foszfátmentesítésű tisztítószeresek az eutrofizáció kockázataikhoz való hozzájárulásáról szóló tanulmányt,

- tájékoztatni és ösztönözni kell azokat az ipari ágazatokat, amelyek automatikus háztartási mosogatógépekben használt tisztítószereket, illetve alternatív nyersanyagokat állítanak elő, hogy dolgozzanak és fejlesszenek ki olyan lehetőségeket, amelyek lehetővé teszik a foszfátok helyettesítését. Ilyen lehetőségek léteznek már, de bizonyosan továbbfejleszthetők annak érdekében, hogy technikailag és gazdaságilag alkalmazhatóak legyenek,
- amennyiben végül úgy tűnik, hogy az automatikus háztartási mosogatógépekben használt tisztítószerek csak kis mértékben járulnak hozzá az eutrofizáció kockázataihoz, és ezzel egyidejűleg semmilyen olyan helyettesítő megoldást nem fedeztek fel, amely szavatolta volna a fogyasztók számára a tisztítószer hatékonyságát, javasoljuk a foszfortartalom határértékének – tömegszázalékban, illetve mosási ciklusonként grammban kifejezett – alkalmazását, amelynek megfelelően alacsonynak kell lennie ahhoz, hogy ne károsítsa nagymértékben a környezetet, és megfelelően magasnak ahhoz, hogy biztosítsa a tisztítószer hatékonyságát.

5.3 Ami az Európai Bizottság javaslatának összhangját illeti más szereplők politikájával, illetve az Európai Unió célkitűzéseivel, az EGSZB figyelembe veszi az Európai Bizottságnak az alábbiakban ismertetett értékelését, és elismeri, hogy a kért közelítés szintje megfelelő.

5.3.1 A vizsgált javaslat teljes mértékben kompatibilis a vízügyi keretirányelv (2000/60/EK irányelv) célkitűzéseivel, amely azt várja el, hogy a tagállamok 2015-ig elérjék a felszíni vizek jó ökológiai és kémiai állapotát. Az Európai Unió bizonyos érzékeny területein már bevezettek az érintett tagállamok által összehangolt tevékenységeket, illetve bizonyos regionális szintű együttműködési stratégiákat, de eddig csak lassú haladás történt. Ezért az Európai Bizottság javaslata olyan kiegészítő intézkedés, amely elengedhetetlenül fontos az eutrofizáció határokön átnyúló problémájának kezelésére létrejött regionális együttműködési kezdeményezés sikeréhez.

5.3.2 A javaslat kiegészíti továbbá a települési szennyvíz kezeléséről szóló 91/271/EKG irányelvet is, melynek célja, hogy az eutrofizáció elleni küzdelem jegyében korlátozza az olyan tápanyagok, mint a foszfor és a nitrogén koncentrációját a felszíni vizekben.

5.4 Az Európai Bizottság pontosítja, hogy a javaslat jogi alapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 114. cikke, amelynek célja egy olyan belső piac megteremtése, amely egyúttal biztosítja az emberi egészség és a környezet védelmének magas szintjét.

5.4.1 A javaslat egyúttal megfelel az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkének (3) bekezdésében megfogalmazott szubzidiaritás elvének, mivel nem tartozik az Unió kizárólagos hatáskörébe.

5.4.2 Az Európai Bizottság hangsúlyozza, hogy a javaslat nem lépi túl a célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket, és összhangban áll az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkének (4) bekezdésében megfogalmazott arányosság elvével.

5.4.3 Az Európai Bizottság végül megállapítja, hogy a választandó jogi eszköz a rendelet, mivel a cél a háztartási mosószerekben lévő foszfátok és más foszforvegyületek koncentrációjának harmonizálása. A javasolt rendelet a mosó- és tisztítószerekről szóló, már létező rendeletet módosítja.

5.4.4 Az EGSZB elfogadja az Európai Bizottság megközelítését. Annak érdekében, hogy a tervezett szankciók során is érvényesüljön az arányosság elve, az EGSZB a következő ajánlásokat fogalmazza meg:

- Amennyiben bebizonyosodik, hogy egy mosószer, melynek foszfortartalma magasabb 0,5 %-nál, azonban alacsonyabb 2,0 %-nál, jelen van a piacon, valamint az illetékes hatóságoknál az összetételéről benyújtott igazolás 0,5 % alatti foszfortartalomról szól, azt nem kell szükségszerűen kivonni a forgalomból, hanem inkább adminisztratív bírságot kell kiszabni rá, mivel nem jelent egészségügyi kockázatot. Az említett bírság az engedélyezett határérték meghaladásának mértékében fokozatosan növekedhet. A 0,5 %-os határérték ilyen módon történő meghaladása valószínűleg nem szándékosan történik, mivel a gyártó ugyanabban a létesítményben jogszerűen állíthat elő EU-n kívüli országokba szállított foszfátot tartalmazó mosószereket, és ha nincsenek intézkedések az egyes termékek raktárkészletének különválasztására, azok esetlegesen enyhén keveredhetnek. Az Európai Bizottság feladata eldönteni azt, hogy ilyen esetekben a gyártótól részletesebb igazolásokat is kér-e annak érdekében, hogy az ne tudja szándékosan megkerülni a 0,5 %-os határértéket. Meg kell jegyezni, hogy egy ilyen termék piacról történő, valódi indok (egészség, biztonságos használat) nélküli visszavonása végeredményben nagyobb károkat okozhat a környezet számára, mivel azt több alkalommal kell szállítani, el kell távolítani a csomagolását és hulladékként kell kezelni anélkül, hogy betöltötte volna eredeti feladatát – pedig biztonságosan és teljes mértékben használható lett volna.
- Amennyiben a foszfortartalom magasabb a tömeg 2,0 %-ánál, meg kell hozni az eredetileg előírt szankciókat és intézkedéseket.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: a LIFE+ rendelet féldős értékelése

(COM(2010) 516 végleges)

(2011/C 132/13)

Előadó: **Lutz RIBBE**

2010. szeptember 30-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az EUMSZ. 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: A LIFE+ rendelet féldős értékelése

COM(2010) 516 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2011. február 28-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott 470. plenáris ülésén (a március 15-i ülésnapon) 185 szavazattal 2 ellenében, 7 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglalás

1.1 Mivel a LIFE+ első projektjei végrehajtási nehézségek miatt csak 2009 januárjában indultak, a LIFE+ programról (futamidő: 2007–2013) előterjesztett féldői jelentés nem nyújt elegendő alapot ahhoz, hogy már most minőségi értékelést készítsünk a folyamatban lévő projektekről.

1.2 Az EGSZB mindig is hangsúlyozta a már csaknem 20 éve létező LIFE program igen nagy jelentőségét az európai környezetpolitika fejlődésében és alakításában. A program folytatását és továbbfejlesztését az új finanszírozási időszakban (2013–2020) is szükségesnek és ésszerűnek tartja.

1.3 A LIFE programnak lehetőleg rugalmas eszköznek kell lennie, amellyel az Európai Bizottság hatást gyakorolhat a politika alakítására. A LIFE, amely az EU költségvetésének kb. 0,2 %-át teszi ki, értékes hozzájárulást jelenthet, és utat mutathat a lehetséges megoldások irányába. Nem alkalmas azonban a más uniós politikaterületek által kiváltott negatív fejlemények ellensúlyozására vagy az összes környezeti vonatkozású uniós stratégia finanszírozására.

1.4 A LIFE-projektek kiválasztása során a jövőben döntő jelentőséget kell tulajdonítani az uniós környezetpolitika végrehajtási problémáiból adódó szükségszerűségeknek. Az eszközök nemzeti elosztását illetően az arányosságnak nem szabad szerepet játszania.

1.5 A környezetvédelmi politika azért fejlettebb Európában, mint bolygónk más részein, mert az aktív civil társadalom kiköveteli ezt. Ebben az összefüggésben az Európai Bizottság joggal hangsúlyozza, és az EGSZB is méltányolja a természet- és környezetvédelmi szervezetek szerepét. A civil társadalom többi elemét is motiválni kell azonban arra, hogy a jövőben fokozottan működjön együtt a LIFE-projektekben. A LIFE+ finanszírozási mechanizmusait úgy kell kialakítani, hogy a jó projektek ne hiúsuljanak meg a merev társfinanszírozási feltételek miatt.

2. Általános megjegyzések

2.1 A LIFE uniós környezetvédelmi finanszírozási eszköz mindaddig egyértelműen rendkívül fontos uniós program volt, amely döntő jelentőségű lendületet adott a közösség környezetpolitikájának és környezetvédelmi jogának alkalmazásához, illetve fejlesztéséhez és alakításához. A LIFE programot az 1973/92/EGK rendelet hozta létre 1992 májusában.

2.2 A LIFE I. program 1992-től 1995-ig működött és 400 millió eurós költségvetéssel rendelkezett (évente 100 millió euróval). Sikerére való tekintettel az 1404/96/EK rendelet elindította a program 2. szakaszát (LIFE II.), amely 1996-tól 1999-ig volt érvényben, összesen 450 millió eurós (évi 112,5 millió) költségvetéssel. A LIFE III. program (1665/2000/EK rendelet) először a 2000–2004 időszakra szólt (évi 128 millió eurós költségvetéssel), majd az 1682/2004/EK rendelet meghosszabbította futamidejét a legutóbbi pénzügyi időszak végéig (vagyis 2006 végéig).

2.3 A 614/2007/EK rendelet a 2007–2013-as pénzügyi időszakra vonatkozóan elindította a LIFE program új szakaszát, a LIFE+-t, amelynek mintegy 2,17 milliárd euró (vagyis évente mintegy 340 millió euró) áll rendelkezésére.

2.4 A LIFE+ teljesen átalakította a környezetvédelem terén alkalmazott eddigi támogatást: összefogja az akkori 7. költségvetési címhez tartozó eddigi támogatási programokat (Forest Focus, civil szervezetekre vonatkozó program, URBAN, új politikai kezdeményezések támogatása, a környezetvédelmi politika megvalósításának egyes részei, a LIFE-Környezet és a LIFE-Természet elemei), továbbá döntés született arról, hogy nem kapnak többé támogatást a klasszikus konkrét környezetvédelmi jellegű befektetési tervek, hanem erre ezután az EU-költségvetés 1a) tételét (környezetvédelmi projektek), illetve 1b) tételét, valamint a 2. tétel részeit (természetvédelmi projektek) fogják használni. A nemzetközi tevékenységek eddigi támogatását a 4. tételből – a tengeri környezettel kapcsolatos tevékenységek – a 3. tétel kereteibe helyezték át.

2.5 A LIFE+ a környezetpolitikát segítő (csak a közösségre kiterjedő) intézkedések – mint például a bevált gyakorlatról szóló tapasztalatcsere, a helyi és regionális hatóságok kapacitásainak kiépítése és az Európa-szerte működő nem kormányzati szervezetek segítése – támogatására összpontosít.

2.6 Az Európai Bizottság ezért kimondja, hogy a befektetési terveket ebben a pénzügyi időszakban nem a LIFE, hanem az (új) 1A), 1B), 2. és 4. tételek fogják fedezni.

2.7 Mivel a megfelelő LIFE+ rendelet csak 2007 júniusában lépett hatályba, a pályázati felhívások közzétételére csak 2007 októberében kerülhetett sor. Az új LIFE+-szakasz projektjei ezért csak 2009. januárban kezdődhetnek meg. Ez azt jelenti, hogy az Európai Bizottság által előterjesztett és itt megtárgyalandó félidős értékelés csak viszonylag kisszámú, éppen csak megkezdett projektekről tud áttekintést adni. Az Európai Bizottság helyesen fogalmaz, amikor azt írja, hogy „az eredményekkel kapcsolatban rendelkezésre álló információink [...] korlátozottak”.

3. Részletes megjegyzések

3.1 A félidős értékelésben több helyen szerepel, milyen fontos a LIFE program. „Hatékony eszköznek” nevezik, amely „hozzáadott értéket hoz létre”, és a közlemény utal arra, hogy „mind a kedvezményezettek, mind a tagállamok úgy vélik, hogy a programnak a jövőben is folytatódnia kell, mivel kulcsfontosságú szerepet játszik az EU környezetvédelmi politikájának végrehajtásában”.

3.2 Az EGSZB kételkedik abban, hogy ezek a következtetések az itt tárgyalandó félidős jelentésből vonhatók le, mivel az olyan projektek értékelésére támaszkodik, amelyek csak 2009. januárban kezdődtek meg. Az EGSZB ugyan soha nem hagyott kétséget afelől, hogy a LIFE programot maga is igen fontosnak tartja, a félidős értékelés alapjául szolgáló kisszámú adat azonban még nem teszi lehetővé, hogy tényleges következtetéseket vonhassunk le a LIFE+ új szakaszára nézve.

3.3 Mivel azonban már most el kell gondolkodni egy 2013 utáni esetleges új programtervezési időszakról, az EGSZB szeretné kihasználni az alkalmat arra, hogy foglalkozzon néhány alapvető kérdéssel, és javaslatokat tegyen.

3.4 Az EGSZB ezért itt először is azt szeretné kifejezésre juttatni, hogy véleménye szerint a LIFE+ program új szakaszának félidős értékelését jelenleg még lehetetlen elvégezni.

3.5 A később elfogadott LIFE+ rendelet tervezetéről szóló véleményében ⁽¹⁾ az EGSZB néhány figyelmeztetésnek is hangot adott, amelyek, úgy tűnik, most beigazolódnak.

3.6 Az EGSZB kifejtette, hogy az eddigi LIFE programok egyértelműen az Európai Bizottság igen sikeres, irányító jellegű

politikai eszközeinek tekinthetők. A szerény eszközökkel elért igen figyelemreméltó eredmények annak köszönhetőek, hogy az Európai Bizottság feltételeket szabhatott meg, és hogy mind a potenciális projektgazdák, mind a tagállamok között bizonyos versengés alakult ki a LIFE-támogatásokért: A tagállamoknak (pontosabban a magán- és állami finanszírozású projektek felelőseinek a tagállamokban) a LIFE korábbi szakaszaiban a LIFE programnak megfelelő innovatív projekteket kellett megtervezniük és véghezvinniük. A terveket aztán egy meghatározott kiválasztási eljárás keretében megvizsgálták, majd jóváhagyták vagy éppen elutasították minőségi problémák, illetve a nem elegendő költségvetési eszközök miatt. Az eszközök odaítélését illetően tehát európai szintű átláthatóság, valamint az Európai Bizottság részéről egyértelmű irányítás volt megfigyelhető.

3.7 Az EGSZB továbbra is úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak környezeti politikája – amely köztudottan csak igen fáradtságos előrelépéseket tesz bizonyos ágazatokban – támogatásához olyan eszközzel kell rendelkeznie, amelyet kizárólag ő tud alakítani; például az eszközök regionális elosztását illetően figyelmen kívül hagyva az arányosság elvét.

3.8 Az Európai Bizottság félidős értékelésében mindenesetre megállapítja, hogy az új projektszakasszal bekövetkező indikatív nemzeti forráselosztások javították ugyan „a projektek földrajzi eloszlását”, az értékelés azonban arra utal, hogy a nemzeti forráselosztás „alacsonyabb színvonalú projektek kiválasztásához vezethet”.

3.9 Az EGSZB éppen ettől tartott. Ezért kéri az Európai Bizottságot és a Tanácsot, hogy még egyszer alapvetően gondolják át a LIFE program koncepcióját. A programnak nem arról kellene szólnia, hogy uniós pénzek kerüljenek a tagállamokba, amelyekből ott európai vonatkozású környezeti projekteket finanszíroznak. A programot egyértelműen ott kellene alkalmazni, ahol az Európai Bizottság szervei ennek a legnagyobb szükségét látják, ahhoz, hogy előre vigyék az EU környezetpolitikáját.

3.10 Európában a környezetvédelmi politikát erősen meghatározzák az uniós jogszabályok, ami csak a működő belső piac okaival indokolható. Nem helyénvaló azonban a jogalkotást európaivá, a megfelelő politikaalkotási eszközt pedig bizonyos mértékben nemzeti hatáskörre tenni.

3.11 A LIFE által finanszírozott projekteknek és folyamatoknak az EGSZB szerint az eddigieknél még célirányosabban kell szolgálniuk az elfogadott uniós stratégiák (mégpedig különösen az EU fenntarthatósági stratégiája – amelyről újabban érdekes módon nem hallunk sokat –, a biodiverzitás-stratégia, az éghajlatvédelmi stratégia, valamint az EU 2020 stratégia ökológiai elemei) megvalósítását. Különös hangsúlyt kell helyezni a projektek modelljellegré, ami azt jelenti, hogy nem minden egyes projektnek kell – amint jelenleg pl. a „biodiverzitás” tematikus területen megkövetelik – innovációs jelleggel rendelkeznie. Gyakran nem innovációra van szükség, hanem egyszerűen a már meglévő megoldások terjesztésére és megvalósítására.

⁽¹⁾ CESE 382/2005, HL C 255., 2005.10.14., 52. o.

3.12 A projektek kiválasztása során az Európai Bizottságnak a jövőben nagy rugalmasságot kell tanúsítania mind tartalmi, mind pénzügyi szempontból; az utóbbi pl. a társfinanszírozási arányokra is vonatkozik. Az EGSZB akár azt is elképzelhetőnek tartja, hogy 100 %-os uniós finanszírozásra is sor kerülhessen.

3.13 Helyes az Európai Bizottságnak az a meglátása, hogy létfontosságúak például a civil társadalomnak a környezetpolitika alakulásához való hozzájárulásai is. Európa környezetpolitikáját, a világ más részeihez képest, gyakran éppen azért tekintik haladóbbnak, mert a társadalmi vitában nagyobb szerepet kap a környezet- és természetvédelem. A vita ösztönzése az EU érdeke, és ennek nem szabad pusztán az előre megadott társfinanszírozási arányokon elbuknia.

3.14 Az EGSZB amellet száll síkra, hogy a LIFE+ programot valamennyi nem kormányzati szervezettel konstruktívan együttműködve valósítsák meg mind a tagállamokban (vállalati szövetségekkel, szakszervezetekkel stb. együtt), mind uniós szinten. E szervezetek tagjai gyakran olyan területeken tevékenykednek, amelyeken az EU hatásosabb környezetvédelmet és az uniós környezetvédelmi politika megvalósítását szeretné elérni. A figyelemfelkeltés és az ennek megfelelő kötelezettségvállalás tehát nemcsak a környezetvédelmi szervezetek, hanem a vállalatok dolga is kellene, hogy legyen.

3.15 Ezért az EGSZB nyomatékosan utalni szeretne arra, hogy a klasszikus természet- és környezetvédelmi szervezetek mellett pl. a vállalkozói szövetségeket és a szakszervezeteket is ösztönözni kellene a LIFE-projektekben való aktív részvételre.

3.16 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy „a célkitűzések szigorúbb rangsorolására” és a kiemelt témakörök éves szinten történő meghatározására van szükség. Ennek során az ágazatokon átnyúló megközelítésekre kell helyezni a hangsúlyt. A harmadik országokkal közös, határokon átnyúló projekteket sem szabadna kategorikusan kizárni a programból.

3.17 A LIFE program érdemeinek elismerése mellett az EGSZB figyelmeztetni szeretne a program lehetőségeinek túlbecslésére is. Az évente rendelkezésre álló mintegy 340 millió euróval számos olyan projektet lehet finanszírozni, amely értékes útmutatást nyújthat a kedvező környezetpolitikai megközelítések kialakításának irányába. Ezzel a pénzzel, amely az EU költségvetésének kb. 0,2 %-át teszi ki, nem lehet azonban közömbösíteni pl. azokat a problémákat, amelyeket más uniós politikaterületek hibás irányítása okozott.

3.18 Az EGSZB bizonyos kételkedéssel fogadja tehát a féldős jelentésnek azt az állítását, hogy a LIFE program „Biodiverzitás” tematikus területének köszönhetően a program „megkerülhetetlen szerephez jut a biodiverzitási cselekvési terv végrehajtásának finanszírozásában”. A LIFE hozzá fog járulni és természetesen hozzá is kell járulnia annak bemutatásához, hogy konkrétan hogyan valósulhat meg együttesen a biodiverzitás megőrzése és a természetes erőforrások gazdaságos felhasználása. Ennek végrehajtásához mindenestre más finanszírozási eszközöket kell felhasználni.

3.19 Maga az Európai Bizottság is leírja közleményében, ⁽²⁾ hogy „az a politikai eszköz, amely a vidéki területeken leginkább hatással van a biológiai sokféleségre, a közös agrárpolitika (KAP)”, valamint hogy „a Natura 2000 hálózatra és az európai biológiai sokféleség ügyére fordítható pénzek legjelentősebb közösségi forrását továbbra is az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (különösen annak második tengelye) jelenti”. Nem a LIFE program.

3.20 Jelenleg az európai természetvédelmi területek, köztük a Natura2000 hálózat területei kezeléséhez szükséges összfinanszírozásnak csak 20 %-a van fedezve. Ezt nem a LIFE programmal lehet megoldani, hanem a természet- és környezetvédelem más politikaterületekbe való, sokat vitatott integrációja révén. Vagyis: a LIFE program tényleges feladatát és szerepét még egyszer egyértelműen meg kellene határozni.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽²⁾ „A Bizottság jelentése a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek: 2010. évi értékelés az Európai Unió biológiai sokféleséggel kapcsolatos cselekvési tervének végrehajtásáról”, COM(2010) 548.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a higanyra vonatkozó közösségi stratégia felülvizsgálatáról

(COM(2010) 723 végleges)

(2011/C 132/14)

Előadó: **An LE NOUAIL-MARLIÈRE**

Az Európai Bizottság 2010. december 7-én úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A higanyra vonatkozó közösségi stratégia felülvizsgálata

COM(2010) 723 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2011. február 28-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a március 15-i ülésnapon) 173 szavazattal 6 ellenében, 12 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések

A higanyra vonatkozó 2005. évi stratégia végrehajtása előrehaladott állapotban van, szinte valamennyi intézkedéssel kapcsolatban születtek eredmények, és bizonyára folytatni fogják és meg fogják erősíteni.

1.1 Jóllehet támogatja a tárgyra vonatkozó tanácsi következtetéseket ⁽¹⁾, az EGSZB az alábbiakat ajánlja az Európai Bizottságnak, a tagállamoknak és a szociális partnereknek:

- a) ismerjék el annak fontosságát, hogy az EU megőrizze világszinten is előkelő pozícióját azáltal, hogy tevékenyen további kötelezettséget vállal a higanyfelhasználás, a higanykínálat és a higanykibocsátás csökkentésére;
- b) vegyék figyelembe, hogy az általános célkitűzésnek átfogó korlátozással kell együtt járnia, és mentességet csak olyan helyzetekben kellene adni, amelyek azt valóban szükségessé teszik (sajátos technikai vagy pénzügyi nehézségek esetén), ahelyett hogy a megközelítést az egyes termékekre és alkalmazásokra, valamint a higany életciklusának egyes szakaszaira vonatkozó, külön korlátozásokra alapoznák;
- c) folytassák, sőt, fokozzák a fejlődő és az átmeneti gazdasággal rendelkező országok projektjeinek végrehajtásához nyújtott támogatást, párhuzamosan a kormányközi tárgyalóbizottság munkájával, az UNEP kormányzótanács 25/5. sz. határozatának 34. pontjában említett területeken folyó nemzetközi munka részeként;
- d) vonják le azt a következtetést, hogy be kell fejezni a higanynak a klóralkáli-ágazatban történő felhasználását. Ennek kapcsán az EGSZB kéri az Európai Bizottságot,

hogy 2012. január 1-jéig terjesszen elő javaslatot jogilag kötelező erejű intézkedésekre, és többek között állapítson egy mielőbbi, de mindenképpen 2020 előtti határidőt a higany ágazatbeli felhasználásának megszüntetésére;

- e) hívják fel a figyelmet arra, hogy konkrét intézkedéseket kellene hozni az ipari eredetű higanykibocsátások tekintetében. Ezzel összefüggésben arra kéri az Európai Bizottságot, hogy sürgősen fogadjon el következtetéseket az elérhető legjobb technikák („Best Available Techniques” – BAT) tárgyában, és az ipari kibocsátásokról nemrég elfogadott irányelv végrehajtásának elősegítése érdekében határozza meg az azokkal járó kibocsátási korlátokat valamennyi érintett, higannal összefüggő ipari folyamatra vonatkozóan;
- f) mérjék fel a higany gombelemekben való felhasználása korlátozásának lehetőségeit, és tegyenek javaslatot az ilyen elemek forgalomba helyezésének 2012. július 1-jétől kezdődően bevezetendő korlátozására;
- g) elemezzék tovább annak lehetőségét, hogy 2012. július 1-jéig fokozatosan szüntessék meg a higany fogászati felhasználását, figyelembe véve minden rendelkezésre álló tanulmányt, fejleményt és alternatívát;
- h) hozzanak intézkedéseket annak biztosítására, hogy az EU összes fogászati klinikáját nagy hatékonyságú amalgámelkülönítővel szereljék fel;
- i) vizsgálják meg a higany oltásokban való felhasználását, a létező alternatívákat és azt, hogy milyen mértékben lehet a higany erre a célra való felhasználását 2012. december 31-éig megfelelő módon felszámolni a közegészség védelmének javítása érdekében;
- j) lépjenek fel a halak metilhigany-tartalmának megállapítását célzó első mérési program megvalósítása érdekében, és az eredményeknek megfelelően 2012. december 31-ig frissítsék a kockázatokról az egész EU-ra vonatkozóan közzétett tájékoztatást;

⁽¹⁾ A higanyra vonatkozó közösségi stratégia felülvizsgálatával kapcsolatos tanácsi következtetések (7774/11., elfogadva: 2011. március 14-én).

- k) lépjenek fel annak érdekében, hogy javuljon az emberek tudatossága és bővüljenek ismereteik arra vonatkozóan, hogy az energiatakarékos izzók higanyt tartalmaznak, és ezért eltörésüket elkerülve, biztonságosan, elkülönítve kell azokat begyűjteni;
- l) ösztönözzék a hulladékokban található higanymaradványok felszámolásának garantálását célzó fellépéseket;
- m) tegyenek róla, hogy az uniós jogszabályok hatályát terjesszék ki a hamvasztásból és a kisméretű tüzelőberendezésekből származó kibocsátásokra is;
- n) fokozzák a higanyral potenciálisan kapcsolatba kerülő valamennyi munkavállaló egészségének garantálására irányuló lépéseket;
- o) ennek keretében hajtsanak végre intézkedéseket a munkahelyekre kifejtett esetleges hatásra vonatkozóan, lehetővé téve az ipari szerkezetváltás hatásainak mérséklését, valamennyi munkavállaló tekintetében, képzettségüktől függetlenül;
- p) hozzanak intézkedéseket a higanytartalmú termékek elkülönített, biztonságos begyűjtésének biztosítására, amit jelenleg nem ír elő jogszabály, és folytassanak nagyszabású tájékoztató kampányokat annak érdekében, hogy felhívják a felhasználók figyelmét a higany illékony és mérgező jellegére.

2. Bevezetés

2.1 A higany és a higanyvegyületek többsége olyan, nagymértékben mérgező anyag, amely káros a biodiverzitásra, az ökoszisztémákra és az emberi egészségre nézve. Ráadásul biológiailag felhalmozódó anyagról van szó, amely összegyűlhet az élő szervezetekben, és végigmehet a tápláléklánc különböző szakaszain. További probléma, hogy a higany szobahőmérsékleten elpárolog és metilhigannyá alakulhat át, amely a higany legelterjedtebb, ám legmérgezőbb formája is. A higany tehát tartósan megmarad, és jelentős távolságra is elterjedhet akár a vizekben, a talajban, a levegőben, vagy éppen az élő szervezetekben ⁽²⁾.

2.2 A higany ember által okozott terjedésének kockázata az alábbi, különféle felhasználási formákhoz köthető: különböző termékek összetevőjeként való alkalmazás, egyes termelési folyamatokban való felhasználás, valamint a levegőbe történő vagy balesetből eredő kibocsátás. A legnagyobb higanyfelhasználók a klóralkáli-ipar, a polimer-előállító vegyipar és a fogászatia-malgám-gyártók (az évente felhasznált mennyiség 86 %-a).

2.3 A levegőbe irányuló higanykibocsátásnak a hőerőművekből és egyéb (főként széntüzelésű) tüzelőberendezésből származó része a teljes ipari eredetű higanykibocsátás több mint 50 %-át teszi ki ⁽³⁾.

⁽²⁾ UNEP Chemicals, Global Mercury Assessment [az UNEP vegyi anyagokkal foglalkozó részlegének higanyra vonatkozó átfogó felmérése], 2002. december – 2010.

⁽³⁾ <http://prtr.ec.europa.eu/PollutantReleases.aspx>.

Az ember által okozott higanykibocsátás lehetséges forrásai:

- a) termékek összetevőjeként
- mérőeszközökben;
 - fogászati amalgámban;
 - neoncsövekben, energiatakarékos izzókban;
 - elemekben;
 - kapcsolókban;
 - oltásokban („thimérosal” vagy „thiomersal”)
- b) termelési folyamatokban
- polimerek, poliuretán katalizátoraként;
 - klóralkáli-előállítás során;
 - aranykitermelésnél
- c) levegőbe történő kibocsátásként
- hőerőműből (szénüzemű);
 - hamvasztásból (lenyelt higany+fogászati amalgám);
 - újra nem hasznosított, elégetett (higanyt tartalmazó) hulladékból
- d) balesetből eredő kibocsátásként
- ipari szivárgásból (gyártási folyamat, tárolás stb.).

3. Általános megjegyzések

3.1 Az ENSZ Környezetvédelmi Programja (UNEP) 2001-ben tanulmányt ⁽⁴⁾ készített a higany jelenlétéről és hatásairól, amely arra a következtetésre jutott, hogy a számottevően káros hatások bizonyított létezése nemzetközi fellépést tesz szükségessé. 2009 februárjában az UNEP kormányzótanácsában a világ minden tájáról résztvevő kormányképviselők úgy határoztak, hogy 2013-ra jogilag kötelező erejű szerződést dolgoznak ki a higanyra vonatkozóan.

3.2 2002 decemberében az Európai Bizottság jelentést terjesztett a Tanács elé a klóralkáli-iparból származó higany tárgyában. A jelentés alapján a Tanács felkérte a Bizottságot a problémakör bővítésére, és arra, hogy terjesszen elő „koherens stratégiát (...), amely intézkedéseket tartalmaz az emberi egészségnek és a környezetnek a higanykibocsátásoktól való védelmére, az életcikluson alapuló megközelítést alkalmazva, amely számításba veszi a hulladékok előállítását, felhasználását és kezelését, valamint a kibocsátásokat”.

⁽⁴⁾ UNEP Chemicals, Global Mercury Assessment [az UNEP vegyi anyagokkal foglalkozó részlegének higanyra vonatkozó átfogó felmérése], 2002. december.

3.3 A munka e fenti irányvonalait követve az Európai Bizottság 2005. január 28-án elfogadta a higanyra vonatkozó közösségi stratégiát. A stratégia alapvető célja „a környezetben található higany szintek és a — főleg a halakban lévő metil-higanyból származó — emberi expozíció csökkentése”⁽⁵⁾.

3.4 A stratégia az alábbi 6 irányvonalra (és 20 tevékenységre) bomlik:

- a higanykibocsátások csökkentése;
- a higany lakossági forgalmának mérséklése, a kereslet és a kínálat korlátozása révén;
- a társadalom higanykészletei és -feleslegei (még használatban lévő vagy már csak tárolt higanytartalmú termékek) hosszú távú sorsának a meghatározása;
- az expozíció megakadályozása;
- a higanyval kapcsolatos problémakör és a megoldások jobb megértése;
- a higanyval kapcsolatos nemzetközi kezdeményezések támogatása és ösztönzése.

3.5 A stratégia értékelési és felülvizsgálati záradékot tartalmazott 2010-re vonatkozóan: az Európai Bizottság ennek megfelelően 2010. december 7-én az Európai Parlament és a Tanács elé terjesztette a higanyra vonatkozó közösségi stratégia jelen felülvizsgálatát.

3.6 Ezzel párhuzamosan a Vegyi Anyagokkal Foglalkozó Európai Ügynökség (ECHA) a REACH rendelet felülvizsgálati záradéka alapján javaslatokat nyújtott be a higanytartalmú és professzionális vagy ipari felhasználású mérőeszközökre vonatkozó korlátozások kiterjesztésére.⁽⁶⁾ 2010. szeptember 24-én nyilvános konzultációt tartottak a témában. A REACH rendelet alapján létrehozott illetékes bizottságok véleményüket 2011 szeptemberéig kell, hogy az Európai Bizottság elé terjesszék.

3.7 Az EGSZB két, a fenti fejlemények tárgyában készült véleménnyel támogatta az Európai Bizottság arra irányuló aktív kötelezettségvállalását, hogy az EU-ban és az egész világon mérsékeljék a higany kitermelését és felhasználását, és garantálják annak biztonságos tárolását, továbbá azon törekvését, hogy teljesen megszüntessék a higany bizonyos mérőeszközökben való alkalmazását.⁽⁷⁾

3.8 Az EGSZB ugyanakkor véleményeiben sürgette az Európai Bizottságot, hogy „minél előbb valósítsa meg higanyra vonatkozó stratégiájának egyéb elemeit is, illetve dolgozzon ki olyan intézkedéseket, melyek Európán belül tovább csökkentik a higany termelési folyamatokban és termékekben történő használatát, illetve biztosítják a hulladékáramokban található higany biztonságos ártalmatlanítását”. Ezen kívül felkérte az Európai

Bizottságot annak biztosítására, hogy a higanytartalmú mérőeszközök professzionális és ipari felhasználói teljesítsék a higany környezetbe való kibocsátásának megakadályozására irányuló célkitűzést.

3.9 A 2010-ben folytatott teljes körű felmérés⁽⁸⁾ eredménye és az érintett felektől származó egyéb alátámasztó dokumentumok⁽⁹⁾ kiemelték a higanyra vonatkozó közösségi stratégia végrehajtása terén elért jelentős előrehaladást, továbbá az UNEP égisze alatt kötendő, jogilag kötelező erejű szerződést célzó nemzetközi kezdeményezések és tárgyalások támogatásában való számottevő uniós részvételt.

4. Részletes megjegyzések

4.1 A higanyra vonatkozó közösségi stratégia számos általánosabb jogi eszközt használ fel (a veszélyes anyagok alkalmazását korlátozó rendeletet,⁽¹⁰⁾ a REACH-rendeletet, a vízügyi keretirányelvet és az IPPC-irányelvet), helyenként a higanykibocsátás EU-beli csökkentésének céljához igazítva ezeket az eszközöket:

- Az elérhető legjobb technikákra vonatkozó referenciadokumentumok (BAT – BREF) és az új ipari kibocsátási irányelv elfogadása során naprakésszé tettek és átdolgoztak hét irányelvet, köztük az IPPC-t, és megerősítették a BAT-ok szerepét (továbbá kötelező megfelelést vezettek be 2012-től kezdődően az új, és 2016-tól kezdődően a meglévő létesítmények tekintetében);

- Az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és -akkumulátorokról szóló 66/2006/EK irányelv csökkentette az engedélyezett legmagasabb szintet az előző, 1991-es irányelvhez képest.

4.2 A higanyra vonatkozó közösségi stratégia végrehajtása során specifikus eszközök és szabályok kidolgozására is sor került (lásd alább), amelyek révén az EU világszinten a legnagyobb mértékű korlátozást tudta elérni a higany terén:

- a fémhigany és egyes higanyvegyületek és -keverékek kiviteli tilalmáról, valamint a fémhigany biztonságos tárolásáról szóló 1102/2008/EK rendelet (2008. október 22.), amely 2011 márciusában lép életbe;

- a 2007. szeptember 25-én a higanytartalmú mérőeszközök lakossági forgalmazásának korlátozása tárgyában elfogadott irányelv (amelynek értelmében az ilyen eszközök – főként a porozitásmérők – csupán mentesség esetén helyezhetők forgalomba), amely jelenleg a REACH rendelet XVII. mellékletének függelékét képezi (18. pont a) bekezdés). Most zajlik a tilalom professzionális (ipari, orvosi stb.) felhasználásra való kiterjesztésének folyamata.

⁽⁸⁾ <http://www.biois.com/default.htm> (74. o.).

⁽⁹⁾ ZMWG (Zero Mercury Working Group) <http://www.zeromercury.org> + EEB (European Environment Bureau) www.eeb.org/.

⁽¹⁰⁾ 2002/95/EK irányelv egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról.

⁽⁵⁾ COM(2005) 20 végleges.

⁽⁶⁾ Vegyi Anyagokkal Foglalkozó Európai Ügynökség – XV. melléklet – korlátozásról szóló jelentés, 2010. június.

⁽⁷⁾ HL C 168., 2007.7.20., 44. o. – HL C 318., 2006.12.23., 115. o.

Végezetül a Euro Chlor azon dolgozik, hogy önkéntes megállapodás alapján 2020-ig fokozatosan megszünjön a higany klóralkáli-iparban történő felhasználása.

4.3 Az EGSZB kiemeli annak jelentőségét, hogy a 1102/2008/EK rendelet felülvizsgálatakor a kiviteli tilalmat egyéb higanyvegyületekre és higanytartalmú termékekre, valamint szükség szerint a fémhigany és a szilárd higany biztonságos tárolására is kiterjesszék.

4.4 Az EGSZB hangsúlyozza a következőket:

— A Környezetvédelmi Főigazgatóság által a BIO-IS szakértőivel 2010-ben készített tanulmány ⁽¹⁾ azt javasolta, hogy a stratégia fő célja az alábbi átfogó célkitűzés legyen: „a levegőbe, a vízbe és a talajba történő antropogén higanykibocsátás minimális szintre csökkentésével, és ahol megvalósítható, teljes megszüntetésével védjük az emberi egészséget és a környezetet a higany és higanyvegyületek kibocsátásával szemben”;

— Ezenkívül most lehetőség nyílik arra, hogy további előrelépést érjünk el a higanyfelhasználás csökkentésének átfogó célja kapcsán, mivel a legtöbb termék és alkalmazás rendelkezik higanymentes (és gazdaságilag életképes) alternatívával, és mivel a higanytartalmú termékeket előállító vállalatok nagy része alternatív termékeket is gyárt, lehetővé téve:

— a higanyfelhasználás jelentős korlátozásával járó gazdasági és társadalmi (foglalkoztatási) hatás mérséklését;

— az EU pozíciójának javítását gazdasági és innovációs téren (a technológiafejlesztéssel összefüggésben);

— az Unió helyzetének megerősítését a nemzetközi tárgyalások során és így a „RIO+20” konferencián is, és az Európai Bizottságnak az európai környezetvédelmi politika külső dimenziójára irányuló kezdeményezése kapcsán.

Brüsszel, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽¹⁾ <http://www.biois.com/default.htm> (74. o.).

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat .../.../EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre egyedi mezőgazdasági intézkedéseknek a kisebb égei-tengeri szigetek javára történő megállapításáról

(COM(2010) 767 végleges – 2010/0370 (COD))

(2011/C 132/15)

Önálló előadó: **Christos POLYZOGOPOULOS**

2011. január 18-án a Tanács és 2011. január 20-én az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 43. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi .../.../EU rendeletre egyedi mezőgazdasági intézkedéseknek a kisebb égei-tengeri szigetek javára történő megállapításáról

COM(2010) 767 végleges – 2010/0370 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2011. február 28-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a március 15-i ülésnapon) 174 szavazattal 6 ellenében, 17 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

Következtetések és ajánlások

1. Következtetések

Az EGSZB üdvözli a vizsgált, a korábbi 1405/2006/EK rendelet átdolgozására irányuló javaslat tervezetének tekinthető dokumentumot, és pedig az alábbi okokból:

1.1 A korábbi rendeletet számos alkalommal módosították, egyrészt az európai jogalkotás fejlődése miatt, másrészt pedig a Lisszaboni Szerződéssel való harmonizáció érdekében. Át kell dolgozni a jogalkotási dokumentum szerkezetét is, hogy a rendelet új változata egyértelműbbé tegye a támogatási program központi szerepét, illetve hangsúlyt helyezzen:

a) az egyedi ellátási szabályokra,

b) valamint a helyi termelést támogató egyedi intézkedésekre.

1.2 A rendelet új szövege kifejezetten megemlíti, hogy milyen alapvető elemekből kell állnia egy, a kisebb égei-tengeri szigetek számára helyi jelentőséggel bíró mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendszernek, és ezáltal hatékonyan megoldja az elszigeteltségből, a távoli fekvésből, a szigetjellegből, a kis területből, a kedvezőtlen domborzati és éghajlati viszonyokból, valamint a néhány terméktől való gazdasági függésből adódó nehézségeket.

1.3 Az új rendelet 2. cikke megjegyzi, hogy az intézkedések egyrészt azoknak a céloknak az eléréséhez járulnak hozzá, amelyek a távoli fekvésből, a szigetjellegből és a kis területből adódó többletköltségek mérséklése által biztosítani kívánják a kisebb szigetek ellátását olyan termékekkel, amelyek alapvető

fontosságúak az emberi fogyasztás vagy a feldolgozás szempontjából, illetve mezőgazdasági inputanyagként, másrészt pedig segítik a mezőgazdasági tevékenység megőrzését és fejlesztését a kisebb szigetekben, beleértve a helyi termékek előállítását, feldolgozását és forgalmazását is.

1.4 A rendelet a verseny torzulásának és a gazdasági szereplők közötti hátrányos megkülönböztetésnek az elkerülése érdekében gondoskodni kíván arról, hogy Görögország a kisebb égei-tengeri szigetekre vonatkozó szabályokat ugyanúgy hajtsa végre, mint ahogyan az más hasonló programok esetében is történt.

1.5 A rendelet megfelelő költségvetési gazdálkodást garantál, mivel Görögországnak a programjában fel kell tüntetnie a helyi termékeknek szánt közvetlen kifizetéseket képező támogatásokat, konkrétan megemlítve, hogy az összeg miként került meghatározásra.

1.6 A rendelet szerint az egyedi ellátási szabályok pénzügyi felső határa 20 %-kal emelkedik.

1.7 Az Európai Bizottság végrehajtási hatásköröket kap a bizonyítványok rendszerének és a gazdasági szereplők által az egyedi ellátási szabályok keretében vállalt kötelezettségvállalásoknak az egységes feltételeit, valamint a Görögország által alkalmazandó ellenőrzések általános keretét illetően.

1.8 A 11. cikk (2) bekezdése szerint az Európai Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktussal határoz a gazdasági szereplők nyilvántartásba vételének feltételeiről, szükség esetén előírja biztosíték letétbe helyezését az igazolások kiadásához, illetve intézkedéseket fogadhat el a programmódosítások elfogadási eljárásának kialakítására.

Indokolás

2. Bevezető

2.1 Az 1782/2003/EK rendelet értelmében az intézkedések céljai, valamint a programozási, számviteli és az EU többi politikájával való koherenciát célzó elvek közös szabályokat vezettek be a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen támogatási rendszerek számára.

2.2 A Szerződés 291. cikkének (2) bekezdése alapján a végrehajtási hatáskörökkel felruházott Európai Bizottság meghozza a szükséges szabályozási rendelkezéseket annak érdekében, hogy a verseny torzulásának és a gazdasági szereplők közötti hátrányos megkülönböztetésnek az elkerülése érdekében gondoskodjon arról, hogy Görögország a kisebb égei-tengeri szigetekre vonatkozó szabályokat ugyanúgy hajtsa végre, mint ahogyan az más hasonló programok esetében is történt.

2.3 A rendelet garantálja a bizonyítványok rendszerének végrehajtására és a gazdasági szereplők által az egyedi ellátási szabályok keretében tett kötelezettségvállalásokra vonatkozó egységes feltételeket (11. cikk (3) bekezdés).

2.4 A rendelet meghatározza a programok egységes végrehajtásának feltételeit (6. cikk (2) bekezdés, 15. cikk (3) bekezdés és 18. cikk (3) bekezdés), valamint a Görögország által alkalmazandó ellenőrzések általános keretét (7. cikk, 12. cikk (2) bekezdés és 14. cikk (1) bekezdés).

2.5 Az EGSZB úgy véli, hogy mind az elfogadás alatt álló rendelet tartalmának gazdagítása, mind pedig az Égei-tenger kisméretű szigeteken gazdag vidékére vonatkozó integrált politika kidolgozása tekintetében fel kellene használni a jelen vélemény 4., 5., 6. és 7. pontjában kifejtett gondolatokat, álláspontokat és ajánlásokat.

3. A javasolt rendelet lényegi tartalma

3.1 A számos módosítás miatt és a Lisszaboni Szerződéssel való összhang biztosítása érdekében a korábbi 1405/2006/EK rendelet hatályát veszti, és az új rendelet annak helyébe lép.

3.2 A kisebb égei-tengeri szigetek Görögország által kidolgozott és jóváhagyásra az Európai Bizottsághoz benyújtott támogatási programjának tartalmát (II. fejezet, 5. cikk) a szubszidiaritás elvének alkalmazásával és annak megfelelően kell pontosítani. Görögország ugyanebben a szellemben, az általa már megállapított elvek alapján a szükségleteknek megfelelően teljes rugalmassággal módosíthatja a programot (II. fejezet, 3. és 6. cikk).

3.3 A rendelet egyedi ellátási szabályokat állapít meg az Európai Unió olyan mezőgazdasági termékeire, amelyek a kisebb égei-tengeri szigeteken alapvető fontosságúak az emberi fogyasztás vagy a feldolgozás szempontjából, illetve mezőgazdasági inputanyagként (3. cikk). Rendelkezik arról is, hogy Görögországnak ellátási mérleget kell készítenie a szigetek éves igényeinek lefedése érdekében.

3.4 Támogatás a kisebb szigetek bármely mezőgazdasági termékkel való ellátásához nyújtható a forgalomba hozatal költsége alapján, amit a szigeteket ellátó görög szárazföldi szállítási kikötőktől kell számítani, figyelembe véve az elszigeteltségből és a kis területből adódó esetleges többletköltségeket is.

3.5 A különleges földrajzi helyzet, a termékek szállítási többletköltségei és az elszigeteltségből adódó további nehézségek hátrányos helyzetet teremtenek, amelynek kiegyenlítéséhez csökkenteni kell az érintett termékek árát, amihez viszont egyedi ellátási szabályok bevezetésére van szükség. A különleges ellátási szabályok hatálya alá tartozó termékeknek kiváló minőségűeknek és piacképeseknek kell lenniük a visszaélések elkerülése érdekében.

3.6 Tekintettel a szállítás többletköltségeire, illetve az Európai Unióban előállított termékek versenyképességének fenntartása érdekében fontos lenne támogatni a kisebb égei-tengeri szigetek uniós termékekkel történő ellátását.

3.7 Azokban az esetekben, amikor a különleges ellátási szabályokból gazdasági előnyök származnak, tilos a termékek továbbszállítása vagy exportálása. A külső piacokon történő értékesítés azzal a feltétellel lehetséges, hogy visszatérítik az említett gazdasági előnyt. Az egyedi ellátási szabályok hatálya alá tartozó termékeket egyébiránt adminisztratív ellenőrzéseknek kell alávetni (14. cikk).

3.8 A támogatás megítélésének feltétele, hogy a gazdasági szereplők igazolják a megfelelő nyilvántartásba való felvételüket.

3.9 A rendelet a feldolgozott termékek tekintetében ösztönzi a kisebb égei-tengeri szigetek közötti kereskedelmet és az Unió többi részébe vagy harmadik országokba irányuló kivitelt.

3.10 A helyi termelés is ösztönzésben részesül annak a támogatási programnak a segítségével, amelyet először az 1405/2006/EK rendelet intézményesített, és amely támogatta egy sor termék termelését, kereskedelmét és feldolgozását. Az ilyen irányú intézkedések ugyanis a mezőgazdasági termelés tekintetében hatékonyaknak bizonyultak.

3.11 A rendelet intézkedéseket tartalmaz a tanulmányok, a bemutatóprojektek, a képzési tevékenység és a technikai segítségnyújtás finanszírozására (15. cikk).

3.12 Támogatást kap a mezőgazdasági termelés és a minőségi termékek kereskedelme is.

3.13 A javasolt rendelet meghatározza az Európai Bizottság hatásköreit a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására, amelyekről értesítenie kell az Európai Parlamentet és a Tanácsot.

4. Ajánlások

Az EGSZB szerint különös hangsúlyt kell helyezni az alábbiakra, illetve a következő intézkedéseket kell meghozni:

4.1 A mezőgazdasági termékeket be kell építeni a szigeti turizmus fejlesztésével kapcsolatosan kidolgozásra kerülő megfelelő keretbe, illetve mindenekelőtt vonzóvá kell tenni az ilyen termékeket azon európai és nemzetközi fogyasztók számára, akik méltányolják a földközi-tengeri táplálkozási kultúra és a helyi biogazdálkodásból származó élelmiszerek különleges értékét.

4.2 Ugyanilyen fontos intézkedéseket hozni annak érdekében, hogy a hagyományos mezőgazdasági termékeket hatékonyabban használják ki, ugyanis az azok iránti kereslet más gazdasági ágazatokban – például a gyógyszeriparban, a kozmetikában, a homeopátiában – is egyre növekszik, hiszen gyógyászati tulajdonságokkal is rendelkeznek (masztix, olívaolaj, méz, különböző fűszernövények stb.).

4.3 Hasznos lenne, ha a szigetek lakosságát tájékoztatnák termékeik tápanyagértékéről és gazdasági hasznáról. Az EGSZB javasolja, hogy egy stratégiai elhelyezkedésű szigeten hozzanak létre régióközi iskolát, amely „az agrárturizmussal vagy mezőgazdasági termeléssel foglalkozó tanulók és dolgozók Erasmus programja” szellemében működne.

4.4 Intézkedéseket kell hozni olyan képzési programok kialakítására, amelyek ösztönöznék a bel- és külföldi egyetemeket arra, hogy részt vegyenek a szigeti termékek gazdasági potenciáljának tudatosításával és kihasználásával kapcsolatos tanulmányok készítését és tudományos kutatás folytatását célzó oktatási programokban.

4.5 Nagy körültekintéssel különleges megközelítést kell alkalmazni a szigetek kiszolgáltatott lakosságának védelmében. A megközelítés elsősorban a távol fekvő régiók lakosságát célozná, és irányelvként a szigetek lakosságának fenntartását és (elsősorban pénzügyi, mindenekelőtt a fiatalokhoz szóló) ösztönzők juttatását követné, miközben támogatási programokat alakítana ki, amelyek célja a kereskedelmi tevékenység fejlesztése a távoli régiókban. E programok, amelyek mentesülnek a többlet visszafizetésének kötelezettsége alól, a szigetek gazdasági értékének növelésére vonatkozó lehetőségek kihasználására helyeznék a hangsúlyt, szem előtt tartva egyedülállóságukat és különlegességüket, valamint összhangban földrajzi és geológiai adottságaikkal.

4.6 Ragaszkodni kell a mezőgazdasági termékek minőségének javításához, amellyel párhuzamosan csökkenteni kell termelési költségeiket.

4.7 Különböző sajátos kritériumokat kell bevezetni, amelyek tekintettel vannak a talaj morfológiai jellemzőire és geológiai összetételére.

5. Általános megjegyzések

Az EGSZB, elismerve az égei-tengeri szigetek mezőgazdasági fejlődését korlátozó sajátos tényezőket, úgy ítéli meg, hogy a vizsgált rendeletnek érdemes lenne tekintetbe vennie az alábbi szempontokat:

5.1 Az égei-tengeri szigetekeken az olyan alapvető erőforrásokkal, mint a víz, az energia és a nyersanyagok, korlátozott hozzáférhetőségük miatt szigorú gazdálkodást kellene folytatni. Ez a megjegyzés különösen érvényes a nyári hónapokra, amikor a turisták és nyaralók nagyobb száma miatt a szigeteknek víz-, energia- és egyéb ellátási problémákkal kell szembenéznük. A fent vázolt problémákkal is foglalkozni kell annak érdekében, hogy az erőforrások jobb kezelését és a természeti környezet egyensúlyának tiszteletben tartását szavatolva tudjuk őket kezelni. Ennek érdekében a rendelet olyan támogatási politikákat írhatna elő, amelyek lehetővé tennék e fontos, sajátos problémák kezelését.

5.2 **A földhasználat változásai a szigetekeken:** a mezőgazdasági termőterület folyamatosan csökken a szigetekeken, mivel ezeket a területeket folyamatosan átsorolják: beépíthető területté válnak, vagy a mezőgazdasági tevékenység megszűnése miatt elparlagosodnak, terméketlenné válnak és elszivatagosodnak (ezt „állandósult területpihentetésnek” is nevezik). Ezért arra lenne szükség, hogy a mezőgazdasági termelést támogató programokkal a területek jobb felhasználását ösztönözzük. A rendelet kialakíthat egy ilyen támogatási keretet.

5.3 A gazdaságok visszaszorulása és feladása, továbbá az erdőkben és olajfaligetekben sorsára hagyott, elhalt biomassa (elszáradt ágak és aljnövényzet) felhalmozódása növeli az erdőtüzek kialakulásának esélyét. Ezek az erdőtüzek azután hosszú időre lehetetlenné teszik a földek mezőgazdasági célú felhasználását.

5.4 Vissza kell állítani az egyensúlyt a turizmus fejlesztésére szánt és a mezőgazdasági tevékenységnek szentelt területek között. E két ágazatnak ki kell egészítenie egymást.

5.5 Különös figyelmet kell fordítani a primer ágazatra, ahol a foglalkoztatás hatalmas csökkenést mutat, miközben a tercier ágazatban nő.

6. Részletes megjegyzések

6.1 A rendelet hatályát ki kell terjeszteni Krétára és Eviára.

6.2 Egy évre tervezett kezdeményezéseket kell indítani a mezőgazdasági termékek termelésének, forgalmazásának és promóciójának javítása érdekében. Ezeknek az intézkedéseknek törekedniük kell a termelés fokozására, de ezzel egy időben a minőség javítására is.

6.3 A kisebb égei-tengeri szigetek hagyományos olajfaligeteknek és citrusültetvényeinek megőrzése érdekében a mezőgazdasági termőterületek rehabilitációjára és felosztására alapuló területalapú támogatást kell bevezetni.

6.4 Fontos, hogy kiegészítő támogatásban részesítsük a következő termékeket: a fogyasztásra és ültetésre szánt burgonya, a tinoszi articsóka, a szkopéloszi szilva, a szantorini koktélpáradicsom, a citrusfélék, a *Lathyrus* nemzetségbe tartozó szegletes lednek, a bab, a lemnoszi árpa, a hagyományos sajt-félék, például a naxoszi graviera, a lemnoszi kalathaki (védett eredetmegjelölés), a citromlikőr, az amorgoszi rakomelo, a Sziphnoszon és Leszboszon készült mandulás keksz, a kalloni szardínia stb.

A méz és az olaj a kisebb szigetek mezőgazdasági termelésének identitását és minőségét kifejező csúcstermékek.

6.5 Súlyt kell helyezni a Kiosz szigetén honos masztixfa hagyományos termesztésére, valamint a védett földrajzi jelzéssel ellátott borok termelésére a kisebb égei-tengeri szigetek hagyományos termőhelyein.

6.5.1 Pénzügyi támogatást kell előirányozni a haszonbérbe adott földterületek számára.

6.5.2 Meg kell erősíteni a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelölésének védelmére irányuló támogatást.

6.5.3 Pénzügyileg támogatni kell a szigeteken termelt borok és olívaolajok készítésének, tárolásának, szabályozásának és értékesítésének javítását.

Feltételek

6.5.4 A hektáronkénti művelésre, területkihasználásra és termelésre vonatkozóan meghatározott maximumot nem szabad túllépni.

6.5.5 A nemzeti jogszabályokban rögzített termesztési technológiát be kell tartani.

6.5.6 A termékeknek az „ellenőrzött eredetmegjelölés” vagy a „különleges minőségű” kategóriába kell tartozniuk.

6.5.7 Meg kell felelni a nemzeti és európai jogszabályok által támasztott követelményeknek.

7. Javaslatok

7.1 Az EGSZB megítélése szerint a rendeletnek elő kell segítenie a helyi gazdaság más ágazataival (turizmus, kézművesség, kereskedelem) való kapcsolatok kialakítását, súlyt helyezve egyúttal a turisztikai kínálat irányváltására.

7.2 Az EGSZB különös fontosságot tulajdonít a gyümölcs-termesztési és -szüretelési módszerek tanításának, a geológiai szempontból érdekes helyszínek felkutatásának, az agro-ökoszisztémákban élő állatfajták megismerésének, a mediterrán táplálkozási kultúrának, az egészséges táplálkozásnak és a biotermékeknek.

7.3 Az EGSZB véleménye szerint azok az élmények, amelyeket az árnyat adó olajfa- és narancsligetek csendje, a földdel való közvetlen kapcsolat, a nyugalom és a mindennapok

rohanásától való távolság, a vidék rejtett zugainak felfedezése, illetve mindezek együttes, jótékony hatása nyújtani képes, összeegyeztethető egy sajátos és eredeti turisztikai paletta kialakításával (kulturális és ökoturizmus, agrárturizmus, egészség-turizmus, természetjárás, gasztroturizmus stb.).

Így kialakulhat egy másfajta, a minőségi turizmushoz, a gasztronómiához (mediterrán étrend), a biotermékekhez és az agrárturizmushoz amúgy eleve közvetlenül kötődő mezőgazdasági termékekre épülő turizmus. Ez lehetővé teszi a tömegturizmuson, vagyis a hagyományos napfény + tenger formulán való túllépést. **A rendelet hozzájárul majd ezeknek a lehetőségeknek a támogatásához.**

7.4 Az EGSZB megítélése szerint a többek között a biotermékekre, a kozmetikumokra vagy a gyógyászati termékekre vonatkozó uniós politikák keretében, illetve a mediterrán kultúra termékeinek promócióját elősegítendő az égei-tengeri szigetek egyikén létre lehetne hozni egy a földközi-tengeri térség egészséges étrendjével és gasztronómiájával kapcsolatos továbbképzési programokért felelős szolgálatot vagy hivatalt.

7.5 Az EGSZB olyan kísérleti projekt elindítását ajánlja, amely a „Kioszi Masztixtermesztők Szövetsége” elnevezésű szervezet tapasztalatait vehetné alapul, azzal a céllal, hogy Görögországban és egész Európában olyan bolthálózatot („mastihashop”) hozzon létre, amely a masztixot, annak különböző tulajdonságait, felhasználási módjait igyekezne megismertetni és népszerűsíteni az ebből az anyagból Kiosz szigetén, Görögországban, illetve az Európai Unióban készült termékek révén.

7.6 Az EGSZB már javasolta, többek között a közgyűlése által ECO/213. szám alatt 2008. július 10-én és ECO/262. szám alatt 2010. július 15-én elfogadott véleményében, hogy az agrárturizmust a foglalkoztatás támogatásával összefüggésben prioritásként kezeljék.

7.6.1 Ezért úgy ítéli meg, hogy a rendeletnek ösztönöznie kell a szigetek lakóinak a mezőgazdasági ágazatban való részidős alkalmazását, kézzelfogható támogatást nyújtva azáltal, hogy elismeri az agrárturizmusba történő beruházásokra és az abból való jövedelemszerzésre való jogukat. Annak, hogy ez a két tevékenység kölcsönösen elősegítse egymást, alapvető feltétele a földterületek kettős besorolásának elismerése, amelyeknek egyszerre kell mezőgazdasági (vagy erdőgazdasági) művelési ágban lenniük, és egyben az agrárturizmusnak megfelelő besorolással rendelkezniük. Ennek a jognak azonban nem egy adott földterületre, hanem az egyes gazdaságokra kell vonatkoznia.

7.6.2 Fontos kedvező feltételeket szavatolni az agrárturizmus számára, például garantálni azt a jogot, hogy egy gazdaságon belül ki lehessen alakítani valamilyen szerényebb, a falusi turizmust szolgáló infrastruktúrát. Ezt a jogot azzal a feltétellel kell megadni és megújítani, hogy folytatódik a mezőgazdasági termelés (olíva, szőlő, narancs, mandarin, masztix, méz, füge stb.).

7.6.3 A kisebb szigetek hátrányos helyzetű területein, amelyekről nagymértékben elvándorolt a lakosság, illetve ahol parlagon hevernek a termőterületek, a részüdős mezőgazdasági tevékenység fejlesztése tűnik a legmegfelelőbb és legtartósabb megoldásnak a lakosság megtartásának és a szigeti környezet megőrzésének érdekében.

E célból a rendelet hasznos lehet és katalizátorhatást fejthet ki a helyi élet fenntartásának és a gazdag természeti környezet megőrzésének érdekében, a szigetre látogató valamennyi polgár és természetesen a helyi lakosság javára.

7.7 Végezetül az EGSZB úgy ítéli meg, hogy mindenekelőtt a mezőgazdaság és a turizmus a szigetek fejlődését elősegíteni képes alapvető ágazat. A szigeteken más tevékenységek is

jellemzőek, így például az állattartás, a halászat, a hajózás és a kulturális ágazat. Ezeket is fel lehet használni, a fentiekkel összefüggésben, a helyi mezőgazdasági termékek népszerűsítésében és piaci pozícionálásában. E célok megvalósításához hasznosnak tűnik a kutatás támogatása, például mezőgazdasági oktatási intézmények létrehozásával, olyan növekedési stratégiát alakítva ki, amely a tudásra, a kutatásra és az innovációra épül, és új, dinamikus versenyelőnyöket teremt, illetve kihasználja az égei-tengeri szigetekben rejlő oktatási és kutatási potenciált. Olyan integrált stratégiai keret rajzolódik így ki, amely minden gazdasági ágazatra kiterjed, és a hagyományos szigetállam (Málta, Ciprus), valamint az erős regionális identitású szigetek (Szárdínia, Korzika) sémáján túllépve a szigetek fejlődésének új, modern modelljét teremt meg, amely szorosan kötődik a mezőgazdasághoz, illetve, általánosabb értelemben, a kisebb égei-tengeri szigetekhez.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletrre a 378/2007/EK tanácsi rendeletnek a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen kifizetések önkéntes modulációjának végrehajtására vonatkozó szabályok tekintetében történő módosításáról

(COM(2010) 772 végleges – 2010/0372 (COD))

(2011/C 132/16)

Önálló előadó: **Luís MIRA**

Az Európai Parlament és a Tanács 2011. január 18-án úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) 43. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletrre a 378/2007/EK tanácsi rendeletnek a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen kifizetések önkéntes modulációjának végrehajtására vonatkozó szabályok tekintetében történő módosításáról

COM(2010) 772 végleges – 2010/0372 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2011. február 28-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a március 15-i ülésnapon) 176 szavazattal 2 ellenében, 14 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen kifizetések önkéntes modulációjáról szóló 378/2007/EK rendeletnek a Lisszaboni Szerződéshez való igazítása során két, az Európai Bizottságra ruházott hatáskört különböztetnek meg egymástól. Az egyik hatáskör olyan általános hatályú nem jogalkotási aktusok elfogadására irányul, amelyek a jogalkotási aktusok egyes nem alapvető rendelkezéseit egészítik ki, illetve módosítják (felhatalmazáson alapuló jogi aktusok), a másik pedig a kötelező erejű uniós jogi aktusok végrehajtásához szükséges egységes feltételek elfogadására vonatkozik (végrehajtási aktusok). Az EGSZB meggyőződéssel kiáll amellett, hogy az uniós jogszabályok előkészítése során konzultálni kell az érintettekkel és a tagállamokkal, és hangsúlyozza, hogy a konzultációkat a továbbiakban is folytatni kell.

1.2 Az EGSZB egyetért azzal, hogy az önkéntes moduláció alkalmazásából származó nettó összegeket az Európai Bizottságnak kell megállapítania végrehajtási aktusok révén, bizottság segítsége nélkül, hogy ezáltal biztosítsa az eljárások gyorsaságát és hatékonyságát.

1.3 Az EGSZB egyetért azzal, hogy az önkéntes moduláció vidékfejlesztési programozásba történő integrációjának biztosítása érdekében az Európai Bizottságot fel kell hatalmazni, hogy a vidékfejlesztési bizottság segítségével végrehajtási aktusokat fogadjon el.

1.4 Az EGSZB egyetért azzal, hogy az önkéntes modulációra vonatkozó pénzgazdálkodás biztosítása érdekében az Európai Bizottságot fel kell hatalmazni, hogy a mezőgazdasági alapok bizottságának segítségével végrehajtási aktusokat fogadjon el.

2. Megjegyzések

2.1 Az önkéntes moduláció egy olyan szabadon választható eszköz, melynek segítségével az első pilléres közvetlen támogatások teljes összegének legfeljebb 20 %-át újraelosztás nélkül közvetlenül vidékfejlesztési célokra lehet elkülöníteni. Más szóval a modulált összeg (amely az első pillérből származik) pontosan megegyezik azzal az összeggel, amely az egyes tagállamok második pillérében „megjelenik”, vagyis nincs társfinanszírozási kötelezettség.

Ennek a rendelkezésnek az alkalmazását a tagállamok közül eddig kizárólag Portugália és az Egyesült Királyság kérte, bár a gyakorlatban Portugália nem is alkalmazta a rendelkezést, hiszen ebben az országban a KAP két pillére már most is egyensúlyban van.

2.2 Az Egyesült Királyság az egyetlen olyan uniós tagállam, amelyik az első pilléres közvetlen kifizetések egy adott százalékát önkéntesen vidékfejlesztési célokra modulálja.

Ez jelentősen emeli az Egyesült Királyságban a vidékfejlesztésre fordítható összeget.

2.3 A közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen kifizetések önkéntes modulációjáról szóló 378/2007/EK rendelet módosítására irányuló európai bizottsági javaslat a következő típusokba sorolható módosításokat tartalmaz:

— a Lisszaboni Szerződéssel való összehangolást célzó módosítások;

— az Európai Bizottság felhatalmazása arra, hogy végrehajtási aktusokat fogadjon el az önkéntes moduláció egységes tagállami végrehajtásának garانتálása érdekében;

— az Európai Bizottság felhatalmazása arra, hogy bizottság segítsége nélkül végrehajtási aktusokban állapítsa meg az önkéntes modulációból származó nettó összegeket.

2.4 A Lisszaboni Szerződés a jogi aktusok két új kategóriáját hozta létre: a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és a végrehajtási aktusok kategóriáját.

2.5 A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok esetén a jogalkotó felhatalmazza az Európai Bizottságot, hogy jogalkotási aktusok egyes nem alapvető rendelkezéseit módosító jogi aktusokat fogadjon el. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusokkal pontosítani lehet jogalkotási aktusok egyes technikai részleteit, vagy módosítani lehet azok egyes rendelkezéseit. Ezáltal a jogalkotó a politikai iránymutatások és célkitűzések meghatározására tud összpontosítani anélkül, hogy túlzott technikai részletekbe kellene bonyolódnia. Az ilyen felhatalmazás ugyanakkor szigorú korlátok közé szorul, hiszen felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat kizárólag az Európai Bizottság fogadhat el. Ezen túlmenően a jogalkotó azt is meghatározza, hogy a felhatalmazás milyen feltételek mellett valósulhat meg. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 290. cikke szerint az Európai Parlament vagy a Tanács visszavonhatja a felhatalmazást, és korlátozhatja annak időtartamát.

2.6 A Lisszaboni Szerződés a végrehajtási aktusok esetén is megerősíti az Európai Bizottság végrehajtói hatáskörét. Az Európai Unió jogának tagállami végrehajtása elvben a tagállamok feladata. Ugyanakkor bizonyos uniós intézkedések esetén szükség van arra, hogy azok végrehatására uniós-szerte egységesen kerüljön sor. Ilyen esetekben az Európai Bizottság végrehajtási aktusokat fogadhat el.

A Lisszaboni Szerződés hatálybalépése előtt a végrehajtói hatáskörök a Tanács kezében voltak, és a Tanács hatalmazta fel az Európai Bizottságot végrehajtási aktusok elfogadására. Az EUMSZ 291. cikke elismeri az Európai Bizottság ilyen felhatalmazáson alapuló hatáskörét, így abban az esetben, ha egy uniós

intézkedést minden tagállamban egységesen szükséges végrehajtani, az Európai Bizottság közvetlen felhatalmazással bír arra nézve, hogy végrehajtási aktust fogadjon el.

3. Záró megjegyzések

3.1 Noha ez nem kapcsolódik a Lisszaboni Szerződés rendelkezéseivel való összhang megteremtéséhez, az EGSZB felhívja a figyelmet, hogy a civil társadalom képviselőivel folytatott konzultációk során fontos a tanácsadó szervek által képviselt fórumok figyelembevétele is. A párbeszéd ilyen fórumainak szerepét nem szabad megkérdőjelezni, hiszen azok alapvető szerepet játszanak abban, hogy a szaktudás és a szakértői álláspontok eljussanak az Európai Bizottsághoz, és hogy az érintettek már a jogalkotás korai szakaszában megismerkedhessenek a készülő jogszabályokkal.

3.2 Az EGSZB megállapítja, hogy a Tanács és az Európai Bizottság eltérően értelmezi a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok és a végrehajtási aktusok között húzódó határt. Ezért úgy véli, hogy minden aktus vonatkozásában nagyon egyértelmű feltételek alapján kell meghatározni, hogy melyik eljárást alkalmazzák.

3.3 Más döntések esetén egymás jobb megértése érdekében szükség lehet a tagállamokkal folytatott előzetes konzultációra. Ennek során az Európai Bizottság a tagállamok szakértelméből is profitálhatna.

3.4 Az EGSZB egyetért azzal, hogy az önkéntes moduláció alkalmazásából származó nettó összegeket az Európai Bizottságnak kell megállapítania végrehajtási aktusok révén, bizottság segítsége nélkül, hogy ezáltal biztosítsa az eljárások gyorsaságát és hatékonyságát.

3.5 Az EGSZB egyetért azzal, hogy az önkéntes modulációnak a vidékfejlesztési programozásba történő integrációjának biztosítása érdekében a Bizottságot fel kell hatalmazni, hogy a vidékfejlesztési bizottság segítségével végrehajtási aktusokat fogadjon el.

3.6 Az EGSZB egyetért azzal, hogy az önkéntes modulációra vonatkozó pénzgazdálkodás biztosítása érdekében az Európai Bizottságot fel kell hatalmazni, hogy a mezőgazdasági alapok bizottságának segítségével végrehajtási aktusokat fogadjon el.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

*a Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről („az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet”)

(COM(2010) 799 végleges – 2010/0385 (COD))

(2011/C 132/17)

Előadó: **Pedro NARRO**

2011. január 18-án az Európai Parlament és a Tanács egymástól függetlenül úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 290. és 291. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről („az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet”)

COM(2010) 799 végleges – 2010/0385 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2011. február 28-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a 2011. március 15-i ülésnapon) 174 szavazattal, 15 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB örömmel fogadja azokat az egyszerűsítési és átláthatósági törekvéseket, melyek a Lisszaboni Szerződéshez történő alkalmazkodásból adódhatnak az egységes piacszervezéssel kapcsolatos komplex joganyag kapcsán. Ugyanakkor még egyszerűbbé és érthetőbbé kell tenni a jogszabályokat a polgárok számára.

1.2 Az EGSZB pozitívan értékeli az érdekelt felek és a tagállamok részvételével zajló konzultációs folyamatokat, melyek célja a közösségi jogi aktusok kidolgozása. Reméli, hogy tovább folytatódnak ezek a folyamatok. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok új rendszerének alkalmazása és végrehajtása szempontjából mindenképpen fokozni kell az átláthatóságot, és el kell mélyíteni a párbeszédet az ágazat képviselőivel.

1.3 Az Európai Bizottságnak minél előbb tisztázni kellene, hogy milyen formában képzei el a jövőben a szakértőkkel folytatott konzultációt, és hogy a végrehajtási aktusok szempontjából milyen új szerepet szán az irányítóbizottságnak.

1.4 Az EGSZB a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok pontos meghatározását kéri, illetve az ilyen aktusokra jellemző „nem alapvető” kifejezés megmagyarázását, ezenkívül a felhatalmazás időtartamának meghatározását, valamint azt, hogy eseti alapon végezzenek mélyreható kiértékelést. A felhatalmazás lehetséges megszüntetésének megkönnyítésére az ilyen aktusok

kapcsán mindenképpen részletes és mielőbbi tájékoztatást kell kérni az Európai Parlamenttől és a Tanácstól az elfogadandó aktusokról.

2. A vélemény háttere

2.1 E javaslat célja az egységes közös piacszervezésről szóló 1234/2007/EK tanácsi rendelet kiigazítása az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 290. és 291. cikke által a felhatalmazáson alapuló hatáskörök és a végrehajtási hatáskörök tekintetében bevezetett megkülönböztetésnek megfelelően. Ezért a javaslat arra korlátozódik, hogy az egységes közös piacszervezést igazítsák a Lisszaboni Szerződés új követelményeihez anélkül, hogy ez érintené az Unióban jelenleg alkalmazott megközelítést.

2.2 A Lisszaboni Szerződés a 290. és 291. cikkben a közösségi jogi szövegekben foglalt végrehajtási szabályokat illetően előírja az Európai Bizottság, a Tanács és az Európai Parlament közötti döntéshozatali eljárás módosítását.

2.3 Az EUMSZ 290. cikke felhatalmazást ad az Európai Bizottságnak arra, hogy kiegészítsen vagy módosítson bizonyos nem alapvető elemeket a jogalkotási aktusokban. Ennek alapján egy európai bizottsági felhatalmazáson alapuló jogi aktus meghatározhatja azokat a „nem alapvető” kiegészítő elemeket, amelyekre a közös piacszervezés megfelelő működéséhez van szükség. Az Európai Bizottság elfogadhat majd felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat a valamely rendszerben részt vevő gazdasági szereplőkre vonatkozó feltételek megállapítására, egy engedély kiadásából eredő kötelezettségek rögzítésére, a piaci intervenció tekintetében a termékek jogosultsági kritériumainak megállapítására, meghatározások rögzítésére stb.

2.4 Az EUMSZ 291. cikkének megfelelően a tagállamok felelősek a jogalkotó által létrehozott rendszer végrehajtásáért. Ugyanakkor a szóban forgó cikk hangsúlyozza, hogy a rendszert valamennyi tagállamban egyformán kell alkalmazni. Ezért a jogalkotó végrehajtási jogköröket ruház az Európai Bizottságra a közös piacszerzés létrehozásához szükséges egységes feltételek, valamint a tagállami ellenőrzési mechanizmusok általános kerete kapcsán.

2.5 Az EUMSZ 43. cikkének (3) bekezdése – kivételes jelleggel – autonóm alapja a jogi aktusok Tanács általi elfogadásának. Az említett cikk kimondja, hogy a „Tanács, a Bizottság javaslata alapján, intézkedéseket fogad el az árak, a lefölözések, a támogatások és a mennyiségi korlátozások rögzítésére [...] vonatkozóan”. Ez a rendelkezés kivételt jelent az EUMSZ 43. cikk (2) bekezdéséhez képest, amely a mezőgazdasági piacok közös piacszerzésének létrehozásához a rendes jogalkotási eljárást preferálja.

2.6 Az európai bizottsági javaslatba az alábbi négy javaslat tartalma épül be:

- a) Jogalkotási állásfoglalás a német alkoholmonopólium keretében nyújtott támogatásról (COM(2010) 336 végleges);
- b) Rendeletjavaslat az Unió leginkább rászoruló személyei számára történő élelmiszerosttásról (COM(2010) 486 végleges);
- c) Javaslat a forgalmazási előírásokról szóló 1234/2007/EK tanácsi rendelet módosítására;
- d) Javaslat az 1234/2007/EK tanácsi rendeletnek a tej- és tejtermék-ágazati szerződéses kapcsolatok tekintetében történő módosítására.

3. Általános megjegyzések

3.1 A végrehajtási aktusok elfogadásának szerkezetét érintő változások talán nem forradalmi jellegűek, de igenis fontos lépést jelentenek egy olyan új modell irányába, amely megváltoztatja a közösségi jogi aktusok végrehajtási jogköreit. A végrehajtási határozatok meghozatalában a tagállami részvétel kizárólag olyan esetekre korlátozódik majd, melyeknél egy adott szöveg átültetéséhez nélkülözhetetlen a tagállamok közötti harmonizáció.

3.2 Az új rendszer megfelelő működésének biztosítása érdekében az Európai Bizottságnak olyan új szabályozást kell kidolgoznia, amely pontosítja azoknak a szervezeteknek a jogköreit és működését, melyek a megszüntetett komitológia keretében helyettesítik a bizottságokat.

3.3 A jövő szempontjából fontos, hogy megerősítsük a tagállamok és az ágazati képviselők részvételét a jogi aktusok elfogadásában. A hagyományos komitológiai rendszer felszámolási folyamata nem vezethet ahhoz, hogy marginalizálódjon az ágazat képviselőinek a szerepe.

3.4 A konzultatív csoportok, melyek konzultációs fórumot biztosítanak a civil társadalom érdekelt felei számára, nagyon fontos szerepet töltenek be a közösségi döntéshozatali folyamatban. Semmiképp nem szabad megkérdőjelezni ezeknek a kapcsolattartó szervezeteknek a szerepét, hiszen jellegüknél fogva ők közvetítik az Európai Bizottság felé az ágazattal kapcsolatos ismereteket és tényeket.

3.5 A jogalkotási aktusokon belül a „nem alapvető” elemnek tekintett, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok a Tanács, az Európai Parlament és az Európai Bizottság közötti viták egyik ellentmondásos kérdését jelentik. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok kiemelt fontosságúak, ezért pontosabban meg kellene határozni, hogy mit is jelent a jogalkotási aktusok „nem alapvető” jellege, ezenkívül szükség lenne a felhatalmazás időtartamának meghatározására és az eseti alapon történő mélyreható kiértékelésre.

3.6 Az EGSZB aggályainak ad hangot, amiért kivétel tehető az alól az általános szabály alól, hogy a mezőgazdasági piacok közös piacszerzésének létrehozásához a rendes jogalkotási eljárást kell alkalmazni. Az EUMSZ 43. cikkének (3) bekezdése szerint „a Tanács, a Bizottság javaslata alapján, intézkedéseket fogad el az árak, a lefölözések, a támogatások és a mennyiségi korlátozások rögzítésére [...] vonatkozóan”. Biztosítani kell az Európai Parlament szerepét az agrárkérdésekben, ezért a szóban forgó cikk szigorú és következetes értelmezését szorgalmazzuk.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az Európai Bizottság komoly és átfogó erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy az egységes közös piacszerzés hatalmas joganyagát hozzáigazítsa a Lisszaboni Szerződésből eredő új feltételekhez. Nagyon fontos, hogy ennek az új egyszerűsítési törekvésnek a során ne csak a hatóságok számára legyen előnyös a rendszer, hanem a másik oldal is érezze a bürokrácia és a komplexitás csökkenését.

4.2 Az egységes közös piacszerzés kiigazításáról szóló rendeletjavaslatban 300 felhatalmazáson alapuló és 294 végrehajtási aktus szerepel. Azzal szemben, ahogy más jogszabályokat igazítottak hozzá a Lisszaboni Szerződéshez (például a FEADER-alapú vidékfejlesztési támogatásokat vagy a közvetlen termelői kifizetések közös rendelkezéseit), ebben az esetben az Európai Bizottság csupán „formális” kiigazításra szorítkozott, és nem hozott új rendelkezéseket.

4.3 Az EGSZB kedvezően értékeli, hogy az Európai Bizottság az áttekinthetőség kedvéért egyes cikkek esetében olyan döntéseket helyezett kilátásba, melyeket az irányítóbizottság közreműködése nélkül is meg lehet hozni. Maga az eljárás a múltban is hasonló volt, de semmilyen jogalkotási szöveg nem tért ki rá. Erre a végrehajtási aktusokkal kapcsolatos gyakorlatra jó példa a javaslat behozatali vámkontingensekről és exportengedélyekről szóló 255. és 270. cikke.

4.4 Egyes ágazatok esetében problematikus lehet annak eldöntése, hogy mely határozat sorolandó a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok közé. A borágazat esetében a borászati eljárásokra vonatkozó határozatok nem maradnak tagállami hatáskörben, és – felhatalmazáson alapuló jogi aktusoknak tekintve őket – kizárólag az Európai Bizottság hatáskörébe fognak tartozni. Ennek kapcsán az Európai Bizottságnak világossá kell tennie azokat a pontokat, melyeknél a szöveg pusztán jogi kiigazítása ellenére a gyakorlatban jelentős hatásköri módosítások történtek.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

*az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi irányelvre a 2000/75/EK irányelvnek a kéknyelv-betegség elleni vakcinálás tekintetében történő módosításáról*(COM(2010) 666 végleges – 2010/0326 (COD))*

(2011/C 132/18)

Előadó: **Ludvík JÍROVEC**

2011. január 26-án az Európai Unió Tanácsa úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 43. cikkének (2) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat tanácsi irányelvre a 2000/75/EK irányelvnek a kéknyelv-betegség elleni vakcinálás tekintetében történő módosításáról

COM(2010) 666 végleges – 2010/0326 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Mezőgazdaság, vidékfejlesztés és környezetvédelem” szekció 2011. február 28-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a március 15-i ülésnapon) 185 szavazattal 2 ellenében, 12 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB azt ajánlja, hogy ugyanebben az értelemben módosítsák az Európai Bizottság 2007. október 26-i, a kéknyelv-betegségre fogékony fajokhoz tartozó egyes állatok szállításának ellenőrzése, megfigyelése, felügyelete és korlátozása tekintetében a 2000/75/EK tanácsi irányelv végrehajtási szabályairól szóló 1266/2007/EK rendeletét is.

1.2 Az EGSZB emlékeztet arra a helyzetre, amely akkor állt fenn, amikor abbahagyták a száj- és körömfájás, illetve a sertésinfluenza elleni vakcinálásokat, amikor is a legfőbb érv emellett az volt, hogy az esetleges gócpontok megszüntetésének költségei alacsonyabbak lennének a vakcinálás költségeinél.

1.3 Az EGSZB hasznosnak tartja kiemelni azt a lehetőséget, hogy az ezzel kapcsolatos döntést az Unió egyes tagállamaira kell hagyni, mivel a mérsékelt éghajlatú országokban más a járványügyi helyzet, mint a mediterrán országokban, és a kéknyelv-betegség típusai is eltérnek. Azok a tagállamok, amelyek úgy döntenek, hogy nem vakcinálnak, jobban képesek a betegség felismerésére. Ez nem nélkülöz minden kockázatot, hiszen így új ázsiai törzseket kevésbé könnyen lehet majd felismerni.

1.4 Az EGSZB úgy véli, hogy a vizsgált irányelv módosítása megfelelően figyelembe veszi a legutóbbi technológiai fejleményeket a vakcinák előállításának területén. Ez utóbbiakat az állatok szállítására vonatkozó korlátozások által érintett területeken kívül is alkalmazni lehet. Ez az irányelv módosítására irányuló javaslat kifejezetten szavatolja, hogy a tagállamokra nem hárul további adminisztratív teher, hacsak nem az, amely egy esetleges vakcinálási program végrehajtásával kapcsolatos tájékoztatásra vonatkozik. A vizsgált javaslat nem számol jelentősebb társa-

dalmi hatással. Az EGSZB teljes mértékben támogatja ezt a célkitűzést, és ennek a garanciának az alapján kedvezően fogadja a vizsgált javaslatot.

2. Bevezetés és az európai bizottsági dokumentum lényegi tartalma

2.1 A vizsgált tanácsi irányelvjavaslat módosítani kívánja a vakcinálásra vonatkozó rendelkezéseket, amelyeket eddig a 2000/75/EK irányelv szabályozott, annak érdekében, hogy azok rugalmasabbá váljanak, figyelembe véve, hogy ma már rendelkezésre állnak inaktivált vakcinák, és azok az állatok szállítására vonatkozó korlátozások által érintett területeken kívül is eredményesek lehetnek.

2.2 Az Európai Bizottság úgy ítéli meg, hogy a vakcinák kifejlesztése terén bekövetkezett technológiai eredmények figyelembevétele céljából módosítani kell a vonatkozó jogszabályokat. A javasolt módosító határozat lehetővé teszi, hogy olyan stratégiát válasszunk a kéknyelv-betegség leküzdésére, amely az Európai Unió indokolatlan beavatkozása nélkül figyelembe veszi a tagállamok sajátos helyzetét.

2.3 Ma már általánosan elfogadott tény, hogy a kéknyelv-betegség leküzdésére és a klinikai stádium megelőzésére az inaktivált vakcinákkal történő vakcinálás jelenti a legelőnyösebb megoldást. E vakcinák alkalmazásával nincs szükség arra, hogy a megelőző vakcinálást az állatok szállítására vonatkozó korlátozások által érintett területeken kívül korlátozni kelljen.

3. Észrevételek

3.1 Az elmúlt három évben a kéknyelv-betegség ellen inaktivált vakcinákat fejlesztettek ki, amelyek a korlátozás alá vont körzeteken kívül is biztonságosan alkalmazhatók. A tagállamok ebből következően a betegség megelőzésére és leküzdésére irányuló saját nemzeti stratégiát dolgozhatnak ki az Európai Unió indokolatlan beavatkozása nélkül.

3.2 A betegség leküzdésére rendelkezésre álló lehetőségek bővítésével a javaslat várhatóan hozzájárul a kéknyelv-betegség miatt kialakuló kedvezőtlen gazdasági és társadalmi hatások enyhítéséhez. Nehéz azonban pontosan számszerűsíteni ennek a javaslatnak az előnyeit, mivel azok az Európában többé már nem egzotikusnak számító betegség előre nem látható alakulásától függenek majd.

3.3 A vizsgált javaslat nem jár következményekkel a betegséggel szembeni, már létező védekezési intézkedésekre. Nem jár tehát közvetlen hatással az egyes állatbetegségek felszámolására,

az azok elleni védekezésre és folyamatos ellenőrzésükre irányuló éves és többéves uniós programokra sem.

3.4 Azáltal, hogy az Európai Unió teljes területén engedélyezi a vakcinálást, a vizsgált javaslat valószínűleg csökkenteni fogja a kéknyelv-betegség által okozott közvetlen és közvetett veszteségeket, illetve ebből következően enyhíteni fogja a betegség gazdasági hatásait.

3.5 A vizsgált javaslat szélesebb körű vakcinálást fog lehetővé tenni, és növeli a kéknyelv-betegség elleni inaktivált vakcinát előállító gyógyszergyártók potenciális piaci lehetőségeit.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

*az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*

Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A közúti közlekedésbiztonság európai térsége felé: a közlekedésbiztonsággal kapcsolatos politikai iránymutatás a 2011 és 2020 közötti időszakra

(COM(2010) 389 végleges)

(2011/C 132/19)

Előadó: **Jan SIMONS**

2010. július 10-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ.) 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A közúti közlekedésbiztonság európai térsége felé: a közlekedésbiztonsággal kapcsolatos politikai iránymutatás a 2011 és 2020 közötti időszakra

COM(2010) 389 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2011. március 1-jén elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a 2011. március 16-i ülésnapon) 158 szavazattal 2 ellenében, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB szerint társadalmi szempontból igen fontos, hogy csökkenjen a közlekedési balesetek áldozatainak száma, és egyetért az Európai Bizottság ambiciózus tervével, mely szerint az áldozatok számát a 2011–2020-as időszakban a 2010-es adatokhoz képest a felére kell csökkenteni.

1.2 Az EGSZB ajánlatosnak tartja, hogy tagállamonként különböző csökkentési célokat tűzzenek ki, mert a kockázatok országoként eltérőek.

1.3 Az EGSZB úgy véli, hogy a program végrehajtását egy külön erre a célra létrehozandó európai közlekedésbiztonsági ügynökségnek vagy egy átfogó megfigyelő- és felügyeleti központnak kellene ellenőriznie, melyben a tagállamok által kijelölt közlekedésbiztonsági szakértők is helyet kapnának.

1.4 Ennek az ügynökségnek vagy átfogó megfigyelő- és felügyeleti központnak arról kellene gondoskodnia, hogy évenkénti monitoring segítségével szavatolni lehessen a programban meghatározott célkitűzések teljesítését.

1.5 Az EGSZB utal arra, hogy a közlekedési balesetek áldozatai számának 50 %-os csökkentésére irányuló európai bizottsági célkitűzés csak az alábbi feltételek teljesülése mellett érhető el 2020-ra:

- határozott politikai vezetés,
- egységes és részletes statisztikai adatok rendelkezésre állása,
- célkitűzések megfogalmazása a súlyos sérülést szenvedő úthasználókat illetően, illetve a „súlyos sérülés” fogalmának meghatározása,
- szigorúbb közösségi politika a közlekedésbiztonsági intézkedések harmonizációját és meghatározását illetően,
- több odafigyelés arra, hogy differenciált oktatásban részesüljenek mindenekelőtt a veszélyeztetett úthasználók, például a fiatal, az idős és a fogyatékkal élő közlekedők, illetve a motorkerékpárosok, a kerékpárosok és a gyalogosok,
- a saját gépjárműparkkal rendelkező munkaadók mindegyikének bevonása a bevált gyakorlatok végrehajtásába,
- a még hiányzó közösségi jogszabályok megalkotása a veszélyeztetett úthasználói kategóriák számára,
- a transzeurópai közúthálózat biztonsági szintjének emelése, illetve a transzeurópai közúthálózaton kívül eső úthálózat legalább 25 %-án a biztonsági szintnek a TEN-T szintjére való emelése,

— a rendőrök, a mentősök, a tűzoltók, a polgári védelemben dolgozók és a vontatási szolgáltatók – azaz a baleseteknél vagy üzemzavaroknál segítséget nyújtó munkaező – külön oktatása és továbbképzése képességeik magas szinten tartása céljából és annak érdekében, hogy a járműveket professzionális módon vessék be, továbbá hogy javuljon az adminisztratív ügyek intézése,

— a hivatásos járművezetők számára kialakított, biztonságos és őrzött parkolóhelyek számának mielőbbi növelése,

— az EGSZB végül amellet foglal állást, hogy a szerződéseket ne a teljesítményhez, hanem járművezető szaktudásához kapcsolják.

1.6 Ami a közúti közlekedésben az emberi tényezőt illeti, az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a célkitűzések eléréséhez alapvetően fontos a folyamatos oktatás, képzés és érvényesítés. Az EGSZB ennek kapcsán főként a veszélyeztetett csoportokra hívja fel a figyelmet.

1.7 Az EGSZB ismételten hangsúlyozza, hogy a szabályok érvényesítésén a határokon átnyúló érvényesítés is értendő.

1.8 Az EGSZB az alábbi intézkedések meghozatalát támogatja:

— a vezetési időre és a munkaidőre vonatkozó jogszabályoknak a 3,5 tonnánál könnyebb tehergépjárművekre történő kiterjesztése,

— sebességkorlátozó eszközök bevezetése a kishaszongépjárművekbe,

— „alcolock” készülék beszerelése a teher-, a kishazon- és a személygépjárművekbe, ha a gépjárművezetőt már elítélték ittas vezetésért, illetve eszközök a kábítószer-használat felderítésére,

— aktív és passzív biztonsági intézkedések bevezetése a motorkerékpároknál,

— a tagállamok felkérése arra, hogy készítsenek térképet az úgynevezett baleseti gócpontokról (*black spots*), és gondoskodjanak e térkép évenkénti frissítéséről,

— az e-segélyhívó rendszer kiterjesztése más járművekre, például motorkerékpárookra is,

— a szakpolitikai iránymutatás részletes cselekvési programba való átültetése.

2. Bevezetés

2.1 A közlemény közzétételével az Európai Bizottság konkrét formába önti elképzeléseit a 2011 és 2020 közötti időszakra szóló közlekedésbiztonsági fejlesztéssel kapcsolatban.

2.2 Az Európai Bizottság a közleményben foglalt szakpolitikai iránymutatás révén általános irányítási keretet kíván létrehozni. Emellett ambiciózus célkitűzéseket határoz meg, amelyekhez a nemzeti és helyi stratégiák igazodhatnak, hogy a leírt intézkedéseket a legmegfelelőbb szinten, a legmegfelelőbb eszközökkel és a leghatékonyabb módon lehessen végrehajtani.

2.3 Az Európai Bizottság szerint elsődlegesen az alábbi intézkedéseket kell végrehajtani:

— a tagállamokban bevált legjobb módszerekre támaszkodó, strukturált és átfogó együttműködési keret létrehozása, ez ugyanis alapvető feltétele a 2011 és 2020 közötti időszakra vonatkozó, közlekedésbiztonsággal kapcsolatos politikai iránymutatás eredményes alkalmazásának,

— a sérültek ellátására és az elsősegélynyújtásra vonatkozó stratégia kidolgozása és meghatározása a közúti balesetekben megsérültek számának csökkentésére irányuló egyre nagyobb igénynek megfelelően,

— gondoskodás a veszélyeztetett közúthasználók, mindenképp a motorkerékpárosok biztonságának javításáról, mivel ez utóbbiaknál a baleseti statisztikák különösen aggasztóak.

2.4 Az Európai Bizottság jelzi, hogy a javasolt szakpolitikai iránymutatás tekintetbe veszi a harmadik közúti közlekedésbiztonsági cselekvési program (2001–2010) eredményeit, amelyek rámutatnak arra, hogy a halálos áldozatok számának 50 %-os csökkentésére irányuló ambiciózus célt sajnos nem sikerült elérni. Tény azonban, hogy – különösen az elmúlt években – egyre komolyabb előrelépések figyelhetők meg.

2.5 A közös közlekedésbiztonsági térség megvalósítása érdekében az Európai Bizottság javasolja, hogy az Európai Unió tartsa fenn azt a célkitűzését, mely szerint a közúti balesetek halálos áldozatainak számát a 2011 és 2020 közötti időszakban – a 2010-es év halálos áldozatainak számához viszonyítva – a felére csökkenti.

2.6 A harmadik cselekvési program idején elért eredményekre (a halálos áldozatok száma 35–40 %-kal csökkent) tekintettel az Európai Bizottság szerint az a célkitűzés, hogy az elkövetkező tíz évben a felére csökkenjen a halálos áldozatok száma, jóval ambiciózusabb, mint a harmadik cselekvési programban kitűzött és el nem ért cél.

2.7 A 2020-ra kitűzött célt az Európai Bizottság úgy igyekszik megvalósítani, hogy továbbra is komoly erőfeszítéseket tesz az alábbi hét cél érdekében:

— a közúthasználók oktatásának és képzésének javítása,

— a közlekedési szabályok érvényesítésének fokozása,

- biztonságosabb közúti infrastruktúra létrehozása,
- annak biztosítása, hogy biztonságosabb járművek közlekedjenek a közutakon,
- a modern technológiák használatának ösztönzése a közúti biztonság javítása érdekében,
- a sürgősségi segélyszolgálatok és a sérültellátás javítása,
- a veszélyeztetett úthasználók védelme.

2.8 Az Európai Bizottság az említett célok mindegyikéhez konkrét intézkedéseket rendelt, amelyek a halálos áldozatok számának tervezett csökkenéséhez kell, hogy vezessenek. Ezekről az intézkedésekről az általános és a részletes megjegyzések keretében lesz szó.

2.9 A célkitűzések elérésének módját tekintve az Európai Bizottság nem új jogszabályok kidolgozására gondol, inkább fokozná a közúti közlekedésbiztonsággal kapcsolatos európai uniós joganyag végrehajtásának ellenőrzését, együttműködési keretet hozna létre a tagállamok és az Európai Bizottság között, és közös eszközöket dolgozna ki a közúti közlekedésbiztonsági politika hatékonyságának nyomon követésére és értékelésére.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az EGSZB szerint társadalmi szempontból igen fontos, hogy csökkenjen a közlekedési balesetek áldozatainak száma. Ez tűnik ki többek között azokból a véleményekből, amelyeket az évek során ebben a témában elfogadott. ⁽¹⁾ Ráadásul az előző cselekvési program idején valóban jelentősen csökkent a közlekedési balesetek áldozatainak száma. Ezért most is egyet tud érteni az Európai Bizottság – ismét ambiciózus – célkitűzésével, amely arra irányul, hogy a 2011 és 2020 közötti időszakban 2010-hez képest a felére csökkenjen a közúti balesetek halálos áldozatainak száma.

3.2 Az új elnevezéssel* az Európai Bizottság hangsúlyozni kívánja azt a szemléletváltást, hogy az elkövetkező évtizedben a hangsúlyt nem annyira az új jogalkotási javaslatok előterjesztésére, mint inkább az alábbi három elv kidolgozására és alkalmazására helyezik majd: közös felelősség, a közlekedésbiztonság beépítése más szakpolitikákba és azonos közlekedésbiztonsági szint elérése az összes uniós tagállamban.

⁽¹⁾ Az EGSZB véleményei: *Közlekedésbiztonság a 2003–2010-es időszakban*, HL C 80., 2004.3.30., 77. o.; *A közúti infrastruktúra biztonságkezelése* HL C 168., 2007.7.20., 71. o.; *A közúti közlekedésbiztonságra vonatkozó szabályok határon átnyúló végrehajtásának elősegítése* HL C 77., 2009.3.31., 70. o.; *Stratégiai közúti közlekedésbiztonsági iránymutatások 2020-ig*, HL C 48., 2011.2.15., 27. o. 27.

3.3 Az EGSZB elképzelhetőnek tartja, hogy az Európai Bizottság azért változtatott szemléletmódján, mert a jogalkotási munka jobbára végéhez ért. Mégsem elégedhetünk meg azzal, amit az Európai Bizottság tervez, azaz egy általános politikai keret kidolgozásával és ambiciózus célok kitűzésével a nemzeti és helyi stratégiák irányának kijelöléseképpen. Az EGSZB szerint a még hiányzó jogszabályok ⁽²⁾ megalkotása mellett arra is szükség van, hogy a haladást megfelelő időközönként (évente) és alaposan ellenőrizzék.

3.3.1 Az EGSZB örömmel venné továbbá, ha a szakpolitikai iránymutatást részletesen kidolgozott cselekvési programba ültetnék át, amely kitérne az ütemtervekre, a nyomkövetési eszközökre és a félidős értékelésre is.

3.4 Az EGSZB szerint ez leginkább a tagállamok által kijelölt közlekedésbiztonsági szakértőkkel egyeztetett adatgyűjtés és a negyedik európai cselekvési program ⁽³⁾ végrehajtásának felügyelete révén valósítható meg, melynek során figyelembe kell venni az EGSZB-nek az Európai Parlament felkérésére még a szóban forgó európai bizottsági közleményt megelőzően kidolgozott véleményében szereplő szempontokat. Az EGSZB számára közömbös, hogy mindez egy európai közlekedésbiztonsági ügynökség vagy egy – az Európai Bizottságnál már kezdeti stádiumban létező – európai megfigyelő- és felügyeleti központ formájában valósul-e meg. A 2011–2020-as program sikere érdekében az EGSZB az alábbi ajánlásokat tette:

3.4.1 Mivel az EU és a tagállamok közösen viselik a felelőséget, határozott politikai irányításról kell gondoskodni.

3.4.2 Még összehangoltabb és részletesebb statisztikai adatokra van szükség az összes uniós tagállam közúti közlekedésének biztonságáról.

3.4.3 Célkitűzéseket kell megfogalmazni a súlyos sérülést szenvedő úthasználókat illetően, illetve közös meghatározást kell találni a „súlyos sérülés” fogalmára.

3.4.4 Szigorúbb közösségi politikát kell kidolgozni a közlekedésbiztonsági intézkedések harmonizációja és szabályozása terén, hogy a tagállamok jobban és gyorsabban végrehajthassák ezeket az intézkedéseket.

3.4.5 Nagyobb hangsúlyt kell fektetni arra, hogy minden úthasználó differenciált oktatásban részesüljön, különös tekintettel a veszélyeztetett – például a fiatal és idős – úthasználókra, de a motorkerékpárosokra, a kerékpárosokra és a gyalogosokra is.

⁽²⁾ Ezek teljes felsorolását lásd a z EGSZB *Stratégiai közúti közlekedésbiztonsági iránymutatások 2020-ig* című véleményének 4.8. pontjában, HL C 48., 2011.2.15., 27. o.

⁽³⁾ HL C 48., 2011.2.15., 27. o., 1.5. pont és az utána következő pontok.

3.4.6 A saját gépjárműparkkal rendelkező munkaadókat be kell vonni az ingázás során előforduló koccanások csökkentésére irányuló projektekbe azért, hogy biztonsági politikát dolgozzanak ki gépjárműparkjuk számára, és személyi állományukat a tömegközlekedés nagyobb mértékű használatára ösztönzik.

3.4.7 A veszélyeztetett úthasználói kategóriák számára uniós jogszabályokat kell kidolgozni, amelyek például új típus-jóváhagyási feltételeket fogalmaznak meg a motorkerékpárokat illetően, és kötelezővé teszik az ABS-t 150cm³ fölött, az automatikus fényszóró-bekapcsolást, továbbá – a vezetői engedélyekről szóló irányelv felülvizsgálata keretében – a kétlépcsős oktatást és a műszaki vizsgákat.

3.4.8 Az EGSZB szerint az új programba be kellene építeni azt a célkitűzést, hogy emelni kell a transeurópai közúthálózat biztonsági szintjét, és a transeurópai közúthálózaton kívül eső úthálózat legalább 25 %-án a biztonsági szintet a TEN-T szintjére kell emelni.

3.4.9 Ami a program általános célkitűzését, azaz a közúti közlekedés halálos áldozatainak számának 50 %-os csökkentését illeti, az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy a kockázatok országonként meglehetősen eltérőek, és ezért ajánlatosnak tartja, hogy differenciált csökkentési célokat vezessenek be.

3.5 Az EGSZB tudatában van annak, hogy a tagállamonként eltérő biztonsági kockázatok miatt az intézkedések országról országra különbözhetnek. Azoknak a tagállamoknak, amelyekben már jelentősen csökkent a közlekedési balesetek áldozatainak száma, főként az „emberi tényezőt”: az oktatást, a továbbképzést és az érvényesítést kell előtérbe helyezniük. Azokban a tagállamokban azonban, ahol még nem tapasztalható az áldozatok számának drasztikus csökkenése, az imént említett oktatás, továbbképzés és érvényesítés mellett kiemelt figyelmet kell fordítani a közlekedésbiztonsági politika „kemény” tényezőire, így az infrastruktúra javítására és a járművekre vonatkozó biztonsági előírásokra is.

3.6 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a közúti közlekedésbiztonsági politika hatékonysága végeredményben az úthasználók viselkedésén múlik, és ezért alapvetően fontos a folyamatos oktatás, képzés és érvényesítés.

3.7 Mindenekelőtt foglalkozni kell a „veszélyeztetett” úthasználókkal, a fiatal és tapasztalatlan gépjárművezetőkkel, illetve az idősekkel, akik – ha nem volt részüik továbbképzésben – nem ismerik a módosított közlekedési szabályokat.

3.8 Az EGSZB ezen túlmenően úgy véli, hogy minden tagállamban rendszeres tájékoztató kampányokat kell szervezni az ittas vezetés ellen. Szükség van továbbá az érvényesítés fokozására – határokon átnyúlóan is.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az EGSZB ajánlja, hogy mielőbb dolgozzanak ki közös meghatározást a „súlyos sérülés” és a „könnyű sérülés” fogalmára, és ennek alapján állapítsanak meg célértékeket a közlekedésben elszenvedett sérülések számának csökkentésére, hogy ezeket az adatokat be lehessen építeni a 2020-ig tartó időszakra vonatkozó programba.

4.2 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság arra irányuló javaslatát, hogy az úthasználók jobb oktatása és képzése érdekében közös közútbiztonsági stratégiát kell kidolgozni az oktatás és képzés terén.

4.3 Ennek keretében a gépjárművezető-oktatásba nagyobb mértékben bele kellene építeni az elsősegélynyújtást és azt, hogy miként viselkedjünk balesetkor.

4.4 Az EGSZB külön ki szeretné emelni a „folytonos tanulás” jelentőségét – többek között azért, mert a közlekedési szabályok az idők során változhatnak.

4.5 Érvényes ez a mindennapi úthasználókra, de még inkább a rendőrökre, a tűzoltókra, a polgári védelemben dolgozókra, a vontatási szolgáltatókra és a mentősökre – azaz mindazokra, akik baleseteknél vagy üzemzavaroknál segítséget nyújtanak, és ehhez specifikus készségekre van szükségük. Az EGSZB igen fontosnak tartja, hogy ezek az emberek – mind szakmai, mind adminisztratív szempontból – megfelelő képzésben és folyamatos továbbképzésben részesüljenek, hogy még színvonalasabban végezhessék munkájukat.

4.6 Az EGSZB egyetért azzal, hogy többet kell tenni a közlekedési szabályok érvényesítéséért, határokon átnyúlóan is. Már a közúti közlekedésbiztonságra vonatkozó szabályok határokon átnyúló végrehajtásának elősegítéséről szóló véleményében⁽⁴⁾ határozottan leszögezte, hogy a közlekedési szabályok határokon átnyúló érvényesítése nélkül nem lehet elérni az Európai Bizottság által a harmadik közlekedésbiztonsági cselekvési tervben kitűzött célokat. Az EGSZB továbbra is teljes mértékben támogatja az említett véleményben megfogalmazott következtetéseket.

4.7 Az EGSZB örömmel nyugtázza, hogy a tehergépjárműveket már kötelező felszerelni sebességkorlátozó készülékkel, és egyetért az Európai Bizottság arra irányuló javaslatával, hogy a kishaszongépjárművekben is tegyék kötelezővé e készülék használatát. Ugyanis egyre több kishaszongépjármű közlekedik az utakon, főként – a „just-in-time” kézbesítést igen fontosnak tartó – futárszolgálatok megbízásából, így a járművek gyakran nagy sebességgel haladnak. Ezzel párhuzamosan a menetidőt és a munkaidőt is hozzá kell igazítani a 3,5 tonnánál nehezebb összsúlyú tehergépjárművekkel történő áruszállításra vonatkozó szabályokhoz.

⁽⁴⁾ Az EGSZB véleménye: A közúti közlekedésbiztonságra vonatkozó szabályok határokon átnyúló végrehajtásának elősegítése HL C 77., 2009.3.31., 70. o.

4.8 Mivel az ittas vezetés továbbra is fontos szerepet játszik a közlekedési balesetekben, az EGSZB ajánlja, hogy mind a teher-, mind a kishaszon-, mind pedig a személygépjárművekbe szereljenek „alcolock” készüléket, ha a gépjárművezetőt már elítélték ittas vezetésért.

4.9 Külön figyelmet érdemelnek a motorkerékpárok. Az ilyen járművek vezetői a személygépkocsi-vezetőknél 18–20-szor nagyobb eséllyel szenvednek súlyos sérülést a közutakon. Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy mielőbb dolgozzon ki javaslatokat arra vonatkozóan, miként lehet növelni a motorkerékpárosok aktív és passzív biztonságát.

4.10 Mivel a legtöbb halálos kimenetelű baleset városi, másodrendű és országutakon történik, az Európai Bizottság javasolja, hogy bocsássonak európai pénzügyi forrásokat a közutak és alagutak biztonságára vonatkozó irányelveknek megfelelő infrastrukturális projektek rendelkezésére. Az EGSZB támogatja ezt az elképzelést és úgy véli, hogy a létrehozandó európai közlekedésbiztonsági ügynökség fontos szerepet játszhat annak megítélésében, hogy mely másodrendű vagy országutak jönnek szóba európai társfinanszírozásra.

4.11 Korábbi véleményeiben az EGSZB többek között az alábbiak mellett szállt síkra:

- be kellene építeni a programba, hogy a tagállamok készítsenek térképet a baleseti gócpontokról (*black spots*), és a térkép évenként frissített változatát juttassák el az illetékes európai intézményhez,
- a 2020-ig tartó időszakra vonatkozó közúti közlekedéspolitikában a biztonsági szempontokat illetően haladást kell elérni „az olyan kérdésekben is, mint [...] az ellenőrzések és büntetések összehangolása, az egységes piac valódi integrációja, a hatékonyság javítása – adott esetben – moduláris koncepciók, [...] valamint az utazási sebességek alkalmazásáról szóló tanulmányok és jobb gumibroncok révén”.

Az EGSZB ismételten ki szeretné emelni e szempontok jelentőségét.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 16-án.

4.12 Az EGSZB támogatja a csúcstechnológiák mielőbbi alkalmazását a járművekben, és sürgeti, hogy a tagállamokban más járművekre, például motorkerékpárokra is terjesszék ki az e-szegélyhívó rendszer használatát.

4.13 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottság arra irányuló szándékával, hogy a tagállamokkal és a közúti biztonság területén érintett más szereplőkkel együttműködve stratégiát dolgozzon ki a közúti balesetben elszenvedett sérülésekkel kapcsolatban.

4.14 Ahogy azt az EGSZB már korábbi, ezzel a témával foglalkozó véleményeiben is megjegyezte⁽⁵⁾, a programban elsősorban kell kezelni a veszélyeztetett úthasználók védelmét. Az EGSZB szerint veszélyeztetett úthasználók alatt a motorkerékpárosok, a gyalogosok, a kerékpárosok, a fiatalok, az idősek egyre népesebb csoportja és a fogyatékkal élők értendők.

4.14.1 Egyik korábban elfogadott véleményének megállapításaival összhangban⁽⁶⁾ az EGSZB – közlekedésbiztonsági okokból, az áruszállítással összefüggő bűnözés miatt, illetve a tehergépjármű-vezetők egészsége és biztonsága érdekében – amellet száll síkra, hogy mielőbb növeljék a hivatásos járművezetők számára kialakított, biztonságos és őrzött parkolóhelyek számát. Az EGSZB egyúttal amellet foglal állást, hogy a szerződéseket ne a teljesítményhez, hanem járművezető szaktudásához kapcsolják.

4.15 Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy egyes határátkelőknél a tehergépjármű-vezetők veszélyes helyzetbe kerülhetnek. Több helyen – főként az EU külső határainál – megszkott dolog, hogy a járművek röntgensugaras átvizsgálásakor a sofőröknek a járműben vagy annak közvetlen közelében kell maradniuk. Magától értetődik, hogy ez a kötelezettség igen veszélyes az érintett járművezetőkre nézve. Megoldást jelent, ha a sofőröknek az átvizsgálás idejére el kell hagyniuk a járművet, és biztonságos távolságban kell tartózkodniuk. Az EGSZB különösen a tagállamokat kéri, hogy az ENSZ közúti közlekedésbiztonsággal foglalkozó munkacsoportjának (Working Party on Road Traffic Safety) genfi ülésén vitassák és oldják meg ezt a problémát.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽⁵⁾ Az EGSZB véleménye: Stratégiai közúti közlekedésbiztonsági iránymutatások 2020-ig, HL C 48., 2011.2.15., 27. o. Az EGSZB véleménye: A közúti közlekedésbiztonságra vonatkozó szabályok határokon átnyúló végrehajtásának elősegítése HL C 77., 2009.3.31., 70. o.

⁽⁶⁾ Az EGSZB véleménye: Közúti biztonság – hivatásos gépjárművezetők, HL C 175., 2007.7.27., 88. o. 1.1. pont.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az egységes európai vasúti térség létrehozásáról

(COM(2010) 475 végleges 2010/0253 (COD))

és a Bizottság közleménye az egységes európai vasúti térség kialakításáról

(COM(2010) 474 végleges)

(2011/C 132/20)

Előadó: **Raymond HENCKS**

2010. október 4-én az Európai Unió Tanácsa úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 91. és 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az egységes európai vasúti térség létrehozásáról

COM(2010) 475 végleges – 2010/0253 (COD) és

Az Európai Bizottság közleménye az egységes európai vasúti térség kialakításáról

COM(2010) 474 végleges.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2011. március 1-jén elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén (a március 16-i ülésnapon) 168 szavazattal 21 ellenében, 13 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Ajánlás

1.1 Az EGSZB egyetért azzal, hogy az első vasúti csomag átdolgozott irányelvére vonatkozó tervezet az értelmezésbeli eltérések elsimítására és a vasúti jogi eszközrendszer egyes rendelkezéseivel kapcsolatos hiányosságok kiküszöbölésére törekszik. Az átdolgozott irányelv ugyanakkor nem szorítkozik pusztán az érvényben levő rendelkezések módosítására, hanem számos új szabályozási rendelkezést is tartalmaz.

1.2 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a vasúti térségre vonatkozó szabályozás célja a többi közlekedési móddal (fenntarthatóan) versenyképes uniós vasúti térség kialakítása. Az EGSZB ezért minden olyan új rendelkezést támogat, amely a fenti célra törekszik, ugyanakkor bizonyos fenntartással fogadja azokat a rendelkezéseket, amelyek túlmutatnak a fenti célkitűzésen, vagy jóval alatta maradnak.

1.3 Az EGSZB sajnálattal látja, hogy az irányelvtervezet sem a rendszerátjárhatósággal nem foglalkozik (bár az egységes európai vasúti térség létrehozása nagymértékben függ a műszaki rendszerátjárhatóság terén elért fejlődéstől), sem azzal a vasúti közlekedésirányításban jelentkező torzulással, amely az áruszállítás kárára gyakran a személyszállító vonatokat részesíti előnyben.

1.4 A szigorú költségvetési megszorítások idején új forrásokat kell találni a vasúti infrastruktúra finanszírozására. Tudván, hogy az európai strukturális és társadalmi kohéziós alapok többsége elsősorban a közúti infrastruktúrát finanszírozza, miközben a TEN-T alapok elsősorban a vasutat célozzák meg, az EGSZB csak akkor helyeselhetné egy „egységes” közlekedési alap esetleges létrehozását, ha az valamennyi közlekedési mód tekintetében semleges és kiegyensúlyozott lenne. Az EGSZB amellet szál síkra, hogy egy ilyen finanszírozási forrás mindenképpen kapjon helyet a kohéziós politika 2014-től kezdődő felülvizsgálatában.

1.5 Az egyéb finanszírozási forrásokat illetően az EGSZB emlékeztet „Az egységes piaci intézkedéscsomag felé” című közlemény 15. és 16. javaslatára, továbbá javasolja, hogy a különböző hálózati iparágakban létező megoldások mintájára vizsgálják meg egy kompenzációs alap létrehozásának lehetőségét.

1.6 Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a vasúti és a többi közlekedési mód közötti igazságos verseny létrehozásának feltételei távolról sem teljesültek, valamint amiatt, hogy korántsem elégségesek azok az intézkedések, melyek célja, hogy a közlekedés külső költségeit és hatásait oly módon internalizálják, hogy a közlekedésnek a társadalomra nehezedő külső költségeit beszámítsák a díjzabások megállapításakor.

1.7 A szolgálati létesítményekhez való hozzáférés feltételeivel kapcsolatban az EGSZB nem támogathatja a jogi, szervezeti és döntéshozatali függetlenség kötelezettségét, mely a jelenlegi pótolhatatlan eszközállományt veszélyeztetheti.

1.8 Az EGSZB azt sem helyeselheti, hogy az átdolgozott irányelvre vonatkozó tervezet mellékleteiben felsorolt és kifejezetten alapvető fontosságú rendelkezéseket az Európai Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusokkal módosíthassa.

1.9 Az EGSZB végül úgy ítéli meg, hogy feltétlen elsőbbséget kell biztosítani az Európai Vasúti Forgalomirányítási Rendszer (ERMTS) – az Egységes Európai Vonatbefolyásoló Rendszerrel (ETCS) együtt megvalósítandó – általános bevezetésének.

2. Az európai vasúti térség szabályozásának fejlődése

2.1 Az egyéb közlekedési módokkal (fenntartható formában) versenyképes uniós vasúti térség létrehozása olyan kihívás, melynek az Európai Unió az 1991. július 29-i, a közösségi vasutak fejlesztéséről szóló 91/440/EGK irányelv elkészítése óta igyekszik megfelelni. Az irányelvet 1996-ban a *Stratégia a közösségi vasutak újbóli felvirágoztatásáért* című fehér könyv követte.

2.2 A (később módosított és kiegészített) 91/440/EGK irányelv hatálya a vasúti infrastruktúráknak és minden vasúti áru- vagy személyszállítással kapcsolatos nemzetközi szolgáltatásnak az Európai Unión belül megtelepedett vagy megtelepedni szándékozó vállalatok általi kezelésére terjed ki, kivéve a kizárólag városi, elővárosi vagy regionális közlekedési feladatokat végző vasúttársaságokat.

2.3 Az Unió a közös közlekedéspolitikát az európai egységes piac egyik alapvető elemének tekinti, és hangsúlyozván a vasúti közlekedésnek – különösen az energiafogyasztást, a légszennyezést, a környezeti hatást és a biztonságot tekintve – a többi földi vagy légi közlekedési móddal szemben meglévő versenyelőnyeit, igyekszik azt előtérbe helyezni. A fenti cél érdekében két elvre támaszkodik:

— a piaci nyitás és a szabad verseny elvére

— a transzeurópai vasúti rendszer átjárhatóságának elvére.

Az első, 2001-es vasúti csomagot két további csomag, majd számos irányelv és ajánlás követte.

3. Az európai szabályozás nemzeti jogba való átültetése

3.1 Az első vasúti csomag irányelveinek a nemzeti jogba való átültetése számos tagállamban komoly nehézségekbe ütközött és késelelemmel járt, végrehajtásukra pedig az Európai Bizottság szerint nem, csak részben vagy helytelenül került sor. Ennek következtében az Európai Bizottság 2008 júniusában az érintett 25 tagállam közül (Málta és Ciprus nem rendelkezik vasúti hálózattal) 24 ellen jogsértési eljárást indított.

zött és késelelemmel járt, végrehajtásukra pedig az Európai Bizottság szerint nem, csak részben vagy helytelenül került sor. Ennek következtében az Európai Bizottság 2008 júniusában az érintett 25 tagállam közül (Málta és Ciprus nem rendelkezik vasúti hálózattal) 24 ellen jogsértési eljárást indított.

3.2 Miután 3 tagállam módosította nemzeti jogszabályait, az Európai Bizottság 2009 októberében 21 tagállam számára küldött indokolt véleményt a fennálló jogsértésekről. 2010. június 24-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy 13 tagállam ellen keresetet nyújt be az Európai Unió Bíróságához; az indokolt véleményt kézhez kapó 8 másik tagállam tisztázta helyzetét.

3.3 Az Európai Bizottság elsősorban a túl magasnak ítélt pályahasználati díjak megállapítása miatt kialakult egyenlőtlen versenyfeltételeket, a hálózati kapacitások diszkriminatív elosztását, a vasúti szolgáltatásokat is ellátó (hagyományos) hálózatüzemeltetők túlzott mértékű dominanciáját, valamint a független szabályozó szervek hiányát kifogásolja.

3.4 Az Európai Bizottság ugyanakkor azt is elismeri, hogy a vasúttal kapcsolatos szabad verseny kialakulását részben a vasúti jogi szabályozás kétértelműsége, valamint egyes rendelkezések bizonytalansága is hátráltatja, melyek az egyes tagállamok között meglévő eltérő értelmezések elsimítása végett további tisztázásra és kiigazításra szorulnak.

4. Az átdolgozott irányelv tartalma

4.1 Az első vasúti csomag átdolgozására vonatkozó javaslat a meglévő jogszabályszevegek egyszerűsítését és egységes szerkezetbe foglalását, a kereszthivatkozások kiküszöbölését és a terminológia egységesítését célozza, továbbá meg kívánja oldani a nemzetközi áru- és személyszállítás problémáit, beleértve a kabotázsforgalmat is.

4.2 A tervezett átdolgozás emellett új rendelkezéseket is tartalmaz, melyek közül az alábbiak a legfontosabbak:

— a jogi, szervezeti és döntéshozatali függetlenség követelménye a közlekedési szolgáltatások kezelésére és a kapcsolódó szolgáltatások (például a karbantartás, a javítás, a terminálokhoz való hozzáférés, az utastájékoztató, a pályaudvari jegypénztárak stb.) infrastruktúrájának kezelésére vonatkozóan;

— annak tilalma, hogy a szolgáltatókra bízzák az infrastruktúrához való hozzáférésekből származó díjak beszedését;

- a „use it or lose it” (használd vagy elveszted) elv bevezetése az infrastruktúrák mesterséges telítődésének megakadályozása céljából;
- a tagállamok kötelezettsége, hogy a hosszú távú nemzeti stratégia keretein belül infrastruktúra-fejlesztési tervet dolgozzanak ki;
- környezetvédelmi és rendszerátjárhatósági kritériumok szerint változó pályahasználati díjak bevezetése;
- a nemzeti szabályozó hatóságok függetlenségének és hatáskörének megerősítése;

5. Az átdolgozott irányelvre vonatkozó általános megjegyzések

5.1 Ahogyan „Az egységes piaci intézkedéscsomag felé” [COM(2010) 608] című közlemény helyesen fogalmaz, a közlekedés a korszerű gazdaság idegrendszere és egyik legfontosabb pillére, hiszen képes arra, hogy személyeket és árut a lehető legakadálytalanabban akkor és oda szállítson, amikor és ahova arra szükség vagy igény van.

5.2 Az itt véleményezett irányelvjavaslat ugyanakkor nem tér ki arra a vasúti közlekedésirányításban jelentkező torzulásra, mely gyakran a személyszállító vonatokat részesíti előnyben. Az EGSZB itt emlékeztet azokra a korábbi javaslataira, melyek az árufuvarozási menetvonalak odaítélésének rugalmasabbá tételét célozták. ⁽¹⁾

5.3 Az EGSZB fennállása óta támogatja véleményeivel az Uniót abbéli erőfeszítéseiben, hogy megteremtse egy olyan európai vasúti személy-és áruszállítási ágazat alapfeltételeit, amely az utazók, a felhasználók és a szolgáltatók számára hatékony, biztonságos, fenntartható, hozzáférhető, versenyképes és megfizethető árú szolgáltatásokat nyújt.

5.4 Az EGSZB továbbra is meg van győződve arról, hogy egy olyan gazdasági helyzet, melyet a kereskedelmi cserekapcsolatok növekedése és a közutak túlszűfoaltsága mellett a környezet megóvása és a közlekedési ágazat üvegházhatásúgáz-kibocsátásának csökkentése érdekében tanúsított fokozott odafigyelés jellemez, számos lehetőséget kínál a vasúti szállítás fejlesztésére.

5.5 A véleményezett irányelv sem képes azonban elfedni azt, hogy a tiszteletet parancsoló jogi eszköztár ellenére távolról sem értük meg el a többi közlekedési móddal szemben elfoglalt helyzetét megerősíteni képes uniós vasúti térség megteremtésére vonatkozó célkitűzést.

5.6 Hosszú hanyatlás után az elmúlt tíz évben a vasút részesedése valamelyest stabilizálódott a többi szárazföldi közlekedési móddal szemben, bár a változás üteme az egyes tagállamokban igen eltérő volt, és továbbra is az. Csak a nagy sebességű hálózatokon működő speciális szolgáltatások mutathatnak fel

jelentős fejlődést további vonalak elkészültének vagy tervbe vett megépítésének köszönhetően, illetve a területhez kapcsolódó szereplők számának növekedése folytán.

5.7 Valódi integrált hálózat hiányában a hálózatüzemeltetők az árufuvarozás tekintetében az EU főbb iparvidékeit összekötő, már működő vagy tervezett 15 „nemzetközi áruszállító folyosóra” ⁽²⁾ szorítkoznak, melyek valóban hatékony operatív választ jelentenek, ám csak a nemzetközi folyosókat képviselik.

6. A vasúthálózat és a vasúti szolgáltatások fejlesztésének nehézségei és akadályai

6.1 A vasúthálózatnak nem sikerült olyan mértékben megfelelnie a fogyasztók várakozásainak és minőségi elvárásainak, hogy képes legyen ténylegesen versenyezni a többi közlekedési móddal – különösen az ár, a rugalmasság, a menetidő és a pontosság tekintetében. A meglévő struktúrák jövőbeli elvárásoknak megfelelő átalakítása azonban nem könnyű feladat, és a tapasztalatok azt mutatják, hogy a vártól több időt vesz igénybe. Ezért további intézkedésekre van szükség, melyekkel támogatjuk egy hatékony uniós vasúti infrastruktúra kiépítését, vonzó vasúti piacot hozunk létre, felszámoljuk az adminisztratív és technikai akadályokat, és a többi közlekedési móddal egyenlő versenyfeltételekről gondoskodunk.

6.2 Az EGSZB megjegyzi, hogy a 25 tagállamból 24-nek nehézségei voltak, illetve még mindig nehézségei vannak azoknak a vasúttal kapcsolatos uniós jogszabályoknak a nemzeti jogrendszerbe való átültetésével, amelyeket előzőleg ők maguk hagytak jóvá. Természetesen az Európai Bíróság feladata lesz az Európai Bizottság által megfogalmazott bírálatok megalapozottságát megítélni. Túl egyszerű lenne a vasúthálózat és a vasúti szolgáltatások fejlődési nehézségeit pusztán a tagállamoknak felrótt protekcionista magatartás számlájára írni. Az EGSZB úgy véli, hogy itt bizonyára egyéb okok is közrejátszanak.

6.3 A vasúti infrastruktúra a természetes monopóliumok jellegzetességeit mutatja. Fontos, hogy ez az infrastruktúra valódi állami kontroll alatt álljon, és hogy meglegyen vele kapcsolatban a szükséges kapacitás és lehetőség a határokon átnyúló koordinációra, hogy Európa-szerte és a szomszédos országok viszonylatában is zökkenőmentes közlekedési szolgáltatásokat lehessen nyújtani. A vasúti közlekedési szolgáltatások terén emellett egyrészt a gazdasági, társadalmi, munkaügyi, biztonsági és környezeti feltételek, másrészt pedig a gazdasági és versenyfeltételek közötti harmonikus egyensúly megteremtésére van szükség.

6.4 A tagállamok nemzeti politikái egyébként érzékenyebbek az állampolgárok félelmére és panaszaira, különösen, ha arra gondolunk, hogy a Monti-jelentés szavaival élve „az egyesek által a belső piac iránt érzett fásultságnak az is lehet a magyarázata, hogy az egymást követő liberalizálások azt a benyomást keltik, hogy mindez a különböző gazdasági szereplők által kivívott szociális jogok kárára történt”.

⁽¹⁾ HL C 27., 2009.2.3., 41. o.

⁽²⁾ HL L 276., 2010.10.20. 22.o.

6.5 A Szerződések rendelkezései (lásd az EUMSZ 14. cikke és a 26. jegyzőkönyv) és az általános szolgáltatásokra vonatkozó származtatott jog, valamint az EUMSZ 93. cikke a szállításra általában véve vonatkozik, míg az 1370/2007/EK rendelet célzottabban a vasúti és közúti személyszállítással kapcsolatos közszolgáltatásokkal foglalkozik. Az EGSZB sajnálja, hogy az Európai Bizottság nem tesz erre kifejezett utalást, és a vasúti közlekedéssel kapcsolatos ágazati kihívásokat nem ebben az általános referenciakeretben helyezi el.

7. Részletes megjegyzések

7.1 Az infrastruktúra finanszírozása

7.1.1 Az egységes vasúti térség létrehozása nem csak a politikai akaraton és a vasúttársaságok kereskedelmi dinamizmusán múlik, hiszen a hálózat kiterjesztése és korszerűsítése, az elavult berendezések cseréje, a szűk keresztmetszetek kiküszöbölése, a műszaki rendszerátjárhatóság, a biztonsági rendszerek általánossá tétele és harmonizációja stb. egyaránt olyan jelentős hálózati beruházásokat tesz szükségessé, melyeknek gazdasági megtérülése csak nagyon hosszú távon várható.

7.1.2 Az államháztartási hiányok lefaragásának és a költségvetési egyensúly visszaállításának összeurópai kényszerével fémjelzett jelenlegi gazdasági helyzetben a tagállamok közberuházási mozgástere erősen korlátozott, ez pedig a magánbefektetők óvatosságát is óhatatlanul maga után vonja.

7.1.3 Ebből következően a befektetők érdeklődése elsősorban a nagy sebességű hálózatok és a transeurópai áruszállító hálózatok jól jövedelmező infrastruktúráira irányul, a hagyományos vasúti közlekedésnek pedig meglehetősen kevés figyelmet szentelnek.

7.1.4 Az irányelvtervezet arra kívánja kötelezni a tagállamokat, hogy készítsenek a vasúti infrastruktúra fejlesztése terén a jövőbeli mobilitási igényeket megválaszolni hivatott, legalább 5 éves időtartamra vonatkozó olyan stratégiát, amely egészséges és tartós finanszírozáson alapul. E stratégia alapján az infrastruktúra üzemeltetőjének is el kell fogadnia egy beruházási és finanszírozási programokat is tartalmazó üzleti tervet. Erről a vasúti ágazat ellenőrző szerve ad ki nem kötelező érvényű véleményt.

7.1.5 Ezen felül az érintett tagállamok a meglévő vasúttársaságokkal karöltve dolgozzák ki a megfelelő mechanizmusokat annak érdekében, hogy az állami vállalatok adósságát olyan szintre csökkentsék, amely már nem akadályozza az egészséges pénzügyi irányítást a társaság pénzügyi helyzetének rendezése érdekében.

7.1.6 Az EGSZB egyetért a tagállamok számára előírt kötelezettséggel egy olyan többéves közép- és hosszú távú vasúthálózati beruházási terv felállítására, mely képes megadni az üzemeltetők és a szolgáltatók számára a szükséges biztonságot

és tervezési rugalmasságot. Az EGSZB ugyanakkor úgy véli, hogy ezt a kötelezettséget új finanszírozási forrásoknak kell kísérmük, máskülönben fennáll a kockázata, hogy hatástalan marad. Az EGSZB amellett száll síkra, hogy egy ilyen finanszírozási forrás mindenképpen kapjon helyet a kohéziós politika 2014-től kezdődő felülvizsgálatában. Tudván, hogy az európai strukturális és társadalmi kohéziós alapok többsége elsősorban a közúti infrastruktúrát finanszírozza, miközben a TEN-T alapok elsősorban a vasutat célozzák meg, az EGSZB csak akkor helyeselhetné egy „egységes” közlekedési alap esetleges létrehozását, ha az valamennyi közlekedési mód tekintetében semleges és kiegyensúlyozott lenne.

7.1.7 Az irányelvtervezet által kötelezővé tett többéves szerződéses megállapodásokat (a finanszírozás és az eredmények közötti kapcsolatot, az üzleti terveket) illetően az EGSZB helyesli az elvet, de úgy véli, hogy ezek tartalma a szubszidiaritás elvének kérdéskörébe tartozik. E megállapodásoknak egyébként olyan rendelkezéseket is tartalmazniuk kellene, melyek kimondják, hogy a költségek csökkenésének a díjszabás felhasználók javára történő csökkenését is maga után kell vonnia.

7.1.8 Emellett azonban az EU nem kötelezheti a tagállamokat sem tárgyalófeleik – jelen esetben a vasúti ágazat ellenőrző szerve – kiválasztására a beruházási programok véleményezése céljából, sem arra, hogy a fenti szervvel ellenőriztessék tervezett költségvetési keretük megfelelőségét az infrastruktúra teljesítményére vonatkozó célkitűzések szempontjából, és nem követelheti meg a tagállamoktól azt sem, hogy indokolják meg, miért nem követték a fenti szerv ajánlásait.

7.1.9 A köz- és magánszféra partnerségei révén, legalább részben mozgósítani lehet hosszú távú beruházásokat, amikhez az ilyen partnerségek számára kedvező európai keret létrehozó jogszabályi környezetre, a magán- és a közberuházó eltérő érdekei közötti egyensúly megtalálására, valamint arra van szükség, hogy a közszolgáltatás és a biztonság érdekében a vasúti infrastruktúra maradjon köztulajdonban.

7.1.10 A megfelelő finanszírozási források megtalálása érdekében az EGSZB szerint helyénvaló a beruházások serkentéséről elmélkedni „Az egységes piac felé vezető intézkedéscsomag” című közlemény 15. („az uniós projektkötvények létrehozásának elősegítése az európai projektek támogatására”) és 16. („tanulmányozni fogja, milyen intézkedésekkel lehetne – különösen hosszú távon – arra ösztönözni a magánbefektetéseket, hogy aktívabban járuljanak hozzá az Európa 2020 stratégia céljainak eléréséhez”) javaslat keretében.

A vasúti infrastruktúra finanszírozásának egy másik forrását a postai irányelvben felvázolthoz hasonló kompenzációs alap létrehozása adhatná, amelynek finanszírozásához még meghatározandó szabályok szerint a vasúti infrastruktúra valamennyi üzemeltetőjének hozzá kellene járulnia.

7.2 A külső költségek/hatások beépítése

7.2.1 A vasúti közlekedés az EU, a tagállamok, valamint a szubnacionális hatóságok koordinált kezdeményezéseit várja ahhoz, hogy minden olyan esetben előnyben részesítsék, amikor más közlekedési móddal összehasonlítva kimutathatók az előnyei.

7.2.2 Az Európai Bizottság ebből a szempontból joggal húzza alá, hogy szükség van „a többi közlekedési móddal szembeni igazságos versenyfeltételek biztosítására”, különösen „a közlekedés külső költségeinek valamennyi közlekedési módra vonatkozó koordinált és kiegyensúlyozott internalizálására irányuló intézkedések által annak érdekében, hogy a díjszabás vegye figyelembe a társadalomra széles értelemben nehezedő külső költségeket”. Az Európai Bizottság javaslatai ugyanakkor jóval alatta maradnak az EGSZB ilyen téren tett javaslatainak ⁽³⁾.

7.2.3 A belső piac és a verseny kihívásait elsősorban a közlekedési módok közötti verseny szempontjából kell vizsgálnunk, és csak kisebb mértékben a vasúti ágazaton belül.

Mindaddig, amíg a közlekedési infrastruktúra használatára kiszabott díjtételek nem veszik figyelembe a külső, környezeti és társadalmi költségeket, fennmarad a vasúti közlekedést sújtó versenytorzulás.

7.2.4 Az EGSZB sajnálattal állapítja meg, hogy bár „Az európai közlekedési politika 2010-re: a döntés ideje” című fehér könyvben szó volt a környezeti költségek beszámításáról, ennek megvalósítása továbbra is várat magára.

7.2.5 Ahhoz, hogy a vasúttársaságokat a fenntarthatóbb vasúti technológiákba való beruházásra ösztönözze, az itt véleményezett irányelvtervezet a gördülő állomány zajkibocsátási jellemzői alapján eltérő pályahasználati díjakat kíván bevezetni.

Az Európai Bizottság állítása szerint (anélkül, hogy ezt az irányelvtervezetben világossá tenné) a díjszabások közötti fenti eltéréseket úgy fogják megvalósítani, hogy csökkentik azon vállalatok pályahasználati díját, amelyek mérséklék a gördülő állomány zajkibocsátását. Az EGSZB úgy véli, hogy ezt a felettébb dicsérendő intézkedést csak akkor szabad bevezetni, ha azt kötelező módon (és nem csupán fakultatívan) a többi szállítási módra is bevezetik.

7.2.6 Bár az EGSZB csak helyeselni tudja ezt a kedvező irányban megtett első lépést, ugyanakkor félő, hogy a versenytorzulás csökkentésében mindaddig korlátozott marad a hatása, amíg a tagállamokat az „Eurovignette” irányelvtervezet keretein belül nem kötelezik arra, hogy ne csak pályahasználati díjat, hanem a külső költségek után járó díjat is vessenek ki.

7.3 A vasúttársaságok kereskedelmi elvek alapján történő igazgatása

7.3.1 Az irányelvtervezet szerint, ha egy tagállam közvetlenül vagy közvetve birtokol vagy ellenőríz egy vasúttársaságot, akkor

ellenőrzési joga az általános politikára korlátozódik, és nem terjed ki az igazgatóság kereskedelmi döntéseire.

7.3.2 Az EGSZB szerint az irányelvnek nem kellene az igazgatótanács ellenőrzési jogába beleszólnia, mivel a vasúttársaság részvényeseként egy tagállamnak sem több, sem kevesebb ellenőrzési joga nem lehet, mint bármely más magánrészvényesnek.

7.4 A szolgáltatásokhoz való hozzáférés feltételei

7.4.1 A domináns helyzetben lévő vállalatok által üzemeltetett szolgáltatási létesítményekhez, azaz a (személy-, rendező, átrakó-) pályaudvarokhoz, a vasúti kocsiszínekhez, a teherterminálokhoz, a karbantartási egységekhez, a kisegítő és vontatási infrastruktúrákhoz stb. való megkülönböztetés-mentes hozzáférés biztosítása végett a fenti vállalatoknak olyan felépítéssel kell rendelkezniük, amely biztosítja a vállalatok szervezeti és döntéshozatali függetlenségét.

7.4.2 Az EGSZB megítélése szerint ez a jogi, szervezeti és döntéshozatali függetlenség nem áll arányban a megkülönböztetés-mentesség célkitűzésével, és veszélyezteti a jelenleg meglévő pótolhatatlan struktúrákat és tevékenységeket.

7.4.3 Az EGSZB szerint elegendő lenne azt megkövetelni, hogy tartsák tiszteletben azt a jelenlegi szabályozást, mely a megkülönböztetés-mentes és átlátható hozzáférés biztosítására kötelezi az ilyen szolgáltatási létesítményeket üzemeltető vállalatokat. Ez a rendelkezés annál is inkább elégséges, mert az ellenőrző hatóság feladata lesz közbelépni, ha a vonatkozó jogszabályokat nem tartják tiszteletben.

7.4.4 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a fenti szolgáltatási létesítmények finanszírozásának célja a közösség szükségleteinek kielégítése volt. Ezért az e szolgáltatásokhoz való hozzáférést csak úgy szabad biztosítani, ha az a közösség javát szolgálja mindazon esetekben, amikor a szolgáltatási létesítmények közfinanszírozásból részesülnek.

7.5 Piacfelügyelet

7.5.1 Az átdolgozott irányelvtervezet 14. cikke szerint a tagállamok között megkötött, határon átnyúló egyezményeket jelezni kell az Európai Bizottság felé, anélkül, hogy pontosítanak, mely egyezményekre vonatkozik ez. Az EGSZB kéri annak pontosítását, hogy a cikk hatálya a közszolgáltatási szerződésekre nem terjed ki.

7.5.2 Emellett az irányelvjavaslat határozatlan időre felhívja az Európai Bizottságot olyan, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadására, melyek a véleményezett irányelv mellékleteiben szereplő rendelkezéseket módosíthatják.

⁽³⁾ HL C 317., 2009.12.23., 80. o.

7.5.3 Mivel egyes mellékletek bizonyos lényegi elemeket tartalmaznak, a Szerződés pedig csak a jogi aktus nem lényegi elemeinek kiegészítése vagy módosítása céljából engedélyezi a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok használatát, az EGSZB úgy ítéli meg, hogy ebben a vonatkozásban a közösségi jogalkotásban szereplő együttdöntési jogalkotási eljárást kell alkalmazni.

7.5.4 Az irányelvtervezet VII. melléklete az illetékes hatóságok és az infrastruktúra üzemeltetői közötti szerződések alapelvei között szerepelteti azt, hogy a szóban forgó szerződés többek között pontosítja a komoly tevékenység-fennakadás esetén alkalmazandó szabályokat, beleértve adott esetben a munkabeszünetés esetére előírt minimális szolgáltatási szintet is.

7.5.5 A tagállamok munkajogába való beavatkozás (és így a szubszidiaritási elv megsértése) gyanújának vagy ilyen irányú értelmezéseknek az elhárítása érdekében az EGSZB annak pontosítását javasolja, hogy a minimális szolgáltatás itt azokra az országokra vonatkozik, ahol a nemzeti jogszabályok ezt előírják.

8. Az Európai Bizottság 2011–2015-ös vasúti stratégiájáról szóló közlemény

8.1 A közlemény az Európai Bizottság vasúti stratégiáját mutatja be, valamint az elkövetkező öt évben elindítható bizottsági kezdeményezéseket, többek között az alábbiakat:

- a vasúti infrastruktúra fejlesztésére szánt pénzeszközök mozgósítása,
- több speciális célt szolgáló hálózat létrehozása,
- az adminisztratív és technikai akadályok felszámolása,
- egyenlő versenyfeltételek biztosítása a többi közlekedési móddal,
- az ERMTS rendszer általános megvalósításának az Egységes Európai Vonatbefolyásoló Rendszerrel (ETCS) együtt történő előmozdítása.

9. Megjegyzések a 2011–2015 közötti vasúti stratégiáról szóló közleményre vonatkozóan

9.1 Az EGSZB szerint feltétlen elsőbbséget kell adni az ERMTS rendszernek az Egységes Európai Vonatbefolyásoló Rendszerrel (ETCS) együtt megvalósítandó általános bevezetésének. Mivel ennek megvalósítása jelentős beruházásokat igényel, szükség lesz az európai alapokból történő finanszírozásra.

9.2 A közlemény leszögezi, hogy „mivel a személyszállítási nemzeti szolgáltatások nagy része közszolgáltatási szerződések hatálya alá tartozik, az Európai Bizottság meg fogja vizsgálni az ilyen típusú szerződések vasúti szállítás esetére történő odaítélésének feltételeit is a tagállamokban. A 2009 decemberében hatályba lépett 1370/2007/EK rendelet értelmében folytatott gyakorlatok értékelése már zajlik”.

9.3 Az EGSZB csodálkozik azon, hogy az Európai Bizottság egy olyan rendelet értékelésével van elfoglalva, mely csak 2009. december 3-án lépett életbe, és mivel számos átmeneti rendelkezést tartalmaz, csak részlegesen alkalmazható. Mindenképpen nyugtalanító az Európai Bizottság sietsége, amikor tudjuk, hogy az 1370/2007/EK rendelet egyes rendelkezéseit csak az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal folytatott hosszú és nehéz viták után fogadta el.

9.4 Ebből kifolyólag az EGSZB kéri az 1370/2007/EK rendelet 8 cikkének (2) bekezdésében szereplő rendelkezések tiszteletben tartását, valamint azt, hogy az Európai Bizottság a 2014. december 3-át követő 6 hónapon belül készítse el a fenti rendelet végrehajtásáról szóló jelentést. Ennek nyomán lehetne az esetleges kiigazító intézkedéseket belefoglalni a szövegbe.

9.5 Az EGSZB ismételten fel kívánja hívni a figyelmet arra, hogy a verseny nem önmagában való cél, hanem az EU célkitűzései elérésének egyik eszköze. A Szerződések hangsúlyozzák, hogy a versenyszabályokat ötvözni kell az általános érdekhez fűződő célkitűzésekkel. Ennek értelmében nem a „vasúti piac”, hanem a benne szereplő piacok kifinomult elemzésére van szükség, melyek eltérő jellegzetességekkel rendelkeznek és az egyes sajátosságaik alapján eltérő szabályokat tesznek szükségessé (lásd a 26. jegyzőkönyvet) aszerint, hogy helyi, regionális, régióközi, transzeurópai, személy- vagy áruszállítási stb. szolgáltatásokról van szó. Egyébiránt a vasúti közlekedés sajátos jellege olyan kezdeményezéseket tehet szükségessé, melyek nem a vasúttársaságok közötti versennyel, hanem azok együttműködésével kapcsolatosak.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Staffan NILSSON

MELLÉKLET

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Véleményéhez

Az alábbi indítványok, amelyek a leadott szavazatok több mint egynegyedét elnyerték, a vita során elutasították:

7.1.9. pont

A következőképpen módosítandó:

~~„A köz- és magánszféra partnerségei révén, legalább részben mozgósítani lehet hosszú távú beruházásokat, amihez az ilyen partnerségek számára kedvező európai keretet létrehozó jogszabályi környezetre, a magán- és a közberuházó eltérő érdekei közötti egyensúly megtalálására, valamint arra van szükség, hogy a közszolgáltatás és a biztonság érdekében a vasúti infrastruktúra maradjon köztulajdonban állami ellenőrzését biztosítani lehessen.”~~

Indokolás

Az infrastrukturális javaknak, köztük a vasútpálya-létesítményeknek köz-magán társulásokkal kötött megállapodások tárgyát kellene képezniük. Fontos, hogy a vasúti szolgáltatások létesítményeit az európai és nemzeti infrastruktúra-hálózat részeként irányítsák.

A szavazás eredménye

Mellette: 67

Ellene: 88

Tartózkodott: 22

7.2.3. pont

A 7.2.3. és az 1.6. pontokra vonatkozó módosító indítványok kapcsolódnak egymáshoz, ezért ezekről együttesen szavaztak.

A következőképpen módosítandó:

~~„A belső piac és a verseny kihívásait elsősorban a közlekedési módok közötti verseny szempontjából kell vizsgálnunk, és csak kisebb mértékben a vasúti ágazaton belül. A vasút általában véve biztonságos, környezetbarát és energiahatékony közlekedési mód. Mindaddig, amíg a közlekedési infrastruktúra használatára kiszabott díjtételek nem veszik valamennyi közlekedési mód esetében maradéktalanul figyelembe a ~~külső~~ környezeti és társadalmi költségeket, addig bizonyos mértékig fennmarad a vasúti közlekedést sújtó versenytorzulás.”~~

Indokolás

Az első mondat teljesen ellentmond az EU közlekedési politikájának, ezért törlendő. A vasúti ágazaton belüli verseny szerves része a vasúti csomagnak. Mivel még egyik közlekedési mód – így a vasút – sem internalizálta teljesen a külső költségeit, ezért ennek megfelelően kellene újrafogalmazni a második mondatot.

1.6. pont

A következőképpen módosítandó:

~~„Az EGSZB sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a ~~vasúti~~ és a ~~többi valamennyi~~ közlekedési mód közötti igazságos verseny létrehozásának feltételei távolról sem teljesültek, valamint amiatt, hogy korántsem elégségesek azok az intézkedések, melyek célja, hogy a közlekedés külső költségeit és hatásait oly módon internalizálják, hogy a közlekedésnek a társadalomra nehezedő külső költségeit beszámítsák a díjszabások megállapításakor.”~~

Indokolás

A vasúti ágazatban is léteznek olyan külső költségek, különösképpen a zajszennyezés, amelyeket nem internalizálnak. Emellett adózásbeli és más különbségek is előfordulnak, amelyek a közlekedési módtól függően változnak.

A szavazás eredménye

Mellette: 55

Ellene: 103

Tartózkodott: 23

7.2.5. pont

A következőképpen módosítandó:

„Ahhoz, hogy a vasúttársaságokat a fenntarthatóbb vasúti technológiákba való beruházásra ösztönözze, az itt véleményezett irányelvtervezet a gördülő állomány zajkibocsátási jellemzői alapján eltérő pályahasználati díjakat kíván bevezetni.

Az Európai Bizottság állítása szerint (anélkül, hogy ezt az irányelvtervezetben világossá tenné) a díjszabások közötti fenti eltéréseket úgy fogják megvalósítani, hogy csökkentik azon vállalatok pályahasználati díját, amelyek mérséklik a gördülő állomány zajkibocsátását. Az EGSZB úgy véli, hogy ezt a felettebb dicsérendő intézkedést, azonban megjegyzi, hogy fontos lenne azt úgy bevezetni, hogy a vasúttársaságok versenyképessége ne csökkenjen, csak akkor szabad bevezetni, ha azt kötelező módon (és nem csupán fakultatívan) a többi szállítási módra is bevezetik.”

Indokolás

Tekintettel mindarra, amit az előző pontokban megfogalmaztunk, nem ellenezhetjük a zajkibocsátás költségeinek internalizálását, azt azonban feltételül szabhatjuk, hogy ez ne rontsa a többi szállítási móddal szembeni versenyképességet.

A szavazás eredménye

Mellette: 57

Ellene: 110

Tartózkodott: 16

7.4.2. pont

A 7.4.2. és az 1.7. pontokra vonatkozó módosító indítványok kapcsolódnak egymáshoz, ezért ezekről együttesen szavaztak.

A 7.4.2. és a 7.4.3. pont összevonandó és a következőképpen módosítandó:

„Az EGSZB megítélése szerint az állami infrastruktúra és a magán szereplők erőforrásai közti határvonal nem magától értetődő, és ezt meg kellene vitatni. A tapasztalatok alapján azonban egyértelmű, hogy a például a terminálokhoz, pályaudvarokhoz és rendező pályaudvarokhoz való hozzáférés létfontosságú lehet az új szereplők piacra lépéséhez, és így a piac fejlődéséhez.

Az EGSZB szerint elméletileg elegendőnek kellene lennie azt megkövetelni, hogy tartsák tiszteletben azt a jelenlegi szabályozást, mely a megkülönböztetés-mentes és átlátható hozzáférés biztosítására kötelezi az ilyen szolgáltatási létesítményeket üzemeltető vállalatokat. Ez a rendelkezés annál is inkább elégséges, mert az ellenőrző hatóság feladata lesz közbelépni, ha a vonatkozó jogszabályokat nem tartják tiszteletben. A tapasztalatok alapján és figyelembe véve, hogy fontos a központi infrastruktúra-csomópontokhoz való szabad hozzáférés, az EGSZB megítélése szerint tehát ez a jogi, szervezeti és döntéshozatali függetlenség egyes esetekben indokolt. Fontos azonban, hogy nem áll arányban a megkülönböztetés-mentesség célkitűzésével, és veszélyezteti a jelenleg meglévő pótolhatatlan struktúrákat és tevékenységeket.”

Indokolás

Lásd az 1.7. pont módosításához fűzött indoklást is. A nagy intermodális terminálokhoz és rendező pályaudvarokhoz stb. való hozzáférésnek teljesen versenysemlegesnek kell lennie, hogy létrejöhessen az európai vasútpiac. Ez az egyre szaporodó független vasúttársaságok egyik fő követelése, a pályakapacitás igazságos elosztása mellett.

1.7. pont

A következőképpen módosítandó:

„A szolgálati létesítményekhez való hozzáférés feltételeivel kapcsolatban az EGSZB ~~nem támogatja~~ a jogi, szervezeti és döntéshozatali függetlenség kötelezettségét, mely szükséges ahhoz, hogy egyenlő versenyfeltételeket biztosítsunk a vasúti piac szereplői számára jelenlegi pótolhatatlan eszközállományt veszélyeztetve.”

Indokolás

A terminálokban szükséges eszközök és a rendező pályaudvarok stb. egy szabad piacon természetesen a közös infrastruktúra részei. A tapasztalatok alapján a terminálokban szükséges eszközök tekintetében meglévő egyértelmű függetlenség nélkül az új vasútpiaci szereplők számára nem garantálható az egyenlő bánásmód a korábbi állami tulajdonú, monopolhelyzetű vállalatokkal szemben. Nem zárható ki a piaci erőfölénnyel való visszaélés. Lásd még az Európai Bizottság saját értékelését a vasúti csomagokról (3.3. pont).

A szavazás eredménye

Mellette: 54

Ellene: 111

Tartózkodott: 21

7.4.4. pont

A pont törlendő.

~~„Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a fenti szolgáltatási létesítmények finanszírozásának célja a közösség szükségleteinek kielégítése volt. Ezért az e szolgáltatásokhoz való hozzáférést csak úgy szabad biztosítani, ha az a közösség javát szolgálja mindazon esetekben, amikor a szolgáltatási létesítmények közfinanszírozásból részesülnek.”~~

Indokolás

Ha ezeket a létesítményeket közpénzből finanszírozzák, akkor infrastruktúrának kell őket tekinteni, és így minden olyan vasúttársaság számára hozzáférhetőnek kell lenniük, amelyek az adott infrastruktúrát használják.

A szavazás eredménye

Mellette: 51
Ellene: 119
Tartózkodott: 20

A szekció véleményéből az alábbi szövegrészeket elutasították, hogy a Közgyűlés által elfogadott módosítások kerülhessenek a helyükbe, azonban a szavazók több mint egynegyede mellettük voksolt.

6. pont

A cím a következőképpen módosítandó:

~~„A közlekedési módok közötti egyensúlyhelyzet visszaállításának nehézségei és akadályai”~~

A „közlekedési módok közötti egyensúlyhelyzet visszaállítása” mondatrész törlendő.

A szavazás eredménye:

Mellette: 97
Ellene: 42
Tartózkodott: 18

6.2. pont első mondata

~~„A vasúti infrastruktúra természetéből adódó sajátos monopóliumjelleg”~~

A mondat eleje átalakítandó.

6.2. pont második mondata

~~„Ennek ellenére továbbra is szükség van a vasúti ágazat tényleges közületi ellenőrzésére és hatékonyságának értékelésére, ami valamennyi érintett szereplő demokratikus részvételét és beavatkozását vonja maga után.”~~

A fenti mondat törlendő.

A szavazás eredménye:

Mellette: 118
Ellene: 36
Tartózkodott: 18

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról

(COM(2010) 726 végleges)

(2011/C 132/21)

Főelőadó: **Edgardo Maria IOZIA**

2010. december 22-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 194. cikkének (2) bekezdése alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról

COM(2010) 726 végleges.

2011. január 18-án az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Elnöksége megbízta a „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekciót a munka előkészítésével.

A munka sürgősségére való tekintettel (az eljárási szabályzat 59. cikkének megfelelően) az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság a 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésen (a március 16-i ülésnapon) főelőadónak kijelölte Edgardo Maria IOZIA-t, továbbá 150 szavazattal, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB)

1.1 támogatásáról biztosítja és nagyra értékeli az Európai Bizottság által javasolt rendeletet az energia nagykereskedelmi piacainak manipulációja elleni intézkedések ösztönzése, valamint azok átláthatóbbá tétele érdekében. Ez az intézkedés az Európai Értékpapír-ellenőrző Bizottságnak (CESR), valamint a Villamosenergia- és Gázipari Szabályozó Hatóságok Európai Csoportjának (ERGEG) közös tanulmányán alapul, amelyben rámutattak néhány joghézagra a villamos energia és a gáz nagykereskedelmi piacának esetében.

1.2 Egyetért a szabályozási eszköz kiválasztásával az EUMSZ 194. cikke alapján, egyrészt a teljes mértékben közös szabályozás szükségessége miatt, másrészt a Lisszaboni Szerződés új cikkében található, az általános energiával és a belső piac fejlesztésével kapcsolatos rendelkezések fontossága miatt, ahogyan azt a (2) bekezdés meghatározza.

1.3 Egyetért a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok alkalmazására vonatkozó döntéssel, mely aktusok egyértelművé teszik a rendelet néhány alapvető pontját, mint az adatok gyűjtésének meghatározása és ütemezése, az EUMSZ 290. cikkének megfelelően, mely ezt az új adminisztratív eszközt az uniós intézmények munkájának egyszerűsítésére írja elő. Ezeket a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat a szerződés rendelkezéseinek egyértelmű tiszteletben tartása és megfelelő nyilvánosság biztosítása mellett kell elfogadni. Az EGZSB azt javasolja, hogy a rendelet gyors és egységes alkalmazása érdekében határozzanak meg határidőt a jogalkotási aktusok elfogadására, ahogyan arról az említett cikk rendelkezik. A felhatalmazáson alapuló jogi aktusok nélkül a jövőben nehéz lenne a piac manipulálása elleni küzdelem. Javasolja a civil társadalom érintett szereplőinek bevonását a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok kidolgozásába, valamint néhány példa beépítését ajánlja az előzetes preambulumbekendésekbe.

1.4 Úgy véli, hogy a határokon átnyúló piacok hatékonysága megerősíti az ellátás biztonságát, a válságkezelés optimalizálását és a végfelhasználóra rendszeresen áthárított áremelkedéssel kapcsolatos kockázat csökkenését. Az energia belső piacának fokozatos javulása jelentős megtakarításokat tesz lehetővé, ami előnyös a vállalkozások és a magánfelhasználók számára.

1.5 Úgy véli, hogy a nemzeti hatóságokra ruházandó hatáskörök elégségesek és megfelelően kiterjedtek, valamint azt kéri, hogy ésszerű határidőn belül határozzanak meg ellenőrzési eljárást a tagállamok által a nemzeti hatóságoknak nyújtott hatékony garancia tekintetében, hogy ily módon azok közös és harmonizált elemekre épülő, hatékony ellenőrzési és vizsgálati hatáskörökkel rendelkezzenek. Az egységes energiapiac megvalósításában bekövetkezett késedelmek egyik oka a normatív aszimmetria volt és marad továbbra is.

1.6 Üdvözli, hogy a szabályozás a koordinációs tevékenység megerősítését javasolja az energiapiacokat és a pénzügyi piacokat szabályozó nemzeti hatóságok, az energiapiacot szabályozó európai ügynökség és a pénzügyi piacot felügyelő európai ügynökség között. Ez egy olyan fokozatos integrációs és együttműködési folyamat, amelyre az EGZSB már régóta vár.

1.7 Meggyőződése, hogy növelni kell a piaci szereplők bizalmát, akik számára biztosítani kell a biztonságos működést egy olyan piacon, amely hatékony, elrettentő és arányos szankciókkal bünteti a piaci visszaéléseket, és azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy ügyeljen a szabályok végrehajtására a tagállamokban, amelyeknek össze kell hangolniuk tevékenységüket annak érdekében, hogy ne ismétlődjön meg az energiapiac az, ami a pénzügyi piacon játszódtott le a szabályozási arbitrázs miatt. Itt ugyanis a – szankciók tekintetében – rugalmasabb és toleránsabb szabályozást alkalmazó helyeken folyik a tevékenység.

1.8 Felteszi a kérdést, hogy a rendelet alkalmazásából adódó terheket teljes egészében a társadalomra kell-e hárítani, vagy azokhoz nem kellene-e hozzájárulniuk a piaci szereplőknek is, mint ahogyan az néhány tagállamban például a pénzügyi felügyeleti szervek finanszírozása esetében megfigyelhető, amelyeket részben maguk a felügyelt szereplők finanszíroznak.

1.9 Elengedhetetlennek tartja az együttműködés és a koordináció megerősítését az átviteli rendszerek üzemeltetői között. Az átviteli rendszerek üzemeltetői európai hálózatának (REGST) létrehozása kiemelt ösztönzést ad majd az olyan hálózati kódexek megteremtési lehetőségének, amelyek hatékony és átlátható hozzáférést biztosítanak az átviteli hálózatok számára. Az ilyen jellegű hálózati kódexeknek összhangban kell majd lenniük a nem kötelező jellegű keretirányelvekkel, amelyeket az ügynökségnek kell majd kidolgoznia.

1.10 Megjegyzi, hogy a nagykereskedelmi uniós energiapiacok továbbra is különböző feltételekkel és diszkriminatívan működnek. Részben a hálózat strukturális hiányosságai miatt, és főként a határokon átnyúló összeköttetések esetében a piacok integrációja teljességgel elégtelen. Jelenleg még jelentős akadályai vannak a hálózatokhoz és az elektromos energia eladásához való nem diszkriminatív hozzáférésnek. A szabályalkotók általi ellenőrzések még nem értek el egységesen hatékony szintet, néhány piac pedig elszigetelt maradt és nem hozzáférhető más szereplők számára.

1.11 Emiatt támogatja az Európai Bizottság azon döntéseit, melyek célja a hatékony és integrált belső piac előtti akadályok megszüntetése, mely piac használatáig a termelők, a szereplők és a fogyasztók között kerülne megosztásra.

1.12 Elengedhetetlennek tartja egy olyan, energiapolitikával rendelkező Európa építésének folytatását, mely egyaránt védi az Európai Unió és a fogyasztók általános érdekeit, biztosítja az energiaellátást, és – az előnyöket igazságosan elosztó és a költségek koherenciáját ellenőrző – megfelelő politikák révén megőrzi a társadalmi, környezetvédelmi és gazdasági fenntarthatóságot, továbbá megvédi a piac integritását, amely a szociális piacgazdaság fejlődésének nélkülözhetetlen alapja.

1.13 Tudatában léve az energiapiacok fokozatos finanszírozási folyamatjának, mely a pénzügyi piacokon megfigyelt folyamat alapján játszódik le, alapvetőnek tartja a szoros együttműködést a különböző, a piacok irányításával és védelmével megbízott európai ügynökségek és hatóságok között, valamint pozitívan értékeli azt, hogy a villamosenergia- és gázpiacok manipulációjával és átláthatóságával kapcsolatos szabályozás az általános piaci visszaélésekkel kapcsolatos szabályokon alapul, amelyeket már alkalmaznak a pénzügyi ágazatban, és amelyeket hamarosan aktualizálni fognak. Ebből a célból hasznosnak tartaná, ha a jelen szabályozást összehangolnák a piaci visszaélésekről szóló irányelv felülvizsgálatának folyamatával.

1.14 Azt szeretné, ha a piaci visszaélésekről szóló új irányelvjavaslat alapjául szolgáló alapelveket beépítenék a vizsgált

rendelet végleges szövegébe. Kiemelten kéri, hogy vegyék figyelembe a piaci integritás növekedését, a piaci visszaélések elleni jogszabályok hatékony alkalmazásának megerősödését, a szankciók tényleges alkalmazása, kongruens és elrettentő jellege tekintetében a nemzeti mérlegelési jogkör csökkentését a harmonizált szabványok bevezetése és a szükségtelen adminisztratív kötelezettségek csökkentése által, főként a kkv-k számára, illetve a felügyeleti hatóság átláthatóságának és hatékonyságának szükséges növelését.

1.15 Hangsúlyozza a harmadik országokkal fenntartott kapcsolatok fontosságát, és örömmel veszi tudomásul, hogy az Ügynökség kapcsolatokat hoz létre és megállapodásokat köthet nemzetközi szervezetekkel és harmadik országok közigazgatási szerveivel.

2. Bevezetés

2.1 A villamos energia és a gáz belső piaca jelentős változásokon ment keresztül, melyek közül kétségkívül az egyik legfontosabb az, hogy több szereplő számára vált lehetővé az energiatermeléshez való hozzáférés, hogy az Unión belül általánosan elterjedt a határokon átnyúló értékesítés, amely a kereslet alapjának bővítése által az energiatermelés felhasználásának optimalizálásához vezet.

2.2 A hatékony, funkcionális, és ésszerű árákkal működő belső piac kialakításának még számos akadálya van. A fogyasztók nem tették szert kifejezett előnyökre a belső piac fejlesztéséből, amely nemrég indult csak fejlődésnek bizonyos monopóliumok ellenállása miatt, amelyeket nemzeti kormányok is támogattak. Szimbolikus értékű ebben a tekintetben az előállítás, illetve a továbbítás és az elosztás tulajdonjogának szétválasztása (*unbundling*), amely még jelenleg is megoldatlannak tűnik az EU néhány fontos tagállamában, ugyanakkor nem tud változatlan maradni 2013. március 3-a után.

2.3 A „harmadik csomagként” ismert öt, energiára és gázra vonatkozó normatív intézkedés, amelyet 2011. március 3-ig minden nemzeti jogrendbe át kell ültetni, valószínűleg hozzájárul majd a jobb feltételek kialakításához a belső piac megteremtése tekintetében.

2.4 A villamosenergia- és gázfogyasztás csökkenése miatt is jelentős késések figyelhetők meg a tagállamok, az Európai Unió és a harmadik országokban lévő partnerek közötti összeköttetések fejlesztési programja terén. Ez a belső piac létrehozásának egyik legfőbb akadálya, amelyet az ügynökségnek folyamatosan figyelemmel kellene kísérnie.

2.5 A jogalkotási késések olyan helyzethez vezettek, amelyben a villamos energia és a gáz nagykereskedelmi piaca manipulációkra adott lehetőséget, és az átláthatóság hiányától szenved, ami hosszú távon aláássa a hitelességet és a fogyasztók bizalmát, valódi károkat okozva ezzel.

2.6 A határokon átnyúló piacok hatékonysága megerősíti az ellátás biztonságát, a válságkezelés optimalizálását és a végfelhasználóra rendszeresen áthárított áremelkedéssel kapcsolatos kockázat csökkenését. Az energia belső piacának fokozatos javulása jelentős megtakarításokat tesz lehetővé, amely előnyös a vállalkozások és a magánfelhasználók számára: azáltal, hogy csökkenti a termelés széttöredezettégét, könnyedén összehozza a keresletet és a kínálatot egy gördülékeny és hatékony piacon, és szavatolja az ellátást a mindenkori igények függvényében.

2.7 Ebben az összefüggésben az Európai Bizottság, figyelmes elemzést követően, rendeletjavaslatot adott ki a piacok integritásának és átláthatóságának előmozdítása érdekében, azok lehetséges manipulációja ellen.

3. Az európai bizottsági javaslat

3.1 Az Európai Uniónak valószínűleg hasznára válik majd, ha a villamos energia és a gáz olyan nagykereskedelmi piacára hagyatkozhat, amely hatékony, rendezett és jól működő, valamint mindenek előtt védett a manipulációk ellen, amelyek jelentős módon befolyásolnák a végleges fogyasztót. Az a célkitűzés, hogy 2015-ig valósuljon meg a hatékony nagykereskedelmi európai energiapiac, olyan intézkedések elfogadását feltételezi, amelyek elősegítik annak rendezett és szabályos fejlődését.

3.2 Az Európai Bizottság 2007-ben megbízta az Európai Értékpapír-ellenőrző Bizottságot (CESR), valamint a Villamosenergia- és Gázipari Szabályozó Hatóságok Európai Csoportját (EREGG), hogy tanulmányozzák a piacok szabályozási kereteinek hiányosságait, és terjesszenek elő javaslatokat a tranzakciók, az áram-, illetve gázszolgáltatási szerződések, valamint az ezen alapuló eszközök áthatóságának és integritásának növelésére.

3.3 Ez a tanulmány kiemelten hasznosnak bizonyult, és arra az alapra épített, amelyen az Európai Bizottság javaslata is alapul.

3.4 Az Európai Bizottság olyan jogszabály elfogadását javasolja, amely kifejezetten tiltja a visszaélések minden formáját a villamos energia és a gáz nagykereskedelmi piacán, különösen a bennfentes kereskedést és a piaci visszaéléseket, az ez utóbbiakról szóló irányelvvel összhangban, azonban nem vonatkozik azokra a kapcsolódó pénzügyi eszközökre, amelyeket az már szabályoz. Ez a javaslat az EUMSZ 194. cikkének (1) a) bekezdésén alapul, amely a belső energiapiac működésének biztosítására vonatkozó felelősséget az Európai Unióra ruházza.

3.5 A bennfentes kereskedés tiltása a piaci szereplők abbéli kötelezettségével jár együtt, hogy közöljék a nyilvánossággal azokat a bennfentes információkat, amelyekkel tevékenységükkel kapcsolatban rendelkeznek, és amelyek a villamos energia, illetve a földgáz termelési, tárolási, fogyasztási és szállítási létesítményeinek kapacitásaira vonatkoznak.

3.6 Az Európai Bizottság az új szerződés intézkedéseinek alkalmazása során az EUMSZ 290. cikke értelmében felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadását tervezi, egy új jogalkotási eszközét, amely lehetővé teszi az Európai Bizottság számára az

egy-egy irányelvekben vagy jogszabályokban szereplő különböző technikák felváltva történő alkalmazását egyszerűsített eljárás által.

3.7 A piaci manipuláció, illetve a piaci manipuláció megkísérlésének definíciós sajátosságait az Európai Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusai szerint határozzák meg. Ezek figyelembe veszik majd a piacok működését, a tervezett előállítási és fogyasztási kapacitások nagyságának, valamint a szállítási kapacitások és a tárolási kapacitások tényleges és tervezett kihasználtságának esetleges hatásait a nagykereskedelmi energiapiacokra, a 714/2009/EK rendelet és a 715/2009/EK rendelet rendelkezései alapján elfogadott szabályzatokat és keretjellegű iránymutatásokat.

3.8 A szóban forgó szabályzat előírja a nemzeti energiaszabályozó hatóságokkal együttműködő ügynökség megbízását a tárgyalási tevékenység nyomon követésével, valamint adatok gyűjtésével a piacon zajló folyamatok értékeléséhez.

3.9 Az Ügynökség információit többek között a nagykereskedelmi energiapiacokon megvalósuló ügyletekre vonatkozó nyilvántartás alapján szerzi, ideértve a vételi és az eladási megbízásokra vonatkozó nyilvántartásokat is. Ezek az információk megosztásra kerülnek a nemzeti szabályozó hatóságokkal, a pénzügyi hatóságokkal, a tagállami versenyhivatalokkal és más érintett hatóságokkal.

3.10 A kereskedelmi ügyletekkel kapcsolatos adattárak rendelkezésre bocsátják információikat, a pénzügyi hatóságok pedig átadják az Ügynökségnek a nagykereskedelmi energiatermékekkel kapcsolatos ügyletekről szóló jelentéseket.

3.11 A szabályzat szoros együttműködést irányoz elő a nemzeti hatóságok között, a közöttük és az ESMA, az Európai Értékpapír-piaci Felügyeleti Hatóság között, valamint az Ügynökség és az ESMA között, amennyiben ez utóbbi azt gyanítja, hogy piaci visszaélésnek minősülő cselekmény történik, illetve történt.

3.12 A szankciókra vonatkozó szabályokat a tagállamok hatáskörébe utalják, amelyeknek hatékony, arányos és visszatartó erejű intézkedéseket kell elfogadniuk (a meghatározásokat illetően lásd a rendelet 2. cikkét).

4. Az EGSZB észrevételei

4.1 Az EGSZB kedvezően értékeli az Európai Bizottság zavaros piaci helyzet tisztázására vonatkozó javaslatát, és javasolja a villamos energia és a gáz belső nagykereskedelmi piaca fejlődésének közvetett módon történő támogatását.

4.2 A szabályozás számára kiválasztott jogalap teljességgel elfogadhatónak tűnik. A 194. cikk ugyanis közvetett módon feljogosítja az Európai Bizottságot arra, hogy jogi aktusokat fogadjon el az energia belső piacának fejlesztése és megszilárdítása érdekében. Ez a szabályozási eszköz kétségkívül a legalkalmasabb a homogén szabályozás szavatolására, amely azonnal alkalmazható és összhangban van a belső piac jó működéséhez elengedhetetlen harmonizációs célkitűzésekkel.

4.3 A nagybani uniós energiapiacok továbbra is különböző feltételekkel és diszkriminatívan működnek. Részben a hálózat strukturális hiányosságai miatt, és főként a határokon átnyúló összeköttetések esetében a piacok integrációja teljességgel elégtelen. Jelenleg még jelentős akadályai vannak a hálózatokhoz és a villamos energia eladásához való nem diszkriminatív hozzáférésnek. A szabályalkotók általi ellenőrzések még nem értek el egységesen hatékony szintet, néhány piac pedig elszigetelt maradt és nem hozzáférhető más szereplők számára. Az EGSZB javasolja az Európai Bizottságnak, hogy őrkdjék az európai szabályozás tagállamok általi alkalmazása felett, miközben támogatja az összekapcsolásra vonatkozó projekteket és felszámolja az akadályokat, akár szankciók alkalmazása révén is a hatékony, átlátható és indokolt költségszintű belső piac megvalósítása előtt álló akadályok esetében.

4.4 A nemzeti szabályozó hatóságok és az Európai Bizottság értékelései alapján a piacon zajló folyamatok mozgatórugója az infrastruktúrához való hozzáférés átláthatóságával kapcsolatos jelenlegi jogszabályok elégtelensége, amely nem teszi lehetővé a hatékony, működőképes, nyitott és eredményes belső piac biztosítását.

4.5 A javasolt intézkedések megkönnyítik a piac fejlődését. Ilyenek a piac manipulációja és a piaccal való visszaélések elleni küzdelem, az összes érzékeny információnak a szereplők rendelkezésére bocsátása a rendszer hatékonyságával és fizikai állapotával kapcsolatban, például az előállítás, a villamos energia kereslete és kínálata esetében, beleértve az előrejelzéseket, a hálózat és az összeköttetések kapacitását, a hálózat közös kezelésével kapcsolatos előrejelzéseket, a folyamatokat és a fenntartást, valamint az egyensúly megtalálását és a tárolási kapacitást.

4.6 Amennyiben egy adott pillanatban minden hasznos információ rendelkezésre állna, a piac valamennyi szereplője megállapodhatna abban, hogy azonos eszközökkel értékelnék a kereslet és a kínálat általános helyzetét, és jobban meg tudnák határozni a villamos energia és a gáz belső nagykereskedelmi piaca árainak dinamikáját.

4.7 Az Ügynökségnek adatgyűjtési rendszert kellene kialakítania, valamint egy speciális személyzetet foglalkoztató vizsgálobizottságot is. A szabályozás a személyi állomány tekintetében többlettámogatást tartalmaz az Ügynökségre ruházott újabb funkciókból adódó szükségletek ellátására.

4.7.1 AZ EGSZB kéri, hogy az Ügynökség évente közleményben tájékoztasson az elindított kezdeményezésekről, a vizsgált rendelet eredményeiről és a nagykereskedelmi energia-piac fejlődéséről.

4.8 Az EGSZB felteszi a kérdést, hogy a rendelet alkalmazásából adódó terheket teljes egészében a nyilvánosságra kell-e hárítani, vagy azokhoz nem kellene-e hozzájárulniuk a piaci szereplőknek is, mint ahogyan az néhány tagállamban például a pénzügyi felügyeleti szervek finanszírozása esetében megfigyelhető, amelyeket részben az egyes alanyok viselnek. A szereplők érdekei egyértelműek, és a piaci adatok összegyűjtésével és terjesztésével foglalkozó szolgálat olyan átláthatósági eszköz, amelyet a hatóság mindenki számára biztosít, és amelyből a szereplők azonnali hasznot húznak. Egyébiránt a biztos és fejlett piac esetében a tervezett költségek ésszerűek.

4.9 Ezenkívül az illetékes hatóságoknak rendszeresen felül kellene vizsgálniuk, hogy az átviteli rendszer-üzemeltetők betartják-e a szabályokat. Az EGSZB elengedhetetlennek tartja az együttműködés és a koordináció megerősítését az átviteli rendszerek üzemeltetői között. Az átviteli rendszerek üzemeltetői európai hálózatának (REGST) létrehozása – amelynek tervezett eljárási szabályzatát 2011 tavaszán fogják előterjeszteni – kiemelt ösztönzést ad majd az olyan hálózati kódexek megteremtési lehetőségének, amelyek hatékony és átlátható hozzáférést biztosítanak az átviteli hálózatok számára, ahogyan azt a 714/2009/EK rendelet is tartalmazza. Az ilyen jellegű hálózati kódexeknek összhangban kell majd lenniük a nem kötelező jellegű keretirányelvekkel, amelyeket az Ügynökségnek kell majd kidolgoznia.

4.10 A REGST-nek a versenyképességgel kapcsolatos jogszabályok tiszteletben tartásával kell működnie, és meg kell valósítania a fokozatos integrációs és együttműködési folyamatot, valamint a határokon átnyúló hálózati kódexeket, anélkül, hogy a nemzeti hálózati kódexek helyébe lépne. A regionális együttműködés dimenziója jobb előrehaladást tehet lehetővé az energia egységes piacának integrációjában. Az EGSZB támogatja annak lehetőségét, hogy a REGST regionális térségekben valósuljon meg az általános együttműködés keretében.

4.11 A regionális együttműködés már jelenleg is biztató alapokon nyugszik. A gázzal és a villamos árammal kapcsolatos regionális kezdeményezések (GRI és ERI) igen jó eredményeket mutatnak fel. Az EGSZB örömmel fogadja azt az elkötelezettséget is, amelyről a szabályozók és a szereplők tesznek tanúbizonyságot az összeköttetésekkel, valamint az átlátható és hatékony piac megteremtésével kapcsolatos komplex problémák megoldása során.

4.12 Például egy ilyen irányba mutató megállapodás megkötése az Olaszország–Szlovénia átviteli rendszerekben közreműködő hatóságok és szereplők között megfelelő alapokat teremtett a közös kezeléssel, valamint a kiegyensúlyozással kapcsolatos problémák kezelésére, a várhatóan érdekelt térségek számára előzetes figyelmeztetési rendszereket, illetve a piacok összekapcsolásának módszerét (*market coupling*) által kiegyensúlyozott és átlátható megoldásokat hozva létre az előrelátható kereslet és kínálat központi operátor általi összegyűjtése segítségével, az „előző naptól kezdve” javítva a piac hatékonyságát.

5. Részletes megjegyzések

5.1 Az EGSZB egyetért a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok alkalmazásával, melyek célja a meghatározásokkal és az adatgyűjtéssel kapcsolatos pontosítások rögzítése, az EUMSZ rendelkezéseinek szigorú tiszteletben tartása mellett. Az EGSZB megállapítja, hogy a 2. cikkben szereplő meghatározások egy rendelet szövegében túlságosan általánosak. A bennfentes információkra és a piaci manipulációkra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok kibocsátásával kapcsolatos eljárásnak, ahogyan azt a rendelet 5. cikke magában foglalja, tartalmaznia kellene egy határidőt a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok kibocsátásával kapcsolatban, ahogyan azt az EUMSZ 290. cikke előírja, valamint egy megfelelő nyilvánosságot biztosító rendszert.

5.2 Az EGSZB tart attól, hogy homogén értelmezési szabályok híján zavarok keletkeznek a piac működésében a rendelet végrehajtása során, amennyiben a nemzeti hatóságok számára nem biztosítanak közös értékelési elveket, és azok nem alakítják ki a jogsértő gyakorlatok széles körben osztott jegyzékét. Az EGSZB azt ajánlja, hogy határozzanak meg végső határidőt az Európai Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktsaival kapcsolatban, hogy ezáltal szavatolják a piac biztonságát. Szükség esetén az Európai Bizottság elhalaszthatná ezeket az aktusokat.

5.3 A 7. cikk az előbbieken említettekkel azonos problémákat tartalmaz. Az EGSZB úgy véli, hogy időpontot kellene meghatározni arra, hogy az Európai Bizottság mikorra fogadja el az adatgyűjtéssel, a határidőkkel, valamint az átadni kívánt információk formájával és tartalmával kapcsolatos jogi aktusokat. A rendelet annál hatékonyabb, minél közelebb határozzák meg ezt a határidőt a rendelet európai uniós döntéshozó szervek általi jóváhagyásához képest.

5.4 Az EGSZB úgy véli, hogy a nemzeti hatóságokra ruházandó hatáskörök elégségesek és megfelelően kiterjedtek, mindazonáltal ebben az esetben is nagyobb biztonságot szeretne a rendelet végrehajtásával kapcsolatban, és javasolja, hogy észszerűen rövid határidőn belül határozzanak meg ellenőrzési eljárást a tagállamok által a nemzeti hatóságoknak nyújtott garancia

tekintetében. Az egységes energiapiac megvalósításában bekövetkezett késedelmek egyik oka a normatív aszimmetria volt és marad továbbra is.

5.5 Az EGSZB azt szeretné, ha a szankciók lényegüket tekintve egységesek lennének valamennyi tagállamban, és ha nem fordulna elő a szabályozási arbitrázs esete, vagyis a legenyhébb szankciós kockázattal rendelkező tagállam kiválasztása a szerződés megkötéséhez. A piaci visszaélésekkel kapcsolatos szabályozás már meghatározta a szankciók területének közös normáit, és az Európai Bizottság már hivatkozik is erre a vizsgált rendelet 23. preambulumbekzdésében. A nagykereskedelmi energiapiac olyan jellegű piac, amelyen nagy mennyiségű energia cseréje történik az import- és az exportszükségletek kielégítése céljából, és emiatt nincs jelentősége annak, hogy az eladott gázzal, illetve a villamos energiával kapcsolatban mely földrajzi helyen kerül sor tárgyalásra.

5.6 Az EGSZB hangsúlyozza a harmadik országokkal fenn tartott kapcsolatok fontosságát, és örömmel veszi tudomásul, hogy az Ügynökség kapcsolatokat hoz létre és megállapodásokat köthet nemzetközi szervezetekkel és harmadik országok közigazgatási szerveivel. Az EGSZB javasolja a 14. cikk újrafo-galmazását annak érdekében, hogy az Ügynökség a jelen rendelet célkitűzéseivel sajátosan kapcsolódó, általános képvisel-letti hatáskört kapjon.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 16-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Staffan NILSSON

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint tőkéjük fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 54. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról (átdolgozás)

(COM(2011) 29 végleges – 2011/0011 (COD))

(2011/C 132/22)

2011. február 15-én a Tanács és 2011. február 14-én az Európai Parlament úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ.) 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint tőkéjük fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 54. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról – (átdolgozás)

COM(2011) 29 végleges – 2011/0011 (COD).

Mivel az EGSZB teljes mértékben megfelelőnek tartja a javaslat tartalmát, és részéről további megjegyzést nem kíván hozzáfűzni, a 2011. március 15–16-án tartott, 470. plenáris ülésén 180 szavazattal 2 ellenében, 21 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a javaslattal kapcsolatban támogató véleményt bocsát ki.

Kelt Brüsszelben, 2011. március 15-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

<u>Közleményszám</u>	Tartalom (folytatás)	Oldal
2011/C 132/13	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: a LIFE+ rendelet felülvizsgálata (COM(2010) 516 végleges)	75
2011/C 132/14	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a higanyra vonatkozó közösségi stratégia felülvizsgálatáról (COM(2010) 723 végleges)	78
2011/C 132/15	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat .../.../EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre egyedi mezőgazdasági intézkedéseknek a kisebb égei-tengeri szigetek javára történő megállapításáról (COM(2010) 767 végleges – 2010/0370 (COD))	82
2011/C 132/16	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a 378/2007/EK tanácsi rendeletnek a közös agrárpolitika keretébe tartozó közvetlen kifizetések önkéntes modulációjának végrehajtására vonatkozó szabályok tekintetében történő módosításáról (COM(2010) 772 végleges – 2010/0372 (COD))	87
2011/C 132/17	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről („az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet”) (COM(2010) 799 végleges – 2010/0385 (COD))	89
2011/C 132/18	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi irányelvre a 2000/75/EK irányelvnek a kéknyelv-betegség elleni vakcinálás tekintetében történő módosításáról (COM(2010) 666 végleges – 2010/0326 (COD))	92
2011/C 132/19	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – A közúti közlekedésbiztonság európai térsége felé: a közlekedésbiztonsággal kapcsolatos politikai iránymutatás a 2011 és 2020 közötti időszakra (COM(2010) 389 végleges)	94
2011/C 132/20	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az egységes európai vasúti térség létrehozásáról (COM(2010) 475 végleges 2010/0253 (COD)) és a Bizottság közleménye az egységes európai vasúti térség kialakításáról (COM(2010) 474 végleges)	99
2011/C 132/21	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az energiapiacok integritásáról és átláthatóságáról (COM(2010) 726 végleges)	108
2011/C 132/22	Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a biztosítékok egyenértékűvé tétele céljából a részvénytársaságok alapításának, valamint tőkéjük fenntartásának és módosításának tekintetében a tagállamok által a társasági tagok és harmadik személyek érdekei védelmében az Európai Unió működéséről szóló szerződés 54. cikkének második bekezdése szerinti társaságoknak előírt biztosítékok összehangolásáról (átdolgozás) (COM(2011) 29 végleges – 2011/0011 (COD))	113

2011-es előfizetési díjak (áfa nélkül, rendes szállítási költségeket beleértve)

Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, kizárólag nyomtatott kiadvány	az EU 22 hivatalos nyelvén	1 100 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, nyomtatott kiadvány + éves DVD	az EU 22 hivatalos nyelvén	1 200 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L sorozat, kizárólag nyomtatott kiadvány	az EU 22 hivatalos nyelvén	770 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, havi DVD (összevont)	az EU 22 hivatalos nyelvén	400 EUR/év
A Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványa (S sorozat), közbeszerzés és ajánlati felhívások, DVD, heti egy kiadvány	többnyelvű: az EU 23 hivatalos nyelvén	300 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, C sorozat – versenyvizsga-kiírások	a vizsgakiírás szerinti nyelv(ek)en	50 EUR/év

Az *Európai Unió Hivatalos Lapjának*, amely az Európai Unió hivatalos nyelvein jelenik meg, 22 nyelvi változatára lehet előfizetni. Az L (jogsabályok) és a C (tájékoztatások és közlemények) sorozatot foglalja magában.

Valamennyi nyelvi változatra külön kell előfizetni.

A 920/2005/EK tanácsi rendelet értelmében, amelyet a Hivatalos Lap 2005. június 18-i L 156. száma tett közzé, és amely előírja, hogy az Európai Unió intézményei nem kötelesek minden jogi aktust ír nyelven is megszövegezni, illetve ezen a nyelven kihirdetni, az ír nyelven kiadott Hivatalos Lapok értékesítése külön történik.

A Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványára (S sorozat – közbeszerzés és ajánlati felhívások) történő előfizetés mind a 23 hivatalos nyelvi változatot magában foglalja egyetlen többnyelvű DVD-n.

Kérésére az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* történő előfizetéssel a Hivatalos Lap különféle mellékleteit is megkaphatja. Az előfizetők a mellékletek megjelenéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közölt „Az olvasóhoz” című közleménynek köszönhetően értesülnek.

Értékesítés és előfizetés

A különböző, térítés ellenében kapható kiadványokra – például az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* – való előfizetés a Kiadóhivatal forgalmazó partnereitől szerezhető be. A forgalmazó partnerek listája a következő címen található:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_hu.htm

Az EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) közvetlen és ingyenes hozzáférést biztosít az Európai Unió jogához. Erről a honlapról elérhető az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, valamint tartalmazza a szerződéseket, a jogszabályokat, a jogeseteket és az előkészítő dokumentumokat is.

További információt az Európai Unióról a <http://europa.eu> internetcímen találhat.

